

8

177 -

181.

אגודת 661

דקדוקי רשי

עבודות

תורת הבית

רוח חן 5

מלות הציון

חקוק

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 177-81.

וזאת תורת הבית

מנוקה מכל און שגיאת שמיר ושית : חברו
 הרב הגדול לחכמים עטרת ולאנשי השם
 והגדולים הוא צמרת הה הגאון רבינו
 שלמה ז' אדרת יסד ביתו באבנים
 יקרות לכבוד ולתפארת כצח
 לשון הזהב והאדרת דינים
 הצריכי לבית האדם רשם
 למזכרת נקרא תורת
 הבית יען תפארת
 אדם לשבת
 בית :

כדפס פס קרימוני קרית מלך רב המלך פוליו
 ירה כחדש חסון סנו לפס :

עֵי וְיִצְיָנָו
 קֹנָמִי

רורפי צדק מבקשי ה'

במה

אקדם • לספר שכן מעלת הסבור הלזה • והוא אינו צריך לשבח שום
אדם • ומצננו משבח ואומר שמא דמרו יגוד עלי • כודע בשעדים
בעלי • הרב המובהק טהר לב חן שפתיו • המופלג רבינו שלמה ׀
אדרת • ותרב חכמת שלמה מחכמת בני קדם • ואשר הרבין תורה בישראל • בחכמה יבנה
בית ובתוכה יתכונן • להאיר עיני בני הגולה • לשום מחשך לפניהם לאור ומעקשים
למאור • בחבורו זה קצר הקומה ויקר הערך • יורם מלול דרך • בדמיים הדרכים לבית
האדם • כי על כן קרא שמו **תורת הבית** • וחדריו מלאו כל הון ויקר • כאשר כבר
מכותלי ספרו • כאשר סלת דבריו בשלש עשרה כפה • וזהו אחד מן המקומות שהחויק המועט
את המרובה • ועמודי שם • חנב עמודיו שבעה • אשר תורת הבית ככונ עליהם • ואת הבית
נפה זהב עד תום כל הבית • באמת לו דומיה תהלה • מלאה תלאה כל לשון להגיד חגי שבהו
הדור אתם ראו זה חרש הוא אשר לצולמים לא הושם בדעום • ובכתי כלאים הסבא אהור
ברכמים ולא שופתו עין איה הוא • ועתה **ארי** • עלה מאשכנז • העיר ה' את רוחו ואמן את
לבנו • לפתוח אסיריו ביתה • להני' ממסגר אסיר • לפקוח עינים עורות • בו • עיני הגולה •
והוא למען נדקו יגדיל תורה כדי לזכות את הרבים • זכותו עומדת לעד • ה' החריק והבקק
ב'ח' יודא **בר' בתן זל' ה'** • איש קראקונו'אה • פור ממונו בחפני שמים כבכפנו • ואף
אתם עשו ככה • ועיניכם אל תקום על כונכם • בטוחים אתם לא תשרו וזוויכו ככדו • כי גם
בעין השכל הונה הגו מיניו מכסף • כיד ה' הטובה • ע'כ עושו ובואו • אמת קנו • קנה חכמה
מה טוב מארוץ • וקנות בינה כבחר מכסף • אלה דברי מתאבב בעפר רגליכם ותלמידיו
תלמידים :

הקט אשרהם ככת' הר קלונמוס

פישקרול יכו

חרוז לבעל הספר · הנותן אמרי שפר: ב

עורה לונט · בגלי קדש · ומתקדש לשכת בית ·
 הישר כפס · לקכות חופש · עם שרים לככות לך בית ·
 וערוך לפני אל מחמוי · רעיון הם שומרי הכית ·
 קרב מחמוי לך מנעמי · דת וקרא עם וככה בית ·
 סב לטהר לך · סור מסוג לך · בית יקניע מבית ·
 טח עיכול לא · ראה אור לא · ידע מה אתו בכית ·
 תן משמרת דת ככחרת · וכחמה יכנה בית ·
 רון לספרים · כספרים · וכוהב טהור מבית ·
 הם הם כאמת · מנידים את · בית ישראל את הכית ·
 קת מספר · אמרי שפר · לשמור משמרת הכית ·
 בני הוד תעטה · וכבוד בתי · הכפש על כל הכית ·
 בא כשערים · הכ'סרים · ומסודרים תכנה בית ·
 הם מביב קדש קדשים · הכה זאת תורת הכית ·

שאו לאיש סגודות · שיר יודות · ודרשו מעלי ספר שלמו ·
 שאו מכת שלש עשרה במדות · תעודת אל ומדותיו לעמו ·
 שאו קודש ודיכס לשצרים · וכהית אשר ככה שלמה ·

אמר שלמה בר אברהם אדרת ברצלוני

דאיתי את העם המתאווים תאוה לנפש · לשקוד על דלת ולדרוש מעל ספר ה' ·
 בבתי הנפש · לשמוע ארת דבר ה' לשמור את דרך עץ החיים · ומכל משמר
 לנצור לכם ולבחור בחיים · גם מעמל הימים ושרדת הזמני · לשמור את משמרת
 הכנות והבנים · נפשם בהם תתעטף לנשים ולטף · לעתד בשדה מסלת לביתם ·
 ויסחרו אל ארץ ויקשרו נפשם לערות · יצאו בשדה ללקוט ולשכון בנצורים ·
 באורים ביערים ובכפרים · על זאת היהודים הפרוים · היושבים בערי הפרזות
 תתעטף רוחם לבית מאוים · וידמו מים · למצוא להם מנוחה כי הספרים מקום
 הגהרים · ולא ישגו בימים קצרים · כי ילינו בכפרים · ללקוט פנינים · מספרי
 התלמוד ודברי הראשונים · והתאוו תאוה מקצתם · לפתוח להם שער ויצאו בו
 ידי חובתם · ולערוד לפניהם שלחן בעניין איסור והיתר באשר הם צריכים ימים
 ולילות · לשמור רגלם מלכד באיסורי המאכלות · ולהיירר קדושים · בעניין
 הגשים · ולהודיעם איזה הדרך ישכן אור ההלכו' ההמה כדי להוציאם ידי חובת
 בשני הדרכים המבוקשים · והצריכים התלמוד והמעשה · כרתיב לא ימוש
 ספר התורה הזאת מפניך והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב
 בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל · ולכתוב להם קצרות וארוכות מאיזה צד
 יעשה העושה · ע"כ דחקתי ונכנסתי במלאכה הזאת · בשם ה' אשר עשה לנו
 את הנפש הזאת · ולכתוב עקרי הדברים · וללקוט אחד אל אחד דברים · כפי

היכולת קצרים • מתוך אותם הספרים • ואכתוב בעזרי דרך משא ומתן מאיזה צד באו העניינים כדי שימצא המעיין מקום מוצא השם ויהיו מימינו באמנים • מן הזמרא או מדברי הגאונים • ואחר אכתוב פסקי ההלכה קצרים • כאלו הדברים • בקבלה לנו מסורים • ובוה יצא הקורא ידי חובתו • בלמוד בשומו השגחתו • לשקוד ולחקור וללמוד מתוך הלכתו • ויצא בהיותו עושה • מתוך הקצרו את המעשה : וחייתי לה וקויתי לו להיות מאמרי זה לבית מצדות ולמשיב נפשי ליושבים לפני ה' ולבעלי הנפש :

וחלקתי

המאמר הזה לשבעה בתים מוחלק כל בית וכית לשערים כדי להקל המלאכה למעיין : ויהיה רגיל בתורת הבית • כי אין בית אשר לא יצטרך חמיד למלאכה הזאת ועל קראתי לספר הזה תורת הבית כי לא מגאווה וגודל רוח עשיתי זאת כי ידעתי כמה חכמים היו לפני • גם מהם ראו עיני • אשר קטנם עבה ממתני • אך גלוי לכל בעלי עינים כי הכל לפי הצורך מסימין מלאכת שמים • ומהשם אשאל וכו' אתאזר • כי מאתו עיקר כל נעזר • והוא ברחמיו ובחסדיו • כי כלנו מעשי ידיו • יראני נפלאן מתורתו • ישמרני משגיאות ויסכים על ידי לומר דבר כהלכתו • ולפניו אקוד ואשתחוה ואל רחמיו אשא עינים • ואל חמלתו אקד ואפרוש כפים : שלא אכשל בדבר הלכה ואסכי לאמת לכל דברי • ולא יכשלו בי חבירי • והא העומד לימין אביון • ישלח עזרנו בקודש ויסעדנו מציון : ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו כדכתוב לנו ונעלה אל הר ה' ואל בית אלדי יעקב • ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו • כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים • בית יעקב לנו ונלכה באור ה' :

ס' לך הכתום וכל שעריהם • מיס כס לכל מונאקס :

הבית הראשון אבאר בו עניין השוחטין והכשרין ופסולן וחלקתי אותו לחמשה שערים :

השער

הראשון • מי שוחט • ואכלול עם זה הדין המוצא תרנגולות בשוק שחוטת לפי שעיקר העניין רלווי במי שמצוי אצל שחיטה אם לאו : ועוד אכלול עם זה הדין השוחט לנכרי אם הוא כאלו הנכרי ליאסר כאכילה אם לאו : ועד אכלול עם זה השוחט לשם הרים • לפי עולה • לפי שהדבר תלוי במחשבת השוחט :

השער

השני • כמה שוחט • ואכלול עם זה הדין סכין של עץ • וסכין טריפה • וסכין של גוים עץ • וסכין שלבנה באור :

השער

השלישי • באיזה מקום שוחט :

השער

הרביעי • באיזה זמן שוחט :

השער

החמישי • כסוי הרס • ואכלול עם זה הדין עניין ברכת השחיטה • והכסוי :

מבוא השערים

ג

הבית השני בביאור עניין הנשתמים וחלקתי אותו
לחמשה שערים :

השער

הראשון בביאור הדברי המפסידים השיטה : בחמשה דברי
הידועים : שהייה דרכה : הלכה הגרמה : עיקור : ואכלול
עם דיני דרכה : דין שני אוהוין בסכין אחד ושוחטין : לפי שאמרו שאין הושטין
שמא ידרוסו זה על זה : ואכלול עם דיני עיקור : דין פסוקת הגרגרת : לפי
ש'שי זל פירש שהוא עיקור : ואכלול עם דיני הגרגרת : השוהט מן העורף
והשוהט מן הצדדין : שכל השוהט שלא במקום השיטה הרז הוא הגרמה :

השער

השני בביאור הכשר השיטה : בבחמה : ובהיה : ובעוף
ואכלול עם זה נקיבת הורדין ודיניהן : ואכלול עוד זה הדין
השובר מפרקתה של בחמה קודם שתצא נפשה : וזה
השלישי בביאור הדברים שהבחמה והעוף נטרפין בהן : ואין
השיטה מתרתן : ואכלול עם זה הדין : האבר והכשר

השער

המדולדלין בבחמה : ובעוף : וביצי זכר שנעקרו גידיהן ועדיין תלויין בכיסן
והם הנקראים כלשון חכמים ביצי השיליאתא : ודין ביצה שהגעילה התרנגולת
קודם זמנה מכה הכאה : ואכלול עם זה : דין חלב : והעובר שהוציא ידו ודין
ביצה טריפה : וביצה גבילה : וחלב טריפה : ועגל שנולד מן הטריפה : או מן
הגבילה : עוד אכלול עם זה : דין המוכר גבילות וטריפות לנכרי : וכל מן

השער

הביעי : בביאור דין מחוסרי זמן : באותו ואתר בני : וכל של
שמנה ימים בבחמה : ואפרוח שלא נפתחו עיניו :

השער

החמישי בביאור מי שניתר בלא שחיטה כחגבים והשילי :
והדברים המותרים : והאסורים ממנו : ובביאור מי שאינו טעון
שחיטה מן הדין וצריך שחיטה משום מראית העין : ככן פקועה :

הבית השלישי בביאור הכשר האוכלין ואיסורן וחלקתי
אותו לשבעה שערים :

השער

הראשון בביאור סימני בחמה : היה ועוף : ודגים : וקרבי
דגים : וביצים : וחגבים : ואכלול עם זה דין דגים שהורג מלוחי
כיד גוי עעז : אם ניחוש להם שמא נמלחו עם הטמאים : אם לאו : ואכלול
עם זה סימני דגים : ביאור אם נסמוך על סימני מקצתן להתיר את כולן : גופן
או צירן : ואכלול עם סימני העוף דין ביצת עוף טמא : ואכלול עם סימני
בחמה : דין חלב בבחמה טמאה :

השער

השני בביאור מתנות כהונה : הניתנין לכהן אחר שחיטה
שהם הזרוע והלחיים והקיבה : ואכארי מי חייב ליתנם ולמי
נותנים המתנות : ומאיה חייבין ליתן : ומאיה פטורים : ואעפ שאין המתנות
גאכלות שיותר לאכול מן הבחמה אעפי שלא הזרמו מתנותיה : שכל שצריך
להרים מן הבחמה אני כולל עם זה :

השער

מבוא השערים

השער

השלישי • כביאור דיני מליחה • וניקור הבשר • מגיד וחלב • וחומי דם • ואכלול עם זה • אם נאמר בניקור הבשר רוב מצויין אצל ניקור מומחין הן • כמו שאמרנו רוב המצויין אצל שחיטה מומחין הן • ואכלול עם זה דין בישרא דאסמין • והכבר • ואכלול עוד עם זה מוראנא דבישרא • וכווארי • והם התולעים הנמצאים בבהמה ובדגים • ודין הפירות המתלעים בעודם מחוברי • לפי שצריך לכוון במינין שדרכן להתלע במחובר • ולנקר אותן מן הרחש הנמצא בהן • כתמרים • והפולין • והעדשי • וכיוצא בהם • הרביעי • כביאור דין בשר בחלב :

השער

החמישי • כביאור דין ביצה שנמצא עליה קורט דם • ואכלול עם זה • דין דם דגים • וחגבים • וביצים • ונקורי תאנים • וכיוצא בהם • כצפור המנקר בתאינה • ועכבר המנקר באבטיח • ואכלול עם זה • המשקין שיש בהן משום גילוי ודיניהן :

השער

הששי • כביאור דין גבינה של גוי עעץ • וחלב שחלבו גוי עעץ • ואין ישראל רואהו • ודין מוריים של גוים • וכשנין שלהן • והתים ככושין שלהן • והן הנקראים בלשון חכמים • זיתי קלוסתרא :

השער

השביעי • כביאור בישולי גוים עעץ • ולא אכנים עצמי במקום זה בדיני מוקצה • ונולד • ופירות הנושרין • ושאר דיני שבת ויש ולא באיסורי ההקדשות • והגדרים • וערלה • וכלאי הכרם • או כולם אכלול אותם במאמר אחד • אם יגמור עלי השם ברחמי :

הבית הרביעי בית התערובת בביאור איסור התערובת והכשרן וחלקתי אותו לארבעה שערים :

השער

הראשון • כיצד יאסור דבר האסור את המותר בתערובת • אם דוקא כשנתערבה גוף האיסור בתוך ההיתר • או אפילו בטעמו • כגון שמכיר את האיסור וזורקו • ויש ברוטב כנט • וכן כביאור באיזה חס אנו חוששין לפליטת האיסור אם שתהא היד סולדת בו • או אפי' בהם מועט מיד סולדת • ואח"כ אבאר אם יש הפרש בין נתבשלו בקדיר • שהאיסור וההיתר בתוך רוטב חס • והרוטב מכסה אותם • ובין צלי שהן נוגעין זה בזה כשהן חמין ואין רוטב מכסה אותן • ואח"כ אבאר כשאנו משערים היתר בתוך איסור לכשלו כיצד משערינן • ומה הן הדברים שמצטרפי לבטל האיסור • ואחר כך אבאר אם יש הפרש בין ששניהם חמין ובין שהאחד צונן והשני חם • ואחר כך אבאר בין שיהיה החם למעלה והצונן למטה • ובין שיהא בהפך • וכן אבאר התיכת ההיתר שנאסר מחמת שקבלה טעם מן האיסור • אם נעשית כולה כחתיכת נבילה לאסור תערובתה בשיעור כולה או לפי השכון האיסור שבלעה • וכיצד היא אוסרת שאר התיכות של היתר • אם דוקא עץ רוטב • או אפילו בצלי וכמליחה • ואחר כך אבאר טעמו של איסור ולא ממשו • אם הוא אסור דבר תורה או מדברי סופרים • כדי שנעמד על דיני ספוקתו לפי הכלל המסור בדיני ספיקא

ספיקא דאורייתא לחומרא • וספיק דרבנן לקולא • ואחר כך אבאר מה שאמר
 ספיק דאורייתא לחומרא אם הוא דבר תורה אם לאו • לפי שראיתי לאחד מגדולי
 המחקרים שכתב בזה הדברים שאין נכונים בעיני • ואחר כך אבאר שיעור אכילת
 פרס שאמרו בכמה מקומות כמה הוא כדי לעמוד על מה שאמרו כוית בכדי אכילת
 פרס דאורייתא • ואחר כך אבאר שיעורי התערובת • לפי שאין כל האיסורים
 אוסרים בשיעור אחד • וכן אין הכשרן בשיעור אחד • אלא יש איסור אוסר
 תערובתו בכל מה שהוא ההית' כמין במינו אליבא דר' יהודה • ואבאר אם הלכה
 כר' יהודה אם לאו • וכן מן הדברי' שאינן בטלין בדבר שיש לו מתירין • כביצה
 שנולדה בל' שנתערבה באחרות • ואע"פ שאין מאמרי זה כולל איסור מוקצה
 ונולד מכמה מקומות יש לנו להקור ולבאר ביצה של ספק טריפה שאמרו דשיחלה
 קמא משהינן להו אי הדר וטענא אחרינא שריין אם נדון כדבר שיש לו מתירין
 אם לאו • וכן הדין לגבינה שגבנו אותה מחלב ספק טריפה שנתערבה באחרות
 אינו בטל לפי שאין בעלי היים בטלים • וכן דבר חשוב אינו בטל • כהתיכה
 הראויה להתכבד לפני האורחים • ולבאר איזה אורח • אם דווקא ישראל או
 אפי' גוי ערץ או אפי' אינה ראוייה בעצמה להתכבד בפני שום אדם מצד האיסור
 הרובץ עליה כהתיכרת בשר כחל • אלא שכיוצא בה ראוייה להתכבד בפני
 האורחים • וכן בריה אסורה אינה בטילה • ובדברי הירושלמי בטילה בתשע
 מאות וששים • ולבאר איזה תקרא בריה שאינה בטילה אם דוקא בריה האסורה
 בעצמה כגיד הנשה ונמלה וכיוצא בהן • או אפילו בריה שהיית' מותרת אלא
 שקבלה איסור במקרה כתרנגולת שנטרף וכיוצא בזה • ולבאר אם הכונה דוקא
 בבריית נשמה כגיד ונמלה או אפילו שאינה בריית נשמה כחטה של כלאי הכרם
 וכיוצא בזה • וכן איסור קבוע שנודע מקומו אלא שאינו יודע מאיזה מהן אם מן
 האיסור המועט • או מן ההיתר המרובה לעולם אסור שכל קבוע כמחצה על
 מחצה דמי • ועוד יש אחרים שאינם בטלים כגון אגוזי פרך ודמוני בדין וחביריה
 אם לערלה ערלה • אם לכלאי הכרם כלאי הכרם • אלא שאין לי עסק בהן
 במאמרי זה • ויש איסור אוסר בריחו כבשר נכילה שצלאו • עם בשר שחוטטה
 בתור אחד וכיוצא בו כדברי רב • ואבאר אם הלכה כדבריו אם לאו • ויש איסור
 שבטל בס' ומן החלק הזה רוב כל האיסורי' שבתורה • ואבאר אם טעם האיסור
 נרגש בהיתר אע"פ שיש שם ס' וחתוכת האיסור ניכרת • אם נותר את התבשול
 בטעמית קפילא אם לאו • ואחר כך אבאר איסור שנתכשל בתוך היתר חס בתוך
 הקדירה אם נטל מן ההיתר בעוד שהאיסור ניכר בתוכו עד שלא נשאר שם ס'
 בהיתר כנגד האיסור אם חוזר האיסור וניעור ואוסר אם לאו • ויש צדוק ס' ואחר
 כביצה • ויש שבטל בחמשי' ותשעה כחל • ויש שבטל ברוב כיבש ביבש • ואבאר
 איזה יבש ביבש בטל ברוב לפי שיש שאינו בטל ברוב • והם כל האיסוריין
 שהקמירו בהן שלא לבטלן בס' כחמץ בפסח וכיוצא בו • ויש שאינו אוסר
 תערובתו בפליטתו כגון גיד הנשה לפי שאין בגידין כג' ודוקא גופן של גיד אבל
 שומנו וקנוקנות שבו בס' כשאר האיסורים • וכן ביצה של עוף טמא שנתבשלה
 עם הטהורות • ואבאר אם דווקא בשאינה קלופה • או אפילו בקלופה • ואיסור

פגום וכיוצא בהם • ואבאר הדברים האסורים שהן פגומים כגון עכבא דביתא
 והרמשים המאוסים שבני אדם מוכרלים מהם • אם אוסרין תערוכותן אם לאו •
 וכן אבאר שיש איסור שאינו אוסר אלא קליפה • ויש שאוסר כדי נטילה שהיא
 יותר מן הקליפה ויש שאוסר כדי גרירה • ויש שאינו צריך אלא שפשוף גדול •
 ויש שאינו צריך אלא הרחה בעלמא • ומן החלק הזה כל איסור צונן שנגע
 בחתיכת של היתר צונן • ואבאר כל אחד ואחד מאלו בפני עצמו • בעור
 העוזר :

השער

השני • בכיאר ספק התערובות • ואבאר בו דין אם נפל איסור
 במקום אחד ואינו יודע באיזה מקום אם לקדירה זו • ואבאר
 אם יש הפרש בדבר בין שהיו לפניו שתי קדירות של היתר ונפל האיסור באחת
 מהן • ואינו יודע באיזה מהן נפל • ובין שהיית הקדירה האחרת של היתר •
 והשנית של איסור • ואבאר אם יש הפרש בין שיש בקדירה האחרת שיעור כדי
 לבטל ובאחרת אין שיעור • ובין שאין לא בזו ולא בזו • שיעור כדי לבטל •
 ואבאר אם יש הפרש בדבר זה בין איסורי תורה לאיסורים של דבריהם • וכן
 אבאר אם יש הפרש בין שתהיינה שתי קדירות לאדם אחד • ובין שהן לשני בני
 אדם • זו לזה • וזו לזה • וכן יש לבאר איסור שנפל לתוך ההיתר ונתבטל אם
 צריך להרים כנגד האיסור ולהשליך לכלב אם לאו • וכן יש לבאר חתיכ' איסור
 והיא חשובה שאינה בטילה שנפלה לתוך חתיכות של היתר ונפלה אחת מאלו
 למקום אחר אם נלך אחר קרוב ונאמר זו שנפלה כאן מן ההיתר המרובה היית' •
 או נחוש לומר שזו היא האסור' שם תחלה • ולבאר אם נפלה אחת מהן או שתיים
 מהן לים הגדול או שנאכלו אם נתיר השאר ונאמר אותן שנאכלו או שנפלו לים
 הגדול בהם היית' אותה של איסור' • והשאר מותר או נאמר שהאיסור נשאר
 בתוך הרב • ולבאר אם יש הפרש בדבר זה בין נפלה לים ונאכדה או שנאכלה
 ובין שפירשה אחרת או שתיים לצד אחד והרוב לצד אחר • ולבאר עוד איסור
 הנכלל בתוך ההיתר • וחזר ונפל מקצתו להיתר אחר • אם נשער לפי חשבון •
 או נחוש ונראה כל אותו השיעור שנפל כאן מאותו התערובת כאלו כולו איסור
 אם לאו • ולבאר איסור מועט שנפל לתוך היתר מרובה ונתבטל וחזר ונפל עוד
 איסור לתוכו • אם נאמר ראשון ראשון כטל • או נאמ' מצא מין את מינו וניעור'
 ואכלול בשער הזה ביאר דיני המפקיר או המייהר דבר המותר אצל הנכרי או
 אצל מי שהוא חשוד • אם נחוש לתערובת איסור • או לחליפין • ובמה תהיה
 חקנתו • ואם בחותם אחר • או בשני חותמות • או ביושב ומשמר • או ביוצא
 ונכנס • ואם מות' לסמוך על החשוד לאכול גבינה של גוים עעו • ולומר לו קנה
 לי גבינה ממי שהוא נזהר מגבינות הגוים עעו • או לומר קנה לי גבינה מאיש
 פלוני שהוא נזהר • אם לאו • ואכלול עוד עס זה דין מי שלקח בן המקולין בשר
 ואחר כך נמצאת טריפה במקולין • ואינו יודע מאיזה מהן לקח • ודין בשר
 שנתעלם מן העין • ובשר שנמצא מושלך בלא סימן • ובשר שנמצא ביד גוי
 עעו בלא סימן • ואבאר כל אחד ואחד מאלו בפני עצמו • בעור העוזר ברוך

הוא :

השער

השלישי • כביאור דיני כישול האיסורין • ולבאר אם מותר לערב איסור מועט לתוך היתר מרובה ולבטלו בידים לכתחלה אם לא • ולבאר אם נפל איסור לתוך היתר ואין בהיתר כדי לבטלו אם מותר להוסיף בהיתר כדי לבטל את האיסור אם לא • ולבאר אם בטלו בין בשוגג בין במזיד אם הוא מבוטל אם לא :

השער

הרביעי איסור הכלים והכשירין • ואבאר בו הכלים האסורים • כמה יהיה הכשירין • וכן אבאר דין הלוקח כלים חדשים מן הגוים עע"ז או שמשכנם הגוי עע"ז לישראל • ואבאר אם מותר להשתמש לכתחלה בכלי שאינו בן יומו לפי שהוא נט' לפגם אם לא • ואבאר אם נאמר סתם כלים אינן בני יומן אם לא • ואבאר אפילו כלי בן יומו שנאסר מחמת איסור משהו אם מותר להשתמש בו לכתחלה כיון שהאיסור מועט אם לא • ואם יש הפרש בדבר שהכלי הוא עשוי להשתמש • ובין שהוא עשוי להשתמש בו אפי' בדבר מועט • אם לא • ואבאר אם כלי חדש יש לו הכשר בהגעלה אם לא • ואפילו לא בלע אלא איסור מדבריהם • ואם יש לו שום הכשר אפילו בהחזרת ככשונות אם לא • ואבאר כלי מתכות שבלע מן האיסור ונפלט ממנו קצתו בכלי שבשל בו בשר • ואחר כך ביטל בו ירקור' וכיוצא בזה • וכן שפוד שצלה בו בשר • ואחר כך צלו בו דגים • וכיוצא בזה • אם מותר לבשל ולצלות בהן לאחר מכאן גבינה • ונאמר ביטול הירקו' וצלי' הדגים אם נעשו גיעול לבשר אם לא • ואבאר כלי שטף שנאסר ונתערב באחרים אם נדון אותו כדבר שיש לו מתירין הואיל והכשרו בהגעלה וכיוצא בו לפיכך צריך להכשיר את כולן • או נאמר שהוא בטל כיבש ביבש • ואבאר סתם כליהם של גוים עע"ז אם אנו דנין אותם כשאינן בני יומן אם מותר לומר לגוי עע"ז לבשל בכליו אפילו בדברים שאין בו משום בשולי גוים עע"ז ושאינן לחוש להם לתערובת איסור כפת של פלטר או מלקוחות • או נאמר כל שהוא אומר לו לבשלו ולאפורת בכליו כמי שמבשל הוא בידיו דומה ואסור • ואם עבר ועשה כן אם מותר אם לא :

הבית התמישי בית היין אבאר בו עניין יין נסך וכלי

וחלקתי אותו לששה שערים

השער

הראשון • כביאור מי עושה יין נסך • לאסור אורחו אפילו בהנאה • ומי אוסר אותו בשתיה ולא בהנאה • ואכלול עם זה • דין שכר של גוים עע"ז • ויין תפוחי' ורמונים • ודין ריחו של יין נסך ואפילו קולטו בפיו לידע אם טוב אם רע • וזהו העניין שקראוהו בת תיהא :

השער

השני • כביאור מאימתי נעשה יין לקבל איסור ניסוך ובמתי נעשה יין נסך לאסור אפילו בהנאה • ואכלול עם זה דין שכר יין נסך בפועל שהשכר עצמו להעביר חביות של יין נסך • או שהשכר בהמתו וספינתו להוליך יין נסך • וכיוצא בזה • וכן אכלול עם זה אם מותר לשמש לפני

מבוא השערים

הגוי עָזָו או להושיט לו את הכוס · וכן דין הרוצה בקיומו של יין נסך ואפילו לזמן מועט · וכדי לאבדו לאחר שעה · כגון ששכרו הנכרי לשבור לו חביות של יין נסך · או להשליכו באשפה · וכיוצא בזה · וכן מי שנעשה שומר עליו ואפילו שומר חנם שכל זה בכלל רוצה בקיומו · וכן אכלול עם זה דין דמי יין נסך ביד גוי עָזָו · או ביד ישראל · וכן אכלול עם זה אם מותר לסתום פי כובא על גוי בנעורת של פשתן וכיוצא בזה שהיא מטפסת · וכן אכלול עם זה דין המוכר יינו לנכרי ומודד לתוך כליו אם צריך להקדים וליטול ממנו מעות אם לאו :

השער

השלישי · בכיזור איזה יין יש בו משום יין נסך · ואיזה אין בו משום יין נסך · ואיזה דבר של גוים עָזָו נאסר משו יין נסך כיון נסך אף על פי שהוא עצמו אינו יין :

השער

הרביעי · בכיזור אצל מי מהנכרים מיהירים יין ואפילו בלא חותם · ואצל מי מפקידין ומייתדים בחותם · ואבאר אצל מפקידים אצלם בחותם אחד או בשני חותמות · או במפתח חותם · וכל שאר דיני יין שנתיחד עם הגוי עָזָו · ודין מזהר יינו של נכרים · ואכלול עם זה דין יין שנגעו בו גנבים · ואינו יודע אם גנבים גוים עָזָו או גנבים ישראלים · ודין חביות של יין שנמצאו ואינו יודע אם של יין נסך או של יין כשר :

השער

החמישי · בכיזור דיני תערובתו של יין נסך בין של סתם יינם · בין של וודאי יינם · בין יין במים בין בשאר דברים · ודין חביות של יין נסך בתוך חביות של יין כשר ואכלול עם זה דין נצוק ונצוק בר נצוק :

שער

הששי · בכיזור דיני כלי היין במה נאסרין · ובמה יהיו הכשרן :

הבית הששי בית הקרושה · בכיזור עניין נטילת ידיים

ומים אחרונים · ומים אמצעיים · ודיניהם · וחלקתי אותו

לחמשה שערים ·

השער

הראשון · בכיזור עד איזה פרק צריך ליטול ידיו לחולין · במים ראשונים · ועד איזה פרק למים אמצעיים ולאחרונים ולאיזה דבר צריך ליטול תחלה · ולאיזה דבר צריך לרחוץ באמצעי · ולאיזה באחרונים :

השער

השני · בכיזור שיעור המים שיטול בהן את ידיו · ובאיזה מים · ובכיזור אם מותר לאכול בלא נטילת ידיים · אם כיוך ידיו במפה וכיוצא בזה · ובכיזור דין אוכל מחמת מאכיל :

השער

השלישי · בכיזור הכלי שהוא נוטל ממנו לירים · והיאך נוטל ממנו · ואכלול עם זה אם נוטלין מים ראשונים או מים אחרונים עָג כלי או אפילו עָג קרקע :

מבוא השערים

ד

השער הרביעי • בביאור אם צריך ליטול מכת האדם אם לאו • וממי נוטלין • ואם צריך כוונת נטילה אם לאו • ואכלול עם זה אם צריך ליטול ידיו בכל פעם ופעם שהוא רוצה לאכול • או אם מותר ליטול פעם אחת ביום ומתנה :

השער החמישי • בביאור דיני החציצה לנטילת ידים • ואכלול עם זה • דין היסח הדעת לנטילת ידים • ועוד אבאר ענין הברכה למים ראשונים ולמים אחרונים • ואמצעיים :

הבית השביעי בית הנשים בביאור ענין הנדה

והזכה והיולדת וטהרתן • וחלקתי אותו לשבעה שערים •

ואכתוב • שגרוי ומה שהם כוללים בפני עצמן • אחריו כתבי מכת התעסקי בביאור הבית הזה • אצ"פ שכבר ככתבנו בו לראשונים • סגורים רבים וככדלים • וכל העוסקים לשום שמים מקבלים שכר בהנעילם • ואפילו תועלת קטנה • והאלדים אשר בראשו לכבודו ולעבודתו • יראו כפלאות מתורתו • אלא הלא • הדרכוני ואמתך למדני כי אתם אלי ישעי • אותך קניתי כל היום :

סעזר הראשון • מבית ראשון • בביאור הכשר השומטין • ומי שומט :

עשה להיות אדם שוחט מה שירצה לאכול • בהמה • חיה • או עוף • שנאמר וזבחת מבקרך ומצאנך • והוקשה חיה לבהמה • שנאמר בבכור בעל מום • כאשר יאכל הצבי ואת האיל קן תאכלנו • ובעוף הוא אומר ואת תורת הבהמה והעוף • הקיש תורת לשחיטה • מה זה בשחיטה • אף זה בשחיטה • ושחיטת הנכרי נכילה שנאמר וקרא לך ואכלת מזבח • מכלל שזבחו אסור • ואפילו גר תושב שאינו עובד ע"ז שחיטתו נכילה : כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה • אסור לאכול משחיטתו :

בית ראשון ושער ראשון

שמן קלקל בשחיתתו : סתם אנשים המצויין אצל שחיטה מומחי' הם • לפיכך
הכל שוחטין • ואפילו שאינן מומחין אצלינו • חזקה כל המצוי אצל שחיטה
מומחה הוא : ראה אחד ששחט ואינו יודע אם מומחה הוא אם לאו • אם ישנו
בפניו שואלו אם יודע הלכות שחיטה אם לא • שכל שאיפשר לבדוק בודקו •
ואם לא אוכל והולך חזקה מומחה הוא כמו שאמרנו : ראה אחד ששחט ויודע
כו שאינו מומחה אם ראהו מתחלה ועד סוף מותר לאכול משחיתתו • ואם לאו
אסור לאכול משחיתתו • ואפילו שחט בפנינו שנים או שלשה פעמים כהוגן •
ואפילו שחט בכמה זו אחד מן הסימנים יפה אין אומרים כמו ששחט בפנינו
חזרה פעמים כהוגן • וגם עכשיו שחט אחד מן הסימנים • כך שחט הסימן השני
יפה • לא חוששין שמא בסמך השני שהה ודרס • אחר שאינו מומחה • ומה שלא
אירע לו פסול בראשונה • לא מחמת בקיאות היה • לא מקרה היה : יש אנשים
רכי לב ומתעלפים כשהם שוחטין • ולפיכך כל רך הלכב לא ישחוט בינו לבין
עצמו • שמא יתעלף וישהה וידרוס ולא ירגיש : סתם אנשים אינם מתעלפים
מחמת שחיטה • לפיכך מוסרין לכל לשחוט • ואין צריך לשאול אם מתעלף אם
לאו : ואפי' היה בפנינו אין צריך לשאול אם נתעלף שאין חוששין לעלף כלל •
מי שאינו מומחה שאמרנו שלא ישחוט אם שחט בינו לבין עצמו • ואמר בריא לי
שלא שהיתי ושלא דרסתי יראה לי שאין אוכלין משחיתתו • דכל שאינו יודע
איפשר שישהה וידרוס • ולא ידע ולא ירגיש • ויש מתירין • שחט ואחר' רואין
אותו • שחיתתו כשירה ולא עוד לא שמוסרין לו לכתחלה אם יש אחרי' מומחים
שעומדים על גביו שאין הגדול בן דער' אף על פי שאינו יודע דומה להשו' שאין
מוסרין להם לכתחלה ואפילו אחרים רואין אותן • לפי שהן מועדין לקלקל •
וגדול בן דעת רוב מעשיו מתוקנין : מצא תרנגולת שחוטתה • או בהמה • אם
מצאן בבית מותר • שרוב המצויין בשחיטה מומחין הן • כמו שבארנו • וכן אם
נגנבו • או נאכדו ומצאן כשהן שוחטין בביתו • מצאן באשפה שבשוק אסורין •
שדרך נכילות להטילן באשפה שבשוק : מצא באשפה שבבית • או שמצא
בשוק שלא באשפ' • יש מי שאוסר • ויראה לי שחזקתן שוחטין • שאילו נתנבלו •
באשפה שבשוק השליכום • בדא' כשמצאן במקום שרוכז ישראל • אבל בשוק
שרוכז גוים עזו' אסורין • ואף על פי שהן שחטי הסימנים יראה לי שאין סימן זה
מחזיק בשחיטת ישראל : קטן היודע לאמן את ידיו לשחיטה מוסרין לו לשחוט
לכתחלה • והוא אחרים עומדים על גביו • אינו יודע לאמן את ידיו לשחיטה •
ואפי' אחרים עומדי' על גביו לא ישחוט לכתחלה כמו שאמרנו • וכן הדבר' בהרש
ושוטה • שחטו ואחרים רואין אותו שחיתתו כשירה • אין אחרים רואין אותו וש
אומרי' שאפי' להתלמד אין מוסרין להם לכתחלה חוששין שמא הרוא' שמוסרין
להם לשחוט סבורין שמותר לסמוך עליהן • כל שיודעים לומר הלכות שחיטה :
שכור שנתבלבלה דעתו • הרי הוא כשוטה • אבל שתוי שלא הגיע לשכרותו של
לוט' יראה לי שהוא כפקח ושוחט לכתחלה • ואע"פ שאינו יכול לדב' בפני המלך •
שחיטת כותי אסורה כשחיטת נכרי • שכולן קלקלו מעשיהן • ולפיכך עשאו
גוים גמורים : שחיטת צדוקי וכייתוסי אם הוא מומחה שחיתתו כשרה • והוא
שיהיה

בית ראשון ושער ראשון

ז

שיהיה ישראל עומד על גביו. אפילו נכנס ויוצא. שחט בינו לבין עצמו. וראה
 לי ששחיתתו פסולה. ואפילו התך כוית ונתן לו ואכלו אין סומכין עליו. דכל
 מצוה שאין הלכותיה כתובות בתורה אף על פי שהחזיקו בה אין סומכין עליהם.
 ישראל אוכל נבילות לתיאבון בודקין סכין ונותנין לו והולך ושחט בינו לבין
 עצמו. הזקה אינו מניח היתר ואוכל את האכור. וראה אפילו שאין אנו יודעים
 בו שיודע הלכות שחיטה מותר לאכול משחיתו. שכל המצוי אצל שחיטה
 מומחה הוא. ישראל משומד לאכול נבילות לתיאבון ששחט בינו לבין עצמו.
 לכה אין הוששין. שמא נפגם הסכין בעור. והוא נאמן לומר שאינו נפגם. לפי
 שאנו מעמידים הסכין על הזקתו. כל שלא ראינוהו שנפגם והבהמה שחוטתה
 יפה לפנינו. שהרי לא מצינו בה שום ריעות. ואפי' שחט מאה בהמות בכדיקה
 ראשונה די לו. דלעולם מעמידין הסכין על הזקתו עד שנודע שנפגם. וכן
 הדין לבדיקת סימנין שלאחר שחיטה שכל השוחט כראוי הוא שוחט. ובדק
 בסמינין קודם שיעור שהייה. והזקה על זה שבדק כראוי כאשר השוחטין
 המומחין שאינו מניח היתר ואוכל את האיסור. שחט בינו לבין עצמו. ולא
 בדקו לו סכין לכתחלה בודקין סכינו אחריו. אם נמצאת סכינו יפה אוכלין
 משחיתו. ואם לאו אין אוכלין משחיתו. אחר שאמרנו שאפילו שחט בלא
 בדיקת סכין בודק סכין אחריו ומותר. מפני מה הצריכו לבדוק לכתחלה חוששין
 שמא ישכח ולא יבדוק אחריו ואולי בסכין פגומה שחט. גמר שחיטה בינו לבין
 עצמו. ולא ידענו באיזה סכין שחט ויש אצלו סכין יפה וסכין שאינו יפה. ואמר
 ביפה זה שחטתי וראה לי שהוא נאמן. דלעולם לא שביק היתר. ואכיל איסור.
 יתר מיכן נראה לי שאפילו נמצאת כשר שחוטתו כידו כל שיש טבחים ומקולין
 ישראלים נאמן הוא לומר מן השחוטתו לקחתי. ואפילו יש בידו עוף שחוט שאינו
 נמכר במקולין אם יש אנשים כשרים ומומחים עמו במדינה נאמן הוא לומר ישראל
 מומחה וכשר שחט לי. ואין צל באומר ישראל פלוני כשר שחט לי שכל זה ככלל
 מה שאמרנו אינו מניח את היתר ואוכל את האיסור. אף על פי שאינו טורה
 לתקן הסכין. טורה הוא ללכת אצל בקי לשחוט. להד לחמצן של עוברי עבירה
 שמותר לאחר הפסח מיד מפני שאין מחליפין. משומד אוכל נבילות להכעיס.
 וראה לי שאין מוסרין לו לשחוט לכתחלה. ואפילו אחרים עומדים על גביו.
 מפני שהוא מכין לנבל ולקלקל. ושמא לא יתנו לב הרואים כמה שהוא עושה
 כמה שנתן בין ידיו. ומה הפרש יש בין זה לצדוקי ולביתוסי או הכותי קודם
 שגורו עליהן שאלו שוחטין לכתחילה כשאחרים רואים אותן וזה אינו שוחט לפי
 שאין משומדים לנבילות. ואעפי' שאין להם בכיזא בזה לפני עור לא תתן
 מכשול. מ"מ אין מכוונין כ"ל לנבל. אבל משומד זה שהוא מנבל ואוכל להכעיס.
 כ"ש שמנבל ויאכיל לאחרים וחשוד הוא בדבר זה מן הנכרי בין המופקד אצלו
 וישראל יושב ונכנס. ויש מורין בזה להקל. שחט ואחרים רואין אותו שחטתו
 כשירה. ואינו כנכרי. ומשומד לדבר אחד אינו משומד לכל התורה כולה.
 והוא שבדקו סכין ונתנו לו. או שבדקו סכין אחריו. ונמצאת יפה. משומד
 לערלות או לעבירה אחת מן העבירות שבתורה שוחט לכתחלה. ויראה לי שאין

בית ראשון ושער ראשון

צריך לברוק אחריו סכין . ולא לברוק אותו אם מוכחה הוא אם לא . אלא הרי
הוא אצל שחיטה כשיראל גמור . דמשומד לדבר אחד אינו משומד לכל התורה
ברא במשומד לשאר עבירות שבתורה . אבל במשומד לעז . או שמחלל שבתות
בפרהסיא . הרי הוא כמשומד לכל התורה כולה והרי הוא כנכרי ושחיטתו
פסולה . התחיל אחד מן הפסולין לשהוט כגון נכרי ומין או כתי . וגמר ישרא .
או שהתחיל ישרא וגמר אחד מאלו שחיטתו פסולה . ששחיטתו של אילו אינה
אלא כקוף . והרי נעשה בה מעשה טריפה בידם . ברא בשתחיל אחד מאלו
בדבר עושה אותה נכילה כושט או כרובו של קנה אבל אם התחיל בדבר שאינו
עושה אותה נכילה כחצי קנה וגמר ישרא הרי זו כשירה . היו שנים או חזק
בסכין ואחד מהן פסול לשחיטה שחיטתן פסולה . שהרי נעשיתו השחיטה גם
על הפסול ואין מעשיו אלא כקוף ואין על כשני בני אדם ושני סכונים . ואחד
מהן פסול לשחיטה . ואצל כשאין הכשר שחיטה במעשה הכשר לברו . אלא
בצירוף הפסול . אלא אפילו שחט זה רוב הסימן וזה רוב הסימן . נשים ועבדים
שאינם משוחררים הרי הן בורקין סכין לעצמן ושוהטין לכתחלה כגדולי ישרא
שהשחיטה כשירה בנשים ועבדים . הסומא לא ישחוט אם אין אדם אחד רואה
אותו שוחט שמא יחליד או ידרוס והוא לא ידע . ואם שחט שחיטתו כשירה .
השוחט במוכני שהוא גלגל הריחים שהוא מגלגל על מים לא ישחוט לכתחלה
ואם שחט שחיטתו כשירה . ברא בכח ראשון לפי שהוא בא מכח אדם אבל
מכח ראשון ואילך שחיטתו פסולה לפי שאינו בא לא מכח המים . גלגל היוצרים
שמגלגלים אותו ברגל . או גלגל הריחי של יד יראה לו ששוחטין בהן לכתחלה .
בין בכח ראשון בין בכח שני . שכולן מכח אדם הן באין . שוחט אדם אפי בהמות
הרבה בכת אחת ואפילו לכתחלה ואינו חושש . והוא שיהא מוליך ומכיא . או
שיהא בסכין מלא הצווארין והוצה להן כמלא צוואר כמו שבארנו בהלכו דרסה .
השוחט אעפ שלא כיון לשחיטה . ואפילו להתיכה בעלמא . שחיטתו כשירה .
לפי שאין חולין צריכין כוונה . לפיכך זרק סכין לנעצו בכותל והלכה ושחטה
הרי זה כשירה . והוא שראה שלא החליד הסכין בין סימן לסימן או תחת העור .
מצא נוצה שעג השחיטה חתוכה . בידוע ששחטה כדרכה . שאילו החליד לא
היתה הנוצה חתוכה . וכן הדין כשמצא שער העור חתוך . ולא עוד אלא אפילו
הפיל הסכין בידו או ברגלו . אפילו שלא כוונה . והלך ושחט כדרכו הרי זו
כשירה . זה הכלל כל שבא מכח ישרא . ואפילו מכח מי שאינו בן דער
שחיטתו כשירה . נפל הסכין מעצמו שלא ככחו ואעפ ששחטה כדרכה הרי
זו פסולה שנ' וזבחת ואכלת מה שאתה זוכה אתה אוכל . היר סכין מונח לו
בידו ובחיקו . ונפלה לה מידו . הורו הראשונים שזה כנפלה מן הג עצמה .
והרי זו פסולה . ואף על פי שיש לי לרון ולהקל להם . שומעין שאמרו להחמיר
בשל תורה . השוחט לנכרי אף על פי שהכהמה של נכרי שחיטתו כשירה .
ולא עוד אלא אפילו הנוי אומר שהוא רוצה לזרוק רמו לעז . או להקטיר
חלבו לעז . הרי זו כשירה . לפי שאין חל הולך לא אחר השוטה . חשב השוחט
שהגוי יזרוק רמו לעז . או שיקטיר חלבו לעז שחיטתו פסולה . ואצל כשחשב

בית ראשון ושער ראשון

ישראל השוחט לשוחט בהמה זו לעז שזו זבחי מתים היא ואסורה אפי' בהנאה *
 שנ' זבח לאלדים יחרם : שחטה לזרוק דמה לעבודה זרה או להקטיר חלבה
 לעבודה זרה פסולה * ואפי' שלא שחט אותה ממש לעבודה זרה לפי שמחשבין
 מעבודה לעבודה : שחטה סתם ואחר כך נמלך עליה לזרוק דמה או להקטיר
 זבלה לעבודה זרה חוששין כיון שעכשיו נמלך עליה שמה אף בשעת השחיטה
 חשב לכך * והוכיח סופו על תחלתו : השוחט לשם הרים * לשם גבעות * לשם
 ימים * לשם נהרות * לשם מדברות * לשם חמה ולבנה וכככים ומזלות * אם שחט
 לשם אחר מכל אילו על דעת לעבוד אותם בכך * כדרך עובדי עבודה זרה *
 ששוחטין לשם עבודה זרה * הרי זו זבחי מתים ואסורה אפילו בהנאה * אף על פי
 שאין ההרים נאסרים בעז הרי הן נעשין עבודה זרה * והשוחט לשמן כשוחט
 לעבודה זרה * והמשתחוה להן כמשתחוה לעבודה זרה * וזו שאמרו אלקיהם
 על ההרים * ולא ההרים אלקיהם * אין הכוונה אלא שלא יהיו ההרים עצמן
 אסורין * אבל הן נעשין עבודה זרה להתחייב בעבודתן כאשר עובדי עבודה זרה *
 שחט לשם אחד מכל אלו שלא לעבודה אלא לכוונת רפואה כהללו המתעסקין
 בדברי הבאי שחיטתן פסולה מדבריהם לאכילה ומותרת בהנאה : שחט לשם
 שרו של הר * או לשם שר אחד משרי אחד דברים אלו בין ששחט לשם מיכאל
 שר הגדול * בין ששחט אפילו לשם שרו של שלשול קטן שבים * אף על פי שלא
 נתכוין אלא לרפואה ולדברי הבאי הרי זה כזבחי מתים מדבריהם ואסורה אפילו
 בהנאה : ישראל ששחט בהמת חבירו לשם אחד מכל אלו לא אסרה * שאין
 ישראל חשוד להתכוין בדברים האסורים * ולא עשה כן אלא לצער את חבירו *
 ויש מי שהורה ש'לו בה שותפות לא אסרה * ואף על פי שאילו הייתה כולה שלו
 אסרה זה לא נתכוון אלא לצער שותפו : היה שוחט בהמת חבירו לשם אחד
 מכל אלו והתרו בו וקבל עליו התראה * אין לך משומד גדול מזה ואסרה :
 השוחט לשם עולה או לשם שלמים או לשם אשם תלוי * לשם פכה לשם תודה
 לשם קרבן נזיר * שחיטתו פסולה דברים אילו באין דרך נדבה ולפיכך חוששין
 שמה עכשיו נדב אותן * ונראה כשוחט קדשים בחוץ ואוכל * אפילו היית בהמה
 זו בעלת מום ואינה ראוייה להקרבה אסורה * פעמים שאדם מכסה מומה ואינו
 ניכר : שחט תרנגולת ואוחז * וכיוצא מן המינין שאינן ראויים לזבח מותר
 שהכל יודעים שאין אלו קדשים * שחט תורים וכני יונה הרי אלו אסורים * ויראה
 לי שאם היו תורים קטנים וכני יונה גדולים כשרים שהכל יודעים שאין לו ראוי
 להקרבה : שחט לשם אחד מכל אלו מן הקדשים שאינם באין בנדבה כחטאת
 ואשם ודאי * לשם בכור לשם מעשר לשם תמורה שחיטתו כשירה שהכל יודעים
 שאין אלו אלא דברי הבאי שאילו היה חטאת ואשם נודע היה * וקול יוצא לאן *
 כדאי כשלא נודע שעבר זה עבירה שחייב עליה חטאת או אשם * אבל עבר
 עבירה שחייבין עליה חטאת או אשם ודאי * נאמר לשם חטאת הרי זו פסולה *
 שנים אוחזין בסכין בין בשני סכינין בין בסכין אחד * ושוחטין אחד לשם אחד
 מכל אלו שאסרנו * ואחד לשם דבר כשר * שחיטתו פסולה * עד שתהא כל
 השחיטה לשם דבר כשר :

בית ראשון ושער שני

כשער השני כמס סוקט ודיכני סכין :

בכל

שוחטין · חוץ ממגל קציר והשיניים והצפורן · מפני שהן
חונקין · עבר ושחט באחד מכל אלו שחיטתו פסולה · כד"א
בשתי שינים שהרי חוק שיש בין שן לשן גדון כפגמיה לפי
שהוא חונק אבל בשן אחד שוחטין בה לכתחלה · והוא שתהיה תלושה · אבל
במחובר שחיטתו פסולה · וכן הדין בצפורן שאינה פסולה לשחוט לא במחוברת
לפי שאין שוחטין במחובר כמו שיתבאר · אבל צפורן התלושה שוחטין בה
לכתחילה · מגל קציר · הוא שיש בו פגמות הרבה · ופגמותיה מסוכסכו ונוטות
לצד אחד · ואע"פ אם שחט בו אפילו הוליך ולא הביא שחיטתו פסולה · כיון
שיש פגמות הרבה חוששין שמא ישיב ידו אחור מעט ונאחז אחד מן העוקצין
בסימנין וקרע · אבל סכין שאין בה אלא פגימה אחת אם אגרת משתי רוחותיה
שחיטתו פסולה · והרי היא נידונית כמגירה · מה טעם בין שהוליך ולא הביא ·
בין שהביא ולא הוליך · לעולם הוא פוגע בפגימה וקורעת · היתה מסוכסכת
אם עוקץ הפגימה נוטה כלפי זנב הסכין והוליך ולא הביא שחיטתו כשירה לפי
שאינן עוקץ הפגימה קורע לא בפגעו בסכין · ואם עוקץ הפגימה נוטה כלפי הראש
והביא ולא הוליך שחיטתו פסולה · מגל יד והוא שצדו האחד סכין · וצדו
האחר מגל · לפיכך אם שחט בצד הפגמות שחיטתו פסולה ואפילו הוליך ולא
הביא · אבל בצדו השני שהו עשוי כסכין לא ישחוט לכתחלה גזירה צדו האחד
משום צדו השני · עבר ושחט שחיטתו כשירה · הוחלקו שיניה שוחטין בכל צד ·
אין גזרין הוחלקו משום לא הוחלקו · כמה שיעור הפגימה שפוסלת בשחיטה
כל שהוא · ובלבד שתחגור כל שהוא · ואפילו כחוט השערה · אבל אם אינה
חוגרת כלום אין זו פגימה · ואינה פוסלת השחיטה · שאין זה אלא כראש
השכולת שנמצא כאוגר ואינו · ויש מי שהורה ששיעור פגימה הוא כפגמרת
המזכה ופגימת המזכה כדי שתחגור בו צפורן · לכן סכין כאש לא ישחוט בו
לכתחלה · ואם שחט בה · יש מי שאומר ששחיטתו כשירה שחדודו קוד ללבנו
ובית השחיטה מרחיב ואינו נוגע בצדדין · כד"א בשידע קודם ששחט שהוא
מלוכין · אבל אם לא ידע שחיטתו פסולה · מתוך שלא ידע חוששין שמא לא
נוהר · ונגע בצדדין ונשרפו · ויש מי שאומר ידע ואפילו עבר ושחט שחיטתו
פסולה · אע"כ שחדודו של סכין קודם ללבנו חוששין שמא נגע · ואין סומכין
על זכירתו בכך · וכן נראין הדברים · סכין שהוא ממשמי עץ אם חדשה היא
שלא חתך בה בשר · אלא ששבר בה לפניה מקל · או כיוצא בזה מותר לשחוט
בה בהמה בריאה לפי שהוא מקלקל · אבל לשחוט את המסוכנת אסור שמתקן
הוא · ונאמר לא ידבק בידך מאומ מן החרס · עבר ושחט יוליך הנאה לים המלח
והרי הוא לאחכ מותרת לו · כמה שיעור הגאה זו כדי שבר סכין לשחוט בו ·
היתה ישנה שחתך בה בשר הרי זה צריך לקלוף בית טביחתו · אף על פי שאינה
בת יומא ששומן האיסור הנדבק בדפני הסכין אינו גפגם ונבלע בכתלי בית
השחיטה · שפה או נעצה בקרקע קשה עשרה פעמים אין צריך קליפה אפילו
הסכין

בית ראשון ושעה שני

ט

הסכין בן יומו שאין בית השחיט' הותח גמור שיפלוט מה שבתוך הסכין ויבליענו
בכשר. וכן הדין בשוחט בסכין של גויס עעז' אם לא שפה לא ישחוט בה. ואם
שחט צריך קליפה. ולא שאין צריך אלא הרהה ושפשוף גדול כדי להסיר שומן
האיסור הנדבק ממנו לכתלי בית השחיטה. ויראה לי שהראשון עיקר הרצוה
לשחוט בסכין שחט בה טריפה או גבילה כיצד הוא עושה מקנתו בסמרטוט
יפה כדי להסיר שומן הטריפה שנדבק על פני הסכין. או מדיחה במים צוננים
ודיו. שחט בה עד שלא הדיח ועד שלא קנה דינו כדין שחט בסכין של גויס
עעז'. לא קולף מקום השחיטה. ולא מדיח ומשפשף היטב עד כדי שיוסר שומן
הטריפה הנדבק בכתלי בית השחיטה. הטבח צריך שיבדוק הסכין קודם
שחיטה. אם לא בדק לא ישחוט בו. שחטם סכינים אינם יפים לשחיטה. שמא
ישבט מלכרוק אחר שחיטה. והרי זו כאוכל גבילה עבה ושחט ונמצא סכיני יפה
שחיטתו כשירה. כיצד בודקו בודקו בדיקה יפה ולאט ובכוונ' הלב. שפגימת כל
שהוא קרוב שלא ירגיש בה אם יפנה לבו להבריס אחריו. ובודקו בכשר ובצפורך
ומשלש רוחותיה ובודקו על דרך זה דרך הולכה והוכאה שמא פגומה מסוכסכת
יש לו ולא תמצא אלא בדרך הולכה או הוכאה. בדק סכין ושחט צריך לברקו
אחר שחיטה. אף על פי שסכין עומד על חוקתו עד שיוע שפגם אין סומכין
על חזקה זו כל זמן שהוא לפנינו שפעמים שנפגם בעור והוא לא ידע. לא בדק
סכין אחר שחיטה ונאבד הרי זו בחזקתו ושחיטתו כשירה. לא בדק אחר שחיט'
והצניעו ולאחר זמן שחט בו אף על פי שלא בדקו עכשו ונאבד הרי זו בחזקתו.
אין חוששין שמא עמידתו נפגם מעצמו. לפיכ' הטבח צריך שיהא לו סכין מיוחד
לשחיטה כדי שלא יתחוך בו בשר שפעמים ישחוט ואחר כך יתחוך בו בשר
סבור הוא שלא נפגם. שאין הבשר מצוי לפגום כדרך שאין הסימנין פוגמין.
ופעמים יגע בעצמו שבכשר נפגם והוא לא ידע. ויצניענו בחזקתו שהוא בדוק
ואח' ישחוט בו בלא בדיקה ונמצא שחט בסכין פגומה. בדק ושחט ונמצאת
פגומה שחיטתו פסולה שהרי פגומה היא. בלא בשלא שבר בה עצמות לאחר
שחיטה. אבל שבר בה עצמות לאחר שחיטה חולין פגימתו זו בשבירת עצמות
אלו ושחיטתו כשירה. לא שבר בה עצמות אף על פי שנגע בעצם המפרקת אין
חולין בו להקל שאין העצם פוגם דרך הולכה והכאה. שחט בהמו' רבו ונמצאת
סכיני פגומה לאחר שחיטת כולן אפילו הראשונה פסולה. חוששין שמא בעור
הראשונה נפגמה. לפיכך צריך לברוק בין כל אחת ואחת בדיקה יפה כדי שלא
תיוסר אלא אותה שנמצאת הסכין פגומה אחריה. לא בדק בין כל אחת ואחת
ונאבד הסכין הרי כולן כשרות. ולא עוד אלא אם שבר עצמות לאחר שחיטה
כולן ונמצאת פגומה כולן כשרו לפי שמעמידין סכין על חזקתו עם חזקת כשרות
הכחמות שהן שרוכות לפנינו כראוי. ויש אוסרין את כולן חוץ מן הראשונה
דחוששין להחמיר שמא נגע בבירורו בעצם המפרקת בו חוששין לכל אותן שבאו
לאחר נגיעתו בעצם המפרקת. יש מרבתי שהורו שכל שנמצאת פגומה אף על
פי ששבר בה עצמו שחיטתו פסולה אא"כ יש בסכין כדי שיעור צווארין דאפשר
שאפילו יפגם בעור שמא לא פגעו סימני בפגימות. אבל אין בסכין כשיעור זה

אין תולק בזה להקל ולא יראה לי כן : כיון שנפלה עג קרקע קשה או עג אכניס
 הרי זה כמי ששבר עצמות : בד"א כשנודע שנפלה על הודה : אבל אם לא נודע
 לאיזה הכלל אין תולין להקל אלא בששבר עצמות וכיוצא בזה : בכל שוחטין
 בין בצור בין בוכיית : בין בקרומות של קנה : בד"א בתלושין : אבל במחוברין
 לקרקע לא ישחוט : שאין שוחטין במחובר לקרקע בין במחובר מעיקרו : בין
 בתלוש ולבסוף חכרו ואפילו לא בטלו : שחט במחובר מעיקרו שחיטתו פסולה :
 שחט בתלוש ולבסוף חכרו ובטלו : יראה לי ששחיטתו כשירה : וישמי שאוסר
 שחט בתלוש ולבסוף חכרו : ולא בטלו כשירה : בד"א בשחטין למעלה וצואר
 כהמה למטה : אבל צואר כהמה למעלה כיון שהסכין געוץ כותל שחיטתו
 פסולה : ולא מחמת איסור חכרו אלא חוששין שמא תכבד הכהמה על הסכין
 ונמצא שוחט בדריסה : ולפיכ' אפ' נעצו בקורה התלושה ושחט בו כל שהצואר
 למעלה שחיטתו פסולה כמו שאמרנו שם : ויראה לי שאפילו אמר בריא לי שלא
 דרסתי : שחיטתו פסולה : בד"א בכהמה אבל בעוף הקל שחיטתו כשירה :
 ויראה לי שלא בכל עוף הכשירו אלא בעוף הקל כתרנגולין : אבל בעוף הגס
 כאווזין וכיוצא בזה שחיטתו פסולה : שאף הן מכבדין כהמה : כמה יהא כסכין
 ויהיה ראוי לשחוט : אפילו איזמלקטן וכאיזמל שאין לו קרנים : וכמו שבארנו
 בררסה דינים אלו כל הצורך : וזהו סוף ספר השחיטה

שוחט

אדם בין כראש הגג : בין כראש הספינה : אבל לא ישחוט
 לתוך הים : ולא לתוך הנהרות שלא יראה כשוחט לשרו
 של ים ושל נהרות : אין שוחטין לתוך הכלים שלא יראה
 כמקבל הדם לורקו לעבודה זרה : בד"א בכלי ריקן : אבל שוחט הוא לתוך אגן
 של מים : והוא שיהיו המים עכורין שאין צורתו נראית מתוכן : אבל מים צלולים
 לא ישחוט חוששין שמא לצורתו הנראת בהן הוא שוחט : ואם שחט בכלי שיש
 בו עפר כש' שהוא מותר : לא ישחוט בתוך הגומא : ואפילו בתוך גומא שבבית :
 שלא יראה כמאסף שם הדם לאכול עליו כדרך שהמינים עושים לשם עז : וזה
 רצה לנקות חצרו כיצד הוא עושה : עושה מקום מדרון חוץ לגומא ושוחט שם
 כדי שיהא הדם שותת ויורד לתוך הגומא : שהכל יודעים שלא נתכוין זה אלא
 לנקות חצרו : אבל בשוק לא יעשה : שאין דרך האד' לנקות השוק : ואם עשה
 כן הרי זה עושה כחוקותיהם של מינין : וצריך לברוק אחריו שמא מינות נורקה
 בו : ויראה לי שאם עבר ושחט באחת מכל אלו העניינים האסורי' שאין שחיטתו
 פסולה : שאין מוציאין את האדם מחזקת כשרותו : עד שבדק וימצא חשוד :
 היה בא בספינה ואין לו מקום פנוי לשחוט כדי שלא ישנף את מקומו : כיצד הוא
 עושה שוחט עג הכלים אבל לא לתוכן : ואם רצה מוציא ידו חוץ לספינה ושוחט
 על דופני הספינה : והדם שותת ויורד לתוך הים ואינו חושש : וזהו סוף ספר השחיטה

השער השני

בית ראשון ושער רביעי

השוחט יצא ויש לו עוף ויש לו דם ויש לו פטור מלכסות ויש לו פטור מלכסות ויש לו פטור מלכסות

לעולם

שוחטין בין ביום ובין בלילה • ברא כשהייתה אבוקה כנגדו • אבל אם אין אבוקה כנגדו • לכתחילה לא ישחוט בלילה שמא ידרוס • שמא יזהיר ולא ירגיש • עבר ושחט שחיטתו כשירה • וכן הדין השוחט ביום בבית אופל • שהכלל לכל זמן ולכל מקום שאינו רואה בשעת שחיטתו מה שהוא שוחט • השוחט בשבת וביום הכפורים • אפילו בשוגג אסורה באכילה בו ביום לכל אדם ולעכב מותרת אפילו למי ששחטה • ברא בשוגג אבל במזיד אסורה לו לעולם • קונסין אותו על שהזיד ושחט אבל אחרי אכילת אותה לערב • יש מי שהורה שאסור לאחרים לערב עד שימתין בכדי שתעשה • ויש מי שהורה שמתרת להם לערב מיד • השוחט בשבת לחולה שחלה מבעוד יום ועדיין הוא חולה בשעת שחיטתו • מותרת לבריא באומצא רוצה לומר בלא בשול ובלא מליחה • ואם חלה בו ביום יש מי שאסור ויש מי שמתיר • ולזה דעתי נוטה • חלה מבעוד יום והבריא הרי הוא כשוחט לבריא ואסור לו לעולם ולערב מותרת • לאחר ברא בשוחט במזיד אבל בשוגג מותרת אפי' לו לערב כמו שבארנו •

השחט הקטני כסני קדם

השוחט

חיה ועוף צריך לכסות את דמו שנאמר כי יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר כסוי הדם לא בניצודין בלבד הוא נוהג אלא אפילו במזומני שהרי ריבה הכתוב כי יצוד ציד חיה וגומר • כיון שצדן כסוי כחיה אלא שאין מכסין את דמו ביום טוב גזירה שמא יבא להתייר חלבו • ולפיכך אין שוחטין אותו לכתחילה בלש ואם עבר ושחט ממתין ומכסהו לערב אם רשומו של דם ניכר • וכן השוחט חיה ועוף לחולה בשבת אף על פי ששוחט ברשות אין מכסין את דמו בשבת • ואפי' היה לו דקר נעוץ מבעוד יום • אלא ממתין לערב ומכסהו אם רישומו של דם ניכר • השוחט אפילו אינו צריך אלא לדם חייב לכסות • שלא השוחט לאכילה בלבד חייב הכתוב • אלא כל ששופך את דמו חייב לכסות • ברא בשחיטה הראויה • אבל בשחיטה שאינה ראויה לא • שנאמר כי יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל • כל שראוי לאכילה • לפיכך הנוחר בסימניו והמקער בסימניו פטור מלכסות • וכן השוחט את הטרף • והשוחט ונתנבלה בידו שאין אחד מכל אילו ראויין לאכילה • השוחט מאה חיה או עוף במקום אחד • ואפי' חיה ועוף במקום אחד כסוי אחד לכולן • ואין צריך לכסות חיה בפני עצמה ועוף בפני עצמו • כיצד מצות כסוי הדם נותן עפר תיחוח למטה ומכסהו בעפר תיחוח למעלה שנאמר וכסהו בעפר • עפר לא נאמר אלא בעפר • שחט ולא נתן עפר למטה כיצד הוא עושה גורר הדם ונותן על גבי עפר תיחוח ומכסהו בעפר • שחט ונכלע הדם בקרקע אם רישומו ניכר מכסהו במקומו • ואם אין רישומו ניכר פטור מלכסות • מי שאין לו עפר לכסות בו אסור לשחוט • עד שיהא לו עפר לכסות השוחט ולא כסה כל הקודם חייב לכסות • שלא השוחט

בית ראשון ושער המיש

בלבד חייב הכתוב לכסות אלא כל ישראל כלל בחיוב זה שהרי נאמר במצור
 כסוי ואומר לבני ישראל דם כל בשר לא תאכלו מצוה זו על כל בני ישראל לא
 השוחט קודם בחיובו שנ' ושפך וכסה מי ששפך יכסה חשו ששחטו ואחרים
 רואים אותם ששחטו כראוי חייבין לכסות ואם בינם לבין עצמם פטור מלכסות
 רסתם מעשיהם מקולקלין הם ושחיטת שאינה ראויה הוא השוחט וכסהו
 הרוח אם הזר ונתגלה חייב לכסות ואם לא פטור מלכסות שחט וכסה והזר
 ונתגלה פטור מלכסות שהרי יוצא ידי כסוי שנאמר וכסהו אפילו פעם אחת
 דם שנתערב במים אם יש בו מראה דם חייב לכסות ואם לאו פטור מלכסות
 נתערב בין רואין את היין כאלו הוא מים ואם רואין שאילו נפל במים כשיעור יין
 זה יחיה בו מראה דם חייב לכסות ואם לאו פטור מלכסות אין הפרש בדבר
 זה בין שנפל הדם לתוך המים והיין ובין שנפל היין או המי על הדם כל שיש
 בו מראה דם חייב לכסו שאין דהו אצל מצות וכן הדין בשנתערב כרם בחמה
 לעולם רואים את תערובתו כאילו הוא מים השוחט חיה ועוף ולא יצא מהם
 דם מותרים באכילה שאין היתר אכילתן תלוי בכסוי הדם לא כל שנשחט
 כראוי מותר באכילה השוחט וניתן הדם לתוך וכן דם שעל גבי הסכין
 בזמן שאין דם שם אלא הוא חייב לגרור ולכסות ואם יש שם דם אחר שלא
 הוא הורו הגאונים וזכרונו לברכה שאין חייב לגרור ולכסות שהרי כסה מקצת
 דמו ויש מי שהורה שחייב לכסות כל דמו ודברי הגאונים יותר נוחין ועוד
 שהבריהם דברי קבלה הם במה מכסין בכל דבר שנקרא עפר שנ' וכסהו בעפר
 לפיכך מכסין בעפר ובשחיקת זהב שאף היא נקראת עפר שנאמר ועפרורת
 זהב לו וכן באפר שנאמר מעפר שריפת החטאת עפר המדבר אינו נקרא
 עפר לא חול גם הוא ואין מכסין בו שחקו עד אשר דק לעפר מכסין בו מכסין
 בזבל דק ובחול דק איזהו דק כל שאינה צריך כתישה לא שהוא נפרך מיד אין מכסין בו עד שיהא דק שאינו צריך אפילו פריכה מכסין
 בסיד ובחרסית ובלבינה ובמגופ שכתשן ובשחיקת אבנים ונעורת פשתן דקה
 ובנסורת חרשים דקה אף על פי שאין אילו נקראים עפר ריבה אותן הכתוב
 לפי שהן כעין עפר שנאמר וכסהו מכל מקום ואחר שריבה מעט שנאמר בעפר
 לומר שאין מריבין אלא אותן שהן כעין עפר יצאו זבל גם וחול גם ולבינה
 ומגופה שלא כתשן וסובין וקמח ומורסן ושחיקת כלי מתכות ברא במתכות
 שלא נשרפו אבל נשרפו חוזרין הן לעפר ומכסין בעפרן כסהו כאבנים או
 שכפה עליו כלי אין זה כסוי שצוה עליו הכתוב שנאמר וכסהו בעפר השוחט
 צריך לברך קודם שחיטה שכל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן ומהו
 מברך באי אמה אקבו על השחיטה שחט מאה חיות או עופות בבת אחת ברכה
 אחת לכלן גמר מלשחוט מכם ומברך על הכסוי ומהו מברך באי אמה אקבו על
 כסוי הדם מאימתי מברך מכסה ואהכ מברך שזו ברכה תלויה בשחיטה היא
 שאם שחט שחיטה שאינה ראויה פטור מלכסו וכיון שכן נמצאת נמצאת שחיטה
 קודמת וכבר התחיל במצורה ואי אפשר לו לברך עובר לעשייתו ולפיכך גומר
 מצותו שהתחיל בה ואחר כך מברך כך הורו מקצת הגאונים וזכרונו לברכה וכן

הורו מרבתי נוחי נפש שחט היה או עוף וכסרה וברך על הכסוי ודעתו לשחוט
 עוד כשהוא חוזר ושוחט אין צריך לברך על השחיטה שאין הכסוי וברכתו
 הפסק לשחיטה וכן כשהוא חוזר ומכסה אין צריך לחזור ולברך על הכסוי
 שהברכות הראשונות אין להן הפסק שהרי איפשר לו לשחוט ולכסרה ולברך
 בבת אחת השוחט וגמר בדעתו מלשחוט ונמלך וחזר ושחט צריך לחזור
 ולברך שחט וסח ויש בדעתו לשחוט עוד אם בצרכי השחיטה סח אינו צריך
 לחזור ולברך שאין השיחה בצרכי השחיטה מפסקת סח בדברים שאינם
 מצרכי השחיטה יש מרבתי אומרי שאין צריך לחזור ולברך בראש התחיל
 לשחוט ואחר כך סח אבל בירך וסח עד שלא התחיל בשחיט צריך לחזור ולברך
 ויש מן הגאונים שהורו שצריך לחזור ולברך שהסית מפסקת לפיכך גומר מצוה
 ראשונה ומברך ומכסה ומברך על הכסוי וחוזר ומתחיל במצוה השנייה שהיא
 שחיטה שנייה ומברך על השחיטה ושוחט וכן הורו מקצת מגדולי האחרונים
 זלרנו לברכה וכן מקצת מרבתי ויש לחוש בדברי הגאונים וכן ראוי להורות
 הסכמות ראשונים ואחרונים שלא להסית בדברים שאינם מצרכי השחיטה כדי
 להרבות בכרכות דאסור לברך כדבר שאינה צריכה וכל שיכול לפטור את עצמו
 בברכה אחת אם ריבה בברכה ברכה שאינה ראויה היא :

בית הפסוקי עמינין הפסקתין הסעל הלסמן בדברים הפסקתים הפסקתין
 בית הפסוקי עמינין הפסקתין הסעל הלסמן בדברים הפסקתים הפסקתין
 הפסקתין הפסקתין הפסקתין הפסקתין הפסקתין הפסקתין הפסקתין
 הפסקתין הפסקתין הפסקתין הפסקתין הפסקתין הפסקתין הפסקתין

בית הפסוקי עמינין הפסקתין הסעל הלסמן בדברים הפסקתים הפסקתין

השוחט

ולאחר שחט מיעוט הוושט בין בעוף בין בבהמה
 ושהה ולאחר זמן חזר וגמר שחיטתו פסולה הקנה
 אין בו דין שהייה בעוף לפי שאין טרפותו אלא בפסקת
 רובו ולפיכך אם נשחט רובו הרי נכשר ואם ניקב אין נקיבתו במשהו עוד
 שיפסק רובו השוחט את הבהמה ושחט סימן אחד ואפילו אחד וחצי ושהה
 ולאחר זמן חזר וגמר ארבע השחיטה שחיטתו פסולה בראש כשהגביה ידו ולא
 שחט כגון שערף או שנפל הסכין מידו וכיוצא בזה אבל היה סכיניו רע אפי' הוליד
 והביא כל היום שחיטתו כשיר מפני שהוא מתעסק בצורך השחיט ברא בעוף
 אבל בבהמה אם הוליד והביא במיעוט אחרון של סימן ראשון ושהה בכך כדי
 שיעור שהייה שחיטתו פסול מכפס אחד שאין מיעוט סימן מעכב כשחיט חוששי
 שמה אינו אלא כמתחך בשר ויש כאן שהייה ושחיטתו פסולה שהט רוב
 אחד בעוף ורוב שנים בבהמה ושהה ולאחר זמן מרובה חזר וגמר את המיעוט
 שחיטתו כשירה כמה שיעור שהייה כדי שחיטת בהמה דקה לבהמה דקה
 זגסה לגסה ובעוף יש אומרים דינו כבהמה דקה ושהייתו כדי שחיטת בהמה
 דקה ויש אומרים דשוויה שחיטת עוף כדי שחיטת עוף והוא כדי שיעור שחיט
 סימן אחד בעוף : שיעור שחיטה שאמרנו לא שחיטת סימנין כלכר אלא כדי

בית שני ושער ראשון

שירביצנה וישחטנה : ויש מחמרים ואומרים שאינו אלא כדי שחיטה בלבד
כשהייתה רבוצה ועומדת וראוי לחוש לדבריהם : ולא כדי שישחוט מיעוט
סימנים : ואין הדברים הללו מחורזין כלל : אלא כדי שישחט שיעור הכשר
שחיטה רוב שנים בבאם ורוב אחד בעוף : דרסה כיצד : השוחט צריך שיוליך
הסכין או יביא בשעת שחיטה : כדי שלא ירחוק הסימנים ויחטם בדרסה כדרך
שארם חותך הצנון : מפי השמועה למדו ושחט אין ושחט אלא ומשך : ולפיכך
אם התיו את הסימנים בבת אחת והוא שלא הולך ולא הביא שחיטתו פסולה :
היה שוחט והתיו את הסימנים בהולכה או בהבאה אם יש בסכין מלא צואר וחוץ
לצואר כמלא צואר שחיטתו כשירה : וכן הדין אפילו שוחט בהמות הרבה בבת
אחת : אם יש בסכין מלא צואר וחוץ לצוארין מלא צואר שחיטתו כשירה :
ואם לאו שחיטתו פסולה : ויש מי שהורה : בשוחט בהמות הרבה : ואין בסכין
מלא צואר חוץ לכלול שאין פסולה לא הראשונה ומראשונה ואילך כולן כשירות
שהרי יש באחר מלא צואר חוץ לצוארין : ויש אוסר את כולן : וכן עיקר : בדא
כשהולך ולא הביא : הביא ולא הולך : אבל הולך אפי' באימל קטן שאין בו
מלא צואר שחיטתו כשירה : ובאיזה אימל אמרו : באימל שאין לו קרני' הולך
והביא במחט של רצעני' : לא ישחוט מפני שאינו שוחט לא קורע : שנים אוהזין
בסכין אחד ושוחטין : ואפי' בלכסון ואין חוששין שמה ידרוסו זה על זה : הלדה
כיצד : השוחט והחליד ארס הסכין בין סימן לסימן ואפילו שחט הסימן השני
מלמעלה למטה כדרך של שחיטה וחזר ושחט ארס העליון שחיטתו פסולה :
ואין צריך לומר מלמטה למעלה : החליד הסכין תחת העור או תחת צואר
המסוכך שבצואר הבהמה : או שהיתה מטלית כרוכה על צאר בהמה ודבקה
על הצואר כופת וכיוצא בזה או שדבקה היטב על הצואר והחליד הסכין תחת
אחת מאילו ושחט אלו פסולת מספק : גפלה טליתו על צואר בהמה ושחט
תחתיה שחיטתו כשירה : היה שוחט את הבהמה ושחט רוב סימן אחד והחליד
הסכין תחת אותו המיעוט שנשא : ושחט את השני : גם זה פסול מספק : שחט
דוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה ואח"כ החליד את הסכין ושחט אותו המיעוט

כשירה לפי שאין אחר הכשר הרוב כלום :

הגרמה כיצד : כל הצואר כשר לשחיטה בקנה משפוי כובע : ועד

כנפי ריאה התחתונים ואיזו היא התחתונים שהיא סמוכה לקנה
שחיא עליונה כשהריאה תלויה בקנה והוא כל המקום שהיא פושטת מן הצואר
בשעה שהיא רועה כדרכה בלא אונס ובושט למעלה כדי תפיסת יד : ולמטה
עד מקום שהושט משעיר ועומד פרצות פרצות כדמות הכרס : שיעור תפיסת
יד שאמרו יש מי שאומר ג' אצבעות : ויש מי שאומר כדי שיתפוס בכל אצבעותיו
משני צידי הצואר והוא כדי שיעור רחב אצבע : וזו בבאם ותיא אכל בעוף הכל
לפי גודלו ולפי קטנו משהו כדי שיוכל לקרות בכל אצבעותיו : וראוי להתרחק
ולחוש לכל השיעורים : היה שוחט בקנה : והגרים חוץ ממקום השחיטה פעמים
כשורה : ופעמים פסולה : כיצד שחט שליש והגרים שליש ושחט שליש שחיטתו
פסולה : הגרים שליש ושחט שני שליש הורו רבותי ששחיטתו כשירה : ולי ג' :

ששחיטתו

ששחיתו פסולה דבעינן רובא במקום שחיתה בשעת צאת חותה שחט שני
 שלוש והגרים שלוש כשירה ימצא חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמר
 והשלימו לרוב כשירה הוושט אין בו דין הגרמה אלא אפילו התחיל לשחוט
 כל שהוא בתרבוץ הוושט אף על פי שגמר כל שחיתו בוושט הרי זו פסולה
 לפי שנקובת התרבוץ בכל שהוא הרי שהיה הקנה נקוב באמצעות ושחט זה
 למעלה כנגד הנקב ופגע במקום הנקב והנקב השלים לרוב כשירה ואין זה
 דומה לשחט ישראל וגמר גוי שכל שחיתה זו נעשית על ישראל ואין הפרש בין
 שחט במקום נקב בחצי קנה פגום בין שחט ופגע בנקב השוחט מן העורף
 שחיתו פסולה שאין השחיתה אלא בסימנין וכבר נעשית זו נכילה או טריפה
 קודם שהגיע אל הסימנין ההזיר סימנים אחורי העורף והשחט שחיתו כשירה
 שלא הקפידה החורה אלא במקום סימנים ולא במקום הצואר השוחט מן
 הצדדים שחיתו כשירה לפי שהסימנין נשחט עד שלא חתך המפרקת והבשר
 שעליה עיקור כיצד סימנים שנעקרו שניהם או אחד מהם בין בעורף בין
 בבהמה אם נעקרו כולן מן הלחי ומן הכשר ואינן אחוזין בבשר שעל הלחי הרי
 זו אסורה ולא עוד אלא אפילו נעקרו ונתדלדלו רובן הרי זו אסורה ברא
 כשנפרקו בכח עד שנעקרו מקומות רבים אף על פי שאותים בשנים ושלושה
 מקומות הרי זו אסורה דכל שנתדלדלו כאן וכאן כרובן המיעוט המחובר אין
 חיבורו יפה ולפיכך הרי הן כאילו נעקרו לגמרי אבל נקף רובו של סי' א' ועדיין
 מיעוטו מחובר מן הצד האחד הרי זו כשירה ואין צד כשהסימן כולו מחובר אל
 הכשר שבלחי אעפי שנגמר הלחי ונטל לגמרי שהוא כשר עיקור זה שאמרנו
 אינו עושה אותו טריפה אלא כך למדו מפי השמועה שאין השחיתה בסימנים
 עקורין ולפיכך השוחט בסימנים עקורין הרי השחיתה כאילו נחרה והרי זה
 נכילה אעפ שאמרנו שהכשרו של עוף בסימן אחד אם נעקר אחד מן הסימנים
 ושחט את השני שחיתו פסולה שכך למדו מפי השמועה לפיכך שחט ארבע
 הוושט ואחר כך נשמטה הגרגרת בעוף שחיתו כשירה נשמטה הגרגרת
 ואח"כ שחט הוושט שחיתו פסולה שחט ארבע הוושט ונמצאת הגרגרת
 שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיתה נשמטה או לאחר שחיתה נשמטה זה
 היה מעשה ואמרנו שחיתו פסולה שכל ספק שחיתה פסולה ברא בשלא
 נמצאת גרגרת שחטה אבל נמצאת גרגרת שחטה כשירה שהרי בידוע
 שלאחר שחטה נשמטה שאי אפשר לשמטה שתעשה שחיתה ברא בשלא
 תפס בסימנים בשערת שחיתה אבל תפס בסימנין שחיתו פסולה מן הספק
 שהרי אפשר לשמטה שתעשה שחטה בשתפס בסימנין ויש מן הגאונים
 ז"ל שאמרנו שאף בלא תפס בסימנין שאין מתירין אותו דעת שיקיף כיצד מקיפין
 פניאין בהמה אחרת ושוחטין אותה ואחר כך שומטין את הגרגרת אם דומה
 לזו שנמצאת שמוטה ואומר אף הראשונה לאחר שחיתה נשמטה שהרי
 דומין זו לזו ואם לאו הרי זו פסולה בידוע דמתיים נשמטה שהרי אינו דומה לזו
 שנשמטה לאחר שנשחטה ולפיכך אין מתירין אותה מן הספק עד שלא תהא
 בה תפיסה בסימנין והוא שיקיף תפס ולא הקיף לא הקיף ולא תפס אין מתירין

אותה שחט את הוושט ופסק את הגררת בעוף כשירה פסק את הגררת
ואחכ שחט את הוושט שחיתו פסולה ובכהמה בין שחט את הוושט ופסק את
הגררת ובין פסק הגררת ושחט את הוושט הרי זו נכילה שכל שנפסלה
בשחיתה נכילה

השוחט אחד עוף ואחד בהמה צריך לשחוט לכתחילה בסימנים גמורים
הושטין שמה לא ישחוט רובן שחט אחד בעוף ושנים
בבהמה שחיתו כשירה ורובו של סימן כמוהו שחט שני חצאי סימני בעוף
פסולה ואצל בכהמה וכן אם שחט אחד וחצי בבהמה פסולה עד שישחוט
דוב שנים באיזה רוב אמרו ברוב הנראה לעינים בשיעור ולא רוב שאינו
משער אלא במחשבת הלב שאין מחצה על מחצה כרוב אבל אם היה שחוט
יותר מחציו ואפילו כחוט השערה שחיתו כשירה סימן אחד שאמרנו בעוף
בין וושט בין קנה לא שחט רוב הסימן במקום האחד אלא שחתיך כאן מעט
ועוד הפך את הסימן וחתיך בצדדין ועוד אם הפך ושחט למטה בפני הרואים
את המפרקת אם יש בין כל החתכים כדי שיעור הרוב חללו והקפו של סימן
שחיתו כשירה ואעפי שאין שם שחיתה מפורעת ואף על פי שאין החתכים
בהקף שוה אלא שהאחד כלפי הראש והשני כלפי התוח אין הפרש בדבר
זה בין ששחט ארס אחד בשנים ושלש מקומות בין ששחטו שנים בב סימנים
שחט את הסימנים באלכסון כקולמוס שחיתו כשירה שחט שחיתה העשויה
כמסרק שחיתו כשירה שאעפי שאין שם שחיתה מפורעת אין חוששים לה
כמו שאמר מצא חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא כשר אין הפרש בדבר
זה בין שהתחיל לשחוט בקב והוסיף וגמר עד שנעשה רוב ובין ששחט שלא
במקום הנקב ופגע בנקב ונעשה רוב בין מה ששחט ובין הנקב כל שנעשה רוב
על שחיתו הרי זו כשירה הטבח צריך שיברוק בסימנים לאחר שחיתה לראות
אם שחט רובן אם לאו שהבהמה בחזקת איסור עומדת עד שירדע לך כביאור
במה נשחטה לפיכך אין הטבח ראוי לסמוך בבקיאיתו לומר כיון שהחזרתו סכין
בכל צד בודאי נחתכו סימנין עד שיברוק וידע בכירור לא ברק בסימנים הרי
זו טריפה ואסורה באכילה רוב דמים שבעוף ושבהמה הן נגזרין דרך ורידין
לפי עוף הואיל ודרכו ליאכל כולו יחד בצלי צריך לנקוב הורדין בשע השחיתה
ולא שיהיו הורדי צריכים לישחט בשעת שחיתה שאם שהה או דרס בהן אינה
פסולה אלא צריך לנקבן בשערה שחיתה שהדס חס ויוצא לא חתקן עד
שנתקרה הדם צריך לחתוך אותו אבר אבר חתכו אבר אבר מותר ואפילו לא
שחט את הורדין שחטו לדעת שיחתכו אבר אבר צריך לשחוט את הורדין
הואיל וצולין אותו כולו כאחד חוששי שמא ימלך ולא יחתכו ויצלנו כולו כאחד
בהמה אין דרכה לצלות אותה כשהיא שלימה לא חותכה אברים אברים לפיכך
אין צריך לשחוט בה ארס הורדין לפיכך גדיים וטלאים צולין כולו כאחד

אסור עד שידע בביאור שנשחטו הורידים • עבר וצלה בין עוף בין בהמה כולו
 כאחד • ולא נשחטו הורדין אסור • ויראה לי שבחשיטת חוטי דם מותר וחוטי
 דם משליך • ומה שפלטו בכשר כשם שבלע הכשה • כך פלט • ויראה לי שצריך
 ליטול את מקומן • בשלו בקדירה מהטט ומנקר חוטין והשאר אם יש בו כדי
 לבטל כל החוטין בס' מותר • שחט את הורדין מותר לשלו בקדירה • ואפילו
 שלם ואף על פי שלא חתך חוטין שבגוף • ויש מגדולי המורים שאסרו ולא ראינו
 מי שנהג בו איסור ומנהגן של ישראל תורה :

סעף קטלני כדברים שהכחמה והעוף כמרפין כהן נאין מסיסתן עתתן

בהמה

או עוף המסוכנים כשרים • שלא אסרה אלא נבילה שמתה או
 הטריפה והוא שיש חסרון בגופה כנקובה או חסירה • או נטולה
 וכיוצא בזה ומחמת אותו החסרון אינה חיה יב' חדש • השוחט המסוכנת והיא
 הכהמה או העוף שמעמידן אותם ואינה עומדת • ואע"פ שאוכלות את הקורות
 אם פרכסה כשירה • ואם לאו פסולה • ואיזה פרכוס כל שהיא עושה דברים שאין
 המתה עושה • ואיזהו דבר שאין המתה עושה כהמה דקה שפשטה ידה ולא
 החזירה אינה פרכוס שהמתה עושה כן שאין זה אלא הוצאת נפש • הייתה ידה
 פשוטה וכפפתה הרי זה פרכוס • ואין צריך לומר כשהיית ידה כפופה ופשטתה
 וחזרה וכפפתה • כ"א ביד אבל ברגל אפילו פשטה ולא כפפה הרי זה פרכוס •
 ואין צל כשכפפת' כ"א ברקה אבל בגסה • בין ביד בין ברגל • בין שפשטה ולא
 כפפה • בין שכפפה ולא פשטה כשירה • חיה גסה הרי היא כהמה דקה לפרכוס
 כשכשה בזנבה כשירה • וכן אם השילה רעי אם מתרות כשירה • ואם שותתת
 פסולה • הייתה גועה אם קולה עבה וחזק כשירה ואם קולה נמוך פסולה • ובעוף
 אפילו לא הרף אלא בעינו ולא כשכש אלא בזנבו הרי זה כשר • כ"א בשעשה
 סימנים הללו בסוף שחיטה • אבל בתחילת שחיטה • ואפילו כאמצע שחיטה
 פסולה • סימנים אילו שאמר כשהייתה בחזקת מסוכנת • אבל הייתה בחזקת
 בריאה אפילו אין בה אחר מן הסימנים הללו כשירה אמרו משמן של גאונים ז"ל
 דמסוכנת שאמר דכשרה בשיש בה כל הסימנים הללו • לא אמרו אלא ככהמת
 ישראל • ומשום הפסד ממונו • אכל בשל גוי אסורה • ורבותי אמרו שזו להם
 מדת חסידות ולא לכל אדם אמרו • השוחט בהמה מעוברת העובר מותר
 בשחיטת האם • ואפי' מצא בה בין ט' חי כמו שיתבאר בשער החמשי של בית
 זה • הוציא העובר אחד מאבריו ונשחטה האם האבר עצמו אסור כטריפה •
 מפי השמועה למדנו שזה שאמר הכתוב וכשר בכשרה טריפה לא תאכלו לימד
 על כל שיצא ממחיצתו שהוא כטריפה • ואפילו החזירו אסור • שאין לו תקנה
 בחזרה כטריפה שאין לה תקנה לאחר איסורה • ואפילו מקום חתך שלא יצא
 לחוץ אסור ושאר העובר שבפנים מותר • כ"א בשלא החזיר האבר לפנים עד
 שלא נשחטה האם • אבל החזירו בפנים עד שלא נשחטה האם • ואח"כ נשחטה
 אבר עצמו שיצא אסור ומקום חתך מותר • דבר זה שאמרנו אפילו יצא רובו

בית שני ושער שלישי

של אבר ולא נשאר בפנים אלא המיעוט • ואין מטילין כיוצא בזה המיעוט בפנים אחר הרוב ב"א בשלא יצא רובו של עובר • אבל יצא רובו של עובר הרי זה כילוד • ואפילו המיעוט הנשאר בפנים אינו נותר בשחיטת האם • יצא חציו ברוב אבר כגון שיצא רוב ידו • וכשאתה משער מה שיצא • אינו רוב העובר • ואילו תטיל מיעוט היד הנשאר בפנים אחר רוב היד • ואתה רואה כאילו הוציא כל ידו • ובמצא שיצא רוב העובר הרי כולו אסור • מטילין אנו מיעוט האבר אחר רובו • יצא רובו במיעוט אבר אסור • ואין אומר נטיל מיעוט אבר זה שיצא אחר רוב שבפנים לא מטילין אותו אחר רוב העובר שיצא ואסור • הוציא ראשו לברו הרי זה כילוד ולפיכך אם בן שמנה הוא בין חי בין מת הרי זה אסור • לפי שלא נותר לא בשחיטת האם • ולא בשחיטת עצמו • וכן הדין לכן ט' מרת • שאילו בן ט' חי היה נותר בשחיטת עצמו כמו שיתבאר בשער החמש • הוציא ידו והחזירה • ועוד הוציא ידו השניה והחזירה • וכן רגלו והחזירה • וכן עד שהשלים להובו • ראה כי מה שנשאר בפנים שלא יצא מותר • אף על פי שיצא רובו • כיון שהחזיר כל אבר ואבר • ולא נמצא רובו בחוץ ביחד • אין אנו רואים אותו כאילו נולד רובו • ב"א שלא לאסור המיעוט הנשאר בפנים מחמת אותו רוב שיצא בסירוגין • אבל מה שיצא הרי זה אסור • ב"א בשיצא והחזיר אבל אם חותך והולך מה שיצא לחוץ והשלים לרובן בין כל החתכים הרי המיעוט הנשאר בפנים אסור • אע"פ שלא יצא הרוב בבת אחת • דברים אילו שאמר כן ח' חי בין מת לפי שאין במינו שחיטה • והואיל ויצא אינו נותר בשחיטת האם והרי זה כילוד ונותר בשחיטת עצמו אבל הוציא מיעוטו • הרי מה שיצא אסור כטרפה • והשאר מותר בשחיטת האם • וכן הדין בכך ט' מת • אבל בן ט' חי כל שיצא ממנו רובו אינו נותר בשחיטת האם • השוחט את הבכמה ומצא בה דמות יונה וכן קלוט במעי פרה בין קודם שיצא לאיר העולם בין לאחר שיצא לאויר העולם • יתבאר דיניהם בשער ה' של בית זה עם הניתרים בלא שחיטה • וכן יתבאר דין חלב בן פקועה שהוציא ידו או רגלו עד שלא נשחטה אמו • בשער ה' של בית זה כסוף הטרירות • השוחט את הבכמה • ולאחר ששחט את הקנה ניקבה הריאה הרי זה כשירה • שהי הריאה אינו תלוין אלא בקנה • וכל שנשחט הקנה או רובו הריאה כאילו מונחת בכלי ואינה ראויה לקבל טרפות מעתה • וכן הדין בששחט ארץ הושט ונקבו שאר בני מעיין • שהי כל שאר בני מעיים אינם תלוין אלא בוושט • שחט את הקנה ונקבו בני המעיים • או ששחט ארץ הושט וניקבה הריאה טרפה • שיש טרפות לחצי חיות • ויש מגדולי המורים שהורו דכל שנטרפה הריאה או שאר בני מעיים כן סימן וסימן טריפה • ואפילו שחט ארץ הקנה ונטרפה הריאה או הושט ונקבו בני מעיים טריפה ויש לחוש לדבריהם • שחט חצי הקנה ונקבה הריאה או חצי הושט ונקבו בני מעיים טריפה • שחט חצי הושט ונקרע או נשרף אותו החצי הרי זו פסולה כאילו נקרע או נשרף ממנו הצד שלא נשחט • ולפיכך אסור לשחוט בסכין שליבנה באור • וכן בסכין שלא נבדקה מג' רוחתיה כמו שנתבאר בשער כמה שוחט • הרבה מיני טרפות נאמרו למשה מסיני חוץ מאילו שמנינו • יש מהן נקובין • ויש מהן

פסוקין · גטולין · חסרים · קרועין · דרוסים · שבורים · ולקויים · תשעה עשר
מינים יש בנקובים · ואילו הן ניקב הוושט · ניקב הקנה · למטה מן החזה · ניקב
קרום של מוח · ניקב הלב לבית חללו · הריאה שנקבה · נקבה הקיבה · ניקבה
המרה · ניקבה הדקין · הכרס הפנימי שנקב לחוץ · בית הכוסות שניקב לחוץ ·
תרבץ הוושט שנקב · קנה הלב שנקב · קנה הריאה שנקב · קנה הכבד שנקב ·
סמפון הריאה שנקב לחבירו · נקב השחול בעביו · ובעוף נקב הקרקבן · וכסוין ·
וגג הזפק · כל האברים אילו שהנקב פוסל כהן אם גטלו הרי זו טריפה · חוץ מן
השחול שאם גטל כשירה · לפי שאף הוא אין כל נקב פוסל בו · שאם נקב
בראש החד שלו כשירה · ולפי שכל אברי אילו הנטילה פוסלת בהם הוצרכו
חכמים לפרוט בשחול · שאם גטל כשר · מוח זה ב' קרומות יש לו · עליון עב
וקשה · והתחתון דק ורך · ניקב זה בלא זה כשירה · ויש מגדולי המורים שהורו
בה שאם נקב התחתון לבדו טריפה · אבל נקב העליון ולא נקב התחתון כשירה
בדא חיה ועוף שאינו עוף המים · אבל עוף המים הואיל וקרומו רך · כל שנשבר
העצם אף על פי שלא נקב קרום של מוח טריפה · אווזות המצוות במים הרי הן
כעוף המים · מוח שנתרכך עד שהוא נשפך כקיתון טריפה · אינו נשפך כקיתון
אבל נתרכך עד שכנגדו בחוט השדרה · אם היו מעמידין אותו לא היה עומד
טריפה · אם לא הגיע לשיעור ריכוך זה אלפי שנתגדנד כשירה · עצם שהמות
נתון בתוכו · יש בו חלל גדול כענין קדירה ויש על פיה כלפי השדרה · כעין שני
פולין וכל מה שבקדירה עד הפולין והפולין ככלל נידון כמוה ונקיבתו במשהו ·
התחיל למשוך מן הפולין ולחוץ · הרי זו כחוט השדרה · ואינו אסור עד שיפסיק
רוב עורו כמו שיתבאר · ב' עורות יש לו לוושט · ואם נקב זה בלא זה כשירה ·
ניקב זה שלא כנגד זה טריפה · עורות אילו אינן נדבקין זה בזה · פעמים שזה
עולה וזה יורד · ויהיו הנקבים זה כנגד זה ולפיכך טריפה · עלה קרום בוושט
מחמת המכה · ונסתמו הנקבים אינו מציל שעתיד הוא לחזור ולניקב · ב' עורות
אילו הפנימי לבן · והחיצון אדום · ואם נתחלפו נעשה הפנימי אדום · והחיצון
לבן לקות הוא וטריפה · ויראה שאם נתחלף האחד לבדו כשירה · לא יחא זה
שנתחלף חמור מנקב שחברו מגין עליו · וראיתי מן החכמים שנסתפקו בזה ויש
לחוש לדבריהם אחר שעור חיצון זה אדום הוא אין לו בדיקה · אפילו אצל ספק
נקב · ולפיכך עוף שהיה מבצבץ דם צריך בדיקת סימנין ובורק קנה ושושט ·
ומהפך וושט ובורק מבפנים · אבל בהמה אין לה תקנה · לפי שהיא צריכ בדיקה
ואין לה · תרבץ הוושט שניקב טריפה · ולפיכך כל מקום שניקב הוושט מן
המקום שנתחבר על הלחי ועד הכרס אין לו בדיקה · אלא כל שניקב טרפה ·
המוצא קוף תחוב כושט מבפנים חוששים שמא נקב ויצא לחוץ וטריפה · בדא
כשנמצא קורט דם בוושט · או סביב הקוף · אכל לא נמצא עליו קורט דם · בידוע
שהוא לאחר שיחטה וכשירה · ומקצרת מגדולי המורים אסרו בין כך ובין כך
ולוה דעתי נוטה · בדא בשנמצא הקוף תחוב כושט · אכל נמצא בוושט ולא
נתחב בו כשירה · הרבה בהמות יש שרועות ואוכלות את הקוצים · נתחב הקוף
בוושט כמו שאמר · יש מי שאומר שאין לו בדיקה · שאין בדיקה בעור החיצון ·

ואפי' אצל הנקב • ויש מי שאומ' שיש לה בדיקה מכחו כנגד הנקב וכמו שאמרנו:
הגרגרת • שנקבה למטח מן החזה שאין השחישה כשירה בו נידון
 כריאה ובמשהו: • שלשה חללים יש ללב אחד גדול
 כאמצעו • ושנים קטנים • אחד מימינו ואחד משמאלו • וכל שניקב לאחד מהן
 שריפה • ניקב וסתמו חלב הטרפשא אינו סותם שאינו מחבק אלא עומד עליו
 ככובע • לא ניקב לבית הללו כשיר' • ברא' בניקב מהמת חולי • אבל ניקב בקוץ
 או בסכין או ביוצא כזה שריפה • ולא מחמת נקיבתו של לב אלא אומר' קוץ זה
 או מחט זה שניקבו מבחוץ אין לו דרך כאן אלא שבלעתה הבהמה דרך וושט
 ונקב הדקין יוצא או נכנס דרך דופן' • וכבר אמ' בקוץ עה שתנקב לחלל' ומאיוה
 טעם אמרו מפני שהאברים הפנימיים • שנקיבתן בכל שהוא רבים חוששי שמא
 עד כניסתו פגע ונגע באחד מהן ואין להם בדיקה • לפיכך אפילו נמצא מחט
 בחלל הבהמה שריפה מחששא זו • ניקב הקוץ בפנינו ונשחטה הבהמ' • ונמצא
 הקוץ תחוב מדופן הבהמה לאחד מן האברים • נראין הדברים שלא נגע במקו'
 האחד • ולפיכך אם פגע בלב וכיוצא בו • ולא ניקב בכירח הללו כשירה • ב'
 קרומות יש לריאה והפנימי אדום • ואם ניקבו שניהם • באיוה מקום שניקבו
 שריפה • עלה קרום על הנקב ונסתם שריפה • שעתיד הוא לינקב • ניקב אחד
 מב' קרומות • ולא ניקב השני כשירה • ויראה לי שאם ניקבו זה שלא כנגד זה •
 אף על פי שניקבו שניהם כשירה • נקלף כל הקרום העליון • ונשאר התחתון
 האדום כוורד כשירה • ויש מי שאומר שם שצריכה בדיקה בפניה • וראוי
 לחוש לרבריהם • הריאה שניקבה במקום שיד הטבת ממשימת שם תולין ביד
 הטבח וכשירה • וכן כל כיוצא כזה • זה הכלל כל מקום שיש לתלורת' תולין •
 בא זאב ונטל אותה והחזירה כשהיא מנוקבת' תולין בוצב וכשירה • הריאה
 שניקבה ועלה עליה קרום שריפה שהקום עתיד לינקב ולהתפרק • ריאה שהיא
 מוציאה קול • אם יודעין מהיכן הקול יוצא מניחין על אותו מקום כנף או קש
 וכיוצא כזה • ונופחין אותה • אם מבצבצת שם שריפה • ואם לאו כשירה • לא
 גודע מהיכן מוציאה קול • מושיבין אותה בכלי שיש בו מים ונופחין אותה אם
 המים מבצבצין שריפה ואם לאו כשירה • באיוה מים מושיבין אותה כמי פושרין •
 שאם מושיבין אותם במים קרים הרבה מקשין אותה • ואם יש נקב בתחתון ולא
 בעליון מתוך שהעליון רק • והמים הקרים מותחין אותו כשמתקשה הקרום
 נקרע • ואם מושיבין אותה במים חמים הרבה מכווצין אותה • ואפילו יש שם
 נקבים מסתתמין • ואין זו בדיקה יפה • לפיכך אין לה בדיקה יפה אלא במים
 הפושרים • הפשר שאמר בהפשרת המים של ימות הקיץ לאחר שעמדו בכירת
 קצת לאחר שנשאבו • ריאה שהאדימה בין שהאדימה כולה • בין שהאדימה
 מקצת' כשירה • ארמימות שאמרו אפי' חוק שבאדומים • שאין ארמימות אלא
 מחמת שלא נבלע בה דמה • ויש מי שאוסר כשהאדימה הרבה ואינו נראה כן:
 ריאה שיבשה מקצת' שריפה • ואין צל' אם יבשה כולה • שכל מקו' שיבש כריאה
 עתיד לינקב • והרי היא כנקובה ושריפה כרא' כשיבשה הרבה • עד שהיא נפרכת
 בצפורן • אבל לא הגיעה ליבשות זו כשירה כיון שאין האויר שולט בה עדיין

היא מתלהלחת וחוזרת לבריאתה. צומקה כולה אף על פי שאינה יבשה אם
 צמקה ביד שמים מפחד רעמים וזוועות וכיוצא בזה כשירה. ואם בידי אדם
 ששחט הרבה בהמו' לפניו או כיוצ' בזה טריפה. ומהיכן יודע דבר זה מושיבין
 אותה במים מעת לעת. אם חזרה ללחותה בידוע שהוא בידי שמים וכשירה
 ואם לאו בידוע שהוא בידי אדם וטריפה. ובאיזה מקום מושיבין אותה בסתיו.
 מביאין כלי חרס שאינו מחופה באבר. מפני שאינו קר הרבה. וממלאין אותה
 מים פושרין. ומושיבין אותה בתוכה. והוא שיהיו המים פושרים כל מערת
 לעת. ובקיץ כלי חרס מחופה אבר לבן וממלאים אותו מים קרים כמו שהן.
 ומושיבין אות' שם כל מעת לעת. מראות יש שפוסלי' את הריאה. כמו שיתבאר.
 ויש מראות הנראין בשינוי מראה בריאה ואינם פוסלין אותה. וכל מראה
 שפוסל אותה שיעורו בנקב ובמשהו. וכל מראה שאינו פוסל אותה. אפילו
 נהפכ' כולה לאותה מראה כשירה. נהפכה לגוונים הרבה מן המרא'. שאינם
 פוסלים אותה. אין אומרים כיון שנהפכה לגוונים הרבה נתקלקלה זו הרבה.
 ועמידה לינקב. אלא כל שלא נראה בה אחד מן המראות הפוסלי' בה כשירה.
 הריאה שנפתחה ונתלכב' ונעשית המראה הבקעת או שנקשית וממשה כמשוש
 הבקעת טריפה. שחורה טריפה. ואם אינה שחורה הרב' אלא שהיא כמראה
 השחול כשירה. ירוקה כמראה הביצה וכמראה הקשורת'. וכמראה הכרוס
 טריפה. היית' ירוקה ככרתי כשירה מראה זה לא מחמת לקות הוא. לא מחמת
 שלא נבלע בה דמה. נשחנת ממראית' למראה הכבד כשירה. למרא' הכשר
 טריפה. ויש אומרים שאם ממשה כמשוש הכבד כשירה. וכמשוש הכשר
 טריפה. כל המראות הללו שפוסלים בריאה כיצד עושין נופחין אותה ואם
 כשהיא עומדת נפוחה חזרה למראה כושר כשרה שהריאה כגוף הבהמ' נפוחה
 היא. וכן חזרו הגאונים זכוננו לברכה הריאה נופחת ומונחת על הלב. ואם
 היית' אטומה ואינה יכולה להכניס רוח ולהניף טריפה. ולפיכך נמצא בה מקום
 מטומטם מביאין סכין וקורעין סמוך ממש למקום הטומטום. ואם מחמת
 מוגלא הוא כשירה. ואם לא מניחים קש או כנף ואם מבצבצ' כשירה. ואם לאו
 טריפה. נחסר בשר הריאה מבפנים וקרום שלה קיים כשר. וחסרון שבפנים
 אינו חסרון. לפיכך נימוקה הריאה ונתרוקן חלק ממנה אף על פי שמקו' הריקן
 שבה מחזיק רביעית כשירה והוא שקרום שלה קיים. נימוח בשרה מבפני' ונגמס
 עד שהיא כמים כשרה. ובלבד שיהו סמפונות הריאה קיימים. כיצד יודע דבר
 זה מביאים קערה מחופה באבר ושופכים אותה בתוכה. ואם נראו בה הורדין
 לבנים בידוע שאילו הם סמפונות הריאה שנימוחו וטריפה. ואם לאו כשירה.
 סמפון הריאה שניקב להכירו טריפה לפי שחברו קשה ואינו מגין. אבל ניקב
 לבשר הריאה כשירה שהבשר רך וסתום יפה ומגין עליו. הריאה שעלו עליה
 אבעבועות אף על פי שקרוב לאבעבועו' הגדולות בין עור לבשר שיקרעו הקרום
 אפילו כן אין חוששים להם. ואין צריכין בדיקה אפילו הן גדולות כבד. ויש
 מי שהורה שצריכים בדיקה אם מלאה מים זכים או מוגלא כשירה. ואם מלאים
 מים עכורים או מים זכים סרוחים טריפה. ויש מי שהורה שצריך לבדוק בכמפון

בית שני ושער שלישי

שתחת אכעבועורת לידע אם ניקב אם לאו • ואין דברים אילו מחוורים • ב' אכעבועות סמוכות זו לזו בריאה אין להם בדיקה אלא אוסרים אותה מיד • לפי שהן עתידו לרחוק זו על זו • ומתוך דוחקן תבקע אחד מהם • והרי הוא נקובה • וכל העומד לנקוב כנקוב דמי • היתה אחת ונראית כשתים נוקבין אותה בקוף • והם שופכת למקו אחד אחת היא וכשירה ואם לאו שתיים הנה וטריפה • אכעבוע שעלה בשיפולי הריאה • הורה בעל ההלכות זכרונו לברכה שאם מקיף אותו בשר הריאה מכל צד • ואפילו כל שהוא כשירה • ואם לא הרי הוא כיתר וכל יתר כנטול דמי • והרי הוא כנקובה וטריפה • ואף על פי שהדברים אילו אינם מתקבלים אל הדעת מן הראוי לחוש לדבריו • שדברי הגאונים זכרונו לברכה דברי קבלה הם • אכעבוע שנמצא נקוב בריאה • ולא נודע אם מחיים ניקב • או לאחר מיתה ניקב אין מקיפין ומדמין אלא הרי הוא מספק כמנוקב מחיי וטריפה • אבל מקיפין בריאה ואפילו מריאה לריאה ברא מכהמה דקה לבהמ' דקה • אבל לא מדקה לגסה • ולא מגסה לרקה • מוראנא והם התולעים הנמצאים לאחר חגיטה בריאה שניקבו ויצאו ולא נודע • אם מחיים ניקבו ויצאו • או לאחר חגיטה ניקבו כשירה חזקה לא יצאו אלא לאחר חגיטה • והרי זה כבא הזאב ונטל בני מעיים • והחזירן בשם נקובים דתולין להקל בואב • כל טרפות שמנו חכמים בבהמה ובעוף אין צריך לחזור אחריהם • דחוקרת בהמה ועוף כשר לפי שרוב בעלי חיים בריאים הם • ואפילו הריאה בחוק כשירה היא • ולמה הצריכו לבדוק בה יותר משאר הטרפיות • לפי שהסירות מצויות בה • ולפיכך הצריכו לכתחילה לבדוק בה מחמת סירות • וכן נוהגין בכל ישראל • ומה טעם אמרו בסירכא שהיא אוסרת • לא לפי שאין סירכא בלא נקב • ולא שיש סירכא בלא נקב • ומה טעם אסרו מפני שהריאה נופחת תמיד • ומתוך שהיא מתנועעת מושכת לכאן ולכאן • והסירכא מתפרקת קורעת קרומות הריאה • וכל העומד לינקב כנקוב דמי • ולזה דעתי נוטה • לפיכך אונורת הריאה שנסרכו זו לזו אם כסדרן הן כשירה • ואפילו שלא בבדיקה • מפני שכך רביעתה ורביצתה של בהמה בחיי הבהמה • ושוככות הן זו על זו • ולפיכך אין הסירכא מתפרקת • אבל אם נסרכו שלא כסדרן טריפה • ואפילו בבדיקה אין מתירין אותה • איזהו כסדרן כל שהן מסתרכו מחתוך של זו לחתוך של זו הסמוכה • אבל מחתוך של ראשון לחתוך של שלי שית • ואפילו מחיתוך של זו לגב של שנייה הסמוכה לה • או מגב לגב טריפה • וכן הורו הגאונים זכרונו לברכה • יש מי שאומ' שאפי' מחתוך לחיתוך שאמר אין מורין בה להקל • עד שתסרך כולה מראשה ועד סופה • שכל שיש פצול ביניהם בראשו או באמצעו או בסופו מתנועעות ומתוך ניגעוען מתפרקות • ולא כן הורו הגאונים זכרונו לברכה אלא כל שהיא מחיתוך לחיתוך כשירה ואפילו נסרכת באלכסון מראשה של זו לסופה זו • סירכא שהיא יוצאה בשיפולי היא פסולה שהיא כאילו נסרכת מן הגב • ובין שתהא נסרכת משיפולי לשיפולי • ובין שתהא נסרכת משיפולי לחיתוך האונא טריפה • אונא שנסרכת לאומא שבצדה מחיתוך לחיתוך יש מי שאוסר ונותן טעם לדבריו שלא הוזכר הכשר סדרן אלא באונות • אבל הכשר אומא לא הוזכר • וגדולי המורים הורו

שהכל

בית שני ושער שלישי

יך

שהכל דין אחד ושעם אחד יש להן כל שהן כסדרן זוהי רביצתן וכשיר' וכן הורו הגאונים' ועל זה ראוי לסמוך' כל מקום שתסרך הריאה בין בין לגרירת בין לחזה בין לשמנינות הלב בין לטרפשות טריפה' נסמכה האומה אל הדופן בסירכא מביאין סכין שפיה יפה' ומפרידין אותה מן הדופן' ואם יש מכה בדופן אע"פ שיש צמחים בריא' תולין סירכא זו ברופן וכשירה' ויש מי שאומר שכשירה לגמרי ואפילו בלא בדיקה וזוהי הורו רוב המורים' ואם אין מכה בדופן תולין בדיאה וטריפה עד שתיברק' ויש מן הגאונים זכרוננו לברכה שהחמירו ואמרו שאם אין מכה בדופן טריפה ואין לה בדיקה' ואפ"ל לא העלתה הריא' צמחים' ואם יש מכה בדופן כשירה' וצריכה בדיקה' וכן נוהגין ברוב המקומות' וכן ראוי להורות' הורו גדולי הגאונים זכרוננו לברכה' שאין להקל ולהחמיר בשיש מכה בדופן אלא בומן שכל הסירכא יוצאת מתוך המכה' אבל אם נסרכ' במכה וחץ למכה' הרי זו כשאין שם מכה ודינן אותה בשאין מכה בדופן לכל דיניה' וכן הורו גם גדולי האחרונים זכרוננו לברכה' נסרכה הריאה לאחת מהמקומות שאין הנקב פוסל בה כחזה וגרירתן ושמנינו' הלב והטרפשות דיניה כדין הסמוכה לדופן' ואם יש מכה באחד מהן תולין בהן להקל כדרך שתולין במכה שבדופן' והוא הדין לכל שאר הדינים שביארנו בריאה הסמוכה לדופן' וזוהי הורו הרוב המורים' ויש מגדולי האחרונים זכרוננו לברכה שהורו שלא נאמרו דברים הללו להקל אלא בדופן' מפני שהוא קשה להסתרך' אבל שאר המקומות רבים וקלים להסתרך אל הריאה' כמו שהריאה קשה להסתרך אליהם' ולפיכך אין תולין בהן להקל' וכן נהגו במקומנו מעולם לא שמענו במקומינו במי שנהג היתר בריאה הסמוכה לשאר המקומות' ואפילו בשיש מכה באחד מהם' ואפ"ל בבדיקה' דברים אילו שאמרנו' אין הפרש בין סרוכה לסמוכה' וזו וזו אהרן הן' אונא שנקב' ונסתרכה בסירכא אל הדופן' והדופן סוחמת' אם שסירכ' זו נסרכת בבשר שבין הצלעות כשירה לפי שסתימתה יפה וחזקה' ואם סירכא על הצלעות טריפה' נסתבכה לעצם ולבשר' יש מי שהורה להתר' ויש מי שהורה לאיסור' ובכמה מקומו תעושינן מעשה להקל בדרך זה' ושמעתי כי יש מתירין אפילו בכלולה נסתבכת אל הצלעות שגם הצלעו' מחופין עור ובשר ולא אמרו סכין בבישרא אלא למעט בשלא נסתבכת כלל דכל' שהיא מסתבכת על הכשר היא מסתבכת ברא' בשניקב' האונא לגבה שהדופן שובב עליה וסוחמת' אבל ניקבה מכפנים טריפה' ניקבה כשיפולי האונא וסירכא' יוצאה אל הדופן טריפה חושש' שמא מבפנים היא באה וטריפה' כל בדיקה שאמר אם בסתין בפושרין' ואם בקיץ במים קדים לאחר שעמדו בבית' משנשאנו ונתהפמו כחום היום' וכל סירכו' שאמ' אין הפרש בין שתהיה עבה וחזקה' ובין שתהיה דקה שבדקות לא כהללו שבמעקין ביד ואם נתמעכה תולין להקל' שאין סירכא זו אלא ריר' וכל שנהג כן כאילו מאכיל טריפות לישראל' שזה לא שמענו לחכמים בשום מקום' סירכא היוצאה בין מהאונות בין מהאומא' בין מן החתוכים' בין מן הגב' והיא תלויה ואינה נסרכת למקום אחר מותרת' ויש אומרים שצריכה בדיקה' ויש מתירין אותה לגמרי ובלא בדיקה ולזהר עתי

בית שני ושער שלישי

נוטה • עינונייתא דוורדא כל מקום שהיא נסרכת טריפה • ואפילו נסרכת לכיס
 שלה • הורו משמן של גאונים זכרוננו לברכה שאם כל גג האומא מהשלמת כל
 האונין ולמטה דבוק בשדרה כשירה שכך מראין הדברים שזו כך היא בכרייתיה
 ברא בשכל הגג דבוק אל השדרה • אבל אם היה שם פיצול שאין הגג כולו דבוק
 אל השדרה טרפה • גג האונין שהוא סרוך אל השדרה כשירה • שכל מה שהוא
 למעלה מחיתוך האונין יש לו דין החיתוך האונין • ויש מי שאוסר כזה • מחט
 שנמצאת בריאה • אם שלימה היא בודקין אותה ואם אינה מבצבצת כשרה •
 חזקה דרך סמפונות נכנסה המחט • בין שנכנסה דרך חודה בין שנכנסה דרך
 קופה • באה לפנינו חתוכה אין לה בדיקה • והרי היא כספק טריפה ואסורה •
 חוששים שמא אם שלימה הייתה לא הייתה עולה בנפיחה • מחט שנמצא בכבד
 בין שהוא שלם • בין שהוא חתוך רואין אם דרך קופה נכנס כשירה • נכנס
 דרך חודה רל' שחדרו של מחט למטה כלפי חלל הכהמה טריפה חוששים כל
 שהוא נכנס עד מקום הכבד וחודו למטה ועובר דרך צר שמא עם כניסתו ניקב •
 והרי זו כספק טרפה האסורה • ברא במחט גסה אבל במחט דקה אפילו נכנסה
 דרך קופה טריפה • שהרי מצויה היא לנקוב אפילו דרך קופה • ואין אנו בקיאים
 במחטין איזו דקה ואיזו גסה לפיכך בין כך ובין כך אסורה • ויראה שאילו הייתה
 גסה כגרעינ' של תמרה כשירה שהיא אינ' עשויה לינקב • גרעינ' שנמצא כמרת
 כשירה דרך סמפונות נכנסה והיא אינה יכולה לנקוב • ברא בגרעינה של תמרה
 אבל גרעינה של זית הואיל וראשיה הדין הרי היא כמחט וטריפ' • מחט שנמצא
 בטרפשא טריפה • וכן אם נמצאת בלב • נמצאת בכרס או בקרקע העוף בין כך
 ובין כך כשירה • עם האוכלים והמשקין היא נכנסת ואינ' נוקבת • חמשה אונות
 יש לריאה שלש מימין הנופח אותה ושתים מן השמאל חסרו או שנתחלפו טרפה •
 הותירו מן הימין בין מן השמאל כשירה • הרבה בהמות שיש להם יותר וחיות
 יתירה זו • אפ' אינה עומדת בדרת האונות כשרה שהרי עינוניית' דוורדא אינה
 עומדת בדרת האונות • ורוב הבהמות יש להן וחיות • ברא מכפנים אבל מגבה
 אפילו לא הייתה אלא כעלה של הדס טרפה ויש אומרים שאפילו פחותה מיכן
 טרפה • היו אונות שבימין חסרות עינוניית' זו שהיא עומדת מן הימין משלמת •
 היו לה שתי עינוניית' דוורדא יש מי שאוסר שאפילו אחת לא הותירו לא ברוחק
 מפני שמקצת בהמות יש להם • והגאונים זכרוננו לברכה הותירו ולהן שומעים
 שדבריהם דברי קבלה הם • הריאה שדומה לבקורת שאין לה חיתוך האונין
 טרפה • ויש אומרים שאם יש סדק כמראה הפרש ביניהם כשרה שתים הנה לא
 שדבוקות זו בזו • ויש מי שאומר שאם דבוקות זו בזו עד שאינם נראות כשתים
 אם היה ביניהם הפרש כמין עלה של הדס בין בראשון בין כאמצען בין בסופן
 כשרה • ואם לאו אחת היא וטריפה • ב' אונות שנדבקו כולן זו בזו כסירכא •
 וכשאתה נותן אצבע ביניהם מתפרקת אותה סירכא ממנה ובהיא כשרה ממה
 נפשך שהרי חיתוך יש להם • ואפילו נסרכו כבר אמרנו שכל מקום רביצתן
 כשירה • ניקבה הקיבה טרפה • ואם היה חלב של היתר סותם כשרה
 אבל חלב שעל הקשת אינו סותם • לפי שאמר חלב טהור סותם • חלב טמא

בית שני ושער שלישי

יז

אינו סותם אפילו חלב היה שהוא טהור כל שכמוהו בבהמה טמא אינו סותם.
ניקבה המרה טרפה וכן הדין אם נישלה או שחסרה ואפילו בעוף ויש
שאומר המרה בעוף כשר הואיל ויש בעופות שאין להם מרה
כתורים ובני יונה ואין זה נכון שאין לוקחים ראייה ממין לשאינו מינו והנה
מקצת הגאונים זכרונם לברכה ריאה שאין לה מרה טועמין במקום המרה
אם נמצא מקומה מר כשרה בידוע שבלועה היא במקומה בכבד ואם לא
טרפה מרה שניקבה וכבד סותמת כשרה ניקבה ואיפשר לתלור בסבין או
מיד שבח כשרה הריאה שיש בה ב' מרות טרפה כל יתר הדין היא כנטול אם
הייתה אחת ונראין כב' נוקבין אותה אם שופכות זו לזו אחת היא וכשרה ואם
לא שתיים הנה וטרפה ניקבו הדקין טריפה ואפילו הייתה סותמת אינה
סתימה ואפי' אותה ליהה הדבוקה במעי שיוצאה ממנה על ידי דוחק היה חלב
טהור סותם כשרה חלב טמא סותם טרפה שאין חלב טמא סותם בהמה
שיוצאן ממנה בני מעיה והפך בהן והחזירן טרפה ואפילו שלא נקבו ואפילו לא
יצאו ונמצאו מהפכין טרפה דכל שהפכו בני מעיה אינה יכולה להיות

חלחלת שניקבה טרפה ברא שלא במקום הדבק אבל במקו הדבק
אפילו נישל כולו כשירה לפי שהירכים מעמידים אותם והוא שנשתייר ממנה
ממקום הדבק כמלא ד' אצבעות בשור ובהמה דקה לפי שיעור זה הכל לפי
גדלו והכל לפי קטנו והדין הסובבין סביב הכנתא שניקבו לחביריהם כשרה
שהאחד מגין על חבירו ואין צל אם ניקבו לכנתא שהכנתא חלב טהור הוא
וכבר ביארנו שחלב טהור סותם ניקבו הדקין במקום שאיפשר לתלות בסכין או
ביד הטבח כשרה שהי אומריק תולין בואת ניקבו ואין ידוע אם קודם שחיטה
או לאחר שחיטה אם רצה להקיף מקיף ואם ממשש ביד כאילו ממשש גם
כאילו שהו נוקב עכשיו לידע אם ידמו אם לא בהמ' שהלעיטהקורטי חליתת
וכל דבר שנוקב בני מעיה טרפה שכל העומ לבקוב כנוקב דמי הלעיטה דבר
שהו' לה סם המות בעלין של חליתת או הרופני או שהייתה מצוננת או שהיא
מעושנת או אחוזת דם או ששתה מים הרעים אעפי' שדברים אילו כסם המות
לבהמה כשרה שאין זו לא כמסוכנת ומסוכנת כשרה ב' בני מעיין היוצאים מן
הבהמה כאחת טריפה וכנגדן בעוף כשרה לפי שאין דרכה של בהמה בכך
ולפיכך יתר הוא וכל יתר כנטול דמי אבל בעוף דרכו הוא ואין דנין אותו
כיתר ברא כשיוצאים בבהמה מלמעלה ממש כאחד או שיש באורך הפיצול
יתר מכאצבע שאין חוזרין ומתערבין אבל אם קודם שמתחילין להתפצל יש
ברוחב המעי כרוחב אצבע ואין באורך הענף היוצא יותר מכאצבע והנה
ומתערב בתוך המעי כשרה מעי היוצא מבית הכוסות להמסס כשרה שאין
זה נחשב כיתר שכל העזים המבריות כן יש להם אבל מעי היוצא מבית
הכוסות לרס יתרת היא וטרפה שני סניא זיבי טרפה ומקצת נסחאורי יש
שכתוב בהן שאם שופכות אהרדי אחת הן וכשרה הכרס הפנימי שניקב טרפה
ואיזוהי כרס הפנימי יש מי שאומר כל מה שהוא נראה ממנו כשהטבח פורע

בית שני ושער שלישי

גפותה מן הירכי' עד החזה וכל הצד ממנו שהוא נתון בין הצלעות : זו היא הכרס
החיצונית ואינו נאסר בנקיבת משהו כמו שיתבאר ויש מי שאומר שכל הכרס כרס
הפנימית : ואיזהו כרס החיצונית בשר החופה את רוב הכרס ולה דעתי נוטה :
המסס שניקב כלפי חוץ : ר"ל כלפי הצד שאינו מתחבר אל הכית הכנסות : אף
על פי שלא ניקב אלא מקצת עביו : יש מי שאומר שלא אמרו נקב בחוץ אלא
כלפי חוץ כמו שאמרנו : ויש שמתירים עד שניקב מעבר אל עבר ויצא הנקב
לחוץ ממש : ולזה דעתי נוטה : בית הכנסות ב' עורות יש לו : ואם נקב זה
בלא זה כשרה : נמצא בו מחט מצד אחד הופכין אותו : וכודקין אותו מבחוץ
אם נמצא עליו קורט דם בידוע שנקב לחוץ : שאם לא כן דם זה מהיכן בא אם
לא נמצא עליו קורט דם כשרה : נמצא המחט בשני צדדין בין בהמסס בין
בכית הכנסות אם נמצא קורט דם סביב המחט בידוע שהוא קודם השחיטה :
ואם לאו בידוע שהוא לאחר שחיטה : ומה שנשתב' נקב זה משאר נקבים שאתה
אוסר אף על פי שלא נמצא עליו קורט דם מפני שיש כאן מחט : ואילו מחיים
נקובה היה נאחו סביב המחט הדם ונדבק בה המסס ובירת הכנסות שניקבן זה
לתוך זה במקום שהם דבוקים ומתחברים אף על פי שנקבו מצד לצד כשרה :

הקנה

מתפצל לשלשת קנים למטה מן החזה : אחד פורש לריא' : ואחד
פורש ללב : ואיזהו הפורש ללב חלב שעל גבי דפני הריאה : וכל
אחד מאילו הג' נידון כריא' ונקיבתו במשהו : ניטל הטחול כשרה :
טחול זה ראשו אחד עב והשני דק : ניקב בראשו הדק כשרה : ואין צ' אל אם
נחתך שם : ואם ניקב בראשו העב טריפה כרא' בשלא נשתייר בעביו שלא ניקב
כעובי דיגד זהב : אבל אם נשתייר בעוביו כעובי דיגד זהב שלא ניקב כשרה :
עובי דיגד זהב לא ידענו שיעורו ויראה לי שהוא פחות מחצי עביו נחתך במקום
עוביו יש מי שמתיר : ולי נראה שהיא אסורה מספק : ב' טחולים שנמצאו
לבהמה בין שהן יוצאין מב' קרובות בין שהאחד יוצא מהשני לעולם כשירה :
ויש מרבתיי זכרונם לברכה שאסרו אם הם מחוברים בראש העב שלו דכל יתר
כנטול דמי עם מקומו דמי : ואם ניטל מקום העב של טחול טריפה : ויראה
לי שהיא כשירה : שלא אמרו אלא כנטול דמי כלומר כנטול מן המקום אשר
נתחבר שם וכשאת' נוטל את היתר עדיין ישאר כל עובי עיקרי הטחול ואפילו לא
נשתייר בעוביו דיגד זהב כשרה : ויש לחוש למעשה לדברי רז"ל : טחול של עוף
עגול ואינו דומה לשל בהמה ולפיכ' יש מי שהורה שאין הנקב פוסל בו ועליו אנו
סומכין שכבר הורה הזקן : ניקב הקרקבן טריפה קורקבן זה יש בו כיס שנקרף
ממנו ואם ניקב הוא וכיסוי קיים : או שניקב הכסוי והוא קיים כשר : ניקבו שניה'
זה כנגד זה וחלב הטחור הגדל עמו סותמו כשר גג הזפק נידון כוושט ונקיבתו
במשהו : ואיזהו גג הזפק מקום שנמתח עם הוושט : ויראה שהוא מתחיל לשפע
כלפי הוושט ובעשה על הזפק ככסוי על הקדירה : קוץ שנכנס לחלל הבהמ' או
העוף הרי זה טריפה ואין לה בדיקה שכל שנכנס בדוחק לחלל חוששי' שמא עם
בניסתו ניקב אחד מכל האברי' שנקיבתן כמשהו : ואי איהו' לבדוקן מחמ' נקב :

פסוקין כיצד ב' מינים יש בפסוקין ואילו הן פסיקת הגרגרת ונפסק חוט השדר
 נפסקה הגרגרת ברוב חללה טריפה היה רוב חללה קיים אף על פי שנפסק
 רוב הקנה כשירה ניקבה הגרגרת נקבים שיש בהן חסרון מצטרפים לכאיסר
 שאילו נחסרה הגרגרת ככאיסר טריפה כמו שיתבאר ואם ניקבה נקבים שאין
 בהם חסרון מצטרפים לרוב חללה כאילו נפסקה ובעוף שהגרגר שלו קטנה
 חותך כל אותו מקום שהוא עשוי נקבים נקבים ומשים על פי הקנה ואם חופה
 כל אותה החתיכה את רוב פי הקנה בין מה שנקב ממנה ובין מה שהוא בין נקב
 לנקב טריפה ואם לאו כשירה נפחתה הגרגרת כמין דלת שלא נטל הפחית
 אלא תלוי עומד וזקוף שם כדלת על פי ארובה אם הפחת גדול כדי שיכנס ויוצא
 בו איסר טריפה ואם לאו כשירה הואיל ועוד הדללה סותס הנקב ניטלה
 דצועה מן הגרגרת לאורך הגרגרת מצטרפת לכאיסר נסדקה הגרגרת לארכה
 ולא חסרה כלום טריפה ברא בשנסדקה כולה אבל נשתיר ממנה אפילו
 משחו למעלה ומשחו למטה כשירה שכל שהי פושטת צואר הסדקין מתדבקין
 וחזרין לבריאותן נפסק חוט השדרה טריפה ברא בשנפסק רוב עורו אבל
 אם רוב עורו קיים אף על פי שנפסק רוב המוח שבתוכו כשירה נתקלקל המוח
 שבתוכו הרבה עד שהוא רך כמים שאם ינקב העור ישפך המוח כקיתון או אפילו
 נמס ונחתך עד שאם מעמידין אותו ביד ומעט ממנו שהוא חוץ ליד שוחזר
 ואינו יכול לעמוד מפני כבדו חוששים שמא לקות הוא ומחמתו הוא שאינו
 יכול לעמוד הרי זו אסורה מספק נתגרנד המוח או שנתרוקן קצתו מאליו
 כשירה ומהיכן מתחיל חוט השדרה ממקום שמתחיל לימשך מן הפולין שהן
 על פי הקדירד שהמוח נתון בתוכו ולחוץ והפולין עצמן כלפני ובמשחו כמות
 ועד היכן חוט השדרה שאנו הוששין לפסיקת עורו ולהפסיד מוחו כמו שאמרנו
 עד הפרשה השלישית פרשה זו מה היא חוט השדרה עובר מן המוח ועד סוף
 הזנב דרך ישר וחות כל השדרה וכל החליו וכשהו סמוך לירכיים מתפצל ממנו
 פצול והם ב' חוטין אחד יורד והולך כלפי צד ימין ואחד כלפי צד שמאל
 ועוד הולך חוט השדרה ונמשך כלפי ירכיים ומתפצל ממנו פצול שני והסגסגן
 ב' חוטין כראשונים וכן עוד פצול שלישית וכל מקום שנפסק חוט השדרה עד
 הפצול השלישי טריפה משם ואילך כשירה נפסק השלישי כשירה שאינו לא
 ככשר חוט השדרה של עוף מתחיל מן הפולין שאמר עד למטה מן האגפים מה
 הן אגפים שאמר יש אומר עד למטה מן המקום שהאגפים מחוברים לגוף ויש
 אומרים עד למטה ממקום שהן שוככות על הגוף נטולין כיצד ז' מינים יש
 בנטולין ואילו הן ניטלה הכבר ניטל לחי התחתון או העליון ניטל עורה
 והיא הנגלדה בוקא דאטמא דשף מדוכתיה ניטל צומת הגידין ניטל
 הזפק ניטלה האם ניטלה הכבר טריפה ברא שלא נשתיר ממנה כזית
 במקום מרה וכזית במקום שהיא חיה שהיא המקו שהיא תלויה אבל נשתיר
 ממנה כזית במקום זה וכזית במקום זה כשירה ובעוף הכל לפי גדלו והכל לפי
 קטנו לא היו שני זהים אילו שלמים כל אחד ואחד במקומו אלא מתלקטין
 או ברצועה או מחודרין שיש מהם בכענין זה כזית במקום מרה וכזית במקום

בית שני השער שלישי

חיות טריפה • נתדלה הכבד מלה מן המקום שהיא מחוברת שם ועדין היא
 בעובה משהפשיק של כבד כשירה • שהרי יש כזית במקום מרה • וכזית במקום
 שהיא חיה • יבשה הכבד במקום מרה או במקום חיותה טריפה • כדא כשהיא
 נפרדת בצפורן דביש כנטול דמי • אבל לא הגיע ליבשות זה כשירה • הכבד
 שהתליעה אפילו במקום חיותה ובמקום מרה כשירה • ואין אל בשאר מקומות
 מקומות שבה • בהמה או עוף שנמצאו לה ב' כבדים יש אוסרים • לפי שאמר
 כל יתר כנטול דמי לומר שהיתר כחסר • ויש מי שאומר שלא אמרו כחסר אלא
 כנטול כלומר עם מקומו שהוא דבק בה • ולפיכך אם הם מחוברי' כזית של מקום
 מרה • או בזית של מקום חיותה טריפה • ואם לאו כשירה • וזראה לי שלא
 אמר כנטול עם מקומו אלא כנטול כלומר כאילו היתר נטול ממקום שהוא
 בו • ולפיכך כל אבר יתר שאם ינשל ממקומו עושה אותה טריפה אסורה
 ואם לאו כשירה • ולפיכך יתרת הכבד כשירה דכשאת' נוטל ארת היתר •
 אין עושה אותה טריפה • ומכל מקום לראשונים שזומעין להחמיר בשל חורה •
 בהמה או עוף שנפלו לאור ולא נחמרו בני מעיה אלא שהוריקה הכבד בראש
 העבה שבה שאינו כנגד בני מעיים אם ירקותה כנגד המרה או כנגד כל מקום
 חיות' יראה שהיא טריפה שכל שהוריק מהמרה מכות אש הרי הוא כנטול חס
 החמכה נוקב ויורד כנגדו והרי הוא כנטול • וכן נראה שהורו קצת המורים • ויש
 להתישב בדבר • שני מיני ירקות יש • ירוק ככרתי • ירוק כזהב • וירקור זה
 שאמר הוא הירוק ככרתי שאלו הירוק כזהב כבר שהוא שמן עינו כעין הזהב •
 ומפנו' הכבד והן המזרקים שהדם מתכשל בתוכם בין שנקבו בין שנחתכו ואפי'
 נתקן שיש בו חסרון כשירה • וקל וחומר הדברי' ומה נטלה הכבד ונשתתיר ממנה
 במקום מרה ובמקום חיות' כשירה נחתכו הסמפונות או ניקבו לא כ"ש • ויש מי
 שאוסר ואין דבריו מחוורין במקום הזה • ניטלה כל עורה של בהמה טריפה •
 ואם נשתתיר ממנה קצת כשירה שהוא מציל עליה • היכן נשאר עורו זה יש
 מגדולי המורים ז' שהורו שצריך להשתתיר כרוחב סלע על פני כל השדרה •
 ויש מי שהורה שצריך כרוחב סלע על פני כל השדרה וכרוחב סלע על ראש
 פרק ופרק ספרקיה וכרוחב סלע על מקום טבורה • ויראה לי שאם נשתתיר
 כרוחב סלע על מקום טבורה כשיחה • אלא שיש לחוש לדברי הראשונים באיסורי
 תורה ואין מתייזן עד שיהא כרוחב סלע על פני כל השדרה ועל ראש כל פרק
 ופרק ועל מקום טבורה • ניטל אחד מג' מקומות אלו ר"ל או מקום כל השדרה
 או מקום כל ראשי פרקיה או מקום טבורה אע"פ שכל שאר העור קיים הריזו
 ספק טריפה ואסורה • העוף שניטלה נוצתה כשירה • ניטל להי התחתון
 כשירה אבל אם ניטל להי העליון יש מי שהורה שהי' טריפה וראוי לחוש לדבריו •
 בוקא דאטמא דשן מרוכתיה • שניטל ממקומו • והו' ראש העצם העליון שברגל
 המחובר אל הגוף טריפה • כדא כשנפסקו הגידין ונתעכלו אבל אם לא נתעכלו
 אף על פי שנפסקו כשירה • ראש התחתון של עצם זה המחובר על השוק שניטל
 ממקומו יש אוסרים ואע"פ שלא נתעכלו הגידין ולא נפסקו ויש מתיירן ואפילו
 נפסקו ונתעכלו • ולזה רעת' נוטה וכן יראה לי עיקר • שמשוורת' יד כבהמה בכל
 מקום

בית שני ושער שלישי

יט

מקום כשורה אבל בעוף אם נשמטו גפיה טריפה חוששין שמהאונקמה חריפה
 בהשמש חגף בתק ארת הריאה והרי היא עולה בנפוחה כשורה : גידין יש
 בכהמה ובעוף שאם נישלו או נפסקו טריפה וכן נקראין צומת הגידין כמה גידין
 הן שהן בדין זה בכמה ג' ובעוף י' באיזה עצם גידין אלו בדין בעצם האמצעי
 הנקרא שוק מזהו מתחילין עצם קטן יש המתכרין בשוקו להגל הנמכר עם
 הראש והוא הנקרא ערקום למעלה מאותו העצם מתחכרין וצומת הגידין האלו
 ועולין ומתפשטין בשוק עד שהן מתרכזין וחוזרין בעין בשד : נפסקו או נישלו
 הגידין שעל הערקום עצמו כשורה : נפסקו או נישלו למעלה מן הערקום והוא
 המקום שהטבח חולץ טריפה : יש גידין במקום זה כלפי חוץ שהנבכה עליה
 ויש כלפי פנים כנגד גוף הכהמה ואינו בדין זה אלא פנימיים כלפי גוף הכהמה :
 ועד כמה מתפשטין לא בשור כמדת י' אצבעות : ולא אינן מתפשטין אלא כמו
 ד' אצבעות : ובכהמה דקה לא נתנו חכמים שעור אלא במראהו וכל שהן קשין
 וגסין ולבנים הרי אילו צומת הגידין : אבל משהן מתחילין לרדך אין להם חזין
 צומת הגידין וכן הקטנים ודקים מקום שאינן לבנים כ"כ אלא שהם לבנים קצת
 ועינים מזהיר כעין הזכוכית יש מי שאוסר : והגאונים ז"ל מתירין : גידים אילו
 יש מהם שנבלעים בתוך אחרים בזכרות ובנקבות : ואותם שנבלעים אינם בכלל
 צומת הגידין : ג' גידים אילו שבכהמה האחד עב וגס והשנים דקים ממנו הרב :
 נפסק או נישל האחד העב כשירה שהרי נשאר רוב מנין קיים : נפסקו או
 נישלו השנים הדקים כשירה שהרי נשאר רוב בנין קיים שהאחד העב גס
 משניהם : לעולם אין הכהמה נטרפה מחמת צומת הגידין עד שילך רוב בנין
 ורוב מנין : נפסק קצת אחד מהם כשירה עד שיפסק רוב כל אחד ואחד : בעוף
 יש י' גידין בעצם האמצעי והוא השוק ומתחילין ממקום שמתחילין בבהמ' ומימין
 שלהם כסימן שבכהמה : חומר בשל עוף שאם נישל או נפסק אחד מהם טריפה :
 נפסק רוב אחד מהם יש מברברי מתירין עד שיפסק רוב כל אחד ואחד בדרך
 שאמר בכמה : ויש מי שאוסר כל שנפסק אפילו רוב אחד מהם : נוטל הזפק
 טריפה : אבל ניקב כשירה א"כ ניקב בגו שהוא מקום שנמתח עם הוושט :
 גיטלה האם : לא בשל עוף טריפה : ובכהמה שחיותה גדול כשורה : ויש מתירין
 כאן וכאן ולזה דעתו נוטה : נישל הטחול וכן נישלו הכליות כשירה : וכבר
 כתבנו דין ניקב הטחול בענין הנקובין ודין ניקבו הכליות ושאר דיניה בלקוין :
 קרועה טריפה : כיצד הכרס החיצונה שנקרעה טריפה איזהו כרס החיצון כשר
 החופה את רוב הכרס : אבל כל הכרס כרס הפנימית הוא ונקיבתו במשאו :
 כשר זה לא שיקרע ויבכו ממש אלא כל שנקרע ממנו רוב מה שהוא חופה ארת
 רוב הכרס : נקרע ממנו טפה אף על פי שהוא גדול טריפה : נקרע ממנו רוב
 החופה ארת הכרס : אף על פי שאין הקרע כמפתח טריפה : קרעה שאמר יש
 מגדולי המורים שהורו אע"פ שלא נקתע קרע מפולש עד שיראה מתחתיו ככרס
 אלא כל שנקרע רוב עביה של כשר טריפה : ולא יראה ליקב אלא עד שיקרע
 קרע מפולש : הסרה כיצד : במינין יש בחכרין ואלו הן הרואה שהסרה רוב
 במינין האונין שלה : והסחת הרגלים : אריאה שהסרה בעבר נתבאר דיניה למעלה

בית שני ושער שלישי

עם דיני הריאה : בהמה בעלת ג' רגלים טריפה ב'רא בחסרה ברגל אבל חסרה
ציד כשירה : חסרת רגל שאמר בשנחסר העצם העליון שהרי הוא כנוקא
דאטמא דשף מרוכתיה : וכן אם חסר העצם האמצעי שהוא השוק שהרי היא
כנחתכו רגליה : אבל חסרת הרגל הנמכר עם הראש כשירה שאפילו נחתך שם
כשירה : כבר אמרנו שכל מקום שהחסר טריפה היתר טריפה שהיתר כנטול
דמי : ולפיכך אם היתה יתירה ברגל טריפה : ב'רא כשהיתה בעלרת ג' רגלים לפי
שכשאנו רואין את היתר כנטול ממקומו הרי היא כחסרת הרגל : נמצאו לה שני
רגלים דבוקים זה לזה : יש מרבתי שאמר שאם נדבקו במקום שאם נחתך
היתר עם מקומו טריפה הרי אנו רואין אותו כנטולים וטריפה : ולא יראה לי כן
שלא אמר כל יתר כנטול עם מקומו אלא כל יתר כנטול ר'ל כנטול היתר ולפיכך
כל שניטל ממקומו ועושה אותה טריפה כנטילתו טריפה : ואם לאו כשירה
וראוי לחוש לדברי רבותי שאמר להחמיר בשל תורה : כל אבר שנאמ' בו שאם
היה חסר טריפה כך אם ניטל טריפה : אבל כל אבר שנאמ' בו שאם ניטל טריפה
אם נבראת חסרת אותו אבר יש מגדולי המורים שאמ' שהיא כשיר' שאלכ נמצא'
החסירה והנטול אחת : ולא יראה לי כן שהרי הכבד אחד מן המנויין בנטילתו
וכל עצמנו לא אסרנו נטולת הכבד לא מפני המרה ואם נבראת בלא כבר טריפ'
שגם היא חסרת המרה היא ולא מנו נטולה וחסורה אלא ללמדך שאחד הניטל
כיד ואחד שחסר מן התולדות. טריפה שלא לתן פתחון פה לבעל הדין לחלוק
ולומר דרוקא שחסרה מתולדתה אבל היה לה וניטל כשירה או להפך :

דרוסה

טריפה כיצד : אחד מן הדורסין שדרס במי שדריסתו טורפתו
בודקים את הנדרס מכנגד המות ועד הירכים ואם האדים בשר
מכפנים טריפ' שהארס מפעפע ויורד ונוקב האברין שכנגדו והרי הן כנוקבים לא
האדים בשר מכפנים כשרה : הסימנים קשים הן אצל דריסה ולפיכך אין דריסה
שולטת בהם אלא היה הארס רוב עד שעבר והאדימו הסימני' עצמן לצד חללן :
האדימו מכפנים במשהו ואפילו קנה טריפ' : שהארס שורף ועתידי לשרוף רובו :
האדימו מבחוץ ולא מכפנים כשירה : הפרש יש בין דריסה לקוץ שהארס כל
שיש לנו והאדים בשר כנגד בני מעיים טריפ' כמו שאמר ואף על פי שלא ניקבה
הציפורן לחלל וקוץ עד שתינקב ממש לחלל חוששין שמא נגע באח' מן האברים
שנקיבתן במשהו ונקבן : בהמה אין לה בדיקה כדריסה לפי שהושט אין לו
בדיקה מבחוץ ולאחר שהיטה א' לבדקו דחוששין שמא במקום ארס שחט' :
וא שיש לה בדיקה שהארס שורף ואפילו היה שחט במקום הארס ארמימותו
ניכרת בצדי בית השחיטה : בדק ולא האדים הבשר אפילו מבחוץ אם סמוך
לדריסתו בדק כשיר' בידוע שלא דרס שאילו דרס בשר היה מאדים במקו' דריסתו
לא בדק סמוך לדריסתו יראה לי שחוששין לה שהרי חוששין לספק דרוסה :
וחוששין שמא שינה מראיו מבחוץ והבריא ויורד ונוקב מלמטה : האדים הבשר
מבחוץ ואפילו בעוף הורו מקצת הגאונים ו' שאין אנו בקיאים עכשיו כדריסת
הנדרסין ואין סומכין על בדיקתנו : ויא' סומכין על בדיקתנו שאין לדיין אלא
מה שעיינו רואות : ולא בספק דרוסה בלבד בודקים וסומכין על הבדיקה אלא

בית שני ושער שלישי

כ

בודאי דרוסה בודקים ומתירין וצריך בדיקה יפה : צפרים קטנים • ובני יונים
 הארמימות נמצאת בהם ובדיקתן קשה ולעולם אין בודקי אות מבכנים • ומדברי
 גדולי המורים ראה שארם הנץ אינו אדום ככ ואינו ניכר ולפיכך אין לו בדיקה :
 איזהו שיש לו ובמה יש לו דריסה • הארי יש לו דריסה בכל בהמה ואפי' בשור
 הגדול ובחיה ואפילו גדולה שבהיות ואצל בעופות • הזאב יש לו דריסה בבהמ'
 דקה ובחיה דקה ואפילו בגדולה שבדקה ואין צל בכל העופות : הזאב אין לו
 דריס' בבהמה גסה ואפילו בקטנה שבגסות בעגלים הדקים • כל חיה טמא שאינה
 גסה מן הזאב אין לה דריסה בגדולה שבדקה ככשבים ועזים ואפילו היתה גסה
 כזאב אבל יש לה דריסה בגדיין וטלאין וכש בעופות • ואם היא גסה מן הזאב
 דינה כזאב ויש לה דריס' בדקה אבל לא בבהמה גסה • ואפילו שהיא גסה כארי
 היתה גסה יותר מן הארי הרי היא כארי ויש לה דריסה בכל • חתול וגמיה יש
 להם דריסה בגדיין וטלאין וכש בכל העופות אבל אין להם דריסה בכשבים
 גדולים : שועל שדרס גדיים וטלאי' חוששין לו מספק אבל לא בכשבים גדולי' •
 ויש לו דריסה בכל העופות : החולדה אין לה דריס' בבהמה כלל ואפי' בעופות
 ואינה עושה אלא כמעשה קוף בעלמ' שאם נשך בשן או דרס ברגל ונקב לחלל
 חוששין לו כדרך שחוששין לקוף שניקב לחלל : כל העופות אין להם דריסה
 בבהמה כלל ואפילו בגדיים וטלאים ואינו עושין בהן אלא כמעשה קוף בעלמא :
 דריסת העוף בעופות כיצד הנץ והוא הנקרא אשפרבייר יש לו דריסת בכל מיני
 העופות הדקים כיוני' וכיוצא בהם וכש בצפרים אבל לא בגסין כתרנגולי' ואין צל'
 באווזין • בדי' בתרנגולים גדולים אבל בקטני' יש לו דריסה : הגס שהוא הנקרא
 אסטור ויא' שהוא פלקין יש לו דריסה בכל העופות ואפילו בגסין שבגסין • שאר
 עופות טמאים שהם למטה מן הגס יש להם דריסה בעופות שבמותן אבל לא
 במינים הגדולים מהם • ואם למעלה מן הגס יש לו דריסה בכל העופו' כגס שהגס
 וכל שלמעלה ממנו אמרו שיש להם דריסת בכל עוף גס : ויא' דכל שהוא גס
 מן הנץ יש לו דריסה בכל העופות והראשון נל' עיקר : כל אילו שאמר יש להם
 דריסה על הדרך שאמר • ואפילו במקום שאין לו מצילין : דריסה שאמר •
 אינה אלא כיד אבל ברגל דחיה לא שאין הרגל עושה אלא כמעשה קוף בעלמ' •
 ואין דריסה אלא בצפורן אבל בשן לא • ואין דריסה אלא מדערת הדורס כיצד
 גפל הדורס על הנדרס אין זו דריסה לפי שאין מטיל את הארס אלא מדערת •
 ואין דריסה אלא מהיים של דורס ושל נדרס • אבל לא לאחר מיתת אחד מהם •
 כיצד הרי שדרס ונעץ צפורן בגבו של נדרס ועד שלא הוציא הצפורן הומרת
 הדורס או נשחט הנדרס הרי זה כשר לפי שאין דריסה לא בסוף שבשעת הוצאת
 הצפורן הוא מטיל הארס בדי' בשראינוהו מתחלה ועד סוף שלא הוציא צפורן
 משעה שדרס אבל בא לפנינו וצפורן תחוב בגבו לא • חוששין שמא דרס וחזר
 ודרס שכן דרך הדורסי' : אחד מהדורסין שנכנס לבית הנדרסין חוששין שמא
 דרסן בדי' בשהוא שותק והם מקרקרים אבל בזמן שהם שותקין והוא שותק אין
 חוששין פעמים שגר זאב עם כבש וגמר עם גדי ואינו מזיקו • וכידוע שאילו היה
 מזיקו היו צווחין • היה הוא והם צווחין אין חוששין להם כל שהוא צווח בידוע

בית שני ושער שלישי

שחוא ירא מהם נכנס וחתך ראש אחד מהם אין חוששין לכל השאר שבהדיגת זה שפך חמתו ברא בשהרג אבל פצע אחד מהם ולא הרג חוששין לכלן דכש שחמתו בערה בו כשהצילה עצמה ולא הרגה ברא כשנכנס ככלוב מלא עוף או בדיר של בהמה שהוא להם מקום צר שאין שם דרך לברוח אבל ארי שנכנס באתר שהבהמות רועות שם אפילו שמענום צוחות והוא שותק אין חוששין להם שאני אומר ברחו מפניו ולא השיגם נסתפק לנואכ נכנס בדיר אם לאו אעפי ששמענום מקרקרין וצווחין והוא שותק אין חוששין לו שאני אומר שמא לא נכנס ואם נכנס שמא לא נגע באחד מהם ועוד שרוב הבהמות והעופות בחזקת שאין נדרסין הן נכנס ולא ידענו אם כלב היה או זאב היה תולין להקל מן הטעם שאמרנו שלא אמר חוששין לספק דרוסה אלא כענין זה שאמר למעלה : בהמה או עוף שכאו לפנינו כשהן מבכעין דם ולא ידענו במה נכאבו תולין להקל ואמר בקנה הוכו או כלב הכה אותן ואין צריכין בדיקה אלא באותו מקום בלבד שהדם מבכעע וכן אם לא ניקח בפנים ממש כשירה ויראה לי דוקא בשיש לפנינו כלב וחתול או חתול וקנה שיש לפנינו דבר שאפשר לתלות בו להקל אבל כשבאו לפנינו כך ולא ידענו במה אין תולין אלא במצוי בין להקל בין להחמיר וסעד מצאתי לרדכי בדברי קצת מגדולי המורו הראשונים :

ארי שנכנס לבין השוורים והוא שותק והן שותקין ובא אחד מהן ומצא צפורן שמוטה וישבת לו בגבו בין שהיתה צפורן יבשה בין שהיתה לחה אין אומר כיון שלא שמענו אותם צווחין צפורן זה היתה בכותל תחובה ושוור זה בכותל נתחכך וישבה לו צפורן בגבו אלא חוששין שמא ארי זה דרסו ונשמטה צפרניו וישבת לו בגבו דכל כיוצא בזה חוששין לספק דרוסה : ולא זה בלבד אנו חוששין אלא לכל השוורין שבדיר שכבר בארנו שאין אומר שכך רגזו לא כשהרג אחד מהם אבל דרס ולא הרג אדרבה רוגו הוא ביותר ומכה ודורס : מעשי בכל יום שחתול נכנס למקום שהתרנגולים שם ואין חוששין להם ויש נותנין טעם לדבר שאין החתול דורס אלא במקום שיש מצילין אבל במקום שאין מצילין אין לו דריסה ואין ממש בדברים אילו ואפשר שהחתולי הנמצאים אצלינו בני תרבותהם עם התרנגולים שבבית וכל שלא ראינו שרדף אחריהם והכרה אין חוששין לו וראוי לחוש להם : ספק דריסה ששהה יב חדש בידוע שהיא כשירה ואם נקיבה כל שנחעברה וילדה : ואם עוף כל שטעונה לידה שסימן טריפה בזכר יב חדש ובנקיבה כל שטעונה לידה מהו להשהות ספק דרוסה עד שידע שתטעון ותלד או שתתקיים יב חדשים : אם רביש הם אסור שמא מתוך שהם רבים ישכח ויכשל לאכול אחד מהם אסור נמכור דרוסה וספק דרוס לגוי גזירה שמא יחזור ומכרנו לישראל והוא לא ידע : נפולה טריפה כיצד בהמה שנתלגלה ונפלה מן גג גבוה טפחים חוששין שמא נתרסקו אבריה וכן אם היתה עומדת על רגליה ונפלה בכור או במקום נמוך בזמן שיש מכריסה ועד מקום שנפלה שם טפחים יש בו משום רסוקי אברים פחות מכאן אין בו משום רסיקי אברים : שאין חבט בפחות מעשרה ברא בשנפלה מעצמה אבל הפילוה אחרים בכח אפילו בפחות מכאן יש בו משום רסוקי אברי לפיכך שוורין המגנחום זה את זה והפילו זה

בית שני ושער שלישי כא

את זה לארץ יש בהם משום רסוק אברי' בדא בשלא אמדה נפשה אבל אמדה נפשה אפילו נפלה מגג גבוה כמה מרדעות אין חוששין לה ואפילו לא הלכה ולא עמדה אין חוששין לה דכאב הוא שאחזה ואפילו נפלה מארובה שבאמצע הבית שאין לה כמה שתניה צפרניה ותסתרך ואין צל אם היתה ארובה סמוכה לכותל שזו מסתרכת ונאחזת בצפרניה קצת ככותל ואינה נופלת בכח הפילה אחרים ואמדה נפשה אעפי שנפלה בכח ונשמע קול גניחתה אין חוששין לה לפי שנועצת צפרניה בקרקע ונעזרת לפיכך שוורין המפילי לארץ בבית המטבחים אין בהם משום רסוקי אברים מעשה היה בשור שקשרוהו בבית המטבחים והפילוהו בכח והתירוהו הפילוהו אחרים בכח אם נפלה על מתניה אין חוששין לה משום רסוקי אברי' לפיכך גנבים שגנבו בהמה מן הדיר אעפ שכותלי הדיר גבוהין טפחים אין חוששי להם חזקה על מתניהם השליכום כדי שירצו לפניהם ולא יצטרכו לשאת אותם בחיק וכן כשעה שמחזירין אותם אם מחמת תשובה שעשו החזירום אין חוששין להם דכל שמחזיר מחמת תשובה זהיר הוא שלא יפסידנה ולפיכך אינו משליכה אלא על מתניה ואם מחמת ירא השיבה חוששין לה הניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה אף על פי שהיא כואבת ואינה עומדת אין חוששין חזקה היא שהפילה עצמה וכבר בארנו בכל שהיא אומדת את עצמה אין בו משום רסוק אברים בהמה שהיא גוררת את רגליה אין חוששין לפסיקת חוט השרדה אלא אומר שמא שגרונא אחזה והוא כאב הירכים מעשה ובדקוהו ונמצא חוט השרדה שנפסק ואעפכ אמר שכל כיוצא בזה אין חוששין לה ואין צריך לברוק לפי שחולי שגרונא מצוי ואין פסיקת חוט השרד מצוי בדא שלא נודע שנפלה אבל נודע שנפלה חוששין שמא עם נפילתה נפסק חוט השרדה וגוררת רגליה שפסיקת חוט השרד מצוי עם כח נפילתה עובר שנולד אף על פי שבית הרחם מקום צר אין חוששין משום רסוק אברים לפיכך אם קים לו שכלו לו חדשיו שחטו כיום שנולד ואינו חושש בהם שהכו אות' במקל והלך המקל מראשה ועד זנבה או מזנב ועד ראשה אין חוששין לה ואם פסק המקל באמצע השרדה או שיש קשרים במקל חוששי לה שראש המקל במקום שהוא כלה מכה בכח ומרסק וכן קשר המקל וכן אם הכה את הבהמה לרוחב השרדה חוששין שמא פסק חוט השרד עוף שנחבט על פני המים בכח יש בו משום רסוק אברים נפל על גלימא מתוחה אם כפולה היא אין בו משום רסוק אברים ואם לאו יש בו משום רסוק אברים רשתות שיש בהן קשרי ונפל עוף בתוכן יש בו משום רסוק אברים וכן אם נפל על גבי דק של פשתן או עג פשתן שהודק ולא נופץ או עג חריות של דקל או עג אבק דרכים ועל חול גס או על חטים ושעורים ומיני קטניות אם עומדים בכלי ועל חטים אעפי שאינם עומדים בכלי יש עושין חתיכות עץ ומושחין אותו בדבק כדי לצוד צפרי שהם נחים עליהם וכנפיהם ורגליהם מתדבק בהם וכשיבא לעוף נופל לארץ עמהם ומתרסק ולפיכך אם נדבקו בהם שתי כנפיו שם חוששין לו משום רסוק אברים אבל כנף אחד אין חוששין שעדיין נעזר ונסמך על הכנף השני נפולה זו שאמר זה והוא הטעם בשלא נפלה אלא אפילו דרסה בכותל או שרצתה

בית שני ושער שלישי

בזהמה או אדם ברגל ויראה לי שלא מחמת חשש נקב אמרו שאלו כן אין לו
 בדיקה שאם לבדוק מחמת נקב כל האברים שנקיבתו כמשהו ולא חששו לבפילה
 אלא מחמת רסוק אברים שמה נתרסקו עד שיניו מראיהו ונכאבו ועתיד היא
 למות מחמת כאבה ורסוק אבריה : לפיכך נפולה שלא שהתה מעת לעת ולא
 עמדה על רגליה ושחטה טריפה ואין לה בדיקה שכל שלא שהתה מעת לעת
 חוששין שלא נתחזק עדיין טבעה לגלות ולהראות מראה שינוי הרסוק אפשר
 שיש רסוק ואינו ניכר שהת מעת לעת אף על פי שלא עמדה צריכה בדיקה
 בדקה ולא נמצא בה אחד מן האברים הפנימיים מרוסק כשירה : עמדה על
 רגליה אף על פי שלא שהת צריכה בדיקה הלכה כשירה לגמרי ואינה צריכה
 בדיקה ואף על פי שלא שהתה מעת לעת בדא כשהלכה הלוך יפה כדרכה
 אבל הלכה והיא צולעת צריכה בדיקה שאין הילוך זה מוציאה מידי ספק :
 מעשה היה בבהמה שהיתה מהלכת והיא גוררת על רגליה האחרונים ונכדק
 חוט השררה ונמצא פסוקה ולפיכך אין צל שאם פשטה רגלה להלוך ולא הלכה
 שאין זה מוציאה מידי ספק וצריכה בדיקה : וכן אם ננערה לעמוד ולא עמדה
 אינה מוציאה מידי ספק ולפיכך אם לא שהתה מעת לעת אעפי שנערה לעמוד
 ולא עמדה טריפה ואין לה בדיקה ועוף שנחבט על פני המים ושט מלא קומתו
 על פני המים אם ממטה למעלה שט הרי זה כהילוך בהמה ואין צריך בדיקה
 ואם מלמעלה למטה שט אין זה כהילוך ואומרים שמה לא מכחו שט אלא עם
 מרוצת המים הוא שט : הפיל שם עץ או קש וקדם העוף את העץ או ארז
 הקש כשר ואינו צריך בדיקה בידוע מכחו שט עד שקדם את העץ הנתון עמו
 במים בדיקה זו שאמר צריכה כנגד כל החלל הסמינים אין צריכה בדיקה
 שקשין הן אצל בפילה נמצא אחד מן האברים הפנימיים מרוסק אפילו היה
 אותו אבר מן האברים שאם נטלו או חסרו או שנקבו כשירה כטחול וכליות
 וככר טריפה שהריסוק מכאיבה יותר מן הנטילה והנקיבה :

שבורה ג' מינין יש בשבורים ואילו הן נשברו רוב צלעותיה והגולגולת
 שנשבר אעפ שקרום של מוח קיים : ושבורת הרגלי : כב צלעות
 גדולות שיש בהן מוח יש לה לכהמ חוץ מצלעות קטנות שיש לה סמוך לכסלים
 וזאתן צלעו אין להן מוח צלעות גדולו אילו לא מכאן ולא מכאן וכל אחת תקוע
 בחליות שבשריה כעלי במכתש ועוד יש לבהמה חליות בשדרה כסוף הכסלים
 שאין צלע תקועה בהן כלל נשתברו רוב הכב צלעות גדולות שאמר שיש להן
 מוח בין שנשתברו כל היא שבצד האחד בין שנשתברו מכ צדדי טריפה בדא
 בשנשתברו מחצין ולמעלה אבל לא נשתברו רובן או שנשתברו רובן מחצין
 ולמטה כשירה בעקרו מן החוליות והחוליות קיימות דינן כשבורין ובין נעקרו
 ובין נשתברו ברוב ב הצדדים שהן יב נשתברו הצלעות הקטנות בין כלפי
 מעלן בין כלפי מטה כשירה נעקרה צלע אחת וחצי חוליה עמה טריפה : וירא
 לי דוקא בצלעות גדולות אבל בקטנות שאין בהן מוח אפילו נעקרה חצי חוליה
 עמה כשירה נעקרה חוליה אחת כולה אפילו מאותן שהן בסוף הכסלים שאין
 צלע תקוע בה טריפה לפי שנעשה גיסטרא : נשברה רוב הגולגולת טריפה

בית שני ושער שלישי כב

רוב זה שאמר בין רוב גובהה אף על פי שאין רוב הקפה בין רוב הקפה אף על פי
 שאין רוב גבהה נפחתה הגלגולת רל שנחסרה הגאונים זכרונו לברכה
 אסרוה ויש מתירי ודברי הגאונים עיקר ועוד שדבריהם דברי קבלה הם
 וכמה הפחת ותאסר כסלע ואפילו כסלע מצומצם פחות מכסלע כשרה עוף
 המים כאווזות שלנו ששוטות המיר במים קרום המוח שלהם רך ובל שנשבר
 העצם ואפילו מעוטו טריפה וכמו שבארנו בניקב קרום של מוח נשתברו
 רגליה ונחתכו טריפה ברא בעצם העליון הסמוך לגוף הוא עצם הנקרא קולית
 נשבר העצם האמצעי ונחתך והוא הנקרא שוק שבו צומת הגידין אם למעלה
 מצומת הגידין נשבר ונחתך יש מן הגאונים זכרונו לברכה שמתירי ויש גדולי
 המורי שאסרו וירא לי כן עיקר וכן ראוי להורות נשבר העצם ויצא לחוץ
 אלא שלא נחתך אם עור ובשר חופין את רובו מותר ואם לא דינו כנחתך לפיכך
 אם עצם הרגל הנמכר עם הראש הוא האבר אסור ובהמה מותרת ואם עצם
 הקולית הוא בין האבר בין הבהמה אסורים ואם עצם השוק הוא לדעת הגאונים
 זכרונו לברכה אבר אסור ובהמה מותרת והוא שתהא צורת הגידין קיימת ולדעת
 האוסרים בנחתך גם זה הבהמה אסורה וכבר כתבנו שהדעת מוכרעת כזה וכן
 ראוי להורות רוב שאמרו צריך שיהא בו רוב עכו ורוב הקפו ועוד ובשר
 שאמר לא שיהא העור לבדו מציל כבשר אלא צריך בשר עמו ומי שהורה
 שהעור כבשר לא נתכוונו דבריו גדולה מזה אמרו שאילו היה חופה העור
 מציל של שבר ובשר מחצית אינו מציל עד שיהא הרוב בשר היה העור משלים
 רל שהיה הרוב בשר ועור משלים את הפיית רוב השבר כשרה ברא בבהמה
 וחיה אבל בעוף שעורו רך כבשר אפילו מחצה עור ומחצה בשר כשר וירא לי
 שעור לבדו אינו מציל אפילו בעוף מקום יש שהעור לבדו מציל והיכן במקום
 הסמוך ממש לארכובה הנמכרת עם הראש לפי שאין שם אלא עוד לבד דבוק
 לעצם וכיון שהעור מדובק בתולדתו לעצם מציל הוא במקומו היו רידין בין
 העור לעצם לא שהוא מציל אעפ שאין שם בשר גידי הרכים שסופן להתקשות
 אינן כבשר נשבר העצם ויצא לחוץ ואין עור ובשר חופין את רובו ונפל קצתו
 של עצם ונשאר רוב הנשאר מחופה עור ובשר טריפה שאילו לא נפל אותו
 המיעוט לא היה הרוב מחופה היה רובו מחופ ונפל ממנו מקצתו לארץ כשיר
 שהרי אילו לא נפל היה מחופה רובו עור ובשר וסופו כתחילתו לא היה אותו
 בשר החופה את רובו במקום אחד אלא מתלקט מעט כאן ומעט כאן סביבות
 הבשר או שהיה במקום אחד אלא שהוא מרודד וקלוש או שהיה מתמסמס עד
 שהיה רופא גוררו כל אילו אינן מצילין מספק וטריפה ובן אם נקב הבשר או
 שנקלף או שניסדק או שניטל שלישייתו התחתון כל אילו ספק מצילין ספק אין
 מצילין ואסורים מספק נקדר הבשר בסכין מעל השבר בעיגול כמין טבעת
 ורוב הקפו מכוסה כשרה שהרי כל שמסרט את הבשר מעלה ארוכה ברא בזמן
 שהעצם בבשר סביב הקדרה שכל העצם שמדובק לבשר סימן לעלוה ארוכה
 הוא נשבר העצם מקום שעושה אותה טריפה וחזר ונקשר ולא נודע אם יצא
 רובו אם לא אמרו משמן של גדולי המורים כל שהור ונקשר חזקה לא יצא רובו

בית שני ושער שלישי

לחוץ · נשבר ולא נודע אם מהיים אם לאחר מיתח אם יש כמה לתלו כגון דרסח
 לכותל או שרצתה ברגל וכיוצא בזה תולין ואם לאו אסורה · נשתברו ידי
 הבחמה אפילו נחתכו מהכל כשירה · נשבר העצם ויצא לחוץ אם עור ובשר
 חופין את רובו זה וזה מותר · ואם לאו אבר אסור · שהאבר והבשר המדולדלין
 בבחמה ובעוף אסורים · והבחמה מותרת וכנגדו בעוף אם נשתברו אגפיו ואפילו
 נשבר העצם העליון הסמוך לגוף · ושמעתי משם אחד מהגדולים שאם נשבר
 העצם המחובר לגוף ונשבר סמוך לגוף ממש הוששים שמא נדחק וניקב ארז
 הריא ואסור עד שתבדק הריאה · ואין דברים אילו מחוורין בעיני שהרי נשתברו
 מיעוט צלעותיה כשיר · ואין חוששי שמא ניקב אחד מן השברי' אחד מן האברי'
 שנקיבתן במשהו ואינו דומה לקוץ שניקב להלל שהקוץ ניקב נכנס בדוחק ·
 כיצי זכר שנתקו גדיהם ועדיין תליין בכיסן מותרים ובמקום שנהגו בהם איסור
 אסורים משום אל תמוש תורת אמך · וכיצה שהגעילה אותה תרנגולת קודם
 זמנה מכה הבאה כשירה · בר"א בשלא היתה מעורה בגידין אבל אם היתה
 מעורה בגידין הרי זו כבשר הפירש מן החי ואסור · לקויין ב' מינים יש שנוכרו
 בלקויין · ואילו הן · כוליא שלקתה · והריא שלקת' · ולא אילו בלבד אלא כל
 אבר שנקיבתו או נטילתו או חסרונו פוסל בו הלכות בו · שהלקויה כמו שניטל
 וחמור ממנו שהרי כוליא שניטלה או שניקבה או נחתכה כשיר ולקת' פסולה ·
 כיצד לקת' אפילו כוליא אחת מן הכליורת טריפה · בר"א בזמן שהגיע הלקויה
 במקום חרץ · ומקום חרץ היכן לוכן שתחת המתנים שנכנס בתוך הכוליא ·
 איזהו לקות שפוסל בו כל שהרופ' גוררו ומעמידו על בשר חי · ולקויה זה פוסל
 בין בכולי' בין בריאה · מים עכודין או סרוחין ככוליא טריפה אבל מים זכים כשר
 בין בכוליא בין בריאה · מוגלא כשר בריאה ופוסל בכוליא · בר"א בזמן שהגיע
 אחת מכל אלו במקום חרץ · אבל לא הגיע למקום חרץ כשירה · חולי הוא זה
 ומסוכנת כשירה · ניקב' הכוליא כשיר' · ואף על פי שהגיע הנקב למקום חרץ ·
 וכן הדין בשנחתכה הכוליא · הכוליא שהקטינה טריפה · כמה תקטין ותהא
 טריפה בכח דקה עד כפול ובגסה עד כביצה כינונית · וירא' לי דוקא שהקטינה
 מחמת חולי · אבל אם הקטינה מתולדתה כשירה ומראית' מוכחת עליה · ויש
 מגדולי המורים שהורו שאין טרפיות שבכוליא ככוליא שבעוף · ואף על פי שיש
 לדון ולאסור כבר הורה הקזן · נפלה לאור ונחמרו בני מעיה אם ירוקין פסולה
 ואם אדומים כשירה · בר"א בלב · וקורקבן · וכבר · מפני שאלו אדומים
 בתולדתן · ומחמת מכות אש חזרו להיורת ירוקין · וההפך בכני מעיים שאם
 האדימו טריפה לפי שבתולדתן ירוקין הן · זה הכלל ירוקין שהאדימו ואדומין
 שהוריקו טריפה ואם שאין טרפות זה נהוג אלא בעוף הואיל ועורו רך ואינו עומד
 בפני חום האש · אבל בהמה שעורה קשה ועומד בפני האש ומגין · ואין דבריה'
 מחוורים שהרי כלל אמרו כל טרפורת שמנו חכמים בבמה · כנגדן בעוף · ויתר
 עליהן העוף נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מוח · שינוי מראה זה
 מחמת שעתידה מכות אש לינקב ולפיכך שיעור ירוקתן כשיעור נקיבתן מה
 נקיבתן במשהו · אף ירוקת' במשהו · וירא' לי שאפי' לא הוריקו הלב והקורקב'
 לחללן

לחלוץ טריפה : שמכת אש שורפת היא ונוקבת והרי היא כארס שבדרכה :
 ירוקין שהאדימו ושלקן והוריקו כשיר' כיון שחזרו למראהו בידוע שלא האדימו
 אז מחמת מכות אש אלא עשן בעלמ' הוא שנכנס בהן : בדא בירוקין שהאדימו
 אבל אדומי' שהוריקו אף על פי ששלקן והאדימו טריפ' : ואין אומרי' כטרפות
 זו דומה לזו : אדומין שלא הוריקו ושלקן והוריקו טריפה שהרי נתגלה שכונו
 לא שלא היתה המכה ניכרת אף על פי שלא מנו חכמים הריאה בכלל האדומין
 שהוריקה יראה לי שה' והוא הטעם אלא מפני שצלעות של עוף מגינות עליה
 ומן הסתם אינו צריך לבדוק בריאה אף על פי שנפלה לאור בפנינו לפיכ' לא מנו
 אותה בכלל אלו שצריך לבדוק אחריהם כל שנפלה לאור אבל ירוק אם ראינו
 שהוריקה הריאה טריפה שהרי נודע שלא הצילוה צלעותיה : ויש מתירין ולא
 נתחווור דבריהם כלל : וכן יראה שהכבד שהוריקה אפילו שלא כנגד בני מעיים
 אם הוריקה כנגד מקום חיותה וכנגד מקום מרה טריפה שהרי כל מקום ירוקתה
 כאילו נשרף וניטל : ולפיכך מנו אותה עם לב וקורקבן שטרפותן מחמת עצמן :
 נפלה לאור והוריקה ככד כנגד בני מעיים טריפה בידוע שנחמרו בני מעיים :
 זיראה לי שאפילו שכני מעים לפנינו ולא ניכר בהם שום ירוקת דכל שהוריקת
 הכבד בידוע ששלט האור בבני מעים : אלא שאין ירוקתו ניכרת בהן : שאר
 מיני ירוקת יש ירוקת ככרתו יש ירוק כביצה : ויראה לי שהירקות הפוסל בכבד
 של עוף הוא הירוק ככרתו שהכבד בתולדתו ירוק כביצה אם היה שמן ואין כאן
 שינוי מראה : וכן יראה לי שאין ירוקת פוסל בכבד של עוף בייתי : שיש במינו
 מדברי לפי שכל מדבריים ככדן ירוק ככרתו בתולדתו : וכל שבמינו מדברי ירוק
 אפשר שימצא גם בייתי לעתים ירוק : וכעניין שהתירו יתרת שבריאה : מפני
 שיש לעזים המדבריות כן : וכמה שיעור ירוקת זה של כבד שכנגד בני מעיים
 אפילו כל שהוא : נמצאת הכבד ירוקה כנגד בני מעים ולא נודע אם נפלה אם
 לאו טריפה בידוע שנפלה ונחמרו בני מעיה : ולא שלא אמרו אלא בידוע שנפלו
 לאור אבל כשאינו יודע שנפלה לאור אין אנו חוששין לו שמא מתולדתה הוא או
 חולי הוא : והראשון עיקר : ולזה הסכימו הגאונים זל וכזה ראוי להורות : איזהו
 כנגד בני מעים ראשו של כבד תלוי כנגד בני מעים והו' הראש הדק שבה וראשה
 האחר למעלה שלא כנגד בני מעיים והוא הראש הגס שבה מקום שהיא תלויה
 בו : וכן הצד התיצון שלה החלק שהיא כלפי הצלעות הוא שלא כנגד בני מעים
 ואפילו נמצאת ירוקת באותם צד בראשה הדק כשירה : כבר בארנו דטריפ' אינה
 מתעברת ויולדת וכן אינה חיה זב חדש : ולפיכך סימן לטריפה בזכר זב חדש
 ובנקיבה כל שמוענת ויולדת ואפילו תוך זב חדש : ג' מינים פורשין מן הטריפה
 ומן הנבלה : ב' מהם לאיסור ואחד להיתר : כיצד ביצת טריפה ושל נבלה
 ואפילו כיוצא בה נמכרת בשוק אסורה : וכן חלב טריפה אסור דמגופ' הוא והרי
 הוא כגופה : וכבר נתבאר שהעובר שהוציא אחד מאבריו קודם שנשחטה אמו
 ואח' נשחטה אמו אותו האבר אסור כטריפה : ולפיכך אם אותו עובר נקיב' היא
 חלבה אסור כחלב טריפה : הרי אילו לאיסור : ואחד להיתר כיצד עגל שגולד
 מן הטריפ' מותר ואעפ' שאמרו עובר ירך אמו הוא הרי אמרו טריפה אינה חיה

בית שני ושער רביעי

זלזון שאין אסורה של אם אלא מחמת שאינה היה ועובר זה חי הוא ואין חיותו
תלוי בחיי האם חי הוא ומותר. וכן אפרוח שנולד מביצת טריפה מותר שאין
האפרוח נוצר עד שתסרו הביצה ותבאש ואת שעה מותרת היא כנבלה שאינה
ראויה לגוי ונמצא אפרוח זה נוצר מן ההתר: אסור למכור נבלות לגוי בלא
כשמשעה הגוי ואומר שחוטא היא וכשירה היא. וכן אסור לתנס לו כמתנה
בעניין זה גידרה שמא ימכרנה או יתננה לו בפני ישראל ויחזר ישראל ויקנה
אותו ממנו:

שער הרביעי במקומו זמן וספ' מימיס למד בעוף נכ' ככסמ' ואלו קן' ספרות בעוף
ועי' של ספ' ימיס ככסמ' ואלו קן' ספרות בעוף:

אפרוח

כל שלא יצא לאויר העולם אסור משום השרץ השורץ על הארץ
איסור זה אינו דבר תורה אלא מדבריה: יצא לאויר העולם ולא
נפתחו עיניו יש מי שאסור והגאונים ז"ל מתירי: ולד' בהמה שלא שהה ח' ימים הרי
זה ספק נפל ואסור בד"א בשלא נודע אם כלו לו חדשיו אם לא אבל בידוע שכלו
לו חדשיו מותר מיד. ח' ימים אלו שאמ' לא ששהה ח' ימים גמורי' לא כל שנכנס
בכלל שמיני אפי' רגע מות' מיד. אותו ואת בנו אסור לשחוט ביום אחד. שנ'
ישור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד לא אסרה תורה אלא בהמ' אבל
חיה אין בה משום אותו ואת בנו דשור ושה כתיב ולא חיה ועוף. יום זה האמור
באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה ולפיכך השוחט בלילה אסור לשחוט בו
שחט ביום מות' לשחוט בלילה. איסור זה נוהג בנקיבות לומ' שאסור לשחוט את
האם ובנה שנ' אותו ואת בנו מי שניכר שהוא בנו. זו האם שהכך כרוך אחריה
נודע אכיו של בן זה מי הוא יש מן הגאונים שהתי' שאין חוששי' לזרע האב ויש מי
שאומ' שחוששי' לזרע האב מספק. ולפיכך אמ' דאותו ואת בנו נוהג מספק אפי'
בזכרי' וראוי לחוש ברבריה' כשל תורה בד"א בשנודע שזה אכיו. אבל מספק אין
אנו חוששי' לכל הבהמות לומ' שמא זה אכיו וכן הדין כאם אם אינו כרוך אחריה
ולפיכך הלוקח הבהמה בכל מקום ובכל זמן אינו חושש שמא נשחטה האם או
הבן אלא הולך ושוחט ואינו נמנע. אחר שהרברים כן מי ששחט ארז האם או
שמכר את האם לשוחטה חייב לומ' ללוקח שני זה הזהר שלא תשחט היום שכבר
שחטתי את אמה או מכרתי אותה למי שרעתו לשחט' היו כחתן או כלה שלקחו
ביום חתנתם או כיוצא בזה. ושמא כבר שחטו: אותו ואת בנו נוהג בכלאים הבא
מן העז ומן הרחל שמצד האב ומצד האם שה הוא. וכן צבי הבא על התישה
וילדה בן ושחט אותה ואת הבן הזה חייב משום אותו ואת בנו. ואותו אמר רחמנ'
ובנו ואפי' כל דהוא. ותייש הבא על הצבייה וילדה בן ושחט אות' ואת הבן ירא'
לי שמותר לשחטן לכתחילה דשה ובנו אמר רחמנ' ולא צבי ובנו. תייש הבא על
הצבייה וילדה כת ובת ילדה בן לדברי האומ' דחוששי' לזרע האב אסור לשחוט
את אילו. ולדברי האומר דאין חוששי' לזרע האב מותר וכבר כתבנו דחוששין
מספק של תורה אעפ' שאמר הכתו' אותו ואת בנו אין ההקפדה בשוחט אורגו
תחילה

תחילה ואח"כ את הבן אלא אפי' שחט את הבן אסור לשחוט את האב • שני לא
 תשחט • ויש במשמע שיש שנים בכלל אזוהרה זו • כיצד אחד שוחט פרה
 ואחר שוחט א"כ אמה ואחד שוחט בתה של פרה ראשונה לאחר שחוטת פרה
 שנייה • שנים האחרונים חייבי נמצא שוחט את הזקנה הייב משום בנו ואותו •
 ושוחט הפרה שלישיית חייב משום אותו ואת בנו ומכאן אתה למד דמה שאסרה
 תורה לשחוט אותו ואת בנו לאו דוקא כשהאחד שוחט את שניה' אלא אפי' זה
 שוחט את האם אסור בין לו בין לאחר לשחוט את הבן • כשאסרה תורה לא
 אסרה אלא בשחיט אבל להרוג שלא דרך שחיטה מותר • לפיכך הנוחה והמעקר
 אינם בכלל איסור זה כלל • נחר את האם מותר לשחוט את הבן • שחט את
 הבן מותר לנחור את האם • חשו ששחטו בינם לבין עצמם מותר לשחוט את
 האם אחריה' לפי שרוב מעשיה מקולקלי ואין שחיטתן כשורה' אבל אם שחט
 ואחרי' רוא' אותם ששחטו כראוי אסור לשחטה אחריהם • מחוסר זמן זה אינו
 כשני' הראשונים שהשוחט את הכהמה שלא שהתה ה' ימי אסור משום נפל וכן
 אפרוח קודם זמנו משום השרץ השרץ על הארץ • ואתו ואת בנו שעבר ושחטן
 ביום אחד מותר' באכילה • לפי שאין מחוסר זמן אסור להדיט •

הפער הקטני כמו שמתר כלל שקיטס • ד' מיכין יש מותרין כלל שקיטס • ג' מקס מותרין
 כלל שקיטס ואפילו מדכיהס • וכדנעמי מותר דכך תורה כלל טעמן שקיטס משום מראיית
 קעין • ואילו כן דנים ומגביס • וכן פקוע' וקסל •

רגים וחגבין מותרין כלא שחיטה כלל ואפילו נחירה אינם צריכים • דגים
 שנ' הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם ארץ כל דגי הים יאכף
 להם • באסיפה בעלמא • והואיל ונכתבה אסיפה שלהם אצל שחיטה דאחרי' יש
 כמשמע שאינם טעונין שחיטה ובאסיפה בעלמא מותרין • חגבים שלא מצינו
 להם שחיטה בכתוב ולא נכתבו אצל הנשחטי וכל שלא הצריכה התורה שחיטה
 הרי הוא בכלל היתר • השליל הוא העובר הנמצא בכמה בשעת שחיטה • ובין
 שהוא חי ובין שהוא מת ובין שהיא בו ח' ובין שהוא בו ט' נותר בשחיטת האם
 שנאמר וכל בהמה מפרסת פרסה וכולי מעלת גרה בכמהה אותה תאכלו מפי
 השמועה למדנו בהמה דבכהמה תאכלו • ויש מי שאסר בכך ט' חי והדעת
 מברעת דכברי המתירין • בלא בשלא הפריס עג קרקע אבל הפריס עג קרקע
 טעון שחיטה משום מראית העין כמו שיתבאר • בלא בשוחט את האם שחיטה
 הראוין ושנמצאת כשירה אבל השוחט ונתנכלה בידו ואפילו שחט כראוי ונמצא
 האם טריפה אין הולד נותר בשחיטת האם שכל שחיטתו שלא הועילה להתיר
 את האם לא תועיל להתיר את העובר כלל • לפיכך השוחט את הטרופ ומצא בה
 בן ט' חי או בן ח' בין חי בין מת אסור • מצא בה בן ט' שחיטתו ומות' שכן ט' חי
 מתיר את עצמו בשחיטת עצמו • ד' סימנין יש לו לבן ט' חי סימנין האם וסימנין
 כל שלא נותר בשחיטת האם מתיר עצמו בשחיטת עצמו • השוחט את הכהמ'
 ומצא בה בהמה שפרסותיה קלוטות כחמה מותר ואין צל' בעמי אמו אלא אפי'

בית שני ושער חמישי

יצא לאויר העולם מותר. דאפילו גמל במעי פרה התירה התורה. השוחט את הפרה ומצא בה דמות יונה אסור שלא התירה תורה אלא פרסות או פרסה שנא' וכל בהמה מפרסת פרסה ושוסעת שסע מעלת גרה בבהמה אותה תאכלו לא התירה תורה אלא כשיש פרסות או פרסה אכל דמות יונה לא התירה תורה. מצא בה דמות בהמה ורגליו כרגלי יונה מותר שהרי הוא כדמות מי שיש במינו פרסות ואפילו מצא בה דמות שיש לה פרסה מותר. ויראה לי שכל שמצא בה דמות מין בהמה שהיא בת פרסה או בת פרסות מותר אבל מצא בהמה שאינה דמות בהמה אף על פי שהוא מין שיש לו פרסה כאדם אסור מספק. השוחט את הבהמה ומצא בה בן ט' חי זהו הנקרא בן פקועה. מה דינו של בן פקועה זה אם לא הפריס עג' קרקע מותר בשחיטת האם. הפריס עג' קרקע טעון שחיט' משום מראית העין כיון שאינו טעון שחיטה לא משום מראית העין וכבשר בעלמא הוא אין משגיחין בטרפותו אלא בין שלם בין טריפה כשר וכן הורו מגדולי המור' וזמורך דבריהם נראה שאפילו נמצאת סכין פגומה אין בכך כלום. וחלבו אסור שאף הוא יש בו משום מראית העין. היה בן פקועה זה קלוט מותר דכל שתי תמהות זוכרים בני אדם. בן פקועה שבא על בהמה מעליא והוליד ממנה בן למאן דאמר חוששין לזרע האב ולד זה אין לו תקנה. שסימני האב כשחושטין הם וא"כ גם סימני ולד זה כאילו מחצתן שחושטין ולפיכך אין לו תקנה. וכבר כתבנו למעלה דראוי לחוש ולהחמיר כדברי האומר דחוששין לזרע האב:

כשלא הכיף הכיף. בעזר אחד ואין שני:

הבית השלישי הכשר האוכלין ואיסורן וחלקתי אותו לו

פעלים ששער הראשון כשימני כהמה חיה ועוף ודגים וקרבי דגים ודגים וסנאים. ואכלול עם זה עם כשעוף על סימני עקבתן להקטיר את כלן גופן או כיון:

סימני

בהמה כיצד. סימני בהמה נאמרו בתורה להבריל בין הבהמה שהורה שבשרה מותר ובין הטמאה שבשרה אסור. שנאמר וכל בהמה מפרסת פרסה ושוסעת שסע פרסות מעלת גרה בבהמה אותה תאכלו. וחיה בכלל בהמה לכלל סימנין אילו שנאמר זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים ושה עיזים איל וצבי ויחמור פתח הכתוב בבהמה ומנה עמה החיה. כל בהמה או חיה שפרסותיה סדוקות ומעלה גרה בידוע שהיא טהורה. כל בהמה או חיה שאין לה שינים למעלה ולא ניבין והם תלרתי בשר קעין שינים בולטין בחנכים כמו שיש לגמל בידוע שפרסותיה סדוקות וכשרה חוץ מכן גמל שאין לו אפילו ניבין עד שיגדל לפיכך היה מהלך במדבר ומצא בהמה שפרסותיה חתוכות בודק בפיה אם אין לה שיני' למעלה ולא ניבין בידוע שהיא כשירה והוא שיכיר גמל. וכן כל בהמ' שפרסותיה סדוקות בידוע שמעלה גרה הוא חוץ מן החזיר לפיכך היה מהלך במדבר ומצא בהמה

בית שלישי ושער ראשון כז

בהמה שפיה חתוך ואינו יכול לבדוק בפיה בודק בפרסותי אם סדוקות הן בידוע
 שהיא טהורה והוא שיכיר חזיר. היו לה קרנים הרי יצאה מספק חזיר והרי היא
 מותרת. אין לך בחיה בהמה טמאה שבשר שבכנפי העוקץ הולך שרתי וערב
 חוץ מערוד ולפיכך מצא בהם או היה שפרסותיה חתוכות ופיה חתוך ואינו יכול
 לבדוק לא בזה ולא בזה בודק בבשר שבכנפי העוקץ אם הולך שתי וערב בידוע
 שהיא מותרת והוא שיכיר ערוד. יתירה היה על הבהמה שחלבה מותר שלא
 אסרה תורה אלא חלב שור וכשב ועז. וסימני היה שחלבה מותר לא נתפרשו
 בתורה אבל אמרו חכמים בודק בקרניה ואם קרניה כרוכות שעשויות גלדים
 כגלדי בצלים והגלדים מהודקים הרבה שלא כגלדי קרן השור שהגלדים רפים
 עד שמתקפלים זה מעל זה והקרנים עגולות שלא כקרני העז שהן רחכות ולא
 עגולות בידוע שהוא היה וחלבה מותר. היו קרניה עגולות ועשויים גלדים אלא
 שאין הגלדים מהודקים הרבה אין חלבה מותר שיש להסתפק בשור שקרניו
 עשויין כן. היו עשויין גלדים גלדי מהודקים אלא שאין עגולים אין חלבה מותר
 שיש להסתפק בעז. ויש מי שאוסר עד שיהו הגלדים מובלעים זה בתוך זה והוא
 להוציא מספק עז כרבוס ולא יראה בן שעז כרבוס נפסקה הלכה להתיר. היו
 קרניה מפורצות ומשתרגות כענפים היוצאים מן הכד וכן אם היו ראשי קרניה
 כפופין כאגמון בידוע שהוא מין היה וחלבה מותר. עז הבר מין היה הן ומין אקו
 או זמר הן וחלבן מותר. שור הבר מין בהמה הוא וחלבו אסור. חלב היוצא
 מבהמה טמאה או מחיה טמאה אסור בכשרה שכל היוצא מן הטמא טמא.
 אבל חלב בהמה טהורה או היה טהורה מותר ואעפ"י שפורש מן החי. שהכתוב
 התירו בפירוש שנאמר ולכן שברו בלא ככף ובלא מחיר יין וחלב. סימני
 העוף לא נתפרשו בכתוב אבל אמרו חכמים שכל עוף הדורס את החי ואוכלו חי
 בידוע שהוא טמא. וכל עוף שיש לו אצבע יתירה וקורקנו נקלף ביד ואפילו
 לאחר שמושיבין אותו בשמש מותר בידוע שהוא אינו דורס. נקלף בסכין ולא
 ביד אין זה בכלל נקלף מן הספק. שאר עופות הבאים במקצת סימנין אילו יש
 מהם מותרין ויש מהם אסורים. ולפיכך אין נאכלין אלא במסורת. היו נאכלין
 במקצת מקומות ובמקצת מקומות אין נאכלין ירא' לו סומכין על אותן מקומות
 שפשט בהן היתרן שאלמלא קבלו כן מאבות הראשונים הבקיאים לא היו נוהגין
 בהן היתר ואף על פי שמקצת המקומות לא כן קבלו אין אומרים למי שלא ראה
 את החדש יבא ויעיד אלא למי שראה את החדש. ואפשר דלאותן שנהגו בהם
 איסור שאסורים שאני אומר מותרין הן אלא שנהגו בהן איסור מפני עופרת
 טמאים הדומין לאילו הנמצאים באותן המקומות. הורו מקצת הגאונים ד' שכל
 עוף שחרטמו רחב שיש לו כף הרגל כרגלי האווז בידוע שאינו דורס. שכך קבלו
 בזקנים הקדמונים. סנונית הדרה בבתים אם כרסה לבנה מותרת ואם לא
 אסרה ובמקומות האילו לא ראינו מי שנהג בהן היתר אף בכרסה לבנה. ביצת
 עוף טמא אסרה שנאמר ואת בת היענה ואין ליענה ברה אלא בת זו ביצתה.
 הגים מפורשי בתורה שנכל אשר לו סנפי וקשקשת בימים
 ובנחלים אות' תאכלו ואילו הן קשקשים הרבוקים בו וכפירין

בית שלישי ושער ראשון

שהוא פורח בהן כמה יהיו לו ויהיה מותר סנפיר אחת וקשקשת אחת והוא
שיהיה אות קשקשת היחיד תחת לחיו או תחת זנבה או תחת סנפיר שלו היה
במקום אחר או חוש שמא מאחר שניצוד עמו או שנדבק לו נדבקה בו ויש
מן הגדולים שהורו לאסור עד שיהיה ג' קשקשי א' תחת לחיו וא' תחת זנבו וא'
תחת סנפיר שלו וראוי להוש לדבריה יש מיני דגים שאין להם קשקשים עד
שיגדלו ויש דג' שיש להם קשקשי וכשהן עולין מן הים משירין אותן וב' מינים
אילו מותרים דכל מין שיש לו סנפיר וקשקשת התיר הכתו כל מין דג שיש לו
קשקשת יש לו סנפיר אבל יש שיש לו סנפיר ואין לו קשקש לפיכך מצא חתיכת
דג שיש בה קשקשי אין צריך לחזור על הסנפיר בידוע שיש לו ולא כתבו הכתו
אלא להגדיל תורה ויאדיר לא מצא בה קשקשת אף על פי שמצא בה סנפיר
הרי זו אסור מספק יש מיני דג' שקשקשת שלהן דקה שבדקה ואינה ניכרת
בהן לפיכך כל שנסתפק אם יש לו קשקשת אם לאו אם הפו אותו בכד או ששמו
אותו בכלי חרס ונמצאו בו קשקשים בידוע שהיו לו ומותר דגים טמאים ראשן
חד ואין להם חוט השדרה וטהורין דרכן אין ראשן חד ולפיכך יש מגדולי
המורים שהורו שכל דגים שניכר בראשו ושדרו שהוא דג טהור ר"ל שאין ראשו
חד ויש לו שדרה אע"פ שלא מצינו לו קשקש מותר בידוע שיש לו אלא שהשירה
או שלא גדלה עדיין וראוי להוש ולהחמיר שלא מצינו לאחד מן הגאונים ול' ולא
לאחד ממחברי ספרי שכתבו כן מצא חתיכות דג' ויש באחד מהן קשקשי אם
היו החתיכות מתאימות כולן מותרות הזקה מדג אחד היו ואין חוששים לומר שמא
זו טהור וזו טמא וכך אירע דרך מקרה שהחתיכות מתאימות לא היו מתאימות
את הנמצא בו קשקשים מותרת והשאר אסור ואפי' היו כולן מלווהות בגרב
אחד ברא להתיר גופן אבל להתיר צירן כל גרב סתום שנמצא בה דג אחד ואפי'
קטן ככלבית או שנמצא בתוכו חתיכה אחת שיש בה קשקשים כל הציר שנגרב
מותר לפי שציר דג' טמאים זיעה בעלמ' הוא ואינו אסור דבר תור ובשל דבריהם
הקילו וסמכו על מה שאין הדובר מצוי למלוח דג טמ' ודג טהור כאחד צריך
מליח יותר מזה ואם גרב פתוח הוא צריך שיהיו בו ב' דגים שאילו לא נמצא בו
אחד מ' חוששים שמא נפל שם דרך מקרה וברא בשאין שם חתיכה אחרות
שאין בהם קשקשים היו בה חתיכה או דגים שיש בהם קשקשים וחתיכות שאין
קשקשים ניכרין בהן הכל אסור ואפי' הציר גזירה צירן משום גופן היו חבויות
הרב מלאות ציר אם פתוחות הן ויש באחד מהם שני דג' טהורים כלן מותרו על
ידה שכל שהן פתוחות הרי הן כאילו נתערבו וכאחד הן אבל אם היו סתומות כל
שנמצא בו אפי' דג אחד קטן מותרת כמו שבארנו והשא אסור' עד שיהיו באחד
מן הפתוחו' שנים : שרצים הגדלים במים שאין להם סנפיר וקשקשת אם מים
מכונסי הן כבורות שיהיו ומערות וכ' הגדלים בכלים שוחה ושותה ואינו נמנע
שלא הצריך הכתו סנפיר וקשקשת אלא במה שגדל בימים ובנהלים וכיוצא בהם
וחריצין ונעיצין הנובעין ויש אוסרין אפי' בחריצין ונעיצין שאינם מים נובעין
שלא התיר הכתוב אלא כלים וכיוצא בהן שהמים נעצרין בהן ככלים והן בורות
שיהיו ומערות שהמים נקוין ונעצרין בתוכן אבל חריצין ונעיצין המושכין אינן
בכלים

בית שלישי ושער ראשון כו

בכלים ולפיכך הרי הן כימים ונחלים לאסור כל שגדל בתוכן עד שיהא לו סנפיר וקשקשת כלים ובורות שחין ומערו שאמרנו בזמן שלא פרוש לא שוחה ושוחה אבל בזמן שפרשו אסורים משו השרץ השורץ על הארץ ולא עוד אלא אפי' פרוש לאחריו הכלי או על שפת הבור מבחוץ אסורי' פרוש לדפני הכלי מבפנים או לדפני הבור הרי אילו מותרים שעדיין במקום גדולן הן ואין חוששין שמא פרוש לחוץ והזור אלא הרי אנו מחזיקים אותם במקום מציאותם ולפיכך שכר שדרך התולעים לגדל בתוכו אסורים לשתותו בלילה בקשין שמא יפרוש אחד מהם לקשין ויחזור ויפול לכלי והרי הוא עובר עליו אם יבלענו משום שרץ השורץ על הארץ וכן אמר את נבלתם תשקצו לרבות יחבושין שסיננן דגים מלוחים טהורים שנמצאו ביד גוי מותרים ואין חוששים שמא נמלחו עם טמאים לפי שאין ציר של דגים טמאים אסור אלא מדבריהם כמו שבארנו וכיון שאין מליחת הטמאים והטהורים שזה הקילו בספקן לומר שלא נמלחו עם הטמאים לפיכך אמר טרית שאינה טריפה הנמצאת ביד גוי והם הדגים הקטנים המלוחים שראשן ושדרן ניכר שהם טהורים מותרין :

קרבי דגים

אינן נקחין אלא מישראל שאינו חשוד בדא בשלא אמ' אלו דגים ואלו קרביהן אבל אמר אלו דגים ואלו קרביהן לוקחין אפי' מגוי ומישראל חשוד דירא הוא שמא יתכדה ויאחו ואפשר שאפי' באומר של דג פלוני טהורהן שגם זה ירא שמא יתכדה דכל שאמר של דג פלוני יש מכירין אותו דג וקרבי' ויש מי שאוסר : אמר קרבי' אלו של דג טהור הן ואני מלחתים ויש מי שהורה שכל כיוצא בזה אפי' בגוי וישראל חשוד נאמן ויש מי שהורה שאין סומכין על החשוד באומר אני מלחתי אבל במי שאינו חשוד אעפ' שאינו מומחה סומכין עליו כשאמר כן : קרבי דגים טהורים ראשן אחד כד ועגול וראשן אחד חד כעין ביצת תרנגולת ואין לך מן הטהורים ששני ראשיהן הדין או כדין ויש בטמאי שראשן אחד כד וראשן אחד חד כטהורי' ולפיכך אין סומכין כסימנים אילו להתיר קרבי דגים : היו ב' ראשיהן הדין או כדין אעפ' שאמר של פלוני טהור הו' או שאמר אילו דגים ואילו קרביהן אינו נאמן בידוע של דג טמא הן : היה ראשן אחד חד וראשן אחד כד אם אמר של דג פלוני טהור הוא נאמן לפי שכל הטהורים יש להן ואין לדוב הטמאים כן : עוברי דגים והן הבצים המקובצים הנמצאים בדגי' מותר לקח מכל אדם דכל דג טמא משריץ ואינו מטיל בצים ודג טהור בלבד הוא שמטיל בצים :

סימני

בצים כל הבצים הטהורים ראשן אחד כד וראשן אחד חד : וכן החלבון שלהם מבחוץ והחלבון מבפנים : כל שאינו כן בידוע שאינה מותרת : אם כן למה אין סומכין על סימני' אילו לפי שיש מקצת המינים הטמאי' שסימני' בציהם כסימני' ביצי הטהורים : אמר של עוף פלוני וטהור הוא סומכין על סימנים אילו : אבל מן הסתם אינם סומכין ליקח אותם מכל אדם לא מן המומחה : ועכשיו נהגו ליקח בצים בכל מקום מכל אדם ואפילו בסתם לפי שאין המינים הטמאים מצויין אצלינו ואין רגילות לשום אדם למכרן : בצים של טריפה ושל גבלה אסורים כמו שנתבאר בסוף שאר הטרירות ולפיכך אין

בית שלישי ושער שני

מוכרין אותם לגוי גזירה שמא יחזור ומכרם לישראל וכמו שבארנו שם : הרוצה
למכרן כיצד יעשה טורף אותה בקערה ומוכרן לגוי ולפיכך אמרו שאין לוקחים
ביצי' טרופות מן הגוי כד' א בשמצאן טרופו' ביד גוי שהזיתן מוכח עליהן שמחמת
שהיו אסורות טרפן ישראל ומכרן לו : מצא פת ביד גוי ששחו פניו בביצי' מותר
ליקח ממנו במקום שגהגו לאכול פת של גוים שאין כאן הוכחה על איסור רובן
של ביצים מן השלימים הן : ומשום חשש דם של ביצים רובן אין בהם דם :
סימני חגבים : כל מה שיש לו ד' רגלים וד' כנפים וקרסוליו וכנפיו חופין
את רובו ושמו חגב מותר ובין שראשו ארוך או גוף : ולפיכך אין
נאכלי' בסימנים שבגופן עד שיודע שנקראו חגב : אבל עץ מסורת שנקראין כן
נאכלין : מי שאין לו עכשיו סימנים אילו ועתיד לגדלן לאחר זמן מותר שנאמר
אשר לו כרעים נכתב באלף : ונקר' בזו' ללמדך אף על פי שאין לו עכשיו ועתיד
להיות לו לאחר זמן מותר : כנפים חופין ארץ רובו שאמרו דווקא כשחופין רוב
ארכן ורוב קיפו :

שער השני בעתמות כהנא כהנא לכהן לקח שקיעה וקס הורוע והלחיים וקקיה :

דבר תורה השוחט בהמה חייב לתן לכהן מתנו' כהונה ממנו כמו שחייב
ארס ליהן מפירותיו התרומה והמעשר שנ' וזה יהיה משפט הכהני'
מאת העם זוכיה הזבח אם שור אם שה ונתן לכהן הורוע והלחיים והקיקה : לא
חייבה תורה במתנות אילו אלא בקר וצאן אבל לא חיה ועוף : הכלאים חייבים
במתנות כיצד עז שבא על הרחל וילדה כן אותו בן חייב במתנות שכולו שה הוא
ולא עוד אלא אפילו תיש הבא על הצבייה וילדה כן וזה שקראו חכמים כו' חייב
במתנות כהונה שהתור' רבתה אותה במתנות שנאמר : אם שור אם שה לרבות את
הכלאים : אם שה לרבות את הכו' : ולפיכך חייב בכל המתנות כשה : אפילו
לא שחט אלא שור אחד או שה אחד חייב במתנות שנאמר אם שור אם שה :
מתנות אילו אף על פי שחייב הכתוב להרים אותה כמו שחייב בתרומת גורן
ובתרומת יקב הפרש יש ביניהם שהדגן והתירוש עד שלא הופרשו מתנותיהם
טבל הן ואסור לאכול מה' קבע : אבל מתנות אילו אינן טובולות ומותר לאכול
מן הבהמה אעפ' שלא הורמו מתנותיה : לא כל השוחט חייב להפריש מתנות
אילו אלא ישראל בלבד שנאמר וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם : יצא השוחט
לכהן ולכרי' ואינו בכלל עם ישראל : לוי אין נותנין לו מתנות אילו וכן אין
לוקחין ממנו מתנות מספק שמא עם בפני עצמן הם ואינן בכלל עם ישראל :
קדם הכהן ונטל המתנות ממנו מה שנטל נטל ואין מוציאין מידו : כהן שנעשה
טבח ושוחט ומוכר לאחרים כל שקבע מקום למכור כדרך הטבחים חייב במתנות
ואינו פטור אלא בשוחט לשלחנו' לא קבע מקום אלא לעתים שוחט ומוכר שתיים
שבתות או ג' פטור מכאן ואילך חייב : כהן ששחט לשלחנו ונשתתף ישראל עמו
אם בכל הבהמה נשתתף עמו פטור בכל המתנות : נשתתף הכהן בראשו לכרו
פטור הישראל מן הלחיים וחייב בכל שא' המתנות : גשתתף עמו בורוע פטור

בית שלישי ושער שני כה

מן ההרוע וחייב בשא' : זה הכלל הרי זה פטור ככל מה שנשתחף עמו הכהן
 שמתנות אמר הכתוב ולא חצי מתנות : זה שאמ' הכתוב ונתן לכהן אפילו כהנת
 במשמע ולפיכך ישראל שנשא כהנת אוכל בשביל אשתו וכל שכן שהוא פטור
 מן המתנות עיר שיש בה כהן חבר וכהן עם הארץ אין נותנין המתנות חאילו
 אלא לכהן חבר : שנאמר וזה יהיה משפט הכהנים לימד שהמתנות דין ולומר
 שמן הדין נותנין לזה שראוי יותר : אין כהן חבר שם נותן לאיזה כהן שיש שם
 ואפילו עם הארץ : כל כהן שאינו צריך למתנות ראוי לו למשוך ידו שלא ליקח
 מהם : אלא לעיתים רחוקות פעם בשנה : להחזיק עצמו ככהן : וזה מדרך
 הצניעות וכן הגון לו : מתנות אילו אינן נוהגות לא בארץ ישראל : לפי שהוקשו
 המתנות וראשית הגז לתרומה : וכשם שהתרומה אינה נוהגת בחוצה לארץ :
 כך ראשית הגז והמתנות אינן נוהגות בחל' : וכבר אמרו חכמים שנהגו בראשית
 הגז כר' אלעאי שפטר בחוצה לארץ : וממנו אתה הן למתנות שאינן נוהגות
 אלא בארץ : או במקומות שבחוצה לארץ שהנהיגו בהם להפריש שם את
 התרומה : ויש מחמירים ומחייבים מתנות אף בחל' : ונראין דברי המתירין וכן
 נהגו בכל גלילות אילו : איזהו שיעור של מחנות אלו : הזרוע מפרק ארכובה
 הנמכרת עם הראש ועד כף היד שקורין אשפ'לה : והלחיים מפרק לחי ועד
 פיקה של גרגרת והוא מקום חיטי : איזה זרוע הוא נותן זרוע ימין ולא זרוע
 שמאל : הקיפה ידועה היא והוא מקום שמתכנס חלב שהיונק יונק : מקום
 שנהגו למלוג לא ימלוג את הזרוע לפי שיעור הזרוע : ואם ימלגו ישראל קודם
 שיתנונו לכהן כדי להשיר השער וליקח לעצמו במצא מפסיד ארז העור ואסור
 להפסיד חלקו של כהן : אלא ליתן לו בעין יפה :

השער השלישי מבית שלישי במליחה ונקור הבשר

מקומו דם נגיד ונהל' : ואלכלול עם זה אס' אומר כאלו רוב מנויין כנקור מנומין
 הם כדרך שאמרנו נשיטה אס' לאו ואכאל דין הכלים שמלנו בהם אס'
 הכשר : ואלכלול בשער הסו' דין כשרא דאסמין והכשר
 ודין התולעים הסמנאים ככהם : וכדנים
 ודין הפירו' שדרכן להטליע בשודן
 מחובתין לקרקע :

מליחה

כיצד : דבר תורה דם אסור באכילה : שנ' כל חלב
 וכל דם לא תאכלו : איזה דם אסור : דם בהמה וחיה
 ועוף : שנ' כל דם לא תאכלו לעוף ולבהמה : וחיה
 בכלל בהמה היא : ודמו של כוי אסור : אף לדברי האומר כוי בריה כפני עצמה
 היא : שהתורה רבת אורות מדין עוף ובהמה : אבל דם דגים והגבים : ודם ביצים
 אינם כלל דם האסור מן התורה אלא שהחכמים אסרום בתנאים ידועים כמו
 שיתבאר : דם שהנשמה יוצאה בו אסור : והאוכל ממנו קזית חייב כרת : דם
 האיברים אס' פירש ויצא לחוץ או שנצרך בחתיכ' או שפירש במקום זה ונתעורר

בית שלישי ושער שלישי

לצאת ונבלע במקום אחר אפילו בתוך הבשר אסור דבר תורה והאוכלו עובר
 בלא תעשה שנ' כל דם לא תאכלו כדא' בשפירש ממקומו כמו שאמרנו אבל
 אם לא פירש אלא שהוא עומד במקומו מותר ואפילו לכתחלה לפיכך רצה
 לאכול בשר חי בלא צלי ובלא מליחה ונקר אותה חתיכה מחושי דם הלך ואוכל
 ואינו נמנע היו חושי דם בבשר צריך ליטלם שהרי דם העומד בתוך החושים
 הרי הוא כפירש ועומד בכלי ולפיכך אסור וכן אם נתעורר הדם לצאת ויצא
 ממקומו ונבלע במקום אחר אסור לאוכלו עד שיפליט את דמו כמו שבארנו ולפיכך
 השוכד מפרקתה של בהמה קודם שתצא נפשה אסור לאכול ממנה בשר חי אאכ
 מולחו יפה יפה לפי שנתעורר הדם לצאת ונמצא זה שובר מפרקתה מחליש
 כחה ואינה יכולה לזנק ונמצא הדם פורש ממקומו ונבלע באיברים מלחו מותר
 ואפילו לקדירה שהמלח מפליט הדם שנבלע בפנים לפי שהדם הנבלע באיברים
 קלוש וצלול ויצא הוא במליחה נצטר הדם בכשר מחמת מכה וזיוצא בזה
 אסור לאוכלו עד שיחתוך אותו מקום ומולחו יפה שכל שנקרש ונצטר אין כח
 במלח להוציאו עד שיחתכנו ויעשה לו פתח לצאת דרך שם צלאו על האש
 מותר שהאש שואב את הדם ואעפי שלא חתכו וכן הורידים מלאים דם
 חתכן ומלחן מותרים ואפילו לקדירה לא חתכן מותרין לצלי כל שהניחן על
 האש שהאש שואב את הדם קרום שעל ביצי הזכר כשגדל ומזרוע מתמלא
 חושי דם ואסור לאוכלן בקדירה עד שיחתוך אותם וימלח אותם הניחם על
 האש מותרים שהאש שואב את הדם כמו שאמרנו כדא' כשגדל הזכר ועמד על
 שלשים יום אבל קודם ל' יום אין מחזיקים בהם דם גדל ועמד על שלשים
 יום או יתר מכאן אם הזרעו חוששין להם משום דם ואם לא הזרעו אפילו
 לאחר ל' יום אין מחזיקין בהם דם מאין יודע דבר זה אם הזרעו אם לאו אם
 יראו בהם חוטין אדומים בידוע שהזרעו ואם לאו בידוע שלא הזרעו מכלל
 דברים אלו יראה לי שכל תוך ל' יום אפי' נראים בהן חוטין אדומים אין חוששין
 להם משום דם אדמימות זו שבהם אינה אלא שומן בעלמא הצלי אינו צריך
 מליחה שהאש שואב הדם לא הצריכו מליחה בדם האיברים אלא לקדירה
 שהדם נפלט ויוצ' בתוך התכשיל ומתכשל עם הבשר וכן הרין לכבוש שהכבוש
 הרי הוא כמכושל רצה למלוח ולאכול בצלי ובלא הדחה עושה ואינו חושש
 לדם שעל המלח שהאש שואב את הדם ומונע את המלח מבלוע ארץ הדם
 כדא' במלחו ומעלהו לצלי אבל אם שהה במלחו המלח כולע את הדם ונאסר
 ולפיכך מדיחו יפה וצולה ואוכל כדא' בשחתך ארץ הורדין בשעת שחיטה או
 סמוך לה שהדם חס ונפלט דרך הורדין לא חתך ארץ הורדין אסור לאכול
 אפילו בצלי עד שיחתוך אבר אבר ויצלה רצה לאכול ממנה בשר חי אסור
 עד שיחתוך וימלח ויראה לי שאם ניקר הבשר מחושי דם אוכל אפילו בלא
 מליחה חי או צלי ואפי' עוף כולו כאחד שדם האיברים יוצא הוא דרך הסימנים
 אפי' שלא חתך הורדין ולא הצריכו חתיכת הורדין או חתיכת אבר אלא מפני
 דם החוטין שבשרה ויש מגדולי המורים שהחמירו שלא לאכול כולו באחד
 אפי' בצלי לא אחר חתיכת הורדין ורוב ב' הסימנים חושי דם יש בעוף ובבהמה

כח בית שני ושער שלישי

שאין מנקה את דמן לא דרך ורידין ולא דרך סימנין והן חוטטין שביד הזכמה והכתף וחוטטין שבלחי וכן שבלחי העוף ושכגוף ולפיכך צריך לחתכן ואם לקדירה צריכין חתיכה ומליחה ואם לצלי צריכין חתיכה ואין צריכין מליחה ומה הפרש בין אילו ורידין או לחתיכה שנצטר הדם שאינן צריכין חתיכה כמו שבארנו וראה לי שלא התירו כורידין אלא בשחוציאן מתוך הבשר ושם פניהם על פני האש שכל שאין מכדיל ביניהם וכן האש האש שואב את דמם וכן השענה כבשר שנצטר בו הדם אבל חוטטין שמובלעין בתוך הבשר הבשר מכדיל כינו ובין האש ולפיכך אין האש שואב היטב ארז הדם ולפיכך אסור ער שיחתוך ויצלה או יחתוך וימלח חוטטין שתח' הלשון בכלל חוטי הדם של לחי וצריכין לחתכן על הדרך שאמרנו כיצד מולחין ארז הבשר לקדירה גומזין ארז המלח לשני צדדין מלח והופך ומולחו יפה ואינו צריך ליתן עליו מלח עד שיכסהו כולו ולעשותו כנגין אלא מולחו יפה עד שלא יהא ראוי לאכילה עם אוחו המלח כדי שיפליט ארז דמו ויראה לי שאין צריך למלוח מב' צדדין אלא מצד אחד מן המובחר ובאפשר אם לא מלח אבל מצד אחד או שלא היה כח לעשות כן כמולח תרנגולין או אווזין שאי אפשר שידבק המלח בכל חללן אלא בתר אותם או שמלא חללן במלח כמוליית' מותר והדין נותן שלא חתיכת בשר דקה חמורה מחתיכת בשר עבה כטפח שזו צריכה מליחה מב' צדדין אף על פי שאין בכל עביה כחצי אצבע וזו די לה במליחת שני צדדין לבד אף על פי שיש בעביה טפח דם שבאמצע החתיכה מי הוציאה ואין להבדל קצבה כבר בארנו שהבשר שיש בו חוטי דם כלחיי והיד וכן בהמה ועוף שלא נשחטו הורידין צריך לחתוך ולמלוח ויש מן הגאונים שאמרו שצריך שיניח מקום החתך למטה כדי שיוזב דמן היטב וכן בכל מקום שצריך חתיכה המולח צריך שידחה הבשר תחלה יפה יפה כדי להסיר הלאת הדם שעל פניו ואחר כך מולח ואחר כך ידחה יפה יפה כדי להסיר המלח שעל פניו מלא ובלוע הדם ולרחוץ אותו מלחוחות הדם שנפלט ונדבק על פניו המולח צריך ליתור בהרה' שלאחר מליחה שינפץ המלח או שישטפנו במים עד שלא יתגנו בתוך כלי המים שהוא מדיחו בו שאם יביאנו עם מלחו בכלי שאינו מנוקב עם המים נמצאו המים שוברין כח פליטת הבשר ונמצא הדם שעל פני הבשר ושעם המלח חוזר ונבלע מתוכו מחמת המלח שעמו בכלי ולפיכך תקנה גדולה היא למלוח במלח גסה במעט שהוא מנפץ אותה נעדרת ונופלת ואחר כך רשאי להדיח הבשר באיזה כלי שירצ' עם קצת המים מלח במלח דקה אף על פי שהוא רשאי צריך לשפשף היטב כדי להסיר מן הבשר המלח שהיא נדבקת עמו היטב ועוד כדי שיוכל להדיח לאחר כן בתוך הכלי עם המים

כמה שיעור זמן מליחה לקדירה מקצת גדולי המחברים כתבו כדי שיעור עלייה עמד במליחתו כדי שיעור עלייתו מותר לבשלו בקדירה ואין צריך להדיתה המים אלא נותן הוא בין לרותחין בין לצונגין שלא מצאנו צורך להליטה אחר מליחה מולח אדם חתיכות הרבה זו על גב זו וזו עם זו ואין חוששין שמא תפלוט זו ותבלע זו שכל זמן שיש בה פליטת דם ואפילו ציר אטעו

בית שלישי ושער שלישי

ח

בולעת • ברא כמולח בשר עם בשר ואפילו בשר עם בשר גדיים וטלאים •
ואפילו עם עופות שאי אפשר לגדיים וטלאים ואפילו לעופות לגמר כל פליטת
צירן • עד שלא יפלוט בשר השור את דמו • אבל דגים גומרין כל פליטתן עד
שלא יגמור העוף פליטת דמו • עבר ומלח הדגים אסורי לפי שהזרין הן ובולעין
את דם העוף אבל העופות מותרין • ויש מי שאסר אף העופות לפי שהזרין
זבולעין הדגים ופולטים דם שבלעו ומבליעים בעופות • ודברים רחוקים הם •

מכלל דברים אלו אתה למד שאסור למלוח בשר עם בשר שכבר נמלח אם שהה
הראשון במלחו עד כדי שיגמר פליטת צירן שחוזר הוא ובולע מדם חתיכי שנייה
זו כיון שאינו טרוד לפלוט אפילו ציר • וגדולה מזו שמעתי מרבתי שאפי' בשר
שנמלח לעצמו אסור להזותו במלחו לאחר גמר פליטת צירו לפי שחוזר ובולע
מלוחות דם שעליו ושעל המלח • עבר ושהה צריך קליפה שאין הדם נכנס
יתר מכדי קליפה • ומקובל אני מרבתי שעד שתיים עשרה שעות בקרוב בשר
פולט ציר • יש מגדולי החכמים שאמרו שכל זמן שהבשר פתוח לפלוט דם או
ציר מותר למלוח עליו בשר חדש • שכל שהוא פתוח כשם שהוא בולע כך הוא
פולט ולפיכך הותרו למלוח על בשר שפולט דם או ציר וכן משעה לשעה זה עג
זה • ואפי' לימים הרבה • שכל הפולטת בולעת ופולטת ואינה נסגרת מלפלוט •
ודגים ועופות שאסרו לפי שבשר הדגים יפה מאד ופולט הוא כל דמו וכל צירו
עד שלא התחילו העופות לפלוט שום דם ולפי דרכם למדנו שאם מלח עופות
עצמן ומשעה שהתחילו לפלוט מלח עמהם דגים מותרין • ודרך זו רחוקה בעיני
שאי אפשר שלא יפלוטו העופות כלל בתוך שיעור שיפלוטו הדגים דמן וצירן •

אסור ליתן בשר שלא נמלח כלל עם בשר שנמלח קוד' פליטת דמו • לפי שבשר
זה שלא נמלח בולע הוא מהדום שהבשר המלוח פולט שאין לו דבר שימנענו
מבלוע • ויש מגדולי המורים שהורו שחוזר הוא להכשרו עם מליחתו שכשם
שפולט דם מעצמו כך פולט דם שבולע מחוצה לו וזה נכון • וגדולה מזו אמרו
קצת רבותי שאפי' מלחו בשר עג בשר שנמלח והודח ובלע דם חתיכה זו שמלחו
עליו חוזר הוא ומולחו וכשר דכבולעו כך פולטו וכמו שפולט עי' מלח דם של
עצמו כך יפלוט דם שבלע ממקום אחר • ואין דבר זה נכון בעיני • וראיתי בו
תורת דבר זה ממה שאסרו דגים שמלחן עם העופו' ואילו היה להם היתר במליח'
לא אמרו אסורים • ולא היו שותקין מללמד עליהם את ההיתר •

הכבר

דמו מרובה • לפיכך אסרוהו אפילו לצלותו בשפוד אחד עם בשר
אא' נתן הכבר בראש השפוד ושיתלה השפוד ראשו למטה וזנבו
למעלה כדי שיהא הכבר לעולם למט' שאילו היה הכבר למעלה יזוב דמו המרוכז
על הכשר ויש לחוש שמא לא יהיה כח בבשר לפלוט כל דם שבלע מן הכבר •
ואם עבר וצלה הכבר למעלה מותר • ומכאן יראה לי שהדין כן במליחה שאסור
למלוח לכתחלה כבד עג בשר • אבל תחרת הבשר מותר עבר ומלח עג הבשר
מותר • הלב מתקבץ דם בתוכו בשערת שחיטה ולפיכך קודם מליחתו צריך
לקורעו ומוציא דם שבתוכו ואח"כ מולחו • מלחו ולא קרעו • קורעו אחר מליחתו
ומותר • אף על פי שנמלח עם דם שבתוכו כבולעו כך פולטו • ולא עוד אלא
שהלב

שהלב חלק הרבה ואינו בולע כלל ואפי' כבישול כש במליחה נתבשל בקדירה עם בשר או ירקות וכיוצא בזה הרי הוא אוסר תערובתו שהדס יוצא ממנו ונפלט כתבשיל הקדירה: **כיצד** משערין אותו משערין אותו ככולן לפי שאין אנו יודעים כמה יוצא ממנו ואין הפרש בדבר זה בין שהלב דבוק עם העוף ובין שאין דבוק עם העוף לעולם אין משערין ככל העוף אלא בלב לבדו ושמעתי שיש מחמירין לשער בכל העוף אם הלב דבוק בו ולא נראו דבריהם: בני מעיים אין מחזיקין בהם דם לפיכך אפילו בשלו אותם בקדירה בלא מליחה מותרים באלו בני מעיים אמרו בדקין הסובכין את הכרס סביב הכנתא והמעיי והחלוהלת אבל הכרס ושאר בני מעיים מחזיקין בהם דם וצריכין הם מליח ובני מעיים שאמרו לא אמרו אלא בהן עצמן אבל בשמנן מחזיקין בהם דם והעין מעידה עליו שיש בו דם והכנתא עצמה יש מן הגדולים שאסרוה בקדירה לפי שהיא מלאה יתר מדי חוטין קטנים דקים מלאים דם ואפילו חתך אותה תיכות הרבה ומלחן אסורין ועכשיו ראיתי שנהגו בה היתר ואתן חושי דם כשאדם בקי בהן מותרין ונשליפין הם היטב עד שלא ישאר אחר מהם אחר שאמרו אין מחזיקין דם בבני מעיים יש מי שאוסר למלוח אותן עם בשר שכל שאינו טרוד לפלוט בולע ויש מתירין ונותנין טעם לדבריהם דכיון שאין לאו דם אין בולעין דם הבא עליהם אלא מחליק והולך הוא ואין טעם לדברים אלו ויראה לי שאעפי שאין מחזיקין דם בבני מעיים ציר יש להם וכל שהן פולטין ציר אין בולעין דם ודברים אלו שטעם הם ולפיכך לא ראינו מי שנוהר מלמלוח אותן עם בשר ויראה שכשמולחים החלוהלת אין מולחין אותה מן הצד הפנימי במקום מעבר האוכלין לא מן הצד החיצון ששם שומן דבוק ושמחזיקין בו דם: הטהול יש לו דם ודמו בלא תעשה כדם שאר האיברים ולפיכך צריך מליחה ולא אמרו בטחול שומנא בעלמא אלא להצריכו חתיכה ומליחה ככבד ולומר שהמליחה מכשירתו כשאר איברים ומראה אדמימות שבו לאחר מליחה אינו

מחמת דם אלא טבעו ומראית שומנו הוא ככה:

הכבד

מרובה כדמים הוא כמו שאמרנו ולפיכך אסור לבשלו בקדירה אף על פי שמלחו אלא קרעו שתי וערב ומולחו וחותרו למטה כדי שיזוב דמו היטב ולאכלו בצלי יש מי שהתיר בלא חתיכה ובלא מליחה שהאש שואב הדם כמו שבארנו בורדיין ובחתיכה שנצטרך בה הדם ויש מי שאוסר אפילו לצלי בלא מליחה וראוי לחוש לדבריו ויש מן הגאונים שאסרוהו לקדירה עד שיחתכנו ויצלנו וראוי לחוש לדבריהם לכתחלה אבל אם קרעו שתי וערב וחתכו למטה ובשלו עם בשר ואעפי שלא צלאו הכל מודים שאינו אסור שזה שהצריכוהו צלייה חששת אחרונים היא שמא לא יחתוך או לא ישם חתוכו למטה ובחששת אחרונים בוז אין מודקדקין להחמיר בדעבד אלא להקל שהתורה חסה על ממונן של ישראל וכן הורה רבותי חלמו בתומץ או ברותחין מותר בדא בשניקר והוציא מזרק דם שבתוכו מלאים דם שלא תועיל החליטה לדם המכונס ושעומד בעין בתוך המזרקים וכבר שלחו מישיבת הגאונים שאין בקיאין עכשין בחליטה שלקו את הכבד בקדירה בפני עצמה בלא מליחה ובלא

קליטה יראה לי שהוא מותר. שהכבד אוסרת ואינה נאסרת שפולטת היא ואינה כולעת ואפילו בתוך הקדירה לפי שפליטתה מרוכה ומונעתה מבלוע ואפילו נתבשל הרבה. ומה ששלחו מן השיכורת שאין מותר לאכול כבד שלוק אאכ צלאוהו תחלה יראה לי שלא אמרו אלא לכתחילה אלא אם עבר ושלקו מותר. ואעפ"י שראיתי לאחר מגדולי המחברים שאסר הכבד וכל מה שנתבשל עמו. אם לא הבהבו אותו תחלה. או שהלשוהו כחומץ או ברותהין ואין דברים אלו מהחורין בעיני. השהט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות אין צריכין מליחה שלא אסרה תורה דם ביצים. כמון שיתבאר בשער החמישי של בית זה. מצא בה ביצים שאינן גמורות הרי הן כגוף התרנגולת וצריכין מליחה. אלו הן ביצים גמורות כל שיש להם הלבון והלמון. אין לה הלבון עדין בשר היא ושעונה מליח היא. ויש מי שאומר שאינה גמורה עד שתגמר קליפתה החיצונית ותקשה. והראשון נראה עיקר. אין מולחין אלא בכלי מנוקב שאם מלח בכלי שאינו מנוקב הדם מתכנס בתוך הכלי ונכבש בתוכו. מלחו בכלי שאינו מנוקב אם נמלח במלח ככ שפוגם את הבשר מלאוכלו עמו הרי זה כרותח וכשהדם מתקבץ בתוך הכלי והבשר נכבש בתוכו וכבש הרי זה כמבושל. ולפיכך אסור. ויש מי שהורה שאינו אסור אאכ נמלח הרבה כבשר שמולחין להצניע ולהוליכו בדרך מרחוק שהוא נמלח עד שאינו יכול להיאכל מהמת מלחו אף לכשירוח מן המלח וכן יש מי שהורה שאינו נאסר אאכ עמד בתוך הכלי עד תשלום כדי מליחתו דמומן זה ואילך נעשה אינו נאכל מהמת מלחו ולא קודם לכן. ואין דברים אלו עיקר. והעיקר כמו שכתבנו. מלחו בכלי שאינו מנוקב רואין כל מה שנכנס בתוך הדם והציר שבתוך הכלי ואסור ואפילו לצלי. לפי שהוא כבש וכבש הרי הוא כמבושל. ודוקא מה שנכבש בתוכו אבל השאר שאינו עומד בתוך הציר מותר שאין הדם מפעפע עד שיתפשט בכל החתיכה. ולא עוד אלא אפילו היה אותו מקצת שנכבש בתוך הדם שמן שכנגדו מפעפע עד שיתפשט בכל החתיכה אינו אסור השאר בפעפועו לפי שהדם אינו מפעפע ומה שמפעפע בחתיכה זו אינו אלא מן השומן ושומן מותר הוא מצד עצמו. ואף על פי שנאסר מהמת הדם מה שמפעפע ממנו מותר הוא שאינו מוליך את הדם אל במקום שכת הדם יכול ללכת ולהתפשט מצד טבעו שאם אין אתה אומר כן אין לך בשר שנמלה מותר שהמלח נאסר מחמת בליעת דם שבתוכו והמלח טבעו דק ונכנס בכל חלקי הבשר עד שימצא טעמו בכלו ואם אתה אומר שהדם נכנס בכל מקום שהמלח נכנס או שהמלח אחר שנאסר כאלו הוא עצמו אסור מצד עצמו אף אתה אסור את כל הבשר שטעם המלח האסור וטעם בכל מקום שהמלח בכלי. וכן אין לך אסור קליפה זו לעולם שקליפה זו אוסרת מה שסמוך לה וכן מקליפה לקליפה. כלי שמלחו בו בשר בין שהו כלי מנוקב בין שהוא כלי שאינו מנוקב אסור לאכול בו רותח שהרי הוא בלוע מן דם והרותח מפליטו ובלוע ממנו. כיצד נתן בה רותח יבש צריך קליפה נתן בה רותח לח כבשר רותח שאי אפשר בלא רטיבה קצת צריך נטילת מקום. נתן בה צונן לח יש מתירין לפי שהקערה אחר שהודח צוננת היא. ויראה לי שאפילו הדחה אינה צריכה אלא כל שמקנחה. יפה

מותר לאכול בה צונן ולא הצריכו הרחה לא לסכין ששחט בה דעל דוחקו פולט
 קצת ומקצת מן הגאונים אמרו שהקערה שמלחו בה בשר רותחת היא ואפילו
 לאחר שהודחה ונראה מדבריהם שאסור לאכול בה צונן לח גמור שהרי הוא
 כצונן לתוך חם שהתחמון גובר ואסור את הכל ויראה לי שאין זה עיקר: **קרום**
 של מוח שבראש חוטי דם יש בו ומוח עצמו דם יש בו ואינו
 יוצא במליחת הראש מידי דמו לפי שעצם המוח מקיפו ועומד
 בפניו ואין מקום לזוב הדם דרך שם ואפילו צולחו על האש אי אפשר לאש
 לשאוב דמו והדם מתקבץ בעצם המוח העשוי כקדירה ומתבשל המוח ומי
 שרוצה למלחו ולהכשירו בקדירה כיצד הוא עושה קורעו ומוציא מוחו וקורע
 קרום ומלחו רצה לאכלו צלי מניח בית שחישתו על האש והדם זב דרך בית
 השחיטה ואם נעץ קסם או שפוד וכיוצא בו דרך נחיריו הדם זב ויוצא ויש
 מן החכמים שאמרו שלא התירו לצלותו כן אלא להכהו על האש קצת כדי
 שישיר שערו אבל להכשירו באכילה בכך לא עד שיוציא וינקה הקרומות מן
 הדם ויראה לי שאין עיקר לדברים אלו: הניחו על צדדיו הדם מתקבץ
 בתוך עצם המוח העשוי כקדירה ואסור ולא כל הראש נאסר בכך אלא המוח
 שבקדירה של עצם והשאר מותר ניקב עצם שעל המוח וצ'לא אם היה הראש
 מונח על האש והניקב למטה מותר ואם לאו אסור ולפיכך הרוצה להשיר
 שער שעל הראש מניחו על בית השחיטה או על נחיריו על הדרך שאמרנו
 הרוצה למלוח את הראש כיצד הוא עושה והשער מפסיק בינו ובין המלח וא
 שמולח על השער ואח"כ מניחו על הרמץ עד שישיר השער וחוזר ומלח ואינו
 רואה טעם לדברים הללו אלא אם רצה חתך את הראש לשנים ומלח יפת
 ארת הראש מצד פנים והפכו ומלח על האור שאין השער מעכב על המלח
 להפליט דם שבבשר הראש הרי מוח שבעצמות נכשר על מליחה ואין העצם
 מעכב וקו הדברים לשער הראש ולא אמרו במוח שבראש אלא מפני ורידין
 של דם שעל קרום של מוח שהוא כאילו דם כנוס שם בעין אבל דם האיברים
 שהוא קלוש וצלול יוצא על מליחה שעל השער וכן הדין לטלפים מחתך
 אותם מעט ומולח והדם יוצא מן החתך וצריך שיהא חתוכן למטה:

המהבהב תרנגולים או אווזים כדי לחרך שוריו נוצה שעליהן רוחץ בית
 השחיטה כדי שלא יתבשל דם שעל בירת השחיטה ויבלע
 כבשר ואח"כ מעביר באש ולא יעכב אותן הרב באש כדי שלא יבלע דמן כבשרן
 על חום האש ומה שיבלע על האש מסתבך הוא הרב ואינו יוצא על מליח: הרוצה
 למלוג גדיים וטלאים או עופות יש מי שאומ' שמערה מים חמים בכלי ואח"כ מולג
 לתוכן אבל לא ימלוג בתוך כלי ראשון לפי שכלי ראשון מבשל ויש בכבר זה
 משום חלב ודם שמתבשלין עם הבשר וכן לא יערה עליהם מכלי ראשון דעירוי
 כלי ראשון ככלי ראשון ויש מגדולי החכמים שחזרו דעירו דכלי ראשון אינו
 בכלי ראשון וכדברי הראשונים שאמרו להחמיר ראוי להורוה ולחמיר בשל
 תורה ויראה לי דזהו אסור אע"פ שאין כלי שני מבשל מכליע הוא ומפליט
 לא יהא חום כלי שני מועט מחום בית השחיטה והלא אמרו שחום בית השחיטה

בית שלישי ושער שלישי

רותח : זכך חום הכסלים סמוך לשחיטת בהמה שאסרו להניח על הבשר שמא יזוב החלב ויבלע הבשר ולפיכך אסור אלא לאחר ניקור חלב ומליחה : אוזין ותרנגולים שממלאין אותן בשר שנמלח כדי מליחה המכשרת לקדירה מותר בין בצלי בין בקדירה : לא אסרו לאחר מליחה אפילו לקדירה אלא הכבד בלבד וכמו שבארנו : מלח אותן בשר עד שלא נמלח אם לצלי מותר כמו שהם בולעים דם בשר המלוואים כך יפלטו אותו : ואין הפרש בדבר זה בין שפי המוליחם למטה בין שהוא למעלה : ואם לקדירה הרי זה אסור שהרי הדם זב ויורד ומתערב בתוך הקדירה : וכן הדין באלו שממלאין את הכרכשא בכשר : השופל את העוף בכצק כלא שעושין בשר או עוף בתוך הכצק אם לאחר שנמלחו כראוי לקדירה הרי זה מותר : ואם עד שלא נמלחו אם בכצק של סמידא הוא : וכחלול הוא ובודאי ככולעו כך פולטו ולפיכך בין הבשר בין הכצק מותר אדמימו זה אינו דם אלא מראה : היה הקמח מנופה ולכן שהוא דק ורך ומתחבר הוא יפה : ולפיכך אם האדים הכצק בידוע שבלע הדם ולא פלטו : אלא אם לא היה לכן הרבה ככסף הרי זה אסור : שאר הקמחים אם האדים הכצק אסור ואם לאו מותר אעפי שאינו לכן ורך ככסף : בשר שצולין אותו עד שלא נמלח אין נותנין כלי תחתיו לקבל שמנונית עד שיגיע לכדי שיהא ראוי לאכילה בצלייה זו : אף על פי שניצוצות הניתות ממנו על האש מעלין תמרו עשן ואין דם מעלה תמרות עשן אפילו כן חוששין שמא פנים התחתונים הם שהגיעו לכלל הצלייה : אבל העליונים לא הגיעו ועדיין יש דם גמור בתוכן : אלא כיצד הוא עושה מניח בכלי שמקבץ בו השמנונית מים ומשליך במי שנים או ג' גרגירי של מלח לפי שהמלח מושך בטבעו חלק הדם שבו לקרקעי הכלי והשומן צף ונפרד מן הדם וכשנצלה שופה בנחת השומן : והדם הנשאר בשולי הכלי משליך : ויראה לי שלא התירו לעשות כן אלא לאחר שתעלה תמרות עשן שאין שם רק חשש דם בעלמא אבל קודם לכן שיש שם ודאי דם אסור : ברא בכשר : אבל כבד אסור בכל ענין לשים תחתיו כליו לקבל שמנונית : ומה הפרש יש בין בשר לכבד בדבר זה שדם הכשר יורד ומתמצה למטה בשולי הכלי ודם הכבד צף ומתערב עם השומן : והורו מקצת הגאונים זל שלא אמרו להתיר בנתינת מלח אלא שנים או שלשה גרגרים אבל ליתן מלח הרבה אסור חוששין שמא כח רבוי המלח ישבור כח הדם ויתערב עם השומן : ויש מגדולי האחרונים שאמרו שעכשיו שאין אנו בקיאים בשיעור נתינת מלח אסור ליתן כלל תחת הבשר אלא מלח הבשר ושהיה במלחן שיעור מליחה : והורה יפה כדון בשר הנכשר בקדירה : ויראה לי דאם עבר ועשה אפילו נתן בו מלח הרבה מותר לפי שאין כאן דם אסור מדאורייתא ודדם שבשלו הוא ואינו אסור דבר תורה : ועוד דאינו ודאי אלא ספק שמא משעלתה תימרות נתבשל הכל ואפילו העליון : ולפיכך מותר : צלי שחתכו עג כבד ויש על הכבד מראית דם אם הגיע הצלי לכדי שיעור צלייה עד שיהא ראוי לאכילה אין חוששין לאותו דם שאין כאן אלא מראה דם : ויין של בשר קורין אותו : ולא עוד אלא אפילו היה עב ואדום ועבר אדממות הכבד מעבר אל עבר מותר :

ואצל

בית שלישי ושער שלישי לא

ואצל אם עמד הכשר במליחתו כדי שיעור מליחה הכל ששהה במלחו כדו
שיעורו אין כאן חשש דם כלל ואפי לקדירה אלא אפילו היה הכשר תפל מותר
כמו שבארנו :

כיקור גיד הכסף

גיד

הנשה אסור מן התורה : שב' על כן לא יאכלו בני ישראל ארת גיד
הנשה אשר על כף הירך ונוהג כבהמ' וחיה ובירך ימין ובירך שמא
אבל אינו נוהג בעוף לפי שאין לו כף עגול כשל בהמ' היה לעוף כף ועגול אסורין
מן הספק לפי שלא פירש הכתוב בבהמה וחיה אלא אשר על כף הירך ואיפשר
שכוונת הכתוב לאסור כל אשר לו כף אעפ שאין במינו כף וכן אם נמצא בהמה
וחיה בלא כף אסור מספק : שמא כל שיש במינו כף אסרה תורה אעפ שאין
לוה יש לזה שבמינו ונוהג בכוי שהרי יש לכל מינו כף הירך : גיד הנשה של
שליל כבר נתבאר דינו בשער החמישי של בירת הנשחטין : שני גידין יש לירך
האחד פנימי סמוך לעצם והשני החיצון סמוך לבשר ושניהם אסורים אלא
שהפנימי אסור דבר תורה שהוא הפושט בכל הירך והחיצון אסור מדבריהם
הקנוקות שבה ושבוה אסורין מדבריהם ולכך מחטט אחריה בכל מקום שהם
ושמנן אסור לפי שישאל קדושים נהגו בו איסור : גופו של גיד אינו אלא כעץ
ואין בו טעם ואעפכ אסרתו התורה אבל אינו אסור תערובתו בפליטתו לפי
שהוא כעץ בעלמ ואין בו טעם הקנוקנו ושומן שבו יש בהם טעם ואסורין ואסורין
תערובתן בפליטתן יש מרבתי שאמרו שהגיד אסור בהנאה ויש מרבתי מתידין
אותו : וכן נראה וכן נהגו רוב המצויין אצל ניקור מומחין הם שאין לך אדם
בישראל מכניס עצמו במלאכת מצוה להכשיר ארת האיסור אלא אם הוא בקי
ומומחה בדבר וכדרך שאמרו בשחיטה ובהרמת תרומה מעשרות לפיכך ישראל
ששלח ירך חתוכה לחבירו כדרך שמחתכין אותה מנקרי הבשר שבישראל סומך
עליו ואוכל ואינו נמנע הצנועין מושכין את ידיהם עד שידעו שניקר אותו בקי
במלאכה :

כיקור חלבי

דבר

תורה חלב בהמה אסור ושל היה מותר שהרי אמרה תורה בפרשת
קדושים כל חלב וכל דם לא תאכלו ודבר הלמד מעניינו הוא שלא
אסרה תורה לא חלב הקרבין עג המזבח וחיה אינה קריבה אכ למה הוציא הכתוב
לומר כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו לימד על האליה של חולין שהיא מותר
שלא אסרה תורה אלא דבר השוה בשור וכשב ועז ואין האליה שוה בשלשתן
שאלית השור והעז אינן בכלל האימורין כאלית הכשב ואעפ שכתוב חלבו האליה
אין הכוונה בזה לומר שהאליה הוא חלב לא לומר שהאליה בכלל האימורין וכן
אמרה תורה והקריב מזבח השלמים חלבו האליה תמימה חלב כוי אסור כשל

בית שלישי ושער שלישי

בזממה שהתורה רבתה אותו לאיסור שנ' את החלב המכסה את הקרב • מה חלב
 המכסה את הקרב תותב קרום ונקלף אף כל חלב שהוא כזה שהוא תותב קרום
 ונקלף כדא בחלב שאין הכשר חופה אותו אבל בחלב שהבש חופה אותו לעולם
 ואפילו בחיי הבהמה מותר שנ' את החלב אשר על הכסלים לימדך התורה שאינו
 אסור אלא שעל הכסלים ולא שבתוך הכסלים חלב שתח המתנים אעפ שהבשר
 חופה אותו כשהבהמה מתה אסור שהבהמה בחייה מתפרקת ואבריה נמשכין
 והחלב שתחת המתנים מתגלה : לוכן שבתוך הכלי יא יש אוסרין אותו • ויש מן
 הגאונים וגדולי המחברי' מתירין מה שיש ממנו ובתוך הכלי יא לפי שהבש חופה
 אותו • ונראין דבריהם אלא שנהגו במקומותינו איסור וממרטין אותו מעיקרו :
 חלב שעל הכסלים אסור והוא הנקרא בלשון חכמים תרבא דקליבוסתא : חלב
 שעל הדקין אסור • והוא כשיעור אמה משמתחילין לצאת מן הקיבה • חוטין
 שבעוקץ אסורים משום חלב • ה' חוטין יש בכסלים ג' מן הימין וב' מן השמאל • ג'
 שבימין מתפצלין ומשתרגין לשנים שנים • וב' מן השמאל מתפצלין ומשתרגין
 לג' ג' וכשהבשר חס הם נשלפים מן הכסלים כשארם מושך בראשן • ולאחר
 שנתקרה הבשר הם מתיבשים ונאחזים בבשר וצריך לחטט אחריהם • חוטין
 שבכוליא ושכחחול אסורין משום חלב וצריך לחטט אחריהם • קרום שעל הכלי
 המפסיק בינה ובין החלב שעליה אסור משום חלב מדברי סופרים • והקרום שעל
 החלב שבכוליא חלב גמור הוא ואסור מן התורה • קרום שעל השחול כולו אסור
 אלא שעל הדר • והוא הראש הגס שבו אסור מן התורה • והשאר אסור מדברי
 סופרים : הקיבה ב' חלבים יש בה האחד עשוי קשר • והשני עשוי כיתר •
 שעל הקשת אסור מן התורה • ושעל היתר בני ארץ ישראל נהגו בו היתר • ובני
 בבל נהגו בו איסור • ויש מן החכמים שאמרו שאנו בני גולה אחד בני בבל אנו
 נגררין ואסורין בו כבני בבל • ויש מן הגאונים שהורו שאין אנו נגררין אחר בני
 בבל במה שאינו להם אלא כמנהג • וכל שמות מן הדין ובני א"י נוהגים בו היתר
 מי שרצה לנהוג בו היתר נהג • ובלבד מי שאינו מכני בבל • ואנו בגלילות אלו
 נהגו בו איסור כבבל : הטבח המנקר החלבים צריך שיהיו לרב סכינים בניקור
 הבשר אחת שמחתך בה בשר ואחת שמחתך בה חלבים שאילו חתך בשר בסכין
 שחתך בה חלבים יאחו חלב שעל הסכין בכשר ולא יסור ממנו רק בשפשוף רב •
 וחוששין שמא יפגע ולא ישפף היטב • עבר וחתך חלבים ואחר כך בשר באות
 סכין משפף יפה יפה • כך אם חתך בשר לא יחתך חלבים חוששין שמא ישכח
 ויחתוך חלבים ואחר כך בשר וישכח משפף יפה יפה • ועבשו נהגו מנקרי
 הכשר לנקר בסכין אחת • ויראה שקמכו לנהוג כן מפני שלא אמרו לא לחתיכת
 חלבים אבל מנקרי גיד ושמנו וקנוקנו • שבו אין בגיד חלב ושומן שכן שידבק
 ממנו בסכין • צריך אדם להיות מלמד בתוך ביתו שיהיו משפפים בשר יפה יפה
 לצאת ידי ספיקות הללו וכן להיות מנקר הכשר מקנח תמיד בסמרטוט וכן נהגו
 רוב המנקרי' וכן צריך שיהיו לו ב' כלים מים אחד שמדיח בו בשר ואחד שמדיח
 בו חלבים • ומן הטעם שאמרנו : כל טבח המנקר בשר ומוכר לאחרים בחזקת
 מנקר אם נמצא אחריו חלב אפילו כשעורה מעבירין אותו מאומנתו ואם נמצא

בית שלישי ושער שלישי לב

אחריו כוית אצל שמעירין אותו לא אף מלקין אותו : אסור לאדם ליתן הכסלים
 בעוד שהחלב עליהם הם על גב בשר . לפי שהקרום שעל החלב נקרע ונשבר
 עם משמוש ידי הטבח . וכשמניחין על הבשר החלב מתחמם וזכ ויורד על הבשר
 ובוֹלע ממנו הבשר . ואם עבר ועשה כן יש מי שאוסר . ויש מגדולי המחברים
 שאמרו שאין דברי אלו אמורים אלא לכתחלה דחוששין שמא ישכח מלשפשף .
 וכדרך שאמרו כב סכינים אבל אם עבר ועשה משפשף יפה ודי לו . ולדברי
 האוסרי יראה לי שדי לו בקליפה שאין חום חלב הכסלי גדול מחום בית השיטה
 שאינו צריך רק קליפה . ועוד שהבשר צונן והוא כחם לתוך צונן . והלכ כדברי
 האומר הם לתוך צונן התחתון גובר ומנקר את העליון ואינו בולע התחתון אלא
 כדי קליפה : ולענין תולעים הנמצא' כבהמה ודגים ופירות . תולעי הנמצאים
 במעי בהמה ואפילו בין עור לבשר אסורים לפי שאין דבר שבבהמה מותר אלא
 בשחיטה . וכיון שכן אף התולעים הגדלים בבשרה בחייה אסורי לפי שאין בני
 שחיטה . והתורה רבת אותם לאיסור מפני השמועה למדו זה שאמר הכתו ואת
 נבלתם תשקצו לרבות דרנין שבבהמ' ואין צ'ל הנמצאים במעיה שאתן מן החוץ
 הן באים ואסורין משום שרץ השורץ על הארץ . וכן הנמצאים במעי הדגים אף
 על פי שאינם נמצאים דרך בית הרעי פעמים שהתולעי נכנסים דרך אזנו בשעה
 שהוא ישן : תולעים הנמצאים בדגים בין עור לבשר או בתוך הבשר מותרים .
 שאם באמת מבשרן נגדלו ולפיכך מותרין שהרג' אינן צריכין שחיטה . ובאסיפה
 בעלמא מותרין : רחשים הגדלים בפירות בעודם מחוברים לקרקע אסורי משום
 שרץ השורץ . כל שהוא שורץ באילן המחובר וגדל בארץ כשורץ בארץ . אין
 הפרש בדבר זה בין שהחור גדול מן הרחש ויכול הרחש השורץ וללכת בתוכו בין
 שאין החור מחוץ לא כדי הרחש לבדו . שכל שגדל בפרי המחובר לארץ כגדל
 בארץ וכל שגדל בארץ אפי' לארץ אסור . ולפיכך זיזין שבעדשי' ויתושין
 שבאוכלוסין ותולעת שבתמרים וכיוצא בהם אסורים : התלועו לאחר שנתלשו
 הרי הן כפרי עצמן ומותרין . כד'א בשלא פירשו לאויר אבל אם פירשו מן הפרי
 בין שפירשו ע'ג הפרי בין שפירשו לאויר ואפילו לא הגיעו לארץ . ואפילו פירשו
 לאחר שמתו אסורין . נמצא בתוך הפרי אף על פי שחורו נקוב לתוך אין חוששין
 שמא יצא וחור לחור ושכל שיוצא מחורו אין חוששין שמא חור לחור : פירות
 שדרכן להתלוע באימהן צריך בדיקה שכל שהאיסור מצוי בו צריך בדיקה :
 ולפיכך תמרים שהרחש מצוי בהם בעודם מחוברים לקרקע לא יאכל מהם בלא
 בדיקה וכן עדשים ופולין וזתים הרחש מצוי בהם הרבה במחובר ולפיכך צריכין
 בדיקה . עברו עליהם יב חרש משנתלשו אוכל והולך בלא בדיקה . ואין נמנע
 שכל בהיה שאין בה עצם אינו חי ואינו מתקיים יב חרש . ולפיכך בידוע שאין
 רחש מן הרחשים הגדלים במחובר . עבר ובשל תוך יב חרש בלא בדיקה . ויכול
 לבדוק בודק . ואם לאו יראה לי שמותר . הא למד' הדבר דומה לבא זאב ונטל
 בני מעיה של בהמה דמעמידים אותה בחוקרת היתר . ועוד שהרי יש כאן שתי
 ספיקות . ספק היה שם רחש . ספק לא היה . ואת' היה שמא נימוח ונתבטל .
 וצ'א על פי שאמרו בריה לא כטלה לא אמרו אלא בבריה שלימה . אבל מחוזה

בית שלישי ושער רביעי

ואפילו חתוכה בטלה. כמו שיתבאר בכית התערובת. ולפיכך כל שיש בו שתי ספיקות אפילו באיסורי תורה הולכין להקל: פולין שני מיני רחשים מצויין בהם אחד קטן הגדל במחובר והוא גדל בין קליפה לבשר או בכשר סמוך לקליפה. ואחד גדול הנוקב ויורד לפעמים עד אמצע. אותו הגדול הגדל לאחר מכאן מותר קודם שפירש אבל אם פירש ואפי' מת אסור כמו שבארנו. ולפיכך הבא לבשלן בלא בהיק' כיצד הוא עושה. שורה אותו במים צוננין כדי שיכנסו המים בחורין ויוציאו הרחש שכתוכן ויפרוש כל העתיד לפרוש ואחר כך ישים בקדירה אחר רתיחת המים כדי שימותו הנשארין בחורין ואם נמצאו קצת בתוך הקדירה. משליך ואוכל את השאר. שאין בהם כ"כ שיאסרו בפלישתו את תערובתו. וירא לי שאסור לעשות כן בכל ז' חדש מפני הרחש הקטן המצוי בהן בעודן במחובר והרי אפשר לו להתקיים כל ז' חדש. ולפיכך כל ז' חדש צריכין בדיקה:

השער הרביעי בביאור דיני בשר בחלב

בשר בחלב אסור מן התורה שנ' לא תבשל גדי בחלב אמו. ונאמר בתורה ג' פעמים ומפי השמועה למדו שהאחד לאיסור אכילה והאחד לאיסור הנאה. והאחד לאיסור בישול. ולמה הוציאו הכתוב בלשון בישול לומר לך שלא בדרך בישול אינו אסור מן התור' לא מדברי סופרים: איזהו בשר אסור בחלב. בשר בהמה אסור מן התורה. נאמר לא תבשל גדי בחלב אמו ג' פעמים לומר לך גדי ולא חיה. גדי ולא עוף. גדי ולא בהמה טמאה. חיה ועוף אף על פי שאינם אסורים בחלב מן התורה אסורים הם מדברי סופרים: השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותר לאכלן בחלב. ושאינן גמורות דינן כדין גוף העוף ואסור לאוכלן בחלב. איזהו ביצת גמורה כל שיש לה חלבון וחלמון. אף על פי שמעורית בגידין. אין לה אלא חלמון עדיין בשר הוא וכגוף העוף הוא ואסורה לאוכלה בחלב. ויא שאינה גמורה עד שתשלם קליפתה ותתקשה. והראשון נ"ל עיקרו. זה שאמרה תורה גדי אפילו פרה ורחל במשמע שהרי כשרצה הכתוב לפרט גדי ממש כתב וישלח יהודה את גדי העזים. וכתוב ואת עוררות גדי העזים. הא למדת שכל מקום שנאמר בתורה גדי סתם אפילו פרה ורחל במשמע. וכן זה שאמרה תורה בחלב אמו לא הקפידה תורה בחלב אמו רווקא אלא בין חלב אמו בין חלב אחותו בין גדולה כפרה בין קטנה כרחל. בין שהניקה בין שלא הניקה. ואפילו בשל גדי בחלב עצמה אסור מן התורה: המכשל במי חלב הוא הקום שבחלב מותר מן התורה שהמים של חלב אינו כחלב והאוכלו פטור אבל אסור באכילה מדברי סופרים. שהרי אסור לטבל בשר בכותח וכותח אין בו אלא נסויבי החלב שהוא הקום. המכשל בחלב שבקיבה אפי' היה צלול מותר. דאינו אלא כפרש בעלמא. ויש מי שאוסר בצלול אכל שבנקרש בקיבה מחיי בהמה מותר. דעד שבנקרש במעי בהמה אינו חשוב כפרש. והגאונים מסכימ' להיתר: בשר דגים וחגבים מותר בחלב אפילו מדברי סופרים. נמצאו שלשה מינין בכשר בחלב. בשר בהמה

בהמה בחלב בהמה • וכן בשר בהמה במי חלב או בחלב מתה ככחל אסור מדברי סופרים • כמו שיתבאר • בשר דגים וחגבים בחלב או אפילו בשר בהמה בחלב קיבה מותר אפילו מדברי סופרים • כל שאסור לאכול עם החלב אסור להעלות על השלחן בשעת אכילה גזירה שמא יערב הכל בקדירה רותחת כשהיא עוברת מעל האש מרותחת • ולפיכך אפילו בשר חיה ועוף אסור להעלותן עם הגבינה על השלחן • בד"א בשני אנשים המכירים זה את זה ואפילו בשני אחים שונאים זה את זה • אבל אכסנאין שאין מכירין זה את זה אין חוששין וזה בא בגבינתו וזה בא בכשרו • ומעלין אותן על שלחן אחד ואוכלין • אנשים המכירים זה את זה שאסרנו אם היו עושין היכר ביניהם כגון שאוכל זה במפה וזה במפה אחרת וכיוצא בזה מותר שאין אנו חוששין אלא שמא ישכחו ויערבו • והיכר זה מודיען ולפיכך מותר • דגים שנתבשלו בקדיר שנתבשל בה בשר • אם הודתה הקדירה יפה יפה קודם שנתבשל בה דגים • עד שלא יסאף הקדיר כלום מממש דבשר הרי אלו מותרין לאכלן בחלב לפי שאין כאן אלא נ"ט כנ"ט של בשר בתוך הדגים שהבשר נותן טעם בקדירה והקדירה בדגים ועדיין לא נתערבו הבשר והחלב ולפיכך אין ראוי לחול עליו שום איסור לאכלן בכוח • קערה חולברת זקערה שאכלו בה בשר שהדחים יחד במים רותחין מתרות בין שבארנו • אבל בשר בהמה אסור לאכול גבינה אחריו שהבשר מתעכב הוא בין השניים ובשר של בין השניים בשר גמור הוא • שנאמר הכשר עורנו בין שיניהם • כיצד הוא עושה ממתן כשש שעות ואוכל • אכל גבינה ורצה לאכול בשר אם לילה הוא מקנח פיו ורוחץ ידיו ואוכל מיד שהגבינה רכה היא ואינה מתעכבת בין השניים • ואם ביום הוא אינו צריך לרוחץ ידיו שהרי הוא רואה אם נדבק בידיו מן הגבינה כלום אם לא • ויש מי שהורה שאין צריך קנוח הפה לעולם לאכול את הגבינה תחלה • ואינו מחוור • אבל עוף או חיה יש מי שהורה שאוכל לאחריהן מיד הגבינה בלא קנוח הפה ובלא נטילת ידים ואין דבריהן מחוורין • וגדולי המחברים אסרוהו כאוכל את הבהמה • אבל אם אכל גבינה תחלה אוכל אחריה עוף או חיה בלא קנוח הפה ובלא נטילת ידים • ולזה דעתנו נוטה • וכזה ראוי להורות • קינוח זה שאמרנו שצריך בין גבינה לתבשיל של בשר • עושה אותו בכל דבר חוץ מן התמרים והקמח והירקות • ויא שצריך לקנח פיו והוא הדין שצריך להדיח עוד פיו במשקין • ויא שמקנח או מדיח ודי לו באחת מהם • ולזה הדעת נוטה • אין לשין את העיסה בחלב • ואם לש כל הפת כולה אסורה ואפילו לאכול אותו במלח מפני הרגל עבירה • כיוצא בו אין שטיין את התנור באליה ואם שט ואפה בו את הפת כל הפת אסורה גזירה שמא יאכלנו בחלב • ואם שנה בצורת הפת ועשה כעין קטנים כעין השור מותרת שהרואה יודע שלא שנו בצורתו אלא להיכרא בעלמא וישאל ויאמרו לו • הסיק את התנור קודם שיאפה את הפת כל הפרט מותרת שכבר הוכשר התנור בהיסק זה • ואפילו היה התנור של חרס • כמה דברי אמור' שהסיקו מבפני • אבל בוכיא שהסיקו מבחוץ אסור • ואם מלא אותו גהלים מבכנים עד שיתלבן מותר • פת שאפה בתנור אחד עם בשר יש מן הגאונים ו' שאסר לאכול אותה עם החלב שהפת קולטת ריח הבשר • לפי שהתנור אר ואין

בית שלישי ושער חמישי

הריח מתפשט ונקלט בפת ריחו של בשר כשעמו ויש מי שהתירו ונראין דבריו וכן הדין לדגים שנצלו בתנור אחד עם בשר ובשער הראשון של בית התערוב יתבאר יותר מזה הכחל אסור לבשל עם הבשר מדברי סופרי בין שהיה החתל של מניקה שיש בו חלב הרבה בין שהיה כחל שאינו של מניקה חכמים אסרוהו גזירה משום בשר בחלב ואפילו לבשל אותו בקדירה בפני עצמה אסור כיצד הוא עושה קורעו שתי וערב וטחו ככותל או משימו תורת המכש כדי שיסחוט חלבו ויצא ואחר כך מכשלו ואפילו בקדירה עם בשר בשלו בקערה בפני עצמו ולא קרעו מותר בשלו עם הבשר בקדירה אסור בין היא בין הבשר שנתבשל עמו עד שיהא בבשר וברוט ששיכנגד כל הכחל וכחל עצמו מן המניין כמו שיתבאר בבית התערובת ולצלי בפני עצמו מותר אפילו לכתחלה בלא קריעה וטיחה ככותל כלל ויש מי שהורה דלא התיירו לצלי אלא בקריעה קצת כדי למרק קצת החלב אבל שלא בקריעה כלל אפילו לצלי אסור לכתחלה עבר וצלה קורעו ומוציא חלבו ומותר וכן הדין לקדירה בפני עצמו ויש מחמיר להצריכו לכתחלה קריעה שתי וערב וטיחה ככותל ואפילו לקדירה בפני עצמו ולצלי קריעה כל שהו וראוי לחוש לדבריו וכן ראוי להורות הלכה למעשה הכחל מותר לצלותו עם בשר בשפוד אחד שהוא מותר לצלותו בפני עצמו בדא בשנתן הבשר למעלה כנגד זנב השפוד והכחל למטה ותולה את השפוד בתנור ראשו למטה והנבו למעלה נתן את הכחל למעלה והבש למטה אסור כדי שלא יזוב החלב שבכחל עבר וצלה הכחל למעלה מותר ויראה לי שהיה והוא הטעם למולחו עם הבשר נתנו למטה מן הבשר מותר לכתחילה למעלה מן הבשר אסור לכתחילה עבר ומלחו מותר ומכאן אתה למד שמותר לכתחלה לחתכו בסכין שחתכו בו בשר וכן מותר להתוך בשר בסכין שחתכו בו כחל וכן הדין לאכול זה בצלי שאכלו בו זה שהרי התיירו לצלותן בשפוד אחד

השער החמישי בדיני דם דגים וחגבים וביצים וניקוד

תאכילם ועכסם ואלכלול עם זה דין כינס טעמא עליה קולט דם

וכן אלכלול עם זה דין משקין מנולין

דם דגים וחגבים וביצים מותר מן התורה שלא אסרה תורה אלא דם עוף ובהמה והדומה להם שנאמר כל דם לא תאכלו לעוף ולבהמה והחיה בכלל בהמה ודמה אסור מן התורה וכמו שנתבאר בשער שלישי של בית זה וכן דם מהלכי שמים אינו אסור מן התורה שאינו כעוף ובהמה לדיניו אף על פי שדמים אלו מותרים מן התורה אסורים הן מדברי סופרי משום מראי העין ולפיכך היה אוכל את הככר ונושך בו בשיניו ונתגלעו שיניו דם שעל הככר גזרו ואוכל ארז הככר אבל של בין השיניו אינו צריך לקנח פיו ולא להריח אלא הולך ואוכל ממנו ואינו נמנע וכן דם דגים אם יש בו דבר המוכיח שהוא דם דגים מותר לפיכך אעפ" שנסו בקערה אם יש בו קשקשים הרי זה מותר וכן בדם חגבים ויראה לי שמכאן אנו למידין שאין

בית שלישי ושער חמישי לד

דמים אלו אוסרין תערובתן וקו' הדברים הן בעצמן כשיש להם מוכח מותרים
כש בשנתערבו שאין ניכרין בתערובתן שהן מותרים . שלא אסרו את אלו אלא
בעינן . ומשום מראית העין : דם ביצים שאמרנו דווקא כשאין אפשר להסתפק
בהם שתהא הביצה מרוקמת אבל אם נפל הספק בדבר זה אסור מעתה אינו דם
ביצים . אלא דם אפרוח : לפיכך ביצה שנמצא עליה קורט דם אם נמצא על הלמון
שלה כל הביצה אסורה שכל שנמצא דם על ההלמון חוששין שמא מחמת רקום
אפרוח הוא . אבל נמצא על ההלמון שלה באיזה מקום שימצא זורק את הדם
ואוכל ארת השאר בידוע שאין כאן רקום . וזה כדעת הגאונים . ויש מגדולי
החכמים שאמרו שאין הפרש בין הלמון לחלבון אלא בין זה ובין זה אם נמצא דם
על הקשר וחוצה לו קצת כל הביצה אסורה . נמצא על הקשר לבדו . או חוץ
לקשר ואין ממנו נקשר כלל זורק את הדם ואוכל את השאר . ולהורות למעשה
ראוי לחוש לכולן ואין מורין בה להיתר אלא כשנמצא על הקשר של הלמון לבד
שאינו פושט חוצה לו כלל . או שנמצא על ההלמון ושלא נתפשט לקשר : קשר
זה הוא בראשו החד והוא שנתפשט בה מורע הזרע וניכר הוא לעין : ברא ביצי
ראויה לגדל אפרוחים . אבל ספגא מארעא שאינה ראויה לגדל אפרוחים אין
הביצה אסורה בידוע שאין זה דם אפרוח אלא זורק את הדם ואוכל ארת השאר
בכל מקום שהביצה מותרת שאין כאן ספק רקום . ומפני מה זורק את הדם והלא
הביצה מוכחת עליו . ומה הפרש בינו ובין דם דגים שיש בו קשקשים שהיא
מותר כמו שאמרנו יראה לי לפי שהחמירו בדם הביצים כל שהוא בעין מפני שיש
דם ביצים שאסור מן התורה כמו שבארנו . ביצים שנאסרו מחמת דם שנתבשלו
עם אחרים בקליפתן . או קלופרות וכן ביצים של עוף טמא יתבאר דינם בבית
התערוב בעה . וביצה שהגעילה התרנגולת מכה הנאה כבר נתבאר דינה בשער
השלישי של בית זה :

ולענין נקורני תאנים וענבים ודגים טיש כהם משום גלוי .

צפור

המנקר בתאינה . ועכבר המנקר באבטיח . וכל כיוצא בזה
הנוששין שמא נחש או אחד מן השרצים שיש להם ארס נקר
אותם . ואילו במקו' שיש בו נקב נקבו והעכברים קו' כשמצא
אותם מנוקרים ולא ידע מי נקר אותם . ויראה לי דרוקא מנוקרין או מנוקעין
שהליחה שלהן מגולה . אבל מנוקעין שאין הליחה שלהן מגולה מותר . ולפיכך
פי תאינה אין בו משום גלוי . ואוכל אדם תאנים וענבים כליליה ואינו חושש .
דברים אלו אסור להקל בהם שהרבה החמירו בספק סכנה ממה שהחמירו בספק
איסור . שאם בא זאב ונטל בני מעיה והחזירן כשהן מנוקבין מותרין ואין חוששין
שמא במקום נקב ניקב . ובאלו חוששין שמא במקום נקב ניקר . ולפיכך ניקוח
תאנים וענבים . והקשואים והאבטיחים והרלועים והמלפפונות אפילו הן כבר
בין תלושין בין מחוברין כל שיש בו ליחה אסור . משמרת של יין יש בו משום
גלוי וחוששין שמא שתה משם הנחש . כל משקים שדרך הנחש לשתות מהן אם

נהגלו אסור לשמו' מהם : כמה ישוה מגולין ויהיה בהם משום גלוי : כדי שיצא
הנחש מתחת אוזן הכלי וישתה ויחזור לחורו : וכמה שעור המשקין שיש בהם
משום גלוי ואין המרה נאבדרת בהם בכלים כל שהם בין מועטין בין מרובין :
ובקרקע מ' סאה : היה בהם יותר מכל מקום סאה המרה נאבדרת בהן ומותרין :
ואיזה משקה יש בו משום גלוי המים : והיין : בין חי בין מנוג : והחלב והרשב :
והיין שהחמיץ אסור משום גלוי לפעמים שהנחש שותה ממנו : יין תוסס אין בו
משום גלוי : וכמה תכיסתו שלשרת ימים : משקין שנתגלו בין ביום בין בלילה
אסורין ואפילו ישן בצידן שאין אימרת הושן עליהם : כל המשקין בזמן שהן
מטפטיפין ויורדין אם עושין טיף טיף כנגד טיף טיף : אין בהם משום גלוי : גמיני
ארס הם : של בחור : ושל בינוני : ושל זקן : של בחור שוקע : של בינוני מפעפע
והולך באמצע : ושל זקן צף : לפיכך משקין שנתגלו אעפ ששתו ממנו תשעה
לא ישתה העשירי שמא נחש בחור ששתה מהן והוא שוקע בשולי הכלי : וכן
אכטיה מעשה היה ואכלו ממנו תשעה וחיו : ואכל עשירי ומת : לא ניקור של
נחש אסור בלבד אלא אף ניקור שאר שרצים : לפי שאר הנחש כמית : ושל
שרצים מלקה : משקין שנתגלו אסור לשפוך אותו לרשות הרבים שמא יהרסו
עליהן אחד כרגל יחף ויזיקנו : ולא ירבץ בהן את הבי' : ולא יגבל בהן את הטיט :
ולא ישקה בהן לא בהמתו ולא בהמת חבירו : ולא ירוחץ בהם פניו ידיו ורגליו :
ואפי' מקום שאין בו סרט כרמוני הפנים : אסור ליתן מעות לתוך הפה : ותבשיל
תחת המטה ולנעוץ סכין באתרוג ויניחנו שם : וצריך אדם להזהר הרבה מזיעת
האדם שכל זיעת האדם כסם המות חוץ מזיעת הפנים : במקומות אלו שהקילו
משום גלוי : איפשר משום שאין הנחשים מצויין כאן : ושומר פתאים ה' :

השער הששי בדיני גבינה של גוי עעז וחלב שהלבו

גוי עעז ואין ישראל נאכל ונוריים של גוים עעז : ואכלול עם דיכי הנניקס
דין נכיקס שנכנו אונתו עאלב כהקס ידועס : ואחר כך
פסקטס הכקסס ונאנאקס מריפס :

גבינה

של גוים עעז אסורה : והרבה טעמים נאמרו באיסור : מפני
שמעמידן אותה בעור קיבורת נבילה : ומפני שטחין פניה
בשומן חזיר : ומפני שמערבין בה חלב טמא : ואפי' שהלב
טמא אינו עומד אפילו כן יש לחוש שמא בשאר מן החלב הטמא בתוך נקבי
הגבינה : החמאה שלהם אסורה גם כן מן הטעם הזה שאמרנו : ואפילו בשלו
אותה אסורה : ואין אומרים בידוע שהלכו צחצוחי חלב טמא שבה שאם אתה
אומר כן אף חלב שהלבו גוי עעז שאסרו מפני תערובת חלב טמא והא מות' לגבן
ממנו גבינה : או לעשות ממנה חמאה ויבשל עד כדי שילכו צחצוחי חלב טמא
באומד : אלא מכאן אתה למד שאין להם תקנה לעולם לפי שכל הדברים האלו
הלכו בהם לחומרא להתרחק מאסורי גוים עעז : ומי שהתיר החמאה לאחר
כישול לא נראו דבריו כלל : מקומות שידוע ממנהג הגוים עעז שבהם שאין

מערבין

בית שלישי ושער שישי לה

מערבין לעולם חלב טמא עם חלב טהור שמאוס הוא לחם : וכן ידוע שנהגו בהם
 לאיסור לטווח פניהם בשומן חזיר כגוים עע"ז הללו שאוכלין גבינה בימי תעניתם :
 ואסור להם לאכול בשר באותן הימים : וכן ידוע שאין מעמידין אלא בציצית
 הפרחים : אפי' כן אסור לאכול גבינות הגוים עע"ז : לפי שדבר זה יראה שנאסר
 במגין כמו היין : וכל דבר שנאסר במגין אף על פי שאסרוהו לטענה ובטלה
 הטענה האיסור במקומו עומד : חלב שחלבו גוי עע"ז אסור כמו שאמרנו חוששין
 שמה ערב לתוכו חלב דבר טמא לפיכך אם היה חולב בכיתו וישראל יושב בחוץ אם
 ידוע שאין דבר טמא בעדרו מות' ואע"פ שאין ישראל רואהו בשע' שהוא חולב : היה
 דבר טמא בעדרו : וישראל יוש' בצד העד' והגוי עע"ז חולב לצור' ישראל : ויודע שחלב
 טמא אסור לישראל אע"פ שאין ישראל רואהו כשהו' יש' אם כשהו' עומד רואהו מות' :
 מתירא הוא שמה יעמד ויראהו : כבר ביארנו בשער ג' של ביר' שני שחלב
 הטריפה אסור כגוף הטריפה : ולפיכך בהמה טרפה שגבנו גבינות הרבה מחלבה
 אסורים : גכנו גבינות מבהמה ידועה ונשחטה וגמצאת טריפה כגון שנמצאת
 בחט בעובי בית הכסות : או באחד מן המקומות שעושה אותה טריפה אם
 הוגלד פי המכה בידוע שהוא ג' ימים קודם שנשחטה לכל הפחות ולפיכך כל
 הגבינות והחלב שחלבו ממנה תוך ג' ימים שלפני השחיטה אסורים בודאי ואם
 לא הוגלד פי המכה הרי זה ספק : וכן כשהוגלד פי המכה ונעשו הגבינו' מחלבה
 וקודם ג' ימים יש מגדולי החכמים שאסרו ואף על פי שחוקה דאורייתא ויש לומר
 שמעמידין הבהמה על חוקתה שהרי בשעה שנוצרה בחוקת כשירה היא אפילו
 כן גבינות אילו אסורות שלא אמרו חוקה דאורייתא אלא בחוקה שיש לה : ערת
 ברור נחוקת פנויה שבשעה שנולדה ודאי פנויה הייתה בבירור וכן חוקת נשוא'
 שנשאת נודע בבירור שהיא נשואה : אבל כבהמה לא נודע בשעה שנולדה שלא
 הייתה טרפה שמה טריפה היא מן הבטן אלא כשעברו עליה שנים עשר חדש
 נודע שלא הייתה טרפה כשנולדה וכן כל זמן וזמן שהיא חיה נודע שהייתה
 כשירה קודם אי' חדש הזמן הזה וכל חוקה כזו שאין לו זמן ברור אין הולכין
 אחריה : ויש מי שהתיר ונותן טעם לרביו' לפי שרוב בהמות כשרות הן והולכין
 אחר הרוב מן התורה וזו עכשיו היא שנטרפה שהרי אמרו נשחטה בחוקת היתר
 עומדת עד שיוודע לה במה נטרפה ומ"מ כטריפת סירכא וכיוצא בזה : שאי אפשר
 לומר שעכשיו ממש נטרפה אסורות דכל שאתה יודע באמת שלא נטרפה עכשיו
 ממש אכ' כבר יצאה זו מחיים מחוקת הרוב ואי אתה יודע במה ובספק איסורי
 תורה ספיקא להומרא : וכן אמרו משמן של מקצת גאונים ז' שהבהמ' שנמצאת
 טריפה אסורין הגבינות שנעשו מחלבה למפרע : היו הבהמות רבות וגמצאת
 אחת מהן טריפה הולכים בה אחר שיעור ששים כשאר האיסורי' : המוריים של
 גוים עובדי ע"ז אסור ולמה אסרוהו מפני שמעריבים בו יין ולא אמרו אלא בשלישי
 שהוא כחוש : אבל הנסחט ראשון ושיני מותר מפני שמן הוא ואין נותנין בו
 יין : המוריים לא נאסר לחלוט' בכל זמן ובכל מקום אלא במקומות שהיין בהם
 בול יותר מן המוריים : אבל במקומות שהיין ביוקר יותר מותר בידוע שלא יוק
 בנכסיו מדעת : לערב היוקר בזול וימכור היוקר בראי מה שהוא בזול הביארוהו

בית שלישי ושער שישי

ממקום שהיין ביוקר למקום שהיין בזול אסור מעשה היה בגוי שהביא ספינה טעונה מוריים לעכו מקום שהיין בזול ולא אסרוהו והושיבו עליה שומרי בעכו לא אסרוהו מפני שבמקום שבעכו שמה יערכו בו עכשיו שהיין בעכו בזול יורטר מן המוריים ויראה לו שמכאן אנו לומדים שבמקומות שהדבר ידוע שאין מערבין בו יין נקח מכל ארס שהרי לא נאסר לגמרי והרי חזר הכל עכשיו כראשון ושיני בזמנן וכן מפקידין ושולחין אותו על גוי שאין הגוי נותן ארעו לסלק מוריים ולתת יין שהרי לא ידע שהיין יפה למוריים ואם בא לסלק ולהחליף מים הוא נותן ולא יאה חמור מפקיד מלוקח מגוי וליקח עכשיו מן הגוי מות כמו שבארנו כבשין של גוים שדרכן לתת לתוכן יין לפעמים אע"פ שאינו יודע שכולן נותנין לתוכו יין אסורים באכילה ואף על פי שסתם יינם אינו אסור אלא מדברייהם אסור מספק והרחק הוא שעשו כדי להתרחק מתבשיליהם וכבשיהם של גוים כבשין שבידוע שכולן נותנין לתוכן יין אע"פ שאינו יודע שנתנו לתוך אילו ממש אסורים בהנאה כאילו ודאי נתנו לתוכן יין ויש מי שאומרים שכולן אסורי בהנאה לפי שהיין בתוך אילו מכשיר את כולן והרי אילו כאילו היין שבהן עיקר ולפיכך כולן אסורי בהנאה ויש מרכות שהורו שימכרו כולן חוץ מדמי יין נסך שבהן וכיצ משערין אותו ואנו לא ידענו כמה נתנו בהן אומדין כמה דרכן לערב בכיוצא באילו וימכרו חוץ מדמי יין נסך שאנו אומדין שנתנו בהן וירא לי שזהו עיקר הזתים שהגוים כובשין אותם מותרין ואפילו באכילה ואפילו הרפוין הרבה שאם תאחזנו ותשמט גרעינתו מותרות ואין חוששין שמה זלפו עליהם יין אלא שמנן הוא שרבה עליהן ומחמת כן הם רפוין :

השער השביעי בבישולי גוים ופת של גוים עעז

הפת

של גוים אסורה ולמה אסורה מפני קרוב הדעת חששו חכמים שאם תהא הפת של גוים מותרת יבא לאכול עמו ויתחתן עמו כדרך שאמר הכתוב וקרא לך ואכלת מזבחך ולקחת מבנותיו לבניך : הפת היי נפש יש בו ומפני תקלותו אסרוהו ומפני שהיי האדם תלוי בו עמדו עליו והתירוהו במקצת כיצד פת של בעלי בתים אסרוהו לעולם ואין מתירין אותה אלא מפני סכנת נפשות כשאר איסורי של דבריהם : ויש מגדולי המורי שאסרו אלא אם צם ג' ימים בלא מאכל ובשם מקצת הגאונים אמרו שמשום עונג שבת מתירין אותה אם לא היה לו מה יאכל בשבת אוכל אפילו פת של בעלי בתים : איסורו של פת אע"פ שמחמת השש התנורה נגעו בו אפילו בביתו של ישראל אסורה ואפילו חוץ לעיר שלא חלקו באיסור כדי להתרחק ביותר מן החתנות של גוים שעיקר הדת תלוי בו שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחך ולקחת מבנותיו וכתוב וזנו בנותיו אחרי אלקיהם והזנו את בניך אחרי אלקיהם לפיכך האוכל פת מבעלי בתים של גוים עעז בשום מקום עברין הוא שעבר על גזירת ב"ר ואם ת"ח הוא אסור לספר שמוע משמו עד שיפרוש ויקבל עליו דברי חכמות :

בית שלישי ושער שביעי לו

חברות פת של פלטר אין תקלת החיתון מצוי בו ככ שאין כאן קרוב הדעת
אומנותו הוא ובאומנותו הוא עוסק : והכל לוקחין ממנו . ולפיכך היתרו לקנות
פת ממנו במקום שאין פלטר ישראל מוכר פת כמוהו : היה שם פלטר ישראל
מוכר פת כמוהו אסור ואם לא היה פת פלטר ישראל כפת פלטר גוי לוקח מפרת
פלטר גוי שערב לו יותר . ופלטר גוי שלקח פת של גוים בעלי בתים אסור ככעל
הבית : גוי שלקח פת של פלטר גוי מותרת שלא הלכו באיסור וזה אחר מי
שהפת בידו עכשו אלא מי שאפאה : כוחח של גוים אמרו משמן של גאונים
ש אין חוששין לו משום פת שיש בו שלא אסרו פת אלא משום חתנות וכוחח אין
בו משום חתנות : הפת גמלאכות יש בו . הסק התנור . ואפייה . והפוך גהלים
להוציא הומן לקרב את האפייה . נעשה אחת מג' אילו על ישראל הפת מותרת :
יש מגדולי המהברים שהתירו אפילו השליך ישראל קיסם לתוך התנור שאף
קיסם הוא מוסוף חום והרי זה כמהפך בגהלים . ויש מי שאומר שאין קסס מועיל
ש אין זה מלאכה גמורה אלא קצת מלאכה . ודברי הראשונים גראין לי עיקר .
ש אין לך כל קיסם וקיסם שאינו מוסוף חום ומקרב האפייה כהפוך גהלים . וכן
נהגו ומנהגן של ישראל תורה הוא : ירקות או בשר או דגים ששלקו או שבשלו
אותן גוים עזו אסורים ודבר זה גכ אסור משום חתנות בדא כשהתחיל גוי וגומר
בשולו . אבל אם לא נעשה הכל על גוי מותר . כיצד הניח גוי על האש ובא ישראל
והפך בו קודם שהגיע למאכל בן דרוסאי מותר הניח ישראל ומיד בא גוי והפך
בו הרי זה מותר . הניח גוי והגיע מחמרת מעשוי למאכל בן דרוסאי אף על פי
שבא ישראל וגמר בשולו הרי זה אסור לפי שכל שהגיע למאכל בן דרוסאי הרי
הוא כמכושל . איזהו מאכל בן דרוסאי כל שהגיע לשליש בשולו . הניח ישראל
עג גחלים עומכות שלא היה החבשיל מתבשל עליהם אם בא גוי והפך בהם
ונתבשל הרי זה אסור שכל שלא היה יכול לבא לידי מאכל בן דרוסאי בהנחת
ישראל אין הנחתו נחשבת לכלום . הרי זה כאילו הניח גוי וגמר גוי . הניח ישראל
עג האור והניח גוי לשמור ולהפך בו ואינו ידע אם שלקו גוי מעל האור עד שלא
הגיע למאכל בן דרוסאי אם לא הרי זה מותר ואין חוששין לו דספק בשל דבריה
הוא ולקולא . ועוד שאין לו הנא בסלוקו עד שנדוש שם לקו והחזירו . כשאסרו
בישולי גוים לא אסרו אלא בשנתכוין הגוי לבשל אבל אם לא נתכוין הגוי לבשל
מותר . לפיכך גוי שהסיק את התנור להשליך שם יתודות רטובות של עץ כדי
ליבשן והייתה דלעת וכיוצא בזה טמונה בתנור וגוי לא ידעה הרי זו מותרת לפי
שלא נתכוין הגוי לבשל לא הדלעת ולא היתידות אלא לחוק את היתידות . וכן
גוי שחרך ארז ראש הכהמה אף על פי שהעבירו על האש עד שנצלו ראשי
האזני שהן רכין הרי זה מותר לאכול מהן לפי שלא נתכוין זה לבשל לא להשיר
השער . וכן כל כיוצא בזה נתכוין לבשל כלום אף על פי שלא ידע ולא הרגיש
בתבשיל זה של ישראל הרי זה אסור שהרי נתכוין לשם תבשיל בעולם . אעפי
שאמרו שהמליח הרי הוא כרותח של עלי והכבוש הרי הוא כמכושל גוי שמלח
בשר או דגים או שכבשן מותרין שלא אסרו אלא דבר שנתבשל או נצלה על
האור . דברים יש שנכשרין באכילה על עישון עשן גוי הרי אילו מותרים שלא

בית שלישי ושער שביעי

אסרו אלא מה שנעשה על האור כמו שאמרנו • כשגזרו חכמים על בישולי גוים
לא גזרו אלא על דבר שאינו נאכל כמות שהוא חי ודבר חשוב שראוי להעלותו
על שולחן מלכים אם לאכילה ואם ללפת בו את הפת • דבר הנאכל כמות שהוא
חי אף על פי שהוא ראוי לעלות על שולחן מלכים או שאינו ראוי לעלות על
שולחן מלכים אעפ שאינו נאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי גוי • ולפיכך
דייסא מותרת וכן הקלירות מותרין לפי שהחיטה נאכלת כמו שהיא חיה הרבה
אנשים כוססין אותה • הדגים הקטנים המלוחים שבשולן גוי הרי אילו מותרים
אף על פי שהן עולין על שולחן מלכים מחמת מלחן הרי הן נאכלים כמו שהן
חיין משעה שנמלחו ואין הפרש בין שמלחן ישראל ובשולן גוי ובין שמלחן גוי
ובשולן ישראל ובין מלחן גוי ובשולן גוי מותרין שמשעה שמלחן הכשירן לאכילה
ועדין מותרין הן כמו שבארנו שאין המליחה אוסרתן • וכשתזכור ומבשל דבר
הנאכל כמו שהוא חי בישל דגים גדולים מלוחים אף על פי שיש מקצת אנשים
אוכלים אותם חיין מחמת מלחן אכילה זו אכילת הדחק היא הרבה ואינה אכילה
היא לפיכך בשולן גוי עעז הרי אלו אסורין ויש מן החכמים שהתירו • והראשון
נראה עיקר • וכן בציים שבשולן גוי עעז הרי אילו אסורין שעולין הן על שלחן
מלכים ואינם נאכלין כשהן חיין אלא כדחק גדול • ולא לכל אדם • תמרים
המתוקים שבשולן גוי עעז בתנור מותרין דנאכלין כמו שהן חיין לכל אדם • תמרים
שהם מרים הרבה שאין נאכלין לעולם אלא על האור אסורים שאף הם מתוקים
הם אחר כך ועולים על שולחן מלכים ואינם נאכלים אלא על האור • והקטנית
יש מקצת אנשים אוכלים אותם כשהן חיין אף הם אסורים לפי שאין נאכלי אלא
על דחק גדול דבר הנאכל כמות שהוא חי שנתערב עם דבר שאינו נאכל כמו
שהוא חי ובשולן גוי עעז • רואין אם עיקר התכשיל מן הדברים שיש בהם משום
בישולי גוים הרי זה אסור • ואם עיקרו מן הדברים שאין בהם משום בישולי גוים
הרי זה מותר • לעולם הולכים אחר העיקר ומניחין ארץ הטפל בין להקל בין
להחמיר • ולפיכך הרסנא שעושיין לדגים והוא מציר דגים הנאכל כמו שהוא חי
ומקמח הרי זה אסור • שאין הציר עיקר אלא הקמח וכן כל כיוצא בזה • ואותן
לחמין שעושיין בתכלין וטחים פניהם בכצים לגוי הרי אילו מותרים שהלחמים
עיקר והן מותרים שלחמי הפלטר הם • וביצה שעליהן טפילה היא להם • כל
שאסרו חכמים בענין של תורה אסרו • ולפיכך כשם שפליטת אסורי תור אוסרת
תערובתן גם איסורים של דבריהם כן • ולפיכך כשר או דגים שבשלו הגוים עעז
עם הירקות הנאכלין כמות שהן חיין הירקות אסורות • וכן בשר שמבשלין בתוך
הפת אם בשולן גוי עעז אף על פי שהסיק ישראל את התנור אין הפת אסור מחמת
בישולי גוים הרי היא אסורה מחמת פליטת הבשר • דכל שנאסר הבשר מחמת
בישולי גוים עעז אף פליטתו נאסר והוא שנבלע בפת ואסור • וכן הסכימו גדולי
המחברים והוא עיקר • ולפיכך הכלים שבשלו בהם הגוים עעז דברים שיש בהן
משום בישולי גוים אסורים • ולפיכך צריך לזוהר בשפחות נכריות שמבשלות
לעצמן בכית רבן ישראל בקדירות של ישראל שלא יניחו הן על האור ואם קדמו
והניחו צריך שיהפך בו ישראל קודם שיגיע למאכל בן דרוסאי כמו שבארנו •

הבית הרביעי איסור התערובת והבשירין וחלקתי אותו

לד' סגרים הסער הסאסון כסאסור מעורר סתערובת כסאסורן וכסרין וכסר
 סאסור סאסור את ססיתר בתערובתו וכמה תסיה תקתנו :

איסור

שנתערב בתוך ההיתר אעפי שלא נמוח ועומד בעינו וזורק
 אוסר את תערובתו בפליטתו אם אין בהיתר ששים כנגד כל
 החתיכות של איסור לפי שאין ידוע כמה פלטה עד שנשערה
 בו ולפיכך מן הספק משערין בכולו . ולא באיסורי תורה בלבד אמרנו אלא אפי'
 באיסורים של דבריהם ככחל וכיוצא בו משערין בכולו וממנה אתה למד למי
 שבישל איסור בקדירה ואחר כך בישל בה היתר ביומה שמשערין בכל הקדירה
 ולא באומד פליטתה . ויש מי שאומ' שלא אמר לא באיסור שאינו חוזר להכשירו
 ככחל וכיוצא בו וכן בקדירה של חרס שאין החרס יוצא מידי רופנו לעולם אבל
 בקדיר' של מתכת וכף של עץ וכיוצא בזה אין משערין בכולו . לא אומדין אומד
 יפה כמה יצא ממנו ומשערין בו . והראשון עיקר' נייער כזית חלב בכף חדש ואח'
 כך גיער בה ביומה קדירה של בשר אין משערין בכל הכף לא בכזית חלב שנייער
 בה שהרי נודע האיסור כמה היה . היית' הכף ישנה שנייער בה את הבשר הרבה
 וכיומה נייער בה כזית חלב יש מן שאומר שבזו משערין בכל הכף לפי שהי' בלועה
 מבשר בחלב והרי כל הבלע חתיכת איסור כחתיכת נבילה ולא נודע שיעור כל
 מה שבלעה וכל מה שפלטה ולפיכך משערין בכולה כמו שאמרנו . ויש מרבתי
 שהורו שאין אומר בבלע חתיכה עצמה נעשירת נבילה ולפיכך בין בחדשה בין
 בישנה אין משערין אלא בכמה שבלעה מן האיסור : דברים שאמרנו בשאין
 שם קפילא לטעום את התבשיל אבל אם יש שם קפילא גוי ונתערב מין כשאינו
 מינו טועמו ואם אמר כמסית לפי תומו שאין ניכר טעם האיסור כתבשיל מותר
 בידוע שאין בתערובתו א' בששים . קפילא זה שאמרנו לא שיהא אומן אלא
 אפילו סתם בני אדם שהטעם שאינו נרגש לסתם בני אדם אינו טעם . היה אומן
 יראה שאפילו שאלוהו אם נרגש בו טעם האיסור וידוע שלענין איסור והיתר
 שואלין אותו סומכין עליו שאומן אינו משקר כדי שלא יקלקל אומנותו שיצא
 עליו שם רע שאינו בקי באומנותו . ויש מי שאוסר עד שיהא אומן ואומר במסית
 לפי תומו : הצונן אינו מפליט ואינו מבליע לפיכך אינו אוסר בנגיעתו את ההיתר
 כמו שיתבאר . ומה הוא שאוסר . החם . באיזה חם אמרו יש מי שאומר שאין
 מפליט ומבליע אלא חם הראוי לבשל ולפיכך חם של כלי ראשון שהוא מבשל
 הוא שיש בו כח להפליט ולהבליע אבל כלי שני שאינו מבשל אינו מפליט ואינו
 מבליע . וכן עירויין של כלי ראשון אינו מפליט ואינו מבליע שאין עירוי של כלי
 ראשון ככלי ראשון . ואין דברים אילו נכונים שחום בירת השמיטה וחום חלב
 הכסלים מועט מחום כלי שני ומפליטין ומבליעין . כמו שיתבאר שאין הבליעה
 והפליטה תלוין בבישול ולפיכך חוששין לכל חום שע' האש . ואפילו אין היד

בית רביעי ושער ראשון

סולדת בו כמו שבארנו : המלח מחמם ומפליט ומכליע שהמליח הרי הוא
 כרותח לפיכך בשר שחוטא שנמלחה עם בשר נבלה אסורה וכן דג טהור
 שמלחו עם דג טמא ברא בשוהו שניהם מלוחים וכן כשהיה הטמא מליח
 והטהור תפל אבל אם היה טהור מליח וטמא תפל מותר לפי שאין חוס המלח
 גדול שיפליט החתיכה שלא נמלחה אף על פי שהחתיכה המלוחה נוגעת איה
 החתיכה המלוחה מכלעת החתיכה הטפלה מה שהיא פולטת ואינה מפליטה
 ציר של עצמה אלא מעט ואותו מעט אין בו כח להכליע בחתיכה המלוחה מפני
 שחתיכה המלוחה פולטת וכל שהיא פולטת הרבה אינה כולעת אותו המעט
 דברים אילו שאמרנו וראה לי דוקא בשוהיה טמא המליח למטה והטהור הטפל
 למעלה שהתחתון גובר ומחמם את העליון ומכליעו אבל אם היה הטהור התפל
 למטה והטמא המליח למעלה אינו אוסר את התחתון אלא כדי קליפה שהטהור
 שהוא התחתון צונן וגובר ומצנן את העליון ואינו בולע אלא כדי קליפה וברא
 בשוהיה הטמא שמן לפי שהשומן מפעפע ואפילו על צלייה ואפילו על מליחה ונבלע
 בכל היתר ואוסר את כולו וא"כ יש בו ס' של היתר כנגד כל האיסור אבל אם
 אין הטמא שמן אף על פי שהוא למטה והטהור למעלה אינו אוסר לא כדי קליפה
 לפי שאין בו כח לפעפע אלא על צלייה ולא על מליחה שאין המליח כרותח של
 מבושל אלא כרותח של צלי ולפיכך כל איסור שאינו מפעפע שנמלח עם
 היתר כגון בשר שנמלח עם שומנו של גיד ועם קנוקנות שבו וכן שנמלחו עמו
 הקרומות האכורים קולף ואוכל את השאר שאין שומנו של גיד וקנוקנו וקרומו
 מפעפעין בין ככלי בין במליחה ואינם אוסרין אלא כדי קליפה בלבד מליח זה
 שאמרנו בשנמלח הרבה עד שאינו ראוי לאוכלו עם מלחו אבל כל שנמלח פחות
 מכאן אינו כרותח אלא כצונן ואפילו קליפה אינו צריך אלא מדיות בצונן איזהו
 מלוח שאינו נאכל מחמת מלחו כל שנמלח כדרך שהאדם מולח לקדירה ויש
 מגדולי המורי שאמרו שהו' הכשר המלוח הרב שאדם מולחו להצניעו ולהוליכו
 לדרך והראשון עיקר : יש דברים חריפין שמבליעין בחריפותן כמו שיתבאר
 עוף מליח שנפל לתוך כד של חלב או אפילו לתוך כד של כותח שנותנין לתוכו
 מלח אם נאכל הוא עם מלחו הרי הוא כצונן שנפל לתו' צונן שהכותח מלח מעט
 יש בו ונאכל הוא ומלחו ולפיכך מדיחו ודיו ואם היה מליח הרבה עד שאינו
 נאכל מחמת מלחו או שהוא צלי וחם צריך קליפה כחום שנפל לתוך צונן וכן
 אם היה צונן שנפל ומתובל בתכלין ואם הוא צלי חם ויש בו קנקני או שהיה
 מתובל ויש בו נקעים בולע הוא דרך הנקעים הרבה וכולו אסור להניח כד
 של מלח ע"ג כד של כותח לפי שהמלח שואב ארץ הכותח ושואב איכל אותו עם
 הבשר אבל מניחו ע"ג הבית של חומץ של גוים ואינו חושש דגים שעלו
 בקערה מותר לאוכלן בכותח וכבר נתבאר בשער הרביעי מבית השלישי בבשר
 בחלב הדם היוצא בשעת שהיטה ובגמר השיטה חם קצת ומכליע וכבר נתבאר
 בבית הראשון בשער במה שוחט דיני השוחט בסכין של גוים ע"ז והשוחט בסכין
 ששחט בה טריפה הכשר והחלבים המים קצת סמוך לשחיטת הבכמה ולפיכך
 לא יתן אדם הכסלים על הבשר בעוד שהחלב עליהן שהחלבין זבין ובלע הבשר

בית רביעי ושער ראשון לה

ואם עבר ונתן קולף קצת מן הבשר וכבר נתבאר בבית השלישי בשער השלישי
בניקור הבשר שהדברים החריפין מבליעין ולפיכך צנן שחתכו בסכין שחתכו בו
בשר אסור לאוכלו בכותח שהצנן חריף וכולע מן השמנינות שנקרש על הסכין
בד"א בשלא טעמו קודם שיאכלנו עם הכותח אבל אם טעמו היטב ולא הרגיש בו
טעם בשר מותר לאכול עם הכותח. לאחר שיריח היטב מקום החתך. רבין
שיין טעם בשר נרגש בו בידוע שלא נבלע ממנו כלו. חתך בו קישואין ודלועין
ואבטיחין גורר מקום חתך ואוכל בידוע שלא בלעו. שאינם חריפין וכן אין
בטבע למשוך גרירה זו במקום הרחה עומדת אלא שאי אפשר להדיח לפי שהם
רכים ואם יריחם כש שיבלע בהם השמנינות הדבוק על פניהם. ואם חתך בו
לפתות מדיח מקום החתך היטב ומותר לאוכלו בכותח. חתך בו סילקא אסור
אף על פי שאינה חריפה. כצנן כח משיכה יש לה בטבעה. ואם ערב בחתיכה
לפתות אינה צריכה רק הרחה כלפתות לפי שהלפתות מתוקים הרבה ומונעים
במתקנות כח משיכתם מן הסילקא. ולפיכך מדיח רבין. אסור זה של צנן
וסילקא יש מי שאומר שהוא עד כדי קליפה עבה שהיא הנקראת בכל מקום
נטילת מקום והשאר מותר. ויראה לי שהכל אסור הרבה הם בולעים שכן אסרו
קורט של חליתית מפני שמחתכין אותו בסכין של גויים עובדי עבודה זרה ולא
היתירוהו כנטילת מקום. יש אסור שהוא מפעפע ויש אסור שאינו מפעפע
מן הדברים שאינם מפעפעין ושמנו של גיד וקנוקנית שבו. ולפיכך אין אסרין
את תערובתן אלא כדי קליפה. בד"א ע"י עלי או ע"י מליחה כמו שבארנו אבל ע"י
בישול הרוטב מוליך את האיסור ופושטו בכל. והו' שניער את הקדיר או שכסה
אותה הרוטב מכסה את הכל. כל הכבושין הרי הן כמבושלין. והחלב והשומן
מפעפעין. ולפיכך אפילו ע"י עלי ואפילו ע"י מליחה אסורים את הכל עד שיהא
בהיתר ס' כנגד כל האיסור. לפיכך גדי שמן שצלאו בחלבו אם אין בכל הגדי
שיים כנגד כל החלב שבו אסור לאכול אפילו מראש אונן שהחלב מפעפע בכל
כד"א בגדי שמן אבל בכחוש אע"פ שאין בגדי ס' כנגד כל החלב שבו אינו אסור
שהחלב אינו מפעפע אלא כדי קליפה. וקולף ואוכל עד שמגיע לחלבו. שהחלב
של בהמה כחוש כחוש הוא בטבעו ואינו מפעפע. ויא' שצריך נטילת מקום.
והראשון נראה לי עיקר. לא שיש לחוש לדברי המחמירי באיסורי של תורה.
כוליא שצלאה בחלבה מותר לפי שהקרום מפסיק בינה לבין החלב ומונע ארס
הכוליא מלבלוע. ואף על פי שהקרום בעצמו אסור כמו שבארנו שהקרומות
אינן מפעפעין. רוב כל האיסורי שיעורן בס'. וכשמשערין משערין ברוטב
ובקיפה ובחתיכות ואפילו העצמות מצטרפי לבטל ולא עוד אלא אפילו עצמות
של חתיכת איסור מצטרפי לבטל את האיסור כדרך שקליפי איסור מצטרפי עם
אוכלי היתר לבטל את האיסור. מוח שבעצמות האיסור אסור ומצטרף עם
האיסור חרסי הקדירה אין מצטרפין עם ההיתר לבטל את האיסור. כדירת של
איסור שנפל לתוך הקדירה שיש בה יתר מס' של היתר ונצמק ההיתר ונמצא
שעכשוו אין בהיתר ס' כנגד האיסור אסור אף עלפי שמתחלתו לא היה בו כח
לאיסור לאסור ההיתר עכשוו שנתמעט הוור ואוסר לא תהא קדירה זו חמורה

בית רביעי ושער ראשון

ה

יותר מקדירה אחרת : ואילו נפל כזית זה לתוך קדירה אחרת שאין בה ס' אוסר
 אף עכשיו אוסר בקדירה זו : יש מי שהורה שאומדין אומדן יפה כמה בלוע מן
 ההיתר בתוך דופני הקדיר' ורואין אותו כאילו הוא בעין הקדירה ומצטרף לבטל
 את האיסור : ויראה ל' דדוקא במין כמינו שבטל ברוב מן התור' ושיעור ס' בזה
 מדברי סופרי' ולפיכך הולכי' בהם להקל אבל מין שאינו מינו דכזית בכדי אכילת
 פרס מן התורה ואפילו טעמו של גיד כעיקרו אין הולכין בו להקל ואין משערין
 אלא מה שבא לפנינו בתוך הקדירה היתר שבה בעין כנגד האיסור : וכבר בארנו
 שאיסור מפעפע אפילו בצלי אוסר את הכל ואפי' עבר מעל האש ונפל איסור חס
 על איסור חס אוסר את הכל : היה אחד חס ואחד צונן ונפל האחד על חבירו
 התחתון גובר לעולם : כמו שבארנו למעלה : ולפיכך נפל חס לתוך צונן אינו
 אוסר אלא כדי קליפה : ואם נפל צונן לתוך חס הכל אסור : טיפת חלב שנפלה
 על חתיכה של בשר אם יש באותה טיפה ליתן טעם באותה חתיכה הורה כל אותה
 החתיכה כחתיכת נבילה עד שאפילו היה באפשר לסחוט החלב שבה ולהוציאו
 כולו אפילו כן אסור לפי שאין כאן איסור מעורב לתוך היתר אלא כל אחד ואחד
 דבר בפני עצמו ותערובתו אוסרתו והזהר הכל כגוף אחד של איסור והרי זה כבשר
 בחלב וחלב בבשר : ולפיכך בין שחזר ונפל לתוך יורה של חלב בין שנפל לתוך
 קדירה של בשר אסור עד שיהא בו ס' כנגד כל החתיכה מה שא"כ בשאר האיסורי'
 שאם נפל איסור ע"ג חתיכה של היתר ואסרה ונפלה אותה חתיכה לתוך קדירה
 אחרת אינה נאסרת אלא לפי חשבון האיסור שבה : שלא אמרו חתיכה עצמה
 נבילה אלא כבשר בחלב בלבד : כד"א בשלא ניער ולא כיסה מתחילה : ולפיכך
 קבלה חתיכה טעם החלב ואסרה ונעשית חתיכה נבילה : אבל ניער הקדירה
 יפה מיד כשנפלה טיפת החלב עליה קודם שתספיק ליתן טעם בחתיכה או שכיסה
 את הקדירה אין משערין טיפת החלב כנגד אותה החתיכה לבד אלא כנגד כל מה
 שבקדירה שע"י שניער או שכסה הרוטב פושט החלב בכל ולפיכך הכל מצטרף
 לבטלו ואין חוששי' שמא לא ניער יפה יפה ולא כסה יפה יפה : הפרשיש בין בשר
 בחלב לשאר איסורי' שנתנו טעם בחתיכה של היתך שהבשר שנאסר מחמת החלב
 שנתן בו טעם אין רואין אותו כחלב שאסרו אלא הכל כבשר בחלב וחלב כבשר
 כמו שבארנו : אבל בשאר האיסורים רואין אותו כדבר שאסרו ולפיכך מלח
 שנאסר מחמת דם או ציה של נבילה ונפל לקדירה ויש בקדירה ס' כנגד ממשו
 של מלח אף על פי שטעם המלח נטעם ונרגש בקדירה וטעם אינו בטל אהמות'
 לפי שאין רואין את המלח כמלח אסור מחמת עצמו וכמלח של ע"ז אלא כדם או
 כציר שאסרוהו : דברי' אילו שאמרנו שאין חתיכה שנאסרה מחמת בליעתה
 שאר האיסורים נעשית נבילה ואינה אוסרת אלא לפי חשבון האיסור שבה מכל
 מקום אם נפלה לבסוף לקדירה אחרת שיש בה ס' כדני לבטל האיסור הבלוע שבה
 אין החתיכה בעצמה חוזרת להיתרה לפי שהאיסור שבה אינו נפלט לגמרי ממנה
 ואינו נבלל בתוך ההיתר שבקדירה מה שא"כ מדבר הנבלל והגמות שאלו נפל דם
 וכיוצא בו לתוך רוטב של היתר ואסרו מחמת מיעוטו וחוס ונתרבה הרוטב של
 היתר עד שיהא בו בין כלו ס' לבטל את הדם הכל מותר לפי שהכל נבלל ונתערב

האיסור

האיסור בין כל ההיתר : חתיכה שנאסרה מחמת שקבלה טעם ממקום אחד אינה אוסרת חברותיה : אף על פי שנוגעות בהן כששתיהן בחן ואפילו נצלו שתייהן כאחד ונוגעות זו בזו בשעה שהן עג האש שהדבר הבלוע אינו יוצא מהחתיכה לחתיכה אלא על רוטב שאם אתה אומר כן אין לך איסור קליפה שהקליפה אוסרת קליפה הסמוכה לה וכן לעולם : ואפילו היתה חתיכת ההיתר שמנה ושומן שבה מפעפע לפי שאין השומן של היתר מוליך עמו את האיסור : אלא במקום שהאיסור יכול להלך בטבעו : בראש כשבלע איסור שאינו מפעפע אבל אם בלעה מן הדברי המפעפעים בטבעם יראה לי שאוסרת חברותיה בין בצלי בין שנוגעות זו בזו חס בחם שהאיסור בעצמו הבלוע מפעפע ויוצא אפילו מהחתיכה לחתיכה : דבריהם אלו שאמרנו אפילו בכשר בחלב שהחלב אינו מפעפע ואפילו שעשאוהו כחתיכת גבילה כמו שבארנו לא עשאוהו כגבילה עצמה לדבר זה : איסור שנתער בהיתר דבר תורה מין במינו בטל ברוב אלא שחכמים הצריכו שיעורים אחרים לפי מה שהוא אסור כמו שיתבאר : ומין בשאינו מינו אם יש כזית מן האיסור בכדי אכילת פרס אסור ולוקין עליו והוא שקראוהו חכמים בכל מקום טעמו וממשו פחות מכאן אסור דבר תורה ער שיתבטל במיעוטו בס' אלא שאין לוקין עליו והוא שקראוהו חכמים טעמו ולא ממשו : לפיכך אם נתערב לפנינו איסור לתוך היתר ולא עמרנו על שיעורו : נפל לתוך היתר שאינו מינו הרי הכל אסור מספק דכל ספק בשל איסורי תורה אסור דבר תורה בודאי עד שנדע שיש בהית' בכרוס ס' כנגד האיסור או שטעמו גוי אומן ואומת שאין בו טעם אותו איסור דבר תורה וכמו שבארנו למעלה : נפל לתוך מינו : כל שנתבאר שרבה החר על האיסור ספקו מותר : לפי ששיעורו ס' במין במינו בדבריה' : וכל ספק של דבריה' להקל : אבל אם לא נתבאר שרבה התנה על האיסור הרי זה ספק בשל תורה וכל ספק בשל תורה אסור : ורא' לי שאם נפל לתוך מינו רואין את שאינו מינו כאילו אינו הוא מינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו כדרך שאמרנו רואין את מינו כמי שאינו להקל : כמה שיעור אכילת פרס יש מי שאומר שהוא ד' בצים ויש מי שאומר ג' בצים ולזה הדעת גוטה : דברים אלו שאמרנו כשאין ההיתר והאיסור לפנינו אבל בהם לפנינו ולא עמרנו על שיעור פלישתו הולכין בו להחמיר אפי' בשל דבריהם שכל שאסרו בשל תורה אסור : ולפיכך כחל שנפל לתוך קדירה של בשר אף על פי שהלב החהל מדברי סופרים ולא עמדנו על שיעור החלב שנפלט ממנו משערין בכל החהל כמו שיתבאר עוד : כבר בארנו שהאיסור שנתערב בתוך ההיתר מין במינו בטל ברוב בשל תורה ומין בשאינו מינו בטל לעולם בס' חכמי החמירו במקצתו ולא נתנו שיעור אחד לכולם ואף באיסורים של דבריהם כמו שיתבאר : וכן אין הכשר האיסורים בענין אחד אלא כל א' וא' לפי מה שהוא ענין : כיצד יש איסור שאוסר תערובתו בכל מה שהוא ההיתר : ויש מי שאוסר אפילו בריחו : ויש מי שאוסר במאה כתרומה : שנתערב במנה : ויש במאתים כערלה : וכלאי הכרם אלא שאין לנו עסק כאן בתרומה וערלה וכלאי הכרם : ויש שאוסר עד שיצא שם ס' ואחר היתר כנגד איסור : ויש שאוסר עד ס' ואילו הן רוב כל

בית רביעי ושער ראשון

האיסורים שבתורה ושבבריהם • ויש שבטל בחמשים ותשעה • ויש שבטל
ברוב • ויש שאוס' בפליטתו לעולם • לא בזמן שמכירו וזרקו ואוכל את השאר •
ודברים אילו יתבארו בשער זה • כל דבר שיש לו מתירין אינו בטל לעולם ואפי'
נתערב באלף • כדא' שנתערב במינו • אבל נתערב בשאינו מינו • הרי זה בטל
כשאר האיסורים • ויראה לי שלא' אמרו דבר שיש לו מתירים • אלא כשהמתיר
עתיד לבא על כל פנים כביצה שנולדה בלט שנתערבה באחרת שהיא מותרת
לערב עכ"פ • וכן אם המתיר בידו לעשותו בלא הפסק כטבל שנתערב בפירות
מעושרין ויש בידו עוד טבלים אחרים שהרי יכול להפריש על הטבל שנתער' מן
הטבל שלפניו שעתיד עדיין לתקנו • וכן כל כיוצא בזה • אבל כמה שאינו בידו
זאינו ודאי שיבא המתיר אינו בדין דבר שיש לו מתירין • ולפיכך ביצה של ספק
טרפה שנתערבה באחרות אף על פי שאפשר שתטעון עוד התרנגולת ויתרו
כלן או שתחיה התרנגולת • וב' חדש אין זה בדין דבר שיש לו מתירין לפי שאין
המתיר ודאי ואינו בידו ולפיכך בטלה היא כביצה טמאה שנתערבה באחרות
ואין כל כיוצא בזה כזה • בהמה או עוף חיים שהם ספק טריפ' שנתערבו באחרים
אפילו באלף אינם בטלים שבעלי חיים אינם בטלים לעולם שחשובין הן • נתפרו
כולן מותרים • שאני אומר כל שהוא פורש מן הרוב הוא פורש • כדא' בשנתפרו
מעצמן אבל הנידון ונתפרו אסורים גזירה שמה יקה הוא ממקום קבוצ • וכן
אסור לקבצם במקום צר כדי שינודו ויתפרו שכל שהוא גורם נדודים יש לגזור
שמה יקה ממקום קביעות • פרשי מקצתם למקום אחד והרוב למקום אחד •
המועטין מותרין והמרובין אסורים שאני אומר איסור לתוך הרוב נשאר • נאבד
אחד מהם • או שטבע אחד מהם כים השאר מותרין • שאני אומר אותו שנאבד
ושטבע הוא אותו של איסור והוא שנאבד מעצמו ולא שאבדוהו בידים • נשחטו
כולן אם בשוגג כולן מותרין • שכבר בטל חשיבותן ואין קונסין שוגג מחמת מזיד •
אבל אם שחטן כמזיד כולן אסורים • חתיכה של נכילה או של דג טמא או חתיכת
בשר בחלב שנתערבה בחתיכה של היתר אם חתיכה קטנה היא שאינה ראויה
להתכבד בפני האורחין לכשתבשל אינה חשובה ובטלה • כמו שיתבאר • וכן אם
היא גדולה ביותר שאין דרכן של בני אדם ליתן כיוצא בה לפני האורחים אינה
חשובה שעומדת היא לחתוך ובטלה • אבל אם היתה בינונית שדרכן של בני
אדם להתכבד בכיוצא בזה לפני האורחים אינה בטלה לעולם • ואפי' נתערבה
באלף שאין דבר חשוב בטל בעמדן בחשיבותו • כמה דברים אמורי לבטל את
עצמו אבל פליטתה בטלה כס' שאין פליטתה חשיבות • ודברים אלו שאמרנו
בחתיכה שהיא אסורה מעצמה כחתיכת נכילה ודג טמא ובהמה טמאה ועוף
טמא שאיסורן מצד עצמן אכל חתיכת היתר שנאסרה מחמת בליעת איסור הרי
הוא כשאר האיסורי שאינן חשובין שאין הבלע חשוב שלא להתבטל חוץ מבשר
בחלב לפי שהוא כחתיכת נכילה כמו שבארנו • חזרו ונחתכו ההתיכורת לאחר
שנתערבו עד שאינן חשובות להתכבד בפני האורחים בטל חשיבותן והרי הן
מתבטלות והוא שהן נחתכו בשוגג כמו שבארנו • איסור קבוע שניכר ונודע
מקומו • אין הולכין בה להקל אחר הרוב • ואפילו רבה היתר על האיסור כל מה

שהוא

שהוא ואפילו אלף כיצד ט' חניות כולן מוכרות כשר שחוטה ואחת מוכרת
 בשר נכילה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח אסור דכל קבוע כמחצה
 על מחצה דמי כדא בשלקח יזא מן הקבוע או שיצא אחד ממקום קביעותם
 ואינו יודע מאיזה מהן לקח שחסק נולד לו בקבוע אבל אם נולד לו חספק
 בפרש מותר כיצד הרי שמצא בשוק אע"פ שכל הבשר הנמצא באותו העיר
 אינו כא אלא מאותן חניות אע"פ מותר לפי שלא נולד חספק בקבוע לא בפרש
 כי הפרש מן הרוב הוא פורש יש איסור שריחו אסור כאילו נתערב גופו של
 איסור בתוך ההיתר כיצד כשר נכילה שמן שצלאו בתנו אחר עם כשר שחוט
 ריח הנכילה הולך ומתערב עם כשר שחוטה ואוסרן ולא עוד אלא אפילו כשר
 שחוט שמן שצלאו עם כשר נכלה כחוש אסור ריח השמן עם הכשר הולך ומפטם
 את כשר הנכלה הכחוש וחוזר כשר הנכילה ומתערב עם הכשרה ואוסרן וכן
 דג ובשר שצלאן בתנור אחד אסור לאכול הדג עם הכותח כאילו נתערב הבשר
 עצמו עם הדג וכן הפת שאפאה בתנור עם הכשר אסור לאוכלו בכותח כדא
 בשנצלו בתנור אחד צר או כיוצא בו אבל אם נצלו במקום רחב הריח מתפורר ואין
 כמו גדול להיותו כמתערב עם כשר השחוטה או הפת והדג ויש מי שהור' בכל
 אלה להתיר וכן הסכמת רוב גדולי המורים הראשונים והאחרונים ומכל מקום
 אסור לצלותם בתנור אחד צר ואם בא לבשלן בקדירה זו לעצמו וזו לעצמו
 אפילו בתנור במקום צר ואפילו פי הקדירה מגולה מותר ואפילו לכתחילה
 שאין ריח המתבשלין גדול כל כך בריה אסורה שנתערבה בתוך ההיתר אסור
 כל תערובתו עד שירבה ההתר עליו תתקן ושישים חלקים לפי שאין בריה בטלה
 בפחות מכן כמה דברים אמורים בזמן שהיא שלימה אבל נחתך ממנה אבר
 שנתרסקה עד שנאכדה צורתה אין זו בריה ובשל חשיבותה והרי הוא כשאר
 האיסורים ואפי' נחתך ממנה אבר לאחר שנתערבה כמה דברו אמורי בשנתך
 בשוגג אבל במזיד הרי הוא אסור בכל שהוא באיזה בריה אמרו בברית נשמה
 ככהמה וגיד הנשה וכיוצא בהן אבל שאר בריות כגון חטה של כלאי הכרם
 וכיוצא בה אינה קרויה בריה שלא תחבטל כשאר האיסורים וכן לא אמרו אלא
 לכטל גופה אבל בזמן שמכירה וזרקה הרוטב כ"ט שאין לפליטתה חשיבות ולא
 דין בריה טבל ויין נכך אוסרים תערובתו במינו בכל מה שהן אלא שאין לנו
 עסק כאן בהם ביצה של עוף טמא או ביצת טריפה שנתרפה בקערה עם ביצים
 אחרים אם ישם ואחרת והיא מותרת ואם לאו איסוריה ומפני כד הוסיפו
 כאן אהת מפני שהביצים יש מהן גדולות ויש מהן קטנות ולפיכך הוסיפו
 אהת להשוות מידתן כדי שלא יצטרך לשער כל אחת ואחת ולפיכך ביצה
 שנתערבה בתבשיל בטלה בס' כשאר איסורים כל שאר האיסורים בטלין בס'
 בין איסורי תורה בין איסורים של דברי חכמים לפי שכך שיערו חכמים שאין טעם
 נרגש ביהר מכאן ואפילו יש כאן אומן ידוע להרגיש בטעמים אין צריך
 להטעימו לו אלא כל שנתערב ביהר מכאן מותר שאין הטעם נרגש בו טעמו
 והרגיש בו טעם האיסור אע"פ שנתערב בס' או ביותר מכאן אסור שאין הטעם
 בטל נתערב בפחות מס' ונמנה גופו של איסור בתוך היתר אע"פ שטעמו גוי

בית הביעיה ושער ראשון

אומן ולא הרגיש בו טעם האיסור אין סומכין עליו להתיר בפחורת מס' ברא
לבטל ממשו של איסור אבל בזמן שמכיר את האיסור וזרקו ולא נשאר שם אלא
פליטתו אף על פי שאין שם ס' כנגד כל האיסור ושעמו גוי אומן ולא הרגיש בו
טעם האיסור סומכין עליו בידוע שיש ס' כנגד כל מה שפלט ולא אמרו משערין
בכולו אלא בשאין שם אומן לטעמו כבר בארנו שאפילו סתם גוי שאינו אומן
ובקי בטעמים אם אומר במסיה לפי תומו נאמן אלא שהאומן ובקי נאמן לעולם
חזקה אינו מכזב כדי שלא יקלקל אומנותו ויא' שאין סומכין א' על האומן הבקי
דמסיה לפי תומו כבר בארנו באיסורי מאכלות שהחל אסור לבשלו בקדירה
עם בשר עד שקורעו שתי וערב ושחר בכותל עבר ובשלו משערין אותו בתשעה
וחמשים והוא ולא הקילו בו מפני שאיסורו מדבריהם שאיסורי סופרים גם
הם צריכים אלא שהחל בעצמו ראוי לחשבו ממניין הס' מפני שהוא עצמו
בשר הוא כמה דברים אמורים בשנתבשל עם הבשר אבל אם נתבשל בירה של
חלב צריך ס' והוא שאין החלב שבו ניכר ונודע עד שנקל ונשער אותו לבטל את
הבשר נתבשל בקדירה עם הבשר אף על פי שיש בקדירה ס' לבטלו אין אמרים
שנפלט כל חלבו ונכשר לה אלא אפי' חזר ונפל לקדירה אחרת אסור ככראשונה
ויראה לי שאם נפל ראשונה בפחות מתשעה וחמשים החל עצמו חזר כחתיכת
נבלה שבארנו בבשר בחלב ולפיכך אם נפל לקדירה אחרת צריך ס' והוא
חתיכת נבלה שאינה ראויה להתכבד בה בפני האורחים שנתערבה באחרות וכן
כל שאר האיסורים שנתערב יבש ביבש בטלין אפי' אחד בתוך שנים ואפי' איסור
של דבריהם אין כאן והקילו בדבר זה לפי שכל אחד עומד בפני עצמו וכיון
שנתבטל ברוב דבר תורה ואין כאן איסור של תורה כשאוכל האחד אנו אומר
זהו של היתר וכן כלם ואפילו באחרון אני אומר מה שנאכל ראשון הוא היה
של איסור וכבר הלך לו וזה של היתר הוא מה שאין כן בדברי הנבללין ולפיכך
אין אוכלן כאחד ואין מבשלין כאחד עבר ובשלין כאחד כל אחד ואחד מורגז
בפני עצמו כמו שאמרנו והרוטב בנט' ויראה לי שאין דברים אילו אמורים
אלא באיסורי גתני טעם דכיון דאין איסורו אלא מחמת עצמו ואפשר לומר בכל
אחד אינו טועם עתה טעמו של איסור כמו שאמרנו הקל בו אכל בכל האיסורי
שהחמירו בס' לאסור אותם למעלה מכדי נתינת טעם ר' למעלה מס' אין הפרש בין
יבש לבלול שהרי לא מחמת טעמם בלבד אסרום א' חומר הוא שהחמירו ונתנו
להם אינן בטלים למה הדבר דומה לתרומ' שנתערב בחולין שאפילו יבש ביבש
אינה בטלה בפחות ממאה ולפיכך כבר חמץ שנתערב בפסח עם ככרות של מצה
אינו בטל לעולם ואפי' כבר קטן שאינו חשוב בין ככרות של נחתום או אפי' פחות
מכאן כל האיסורים של דבריהם הקלים שאין להם עיקר בתורה כחלת חוצה
לארץ וכתבשילי גוים וכגינה של גוים יש מגדולי המורים שאמר שאין צריכין
ס' אלא אפילו נתערבה גבינה של גוים בתוך גבינה כשירה בין ביבש בין בבלול
אפילו חד בתרי כשירה ויש מחמירין גם באיסורים אלו להצריכן ס' כשאר
האיסורים של דבריהם וכן ראוי להורות בכלן חוץ מחלת חל' בלבד גיד הנשה
שנתבשל עם הגידים בזמן שמכירו וזרקו ואוכל השאר לפי שאינו אסור תערוכתו
בפליטת

בית רביעי ושער ראשון מא

בפליטתו שאין בגידין כִּטְעָן הוא אלא שהתורה אסרתו • כמה דברים אמורי
 בגופו של גיד אבל שומנו וקנוקנות שבו אוסרים תערובתן עד ס' כשאר האיסורי
 אף על פי שהוא כעץ התורה אסרתו ולא להקל לבטל את גופו בפחות מס' • כמה
 דברים אמורים כשנמחה או שנחתך אבל בזמן שהוא שלם כריה הוא ובריה אינה
 בטלה לעולם כמו שבארנו • חתיכה שיש בה שומנו של גיד שנתבשלה בקדירה
 עם חתיכות של היתר ויש בהיתר ס' לבטל את האיסור • אם נטל מן ההיתר בעוד
 שחתיבת האיסור חמה בתוך הקדירה הרי היא חוזרת ואוסרת שהרי אם נפלה
 לקדירה אחרת אוסרת לפיכך צריך לזהר שלא ליטול מן הרוטב וחתיכו ההיתר
 עד שיצטנן הכל • וכן לא יטול גם אותה חתיכה לעצמו בעודה חמה לפי שהאיסור
 שבה חוזר ואוס אותה • מה תקנתו יניח עד שיצטנן הכל • ביצה של עוף טמא •
 וכן ביצת הטריפה או של נבלה שגשלק עם התכשיל אינה אוסרת תערובתה
 כלום בפליטתה • דאינה פולטת לא זיעה בעלמא כמה דברים אמורים בזמן שהיא
 בקליפתה אבל אם היתה קלופה הרי היא כשאר האיסורים וצריכה ס' ואחת אם
 נתבשלה עם ביצים שהורות • וכמו שבארנו • ויש מרבתי שהורו להתיר אפילו
 קלופות בקלופות • וראוי להחמיר כדברי הראשונים • דברים אילו שאמרנו
 בכיצת עוף טמא ושל נכיליה ושל טריפה • אבל ביצה שנמצא בה אפרוח או
 שנמצא עליה קורט רסוהיא אסורה אף היא אוסרת את תערובתה • כשאר
 האיסורים בין קלופה בין שאינה קלופה שאין פליטתה של זו מי ביצים לא פליטת
 בשר • כל הדברים הנפגמין בטעמן והנכאשין אינם אוסרים תערובתן לעולם
 שלא אסרה תורה אלא נותני טעמים לשבח • אבל נִטְלָה לפגם מותר • ולא זו
 בלבד שהדבר האסור פגום ובאוש אלא אפילו הוא מוטעם ומושבח בפני עצמו
 אם פוגם תערובתו אינו אוסר • כיצד חומץ יין נסך שנפל לתוך גריסין חמין הרי
 חומץ זה פוגם טעמן של גריסין החמין ואף על פי שהחומץ בפני עצמו מוטעם
 ומושבח • פגם זה שאמרנו לא שיפגום לגמרי עד שארס קץ באכילתו לא אפילו
 פוגם קצת אינו אוסר את תערובתו • קדירה שאינה בת יומא אינה פוגמת את
 התכשיל ועולה הוא אפילו לפני מלכים • ואפי' כן לא אסרה תורה אלא קדירה
 בת יומא • ויראה לי והוא שרבה ההיתר על האיסור • אבל בזמן שהאיסור כהיתר •
 אינו מותר עד שיפגום לגמרי שכל שאין היתר רבה עליו הרי הוא כאילו הוא
 בעינו וכל איסור שהוא בעינו לא התירתו התור • עד שלא יהא ראוי לגר • מעתה
 קדירה שאינה בת יומא שאין בפגמתה לגר מפני מה מותר והלא בכל הקדירה
 משערין וכמו שבארנו • יראה לי שהטענה כזה מפני שאין כאן ממשו של איסור
 אלא טעמו בלבד • וכל שטעמו בלבד מעורב בו אם נותן טעם לפגם אפילו קצת
 מותר • אבל צירו של איסור וכִּשׁ כשנתערב בו גופו ממש של איסור אינו מותר
 עד שירבה ההיתר על האיסור או שיהא פוגם לגמרי אפילו לגר • ועוד חומר הוא
 שהחמירו חכמים לשער בכל הקדירה • דבודאי אינה פולטת כמדת כולה לפי
 שאין פליטתה ממלאה את הכלי ואם טעמו גוי אומן ואינו טועם מותר • ואימתי
 החמירו לשער בכל • בזמן שטעמו לשבח • חוששו שמה יש בתכשיל נתינת טעם
 האיסור אבל בזמן שהיא נותנת טעם לפגם הרי זה כאילו טעמנהו ואין בו טעם

בית רביעי ושער ראשון

האיסור ומותר : איסור שאינו פוגם בפני עצמו אלא סייעו דברים אחרי כפיגמתו
 אפילו כן מותר . כיצד איסור שנתערב שנפל לתוך קדירה שיש בה תבלין או
 מלח מרובה ולולי ריבוי התבלין או המלח לא היה האיסור פוגם אפילו כן מותר
 במה דברים אמורים בפוגם מתחילתו ועד כופו . אבל השביח ולבסוף פוגם אסור
 כיצד זין שנפל לתוך גריסין צונגין והשביחו והרתיחין ופגמו הרי אילו אסורים וכן
 כל כיוצא בזה : הדברים המאוסים שנפש האדם קצה בהם כזוכבים ונמלי ויתושי
 וכיוצא בהם שכל אילו אדם כודל מהם למאוסן אפילו נתערבו בתבשיל ונמחה
 גופן בתוך התבשיל אם היתר רבה עליהן מותר . ומכל מקום כל שאפש' לברוק
 ולהעביר במסנת בודק ומסנן . עכבר שבכתים וכיוצא בהן מאוס אלא שחשו
 לו חכמים בזמן שנפל לתוך השכר או לתוך החומץ שמא משביחו וצריך שיעו' ס'
 לבטלו ולבטל גם פלישתו : כל איסור שאינו מפעפע ואף על פי שנפל חס לתוך
 חס קולף מקום שנפל שם ומותר . וכן אפילו נפל עג' חתיכת היתר שבקדירה
 במה דברים אמורים בשנפל עג' מקום החתיכ' שהוץ' לרוטב ושלא כיסה הקדירה
 אבל אם נפל לתוך הרוטב או שניער או שכסה את הקדירה הרוטב מפעפע עולה
 ומבלבל ומוליך את האיסור בכל כמו שבארנו למעלה . וכן הדין לכל הקרנמות
 האסורים שנצלו או שנמלחו עם חתיכות של היתר כמו שבארנו . איסור מפעפע
 חס שנפל על היתר צונגן גם זה קולף ואוכל אר' השאר . שהתחתון גובר כמו
 שבארנו : כל איסור מפעפע חס שנפל עג' היתר חס . אף על פי שיש בה יתר
 חס' לבטל : צריך ליטול ממקום שנדבק שם האיסור קליפה עבה ביותר . והוא
 הנקרא בכל מקום נטילת מקום : יש איסור שאינו צריך אלא גרירה בעלמא
 שהיא קלה מן הקליפה : כיצד קישות ואבטיח שחתכן בסכין של גוים וכיוצא
 בהן מן הדברים הלחים שאי אפשר להדיחם גורר מקום חתך מחמת שמניגור
 שעל הסכין שנתקנה על גב החתך : יש דברים שאינן צריכים לא הרהה : כיצד
 לפחות שחתכן בסכין של גוים וכן כל כיוצא בזה מן הדברים שאינן חריפים ולא
 מושכים כשבעים . וכן בשר מבושל שנגע בגבינה : מדיח מקום חתך ודיו . ואם
 לא הדיח אסור . ולפיכך צריך ליהרר שלא יהא צורך בשר עם גבינה בזמן שהם
 נוגעין זה בזה שמא ישכח מלהדיח ונמצא אוכל את האיסור : במה דברי אמורי
 בכשר מבושל . אבל בשר חי מותר שאין דרכן של בני אדם לאוכלו חי ובלא
 הדהה . ולפיכך אין חוששין שמא ישכח . ולפיכך מותר לשים בשר או דגים או
 בשר חי שלא הודחו : בקדירה של גוים או בכלי שנשתמשו בו באיסור . חוקרה
 לא יאכל בלא הדהה . וכן מותר להשתמש באיסור צונגן בכלי שדרכו להדיותו
 בשעה שהוא משתמש בו . ואין חוששים שמא יפשע וישתמש עד שלא ידית .
 וכן כל איסור צונגן שנגע בהיתר צונגן מדיח ודיו . יש איסור שנגע בהיתר וצריך
 לשפשף את ההית' יפה יפה כיצד סכין שחתך בה חלבים ואחר כך חתך בה בשר
 צריך לשפשף היטב שהחלב נדבק יפה עג' הכשר ואינו עובר עד שישוף הרבה .
 ולפיכך אסור לחתוך בה בשר לכתחילה שמא ישכח ולא ישפשף כל צרכו . וכן
 אסור להדיח בשר במים שהדיח בהם חלבים מפני שהחלבים נדבקים ביותר על
 הכשר כמו שבארנו וצריך לשפשף הכשר היטב ושמא ישכח ולא ישפשף . וזה

השער השני בביאור ספק התערובת

איסור

שנפל למקום אחד ואינו ידוע לאיזה מהם . יש בזה להקל ולהחמיק כיצד שתי קדירות אחת של היתר ואחת של איסור ונפלו אילו לתוך אילו אם איסורן של דבריה הוא אני אומ' איסור לתוך קדירה של איסור נפל והיתר לתוך קדירה של היתר נפל ואפילו אין ההיתר שבקדירה רבה על האיסור שנפל כאן . כיצד שתי קדירות אחת של בשר שחוטה ואחת של נבלה וכיוצא בו ולפניהם שתי חתיכות אחת של שומן ואחת של חלב גיד הנשה ונפלה אחת מהן לתוך קדירה זו . ואחת לתוך קדירה זו אני אומר שומן לתוך היתר נפל וחלכו של גיד לתוך האיסור נפל . וכן הדין לשתי קדירות אחת של גבינה של גויס ואחת של גבינה כשירה ונפלה חתיכה של גבינה של גויס לתוך אחת מהן וחתיכת גבינה כשירה לתוך האחרת . וכן כל כיוצא בזה . וכן הדין לחתיכה אחת של איסור שנפלה לתוך אחת מהן אני אומ' לתוך של איסור נפלה . כמה דברים אמורים כשאין האיסור שנפל רבה על ההיתר אבל אם רבה האיסור על ההיתר אין תולין כל כך להקל לומר לתוך איסור נפל . היה איסור מאיסורי תורה אין תולין בו לומר לתוך איסור נפל עד שירבה ההיתר על האיסור עד כדי שיתבטל בתוכו מדברי תורה . היה ההיתר רבה על האיסור כדי שאילו נפל איסור זה לתוכו היה בטל מדין תורה תולין גם בזה להקל לומר איסור לתוך איסור נפל . כיצד שתי קדירות אחת של בשר שחוטה ואחת של בשר נבלה ונפלה חתיכת נבלה לתוך אחת מהן אם רבה ההיתר שבקדירת ההיתר קצת על חתיכת נבילה שנפלה כאן תולין להקל כמו שאמרנו לפי שדבר תורה מין במינו בטל ברוב ואף על פי שהחמירו חכמים להצריכן ס' כל שיעורו של דבריהם הקילו בו כמו שבארנו . היו שתי הקדירות ממין אחד ושתי החתיכות ממין אחד אין תולין להקל עד שירבה ההיתר על האיסור ס' מפני שאין מתבטל מין בשאינו מינו דבר תורה בפחות מס' . ויש מקילין כל שאין בו כזית בכדי אכילת פרס . היו שתי חתיכות אחת של היתר ואחת של איסור מן האיסורי של דבריהם כגון שומנו של גיד וקנוקנו' שבו וכיוצא בו ונפלה אחת מהן בידוע לתוך הקדירה של בשר שחוטה ואינה ידוע איזה חתיכה אם של היתר או של שומן גיד הנשה מותר שאני אומר של היתר נפלה כאן . ואף על פי שאין ההיתר רבה על החתיכה שנפלה כאן וכמו שבארנו . ואם איסור של תורה הוא אין מחמירין עד שירבה ההיתר על האיסור על הדרך כמו שבארנו . היו שתי קדירות ושתיהן של היתר ולפניהן שתי חתיכות אחת של היתר ואחת של איסור ואפי' מאיסורים של דבריהם ונפלה אחת כאן ואחת כאן שתיהן אסורות שאי אפשר לתלות בו יותר מכוז . כמה דברים אמורים בשאין באחת מהן כדי לבטל האיסור אבל בשיש באחת מהן לבטל שתיהן מותרות שאני אומר איסור לתוך אותה שיש בה כדי לבטל נפל . ואין הפרש בדבר זה בין ששתי הקדירות של אדם אחד ובין

בית רביעי ושער שני

והאחת לאחד והשנית לאחר היו שתי קדירות של היתר ונפל איסור לתוך
 אחת מהן וידוע לאיוו נפל וחזר ונפל איסור אחר לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיוו
 מהן נפל אני אומר למקום שנפל האיסור הראשון שם נפל האיסור השני
 נפל האיסור לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיוו מהן נפל ואחר כך נפל איסור
 לתוך אחת מהן וידוע לאיוו מהן נפל שתייהן אסורות ראין אומרין למקום שנפל
 האיסור האחרון נפל הראשון היו שתי קדירות של היתר ונפל איסור לתוך
 אחת מהן ואינו ידוע לאיוו נפל ואין באחת כדי לבטל האיסור אבל יש בין שתייהן
 כדי לבטל שתייהן מצטרפות לבטל את האיסור ולא עוד אלא אפי' היתה אחת
 בכירת והשנית בעלייה שתייהן מצטרפות לבטל את האיסור במה דברים
 אמר'י בשהיו שתייהן לאדם אחד עשוי להתערב במקום אחד ולפיכך רואין אותן
 מעתה כאילו נתערבו אבל היו לשני בני אדם אין מצטרפין ויראה לי שאפילו
 היו לשני בני אדם אלא שאחד מגדולי המורים אוסר ויש לחוש ולהורות הלכה
 למעשה כדבריו חתיכת איסור שנפלה לתוך חתיכת של היתר ויש בהיתר
 כדי לבטל האיסור הכל מותר ואין צריך להרים ולהשליך אחרת כנגד האיסור
 שנפל שם שכל שהוא בטל התורה היתרתו ואפילו מאיסורי הנאה ולא אמרו
 בכל האיסורים שצריך להרים אלא כמתנות כהונה בלבד כגון תרומה ותרומת
 מעשר של דמאי והחלה והביכורים והטעם כאילו כדי שלא יהא גזול את שבט
 לוי חתיכת איסור שנפלה לפחות מס' ואפילו היתה חתיכה הראויה להתכבד
 לפני האורחים או בריה כגיד הנשר או דבר שיש לו מתירין שאין להם ביטול
 לעולם כמו שנבאר בשער הראשון אם פירשו העשרי למקום אחד והשליש
 למקום אחר כל העשרים מותרים והשליש אסורים שאני אומר האיסור לתוך
 הרוב נשאר וכן לעולם כל שפירש המיעוט לצד אחד והרוב לצד אחר אני
 אומר האיסור לתוך הרוב נשאר נפלו כל השליש למקום אחד הכל אסור
 כאילו נפל כאן האיסור בידוע ואין אומרין בכל כיוצא בזה ספק ספיקא לקולא
 שכל שנפל הרוב למקום אחד רואין אנו כאילו היה האיסור בידוע בתוך הרוב
 אבל אם נפלו שם המיעוט כולן מותרין כמו שבארנו ויראה לי שאפילו נפלו
 שם מחצתן מותר שגם בכיוצא בזה אנו דנין אותו בספק ספיקא ולקולא כיצד
 אני אומר שמה האיסור לא היה לתוך אילו שנפלו כאן ואתל כאן היה זה שאני
 אוכל עכשיו לא זה הוא של איסור בד"א בשנפל האיסור תחילה לתוך הרוב
 אבל נתערב חתיכת איסור עם חתיכת היתר וחזרה אחת מאילו לתוך חמשים של
 היתר ונפלה אין אימרון בזה ספק ספיקא כיוצא בזה להקל דברים אילו שאמרנו
 בספק ספיקא שעל ידי שתי התערובת כמו שאמרנו אבל שלא על ידי שתי
 התערובות לא כיצד ספק טריפה שנתערבה באחרים כולן אסורים עד שיהא שם
 היתר כדי לבטל דהיאך אתה אומר שמה לא זהו ואם תמצא לומר זה הוא שמה
 ספק מותר היה והלא כבר אסרתיו מספק שנפל בגופו ואחר שאסרתו היאך אתה
 חוזר ומתירו ויש מגדולי המורים שהורו גם בזה להקל וראוי לחוש למי שאסר
 הלכה למעשה חתיכת איסור שנפלה לתוך חתיכת היתר אפילו נפלה חתיכת
 לתוך עשרים ואפי' היתה ראויה להתכבד בה בפני האורחים או משאר האיסורי

שאינם בטלים לעולם ונפלה אחת מהם בשוגג לים הגדול או שנאכלה אחת מהן
 בשוגג וכיוצא בזה הותרו כל השאר שאני אומר אותה שנאבדה היית של איסור.
 ואין אומרים לתת הרב הנשאר אלא כשכולן לפנינו אבל בשנאבדה או שנאכלה
 בשוגג לא ברא לאכול השאר שתיים שתיים שיש היתר על כל פנים במה
 שהוא אוכל אכל אחת אחת לא והטעם בכל אילו מפני שכבר נתבטלו ברוב
 כבר איסור שנפל לתוך של היתר ואין בהיתר כדי לבטל את האיסור כבר
 ביארנו בשער הראשון שאין אומרים חתיכה עצמה נעשית נבלה בכל שאר
 האיסורים וזלתי באיסור ראשון בשר בחלב בלכד לפיכך אם חזר ונפל מאותו
 תערובת לקדירה אחרת אינו אלא לפי השבון האיסור שבו : איסור שנפל לתוך
 של היתר מרובה ונתבטל וחזר עוד ונפל שם איסור יש מן המורים שהורו דכל
 איסור שנמות ונבלל בהיתר מתבטל ואינו חוזר וניעור ולא עוד אלא שאם נפל
 שם עוד איסור אותו איסור שנתבטל מצטרף עם ההיתר לפי שראשון ראשון
 בטל וחזר היתר גמור חוץ מין נסך בין מין כמו שיתבאר ויש מרכותי שהורו
 דכין נסך כן כל שאר איסורים ואם חזר ונפל שם איסור אעפ"י שהראשון נתבטל
 עכשיו חוזר וניעור שלא נתבטל הראשון אלא מפני שלא היה בו כח ליתן טעם
 בהיתר : אבל אם יש בכל האיסור שנפל שם מתחילה ועד סוף עד כדי ליתן טעם
 בהיתר שהוא אחד בפחות משיש הכל אסור שהאיסור חוזר וניעור שמע האיסור
 אינו בטל לעולם וכן עיקר : המפקיד ביד גוי או ביד ישראל חשוד או שמשלת
 על ידם בשר או חתיכת דג טמא שאין בו סנפיר וקשקשת וכיוצא בו מן הדברים
 שאם החליפן באיסורים יש בהן איסור דבר תורה צריך לעשות בהם חותם בתוך
 חותם : ומפתח והותם כחותם בתוך חותם הם כדרך שאמרו בין נסך הפקיד
 בידם או ששלח על ידם דבר שאין איסורו אלא מדברי סופרים כמוריס וגבינה
 ופת שאפילו החליפן בשל גויים אין בהם אלא איסור של דבריהם אפילו בחותם
 אחד מותר ומפתח אינו מועיל במקום חותם אחד : שלח על ידיהם ירך מנוקר
 מותר דחתוך זה ניכר הרבה ואין הגויים עושין כן : ואם בא לזייף עמל הוא בעיניו
 שלח על יד גוי בהמה או עוף שחושין בלא חותמות אסורין שאין סימן השחיטה
 סימן לסמוך עליו : המשלה בשני חותמות או בחותם אחד לפי מה שהוא הדבר
 שמשלה כמו שבארנו וחזר על חותמו ולא הכירו : אבל אינו צריך לחזור ולראות אם
 יכירו או לאו הזקה לא טרח ולא זייף : השולח על גוי או על ישראל חשוד ראוי
 לו לשלח ולהגיד לו שסימן פלוני עליו : וכן יודיע לשליח שהוא מודיע לחבירו
 איך סתמו וחתמו שעל ידי כן יראים ביותר ונמנעים מלזייף : המניח נכרי בכיתו
 ויש שם בשר וכיוצא בזה מן הדברים שיש לחוש להחליפם אפילו משום איסורי
 תורה אם ישראל יוצא ונכנס מותר ולא עוד אלא אפילו הפליג והלך למרחץ או
 לבית הכנסת אם לא הודיעו שהוא מפליג מותר דמתירא הוא שמא עכשיו יבא
 ויראנו מחליף : ודינים אילו יתבאר עוד יותר בכית היין : ישראל וגוי ששפתו
 שתי קדירות זו בצד זו בשר שחוטתו זו בשר נבלה ואפילו פיהן של קדירות
 מגולות מותר ואין חוששין שמא יתחו גיצוצות מזו לזו : וכן אין חוששין שמא

בית רביעי ושער שני

בשיחזור ישראל פניו לכאן ולכאן יחליף הגוי שלו בשל ישראל או ישליך שם
בקדירה ממה שבקדירתו בקדירה של ישראל. ישראל החשוד לאכול גבינה
של גוים מותר ליתן לו גבינה כשירה לבשל אותה לו אף על פי שהוא אינו נשמר
מגבינה של גוים אינו חשוד לגזול ולהחליף. בד"א בנוח לכלל עמי הארץ. אבל
אם נתן למי שחושש בתקנתו אסור חוששין שמא יתקלקל מה שנתן לו והוצא
מחליף המתקלקל ומחליף בשלו. כיצד הרי שמסר להמותו אסור דבושה היא
זרועה בתקנת בתה. וכן הנותן לפונדקיה פעמים שהיא בושה מן האכסנאי
ומחלפתה לו טוב ברע וכן כל כיוצא בו. דברים אילו שהתירו לא התירו אלא
בשנתן לו גבינה כשירה ואמר לו בשל לי מאותה שיש לי בכיתי אבל בזמן שאמר
לו בשל לי גבינה כשירה משלך או קנה לי מן השוק אסור חוששין שמא יבשל
לו ממה שהוא אוכל. וכן אם נתארח אצלו אסור לאכול מן הגבינה שלו. בד"א
בזמן שהוא חשוד לאכול מגבינות הגוים אבל אם הוא אינו חשוד לאכול מגבינת
הגוים אף על פי שהוא חשוד למכור לאחרים מתארח אצלו ואוכל ואינו חושש.
וכן אם שלח לו תוך ביתו מותר חזקה ממה שהוא אוכל מאכילו ומשגר לו.

האומר למי שהוא חשוד לאכול גבינה של גוים קנה לי גבינה מן המומחה והלך
והביא לו ואמר מן הכשרה קניתי ומן המומחה קניתי אינו נאמן. אמר לו מאיש
פלוני מומחה קניתי נאמן חזקה לא כחש לו מתיירא הוא שמא ילך זה וישאלנו
ונמצא בדאי ויאחו. הביא לו מנהה בשם אחר מן המומחין נאמן שכבר ביארנו
שאינו חשוד להחליף ואם אתה חושש שמא משלו הוא נותן לו אין אדם עשוי
ליתן מתנה משלו בשם אחר ועוד שאם אתה חשודו בכך אף אתה עושה אותו
כגוי גמור אחר שהוא מתכוין להעביר. בד"א כמי שאינו חשוד על הגזל אבל
החשוד על הגזל כש' שהוא חשוד על החליפין. השולח ביד גוי אפילו בשר בלא
חזות אם אותו מקום מעבר לרבי מותר מתיירא הוא שמא יראנו אחר מן העוברים
כשהוא מחליף ויתפס כנגב עליו. והמחמיר תבא עליו ברכה. מקולין שמוכרין
שם בשר שחוטא ובשר נבילה אף על פי שרוב הניות ששם מוכרת בשר שחוטא
ולקח מאחד מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח הרי זה אסור שכל איסור קבוע
ונודע מקומן וניכר הרי הוא כמחצה על מחצה. מצא בשוק בשר הרי הוא מותר
חזקה מן הרוב פירש שהוא כשר. שכל הפרוש מן הרוב הוא פרוש. זה שלקח
נפל לו הספק בקבוע. אבל זה שמצא בשוק לא נפל לו הספק בו אלא בפרוש.
ולפיכך מצא ביד אחד אע"פ שהדבר ידוע שאין לוקח בשר לא מן המקולין והוא
אינו יודע מאיזו לקח מותר שבפורש נפל לו הספק. בד"א שלא ראה אותו יוצא
מן המקולין אבל ראה אותו יוצא מן המקולין באותה שעה נפל לו הספק ונמצא
שבמקום קבוע נפל לו הספק ואסור. ויראה לי שלא אסרו אלא בזמן שהיא בפני
עצמה אבל אם נתערבה באחרות בשלה היא ברוב משום ספק ספיקא. ולפיכך
מי שלקח בשר מן המקולין ואפילו חתיכה הראויה להתכבד וא"כ נמצא טריפה
במקולין ולא נודעו חתיכות הטריפה בין שאר החתיכות והוא אינו יודע מאיזה
לקח כל מה שלקחו מן המקולין קודם שנמצאת טריפה זו במקולין מותר. שלא
נפל בו ספק בעודם בקבוע אלא לאחר שפירשו אבל לוקח מכאן ואילך אסור.

בד"א בחתיכות הראויו להתכבד שאין להם ביטול מחמת חשיבותם כמו שביארנו
 ואף על פי שאין מקומן ניכר אבל שאר החתיכות מותרות דיבש ביבש מתבטל
 הוא כמו שבארנו במקולין שאין הכל בקיאין בדברים אילו ואם אתה מתיר להם
 בשאינן השוכות קרוב הדבר לטעות וליקח אפי מן החשובים וכך אנו נוהגים
 הלוקח בשר והניח ע"ג הדף או שתלאה במקום שהעופות והשרצים יכולין לישא
 וליתן שם ונתעלם מן העין יש מן הגאונים וז' שאסרו חוששין שמא עורב בא
 ונטל מזה והביא אחרת במקומה לפיכך אם אינו מכיר במביעות עין או שאין
 לו בה סימן אסורה בד"א בשהניחה במקום שהעופות או השרצים יכולין לישול
 משם ולהביא אחרת במקום אבל תלאה במסמך וכיוצא בזה שאי אפשר שנתחלפה
 לא ע"י עוף ולא ע"י שרץ מותרת נמצא ביד גוי במקום שרוב טכחים ישראלים
 ורוב המקולין מוכרין שם בשר שחומה מותר שאין לחוש אלא לשרצים ולעופות
 המביאים ממרחק ויש מגדולי המורים שהורו להתיר בכל בשר שנתעלם מן
 העין ואפילו בשר שנמצאת מושלכת בדרך בעיר שרוב מוכרי בשר ישראלים
 דלעופות ושרצים אין חוששין וכ"ש במי שהניח בשר בביתו ובא ומצאה שם אינו
 חושש להחליף ואע"פ שאין לו בה סימן ולא טביעות עין בד"א בשבא ומצאה
 במקום שהניחה אבל בשמצאה במקום אחר בדין הוא לחוש בכיוצא בזה שאני
 אומר אותה הלכה זו אחרת היא ואפילו הניח עשר חתיכות ובא ולא מצא אלא
 תשע יראה לי שחוששין שמא אותן הלכו ואילו אחרות הן ולפיכך בכל כיוצא
 בזה אם אין לו סימן או טביעות עין אסורה הניח בשר בשוק בין הגוים יש
 אומרים שאפילו בא ומצאה במקום שהניחה אם אין לו בה טביעות עין אסורה
 וכן אם שלחה ביד גוי ויראה לי שאם רוב טכחי ישראלים אע"פ שרוב אוכלי
 בשר גוים אפילו הניח בשוק בין הגוים ובא ומצאה במקום שהניחה מותרת
 גדולה מזו אמרו בנמצא הלך אחר הרוב כ"ש זה שהניח חתיכת בשר בשירה ובא
 ומצאה במקום שהניחה שחזקה כושר :

השער השלישי בדיני ביטול האיסורין

כבר

נתבאר בשער הראשון של בית זה שיעור התערובת באיסורין
 והכשרן אם נתערב איסור בתוך היתר בכמה יעלה אבל
 אסור לערב איסור לתוך היתר בידו כדי לבטלו עבר ובטלו
 אם בשוגג מותר אבל במזיד אסור כמה דברים אמורים למי שבטלו ולמי
 שנתבטל בשבילו כדי שלא יועילו מעשיהו הרעים שלשה דינים מוחלקין זה
 מזה יש בביטול האיסורין איסורי תורה ושל דבריהם ויש לו עיקר בתורה
 ואיסורין של דבריהם ואין לו עיקר בתורה איסור תורה כנבילה וכיוצא בה
 אין צריך לומר שאין מערבין ומבטלין אותו לכתחילה בידיים אלא אפילו נתערב
 בהיתר עצמו ואפילו מין במינו זה היתר רבה על האיסור שהוא בטל דבר תורה
 אלא שהחמירו חכמינו שלא להתבטל לעולם אם עבר וגרם להם בטול במזיד
 אסור כיצד הרי שנתערבה התיכרת נבילה השונה הראויה להתכבד בתוך

בית רביעי ושער שלישי

התיכור של שמוטה או בריה כגיד הנשה בתוך הגידין ועמד וחתכן כדי לבטל חשיבותן ויתבטלו כשאר האיסורין אם עבר ועש כן במזיד אסור לו ולמי שביטל בעבורו אבל אם עשה כן בשוגג מותר ואין קונסין שוגג משום מזיד : איסור של דבריהם שיש לו עיקר בתורה כגבינות של גוים שאסרו משום תערובת חלב טמא וכשומנו של גיד שאסרו משום גיד אין מעריכין בתוך היתר בידים כדי לבטלו : עבר וערכו בהיתר כדי לבטלו : במזיד אסור : בשוגג מותר : נפל מעצמו להיתר אף על פי שאין בהיתר כדי להכשירו למה הדבר דומה לעצים שנשרו מן הדקל בתוך התנור בלש שמותר להרבות עליהם עצים מוכנים ולהסיקם : איסור של דבריהם שאין לו עיקר בתורה כתרומת חוצה לארץ וכחלת חוצה לארץ לא אסרו אלא כדי שלא יגעו בתרומה וחלה של תורה : שאין בחוצה לארץ חלה ותרומה אלא כדי שלא תשתכח תורתן : לפיכך הקילו בהן לבטלן אפי' לכתחילה בידים ומבטלין אותם ברוב ואוכלין אותם אפילו זרים : והוא הדין לכל שאר האיסורין שכיוצא באילו שאין להם עיקר בתורה : ויש מי שאומרים שאף באילו אין מבטלין אותם להאכילן לזרים אלא להאכילן לכהן בימי טומאתו : ובאילו בלבד אמרו אבל בשאר האיסורים שכיוצא בהם שאין להם עיקר בתורה לא : ויש לחוש לדבריהם הלכה למעשה :

השער הרביעי באיסור הכלים ובמה יהא הנשרן

הלוקח כלי תשמיש מן הגוים שלא נשתמש בהם כל עיקר מטבילין והן שהורים אבל בלא טבילה לא ישתמש בהם : שבכלי מדין כתיב אך במי גדה יתחטא : כמה דברים אמורי בכלי מעודה ככוסות וצלוחית וקומקמין וכיוצא בהן ובכלים של מתכות : אבל שאר כלים שאינן של מתכות ואפילו היו כלי מעודה אינם צריכין טבילה אלא לוקח ומשתמש בהן מיד דכלי מתכות אמורים בפרשה שנא אך את הזהב ואת הכסף וגו' : היו של מתכות ואינם כלי מעודה כוונתו של מספרים וכיוצא בו אינם צריכין טבילה דכלי מעודה אמורים בפרשה שנ' כל אשר יבא באש תעבירו באש : שא כלים חדשים מן הגוי או ששכרו ממנו משתמש בהן מיד ואינן צריכין טבילה שלא חייב הכתוב טבילה אלא בשל ישראל : ככלי מדין שבזו ישראל איש לו ושאלה ושכירות אינם קונים : כלי שמשכן אותם גוי לישראל אם נראה לו לישראל שדעתו של גוי לשקען בידו הרי הן כשלו וצריכי טבילה : ואם לאו יש מי שהורה שאינן צריך להטבילן ויש מי שהורה שצריך טבילה : ויראה לי שזהו עיקר : כלי זכוכית כיון שאין נשברו יש להן עוד תקנה ככלי מתכות הן וצריכין טבילה : כלי חרס המצופין באבר הרי הן ככלי מתכות :

טבילת הכלים כטבילת הנדה : וצריך שלא יהא בהם שום דבר חוצץ מן הדברים החוצצין בנדה : וכן צריך שיטבול אותם במים שהנדה טובלת בהם במ' סאה : כלל אמרו בכל הכלים כבולעו כך פולטו לפיכך הלוקח כלי תשמיש ישנים מן הגוים אם הם כלים שמשמשים בהם בצונן כגון ככוסות

בית הביעי ושער רביעי מה

בכוסות וצלוחיות וכיוצא בהן משפשפן כדי להסיר ולמרק הלודרת האיסור שעל גביהן ואח"כ שוטפן במים כשטיפרת הכוס ומטבילין והן טהורים : כל מקום שאמרנו כאן מטבילין והן טהורין בכלי מתכות או של זכוכית או שמצופין כאבר הדברים אמורין אבל שאר הכלים אינם צריכי' טבילה דכלי מתכות אמורי' בפרש' כמו שאמרנו : וכל מקום שאמרנו כאן מטבילין והן טהורים בכלי מתכות אינן אלא לבסוף לאחר שאר ההכשר שאין הטבילה אלא לצאת מטומאתו לקדושת ישראל : וכל שחלודת האיסור בכלי אינו נפרד מטומאתו : ויש מי שהורה שאם עבר והטביל קודם לכן עלתה לו טבילה : לקח מהן כלים שמתמש בהם הגוי בחמין כגון הזירות והכלים שמחמים בהן בחמין או שמבשלין בהן מגעילין ומטבילין : כיצד היא הגעילה משפשף היטב להסיר הלודרת שעל גבי הכלי ואחר כך מגעילו : אם כלי ראשון הוא כגון הזירות וכיוצא בהן מגעילו בכלי ראשון ולערות עליו מכלי ראשון יש אומרי' יורד מכלי ראשון וכן גראית הסכמת הגאונים ז"ל וכן עיקר אם כלי שני הוא מגעילו אפילו בכלי שיני' ודיו : כל הכלים שנשתמשו בהם האיסור בו ביומן אין מגעילין אותן ביומן אא"כ יש בכלי שמגעילין בתוכו ששים כנגד גופו של כלי שהוא מגעיל : הגעיל בפחות מכאן לא עלתה לו הגעילה לפי שכל המים אסורים שבכל הכלים משערין כמו שנרמז בשער הראשון של בית זה : ולפיכך האיסור הנפלט חוזר ונבלע וחוהר הכלי לאיסורו כמות שהיה : ואם טעם אומן ובקי בטעמים את המים ואין טעם האיסור הנפלט נרגש בהם בידוע שהאיסור הנפלט מועט עד שנתכטל טעמו בתוך המים כמו שנתבאר בשער הראשון : כלי שאינו בן יומן אע"פ שאין במים ששים כמדרש הכלי מותר והוא שיצא במים כדי שיוכל להתכסות בהן הכלי שהוא מגעיל שאפי' קבלו המים טעם האיסור הנפלט הרי המים מותרים שכל כלי שאינו בן יומן נותן הוא הטעם לפגם ונ"ט לפגם מותר ולפיכך אם הגעיל אפי' בכלי אסור מותר והוא שלא יהא בן יומן : וצריך שיששה במים עד כדי שיראה באומדן יפה שפלט מזה שכלע : כל כלי שנגעל צריך שטיפה בצונן לאחר הגעילה כדרך שאדם שוטף את הכוס : ואם של גוי היה מטבילו לבסוף כמו שבארנו : כלים שמתמשין בהם ע"י האור כגון השפור והאסכלא צריך לשפשף היטב ואח"כ מלבנן ומטבילין כיצד מלבנן מביאין באור עד שיהיו ניצוצות ניתזות הימנו הגעיל כלי הראוי ללבן אסור להשתמש בו ע"י חמין שכל שתשמישו ע"י האור אינו פולט את הכל על ידי הגעילה וכשתשמישו בו אפילו ע"י חמין פולט הוא מעט מעט ככלי חרס שאינו יוצא מידי דופנו לעולם : שאע"פ שהגעילו אסור לבלש בו : יראה לי שכל שתשמישו ע"י חמין מועטין ע"ג האש דינו כשפור ואסכלא שאף האסכלא מושחין אותה בשמן עד שלא יבשלו בה : וכן חוזרין ומושחין תמיד אלא שהמשקין המועטין אין עומדין בפני האש מלהסתבך הבלע בתוך הכלי : ולפיכך מחכמה שמתנגזין בה כשר ודגים ע"ג האש כיון שמתמשין בשמן מועט ופעמים שימצא האיסור שמתנגזין בה במקום שאין השמן נוגע אליו הרי הוא כאסכלא וצריכין לבון : כלי מתכות שנאסר מקצתו נאסר כולו ולפי שהוא מתחמם ביותר וכשחם מקצתו חם כולו ולא אמרו אלא לענין איסורו : אבל לענין הכשרו לא עלתה בו

בית רביעי ושער רביעי

הכשר עד שיכשיר ארץ כולו . אם מגעילו צריך להגעילו כולו . ואם מלבנו עד
שילכן כולו . וכל הכלים נכשרים אפילו לחצאין . חצאין כיצד ליכון השפוד עד
מחציתו וחזר וליבן מחציתו האחר מותר . הסכינים בין גדולים בין קטנים אם
בא להתוך בהם צונן אפילו הדברים החריפים כאתרוג וצונן וכיוצא בהם . נועצה
עשר פעמים בקרקע קשה ודיו . והוא שתהא הסכין יקפה שאין בה גוממות . ואם
בא לשופה כמשוחזרת של נפתים ומעקורה על גבה היטב עד שמשוק קליפתה
מותר להתוך בה צונן אפילו חריפים כמו שאמרנו . בא להתוך רותח יש מגדולי
המורים שהורו שצריכה ליבון ויש מי שאומרים שהסכינים הגדולים צריכי ליבון
פעמים שצולין בהם בשר עג האש בשפוד . אבל קטנים מגעילין ודיו . ברא
בסכינים של גוים אבל סכינים שמכשירים בפסח מגעילין ודיו ואפי' הגדולי שבהם
ויש מי שהורה להקל בכלן להגעילן בכלי ראשון ודיו . וכן נהגו סכין ששהט
בה אסור להתוך בה רותח דאגב דהוק הסכין בולערת . היא מן הדם . שהוא בעין
ופולטת . היא עי' רותח גמור כצלי או מבושל . בא להתוך צונן אפילו דברים
החריפים כאתרוג וצונן משפסם היטב ומחיתה ודיו . וזוה הפרש בין זה לסכין
של גוים זו לא בלעה עי' רותח גמור זו בלעה עי' רותח גמור . זו בלעה פעם אחת
וזו פעמים הרבה . שפוד שצולין בה בשר שחוטת קודם מליחה בולע הוא בין
הדם ונאכר ולפיכך אסור להפוך בה בשר שבקדירה וכיוצא בו לפי שהורה הוא
ופולט דם שבלע . והורה אהר כגדולי החכמי שאסור להשהות הצלי עג השפוד
לאח שהסור מעג האש שמה יהזור הבשר החם ויבלע ממנו . אבל מותר לצלות
בו ולהשהות בו כל ומן שהבשר זה שכל שהו זה ופולט אינו בולע מדם השפוד .
סתם הכלים אינם בני יומן . וכל שאינו בני יומן נותן הוא טעם לפגם . לפיכך
הלוקח כלים מן הגוים סתמן אינן בני יומן ואם עבר ונשתמש בהן קודם שליבן
הראוי ללבן וקודם שהגעיל הראוי להגעיל . הרי זה מותר דכל נותן טעם לפגם
מותר . ברא בשעבר ונשתמש בהן אבל אכור להשתמש בהן לכתחילה . דכלי
שבלע מן המשובח אף על פי שהור להיות בחוכו לפגם בשאינו בני יומן הרי הוא
עומד באיסורו שלא להשתמש בו לכתחילה . ואין הפרש בזה בין שבלע איסורי
כנבילה וכיוצא בה ובין שבלע הלב וכא לבשל בה בשר שלא ביומה או שבלע
בשר ובא לבשל בה הלב שלא ביומה ואף על פי שנפגם קודם שיבא לכלל איסור
בשר . הא למדה לקדירות בפסח שאינן בני יומן . ונפגם החמץ שבחוכן עד
שלא נכנס הפסח ואסורין . דברים אלו שאמרנו בשהדוה את הכלי וסר מעליו
שפנינות האיסור המודבק על פניו אבל בשלא הדוה אותו . שהאיסור שהוגא
בעין על פני הכלי אינו נפגם בשהיית יום אחד . איסור מועט שנבלע בכלי אם
דרכו של אותו כלי שלא להשתמש בו היתר מועט ככדי שומן מועט זה טעם
בהיתר שבקדירה וחבית וכיוצא בו הרי זה מותר להשתמש בו לכתחלה . ואף
על פי שהוא בני יומן . לפי שאי אפשר לבא לירי נט . אבל אם כלי שמשמש משין
בו בדבר מועט הוא בקערה וכיוצא בה אסור להשתמש בו לפי שכבר נתבאר
שאינן מבטלין איסור לכתחלה . ואפילו איסור מועט . ואפילו איסור הבלוע :
כלי חרס שבלע אחד מן האיסורין אינו חוזר להכשרו לעולם שהתורה העידה

עליו שאינו יוצא מירי דפנו לעולם . ברא בהגעלה אבל אם הסיק אותו מבפנים
עד שנתלבן מותר . ברא כשהסיקו מבפנים . ובכלי שדרכו להסיקו מבפנים
כתנור וכיוצא בו . אבל אם הסיקו מבחוץ לא . ואם כלי שאין דרכו להסיקו
מבפנים כקדירה . אף על פי שהסיקו מבפנים אסור חוששין שמא יחוש עליו
שלא יבקע ולא יסיקנו כל צרכו . ואם החזיר אותו לכבשן מותר . דברים אלו
שאמרנו בשבלע אחד מאיסורי תורה . אבל בלע אחד מאיסורים של דבריהם
מגעילי ג' פעמים ודיו . ואיפשר לומר שלא התירו אלא באיסורין של דבריהם
שאין להם עיקר בתורה כתרומה וחלה בחוצה לארץ . וכן בישולי גוים ע"ז אבל
שאר איסורים של דבריהם . החמירו בהם כשל תורה . וראוי לחוש שלא להקל
בהן . כלי שבלע היתר כשפור או קדירה שבשל בה בשר ואחר כך בשל בה
דגים או ירקות וכיוצא בזה הותר לבשל בהן לאחר מכאן גבינה לפי שכבר נתמעט
בלע הבשר ונקלש עד שאינו ראוי לחוש עליו שום איסור בשר בחלב . ברא
בשבלע היתר כמו שאמרנו . אבל בלע איסור מן האיסורים הרי הוא כאיסורו
לעולם עד שיגעל הראוי להגעיל . וילבן הראוי ללבן . כלי מתכת או של עץ
גאסר בבליערת איסורין מן האיסורים . ואם נתערב באחרים ואינו ניכר איזהו
אע"פ שאיפשר להגעילו ולהחזירו להכשרו . על כן מכאן יראה לי שאין דנין
אותו כדבר שיש לו מתירין לאסור את כולם עד שיגעילם או ילבנם . אלא הוא
כאיסור יבש שנתערב ביבש ובטל ברוב כשאר איסורין שאין לו מתירין שלו באין
מאליהן ואינו צריך לפזר מעותיו ולהוציא הוצאו' במחזירו אינו בכלל דבר שיש
לו מתירין . ככר ביארנו שסתם כלים של גוים ע"ז אינם בני יומן וכן ביארנו
שכל כלי שאינו בן יומן נ"ט לפגם . וכל נ"ט לפגם מותר . וכן בארנו שאפילו כן
אסור לבשל בהן לתחלה . ולפיכך יראה לי שאסור לומר כן לגוים ע"ז בשל לי
ירקות אלו כקדירתך לכן לא יאמר עשה לי מרקחת או פת . וכיוצא בזה . שכל
האומר בשל לי הרי הוא כמי שבשל הוא בידיו . ואיפשר שע"י הפלטר או על ידי
הרקחים מותר שכל האומני' כלים נקיים הם מיוחדים למלאכתן כדי שלא יפגמו
אומנותם . ובעל נפש יחוש שהדברים אלו מביאין נקיות וטהרה :

כשם הכית הרביעי . וכן כשם בית התערוכת . בעזרת ה' דועי :

הבית החמישי בית היין אבאר בו עניין יין נסך וכליו
ותקנתו אותו לשם שערס : השער הראשון מי עושה יין נסך לאסור אותו אפילו
בהכאה . ומי אומר אותו בשתייה לכו ולא בהכאה . וכל מקום
שאמרנו כאן איסור הכוונה בו איסור גמור ואפילו בהכאה .
וכל מקום שאינו אומר בהכאה אנו אומרים בו איסור
שתייה . ואכלול בשער זה דין שכל של גוים
ע"ז ויין תפוחים ודמונים :

תורה יין או מים שנתנסכו לע"ז אסורים אפילו בהנאה כע"ז
שהתורה הקישה ניסוכי ע"ז וזבחייה למת שנאמ' ויצמדו לבעל

דבר

בית חמישי ושער ראשון

פְּעוֹר וְאֵכָלוּ זִמְתֵי מַתִּים : חֲכָמִים גִּזְרוּ עַל סַתְמֵי יַיִן לִיאֲסֵר אֶפִּילוֹ בְּחִנְאָה כּוֹדָאִי
 מִפְּנֵי שֶׁהוֹרְגֵלוּ בּוֹמֵן הַזֶּה הִרְבֵּה לְנֶסֶךְ וְהוֹתֵה חֲבֵרֵת נֶסֶךְ עֲלֵיהֶם תִּקְפֵה וּלְפִיכֶךְ
 אֶפִּילוֹ מִגֵּעַ שֶׁל גּוֹי עֵצָז בֵּינֵנו שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֹסֵר כּוֹדָאִי נִסְכּוֹ . בְּדָא בְּגוֹי גְדוֹל
 שִׁיּוּדַע בְּטִיבָה שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה וּמִשְׁמִשִּׁיה : אַכֵּל קִטְנִים שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְכֻלָּל זֶה אִינוֹ
 עוֹשֶׂה יֵין נֶסֶךְ אֵלָּא לְאֲסוֹר בְּשִׁתִּיָּה בְּלִבֵּךְ . כִּיצַד יוֹדַע שִׁיּוּדַע בְּטִיב עֲבוּדָה זָרָה
 וּמִשְׁמִשִּׁיה כֹּל שֶׁהוּא זֹכֵר וּמוֹכִיר בְּפִי עֲבוּדָה זָרָה וּמִשְׁמִשִּׁיה : גַּר שֶׁנִּתְגַּיֵּר
 וְקָבַל עֲלָיו מִצְוֹת וּמֵל וְלֹא טָבַל הֵרִי חוּץ עוֹשֶׂה יֵין נֶסֶךְ לְפִי שֶׁאִינוֹ גַּר גָּמוֹר עַד
 שִׁימוּל וְיִטְבּוֹל : וְיִרְאֶה לִי שֶׁלֹּא אָמְרוּ אֵלָּא לְאֲסוֹר בְּשִׁתִּיה אֲבָל בְּחִנְאָה מוֹתֵר .
 וְלֹא יֵהָא זֶה גְרוּעַ מִגַּר תּוֹשֵׁב שֶׁקָּבַל עֲלָיו ז' מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ שֶׁאֵין יֵינוֹ אֹסֵר בְּחִנְאָה .
 גַּר שֶׁמֵל וְטָבַל הֵרִי הוּא כִּישְׂרָאֵל מִיַּד . וְיֵינוֹ מוֹתֵר וְאֶפִּילוֹ בְּשִׁתִּיה : הַשְּׁפָחוֹת
 גּוֹיֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהוֹלִידוּ בְּנִים בְּמִיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַכְּנִים אֵינֶם עוֹשִׂים יֵין נֶסֶךְ וְאִף
 עַל פִּי שֶׁלֹּא מֵלוֹ וְלֹא טָבַלוּ וּמִגֵּעַן מוֹתֵר אֶפִּילוֹ בְּשִׁתִּיה : כִּמֵּה דְּבָרִים אֲמֹרִים
 בְּקִטְנֵי . אֲבָל בְּגְדוּלַם הַיּוֹדְעִים בְּטִיב עֲבוּדָה זָרָה וּמִשְׁמִשִּׁיה הֵרִי הֵן כְּשֶׁאֵר הַגּוֹיִם
 עֵצָז וְאוֹסְרִים אֶפִּילוֹ בְּחִנְאָה . כִּכֵּר בְּאֲרָנוֹ שְׁמִי שֶׁקָּבַל עֲלָיו בְּפִנֵּי שְׁלֹשָׁה שֶׁלֹּא
 לְעִבּוֹד עֲבוּדָה זָרָה וְהוּא הִנְקֵרָא גַּר תּוֹשֵׁב יֵינוֹ מוֹתֵר בְּחִנְאָה . וּלְפִיכֶךְ יֵשׁ מִן
 הַגְּאוּנִים שֶׁהִתִּיר מִגֵּעַן שֶׁל יִשְׁמַעְאֵלִים הִלְלוּ בְּחִנְאָה . שֶׁהִדְבֵּר יָדוּעַ שֶׁאֵין עוֹבְדִין
 עֲבוּדָה זָרָה . וְאֶפִּילוֹ שֶׁלֹּא קָבְלוּ בְּפִנֵּי שְׁלֹשָׁה . שֶׁלֹּא אָמְרוּ קָבַלְתָּ בְּפִנֵּי ג' אֵלָּא
 לְהַחֲיוֹתוֹ בְּלִבֵּךְ . שֶׁכֵּר שֶׁל גּוֹיִם עֵצָז אֹסֵר בְּשִׁתִּיה . הִרְחִיקָה יִתְרָה נַחֲגוּ בּוֹ מִשּׁוֹם
 חֲתָנוֹת וּלְפִיכֶךְ אֲסָרוּהוּ בְּשִׁתִּיה . כְּשֶׁלְקוֹת שְׁלֹהֵן וּבִישׁוּלֵיהֶן כִּמֵּה דְּבָרִים אֲמֹרִים
 בְּמִיתוֹ שֶׁל גּוֹי אֲבָל חוּץ לְבֵיתוֹ מוֹתֵר . וְאֶפִּילוֹ לְפֶתַח חֲבוּתוֹ שֶׁל גּוֹי שְׂמוֹכֵר שֶׁם
 אֵת הַשְּׂכָר . שֶׁלֹּא מִגּוֹרֵת חֲכָמִים הֵייתָה אֵלָּא מִנְהַג קְדוּשִׁים שֶׁנִּהְגּוּ בּוֹ הִרְחִיקָה
 כְּדִי לְהִתְרַחֵק מִמִּסְכָּה שְׁלֹהֵם . וּבְעַל נֶפֶשׁ לֹא יִשְׁתֶּה מִמֶּנּוּ עַד שִׁיבִיאֵנוּ לְרִשְׁתּוֹ
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲבָל לֹא בְּפֶתַח חֲבוּתוֹ שֶׁנִּמְכַר בּוֹ : הֵיחָ מְקוֹם שִׁישְׂרָאֵלִים שֶׁכּוֹ נוֹהֲגִים
 קְלוֹת בֵּינֵנוֹת שֶׁל גּוֹיִם עֵצָז אֶפִּילוֹ הַשְּׂכָר אֹסֵר שֶׁם : חוֹמֶץ שֶׁכֵּר שֶׁל גּוֹיִם עֵצָז
 אִם הֵיחָ נִמְכַר בְּחִנּוֹת לְשַׁעַר אֹסֵר פְּעָמִים שֶׁמְעַרְבִין בּוֹ שְׂמֵרֵי יֵין . אֲבָל אוֹרְנוֹ
 שֶׁהוּא בְּאוֹצֵר וּבַחֲבִיזוֹת גְּדוּלוֹת מוֹתֵר בִּידוּעַ שֶׁלֹּא עִירְבוּ בְּתוֹכוֹ שְׂמֵרֵי יֵין . מִפְּנֵי
 שֶׁהַשְּׂמֵרִים מִסְרִיחִין אוֹתוֹ אִם יִתְעַרְבוּ בְּתוֹכוֹ . וּלְפִיכֶךְ אֵין מְעַרְבִין אֵלָּא בְּאוֹתוֹ
 שֶׁנִּמְכַר לְשַׁעַר . יֵין שֶׁל תְּפוּחִים וְרִמּוֹנִים מוֹתֵר בְּכֹל מְקוֹם . כִּמֵּה דְּבָרִים אֲמֹרִים
 כְּשֶׁכָּא מִן הָאוֹצֵר אוֹמֵן הַחֲבִיזוֹת . אֲבָל הַנִּמְכַר עַל יַד לְפָנֵי הַחֲנוּנִי בְּחִנּוֹת אֹסֵר
 חוֹשֵׁשִׁין שְׂמָא עֵרֵב בְּתוֹכוֹ יֵין . אוֹמְנִים הַבְּקִיאִין בְּטַעֲמֵימָת יֵין פְּעָמִים שְׁקוּלְטִין
 רִיחַ הֵיין בְּפִיהֶם וּבְחֻגִים אוֹתוֹ בְּקִלִּישׁת הֵרִיחַ כְּדָרֶךְ שֶׁהֵיוּ מִטַעֲמֵימִים בְּטַעֲמֵימָתוֹ .
 וְאִם בֹּא יִשְׂרָאֵל לְשַׁעֵם כֵּן יֵינוֹ שֶׁל גּוֹי עֵצָז מוֹתֵר שֶׁאֵין הֵרִיחַ כְּלוֹם . וְאִפִּי שֶׁקִּלְטוּ
 בְּפִי . וְאֵין צָר לְיִשְׂרָאֵל לְהִטְעִים יֵינוֹ כֵּן לְגוֹי עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה :

השער השני בביאור מאימתי עושה יין נסך ליאסר

בְּפִתּוֹם אֵל אֶפִּילוֹ בְּהַכֵּסָה וְאֶכְלָלוּ פֶסֶסוֹ דִּין סְכָרוֹ מֵל גּוֹיִם עֵצָז . זִמְתוֹ לְמַעַם כֵּיִן
 נֶסֶךְ בְּפִנֵּי הַגּוֹיִם . גְּדִין דְּמֵי יֵין נֶסֶךְ כִּיד גּוֹי אֶפִּילוֹ כִּיד יִשְׂרָאֵל . וְכֵן אֶכְלָלוּ
 פֶסֶסוֹ אִם

עס זי אס מותר לשתוס ככעולת * וכיוצא בוס על ידי סנוכס
 בזמן טהיט מטפטפת :

ענבים

הנדרכים בגת אף על פי שהגת פקוקה ולא ירד ממנו לבור
 כלל * אס נמשך היין ועמד לצד אהר למעלה או בצדדין
 בגת צלול הרי זה נעשה יין נסך * וכן אס היתה הגת
 מלאה ודרך שם ונמצא היין מלמעלה למטה הרי זה נעשה יין נסך בהמשכתו
 מלמעלה למטה * ואין צל בשירד לבור * היה היין בגומא שלמט בתוך העכיט
 של ענבים * ואין עומד צלול בפני עצמו * או אפילו עומד בגומא של מעלה או
 בצדדין וגרעיני האשכול ופסולת שלהן מעורבין בו אינו עושה יין נסך * ולפיכך
 אס היתה הגת פקוקה שאינו יכול לירד לבור ומלאה שאינו לימשך מלמעלה
 למטה אף על פי שיש שם יין הרבה שהיה ראוי לימשך אילו היה בגת שאינה
 מלאה מותר * לקח מן הענבים שבגת שאינה מלאה ומן האשכולות שבה ונתן
 לצד אחר ונשאר יין צלול לצד אחר הרי זה יין * יין שנמשך מקצתו בין לבור
 בין לגת כמו שבארנו הוא וכל שאר היין שבגת ואפי' מה שבגת נעשה יין ליאסר
 בנגיעת גוי לפי שהמשכ' מקצתו יש לכולו תורת יין * ויש מגדולי המורי שאמרו
 שאין לו תורת יין ליאסר בנגיעה ובנצוק * אבל לענין תערובת הרי הוא כיון
 שנמשך ונאסר בתערובת יין נסך כדרך שנאסר יין גמור ביין : הגוי עעז עושה
 יין נסך בנגיעתו אפילו בהנאה בין שנגע בו בידיו בין שנגעו בפיו * כיצד הרי
 ששתה בכוס * כל מה שנשאר בכוס אסור * אף על פי שלא נגע בו ביד אלא
 שוחה ושותה * נגע ברגל מותר בהנאה ואסור בשתיה * שאין רוב הגוים מנסקיין
 ברגל רביון הוא להם לנסך כן * מכל מקום אסור הוא בשתיה לפיכך לא ידרוך
 הגוי עם ישראל בגת שאוסרו הוא עליו ברגלו בשתיה * כמה דברים אמורים
 בשמיר ישראל שלא נגע בידיו אבל לא שמר ידיו אסור אפילו בהנאה חזקה נגע
 בידיו שחיבת ניסוך עליו * כמה דברי' אמורים בשנגע ביין ככוונת יין שהוא יודע
 שהוא יין אבל נגע ביין וסבור שהוא שמן * או שאר משקין מותר בהנאה ואסור
 בשתיה אפילו נגע בו שלא ככוונה כלל אסור בשתיה * כיצד הרי שהיה יורד מן
 הדקל וכיוצא בזה ובירידתו נגע ביין שהיה למטה מן הדקל והוא לא הרגיש
 בנגעו בו וכיוצא בזה אסור בשתיה * נגעו ביין כאונס גמור אף על פי שהוא
 רואה וידע שנגע ביין אסור בשתיה ומותר בהנאה * כמה דברי' אמורים בשהיה
 כאונסו כל זמן שהוא נוגע בו אבל אם היה תחלתו ונגיעתו כאונס ועבר אונסו
 ועודנו נוגע בו אסור אפילו בהנאה * כיצד הרי שנפל לתוך בור יין ומרת בתוכו
 מותר בהנאה בידוע שלא נסכו באונסו היה טרוד * עלה הי אסור אפי' בהנאה *
 דחיבת ניסוך עליו * ואף על פי שהוא בהול שקרוב למיתה אפילו כן מפני הצלתו
 נותן דעתו ומנסך מפני שדומה לו כיום חגו דהולך ומורה לעז שלו * כל שכך
 בשאר אונסקין שמגיס דעתו אחר עבור אונסו ומנסך * מגע גוי עעז ככוונת יין
 אסור אפילו על ידי דבר אחר ואפילו בהנאה * כיצד נגע גוי עעז ככוונה בכלי
 שבידו או בקנה והוא אווה בשעת נגיעתו אסור * כמה דברים אמורים בגוגע בו

בית חמישי ושער שני

כוונת יין כמו שבארנו אבל אם היה סבור שהוא שמן או שכר וכיוצא בזה
 אפילו שכוונתו ליגע בו מותר אפילו בשתיה שלא אסרו מגע גוי ע"ז על דבר
 אחר אלא בשיש שם כוונת יין ואפילו ככוונת מגע וכל שכן אם אין שם כוונת
 מגע שהוא מותר אפילו בשתיה ויא דמגעו אפילו על ידי דבר אחר ושלא ככוונת
 יין ואפילו שלא ככוונת מגע אסור ויראה לי שהראשון עיקר פעמים שהוא
 נוגע ככוונה ביין ואפילו בידו מותר בהנאה ואסור בשתיה כיצד מרד את היין
 בין בקנה שבידו בין בידו לידע כמה יין יש בחבית או בכור שהיו פסולות גרעינים
 על פני החבית והעבירן אפי' בידו או שהיו זכוכין ויתושיין על פי החבית והתיזן
 בין בקנה בין בידו מותר בהנאה ואסור בשתיה לפי שמעשיו מוכיחין עליו בכיור
 שאינו מתכוין לאסור את היין על בעליו אלא לתועלתו הוא מתכוין וכן חבית
 שנסקקה אפילו לארכה ובא הגוי וחבקה אפילו שנגע בכיור ע"ז דפני שברי
 החבית בין שהיה זכ ושפך מותר בהנאה שמעשיו מוכיחין שלא נתכוין זה אלא
 להצלת היין שאילו לא עמד הוא וחבקה היו כל חרסי החבית נופלים ונשפך היין
 לארץ כמה דברים אמורים בשלא היה שם ישראל שיוכל להציל אבל אם היה
 שם ישראל וקדם הגוי והציל אין כאן הוכחה ואסור אפילו בהנאה נסדק לרחבה
 אף על פי שהיה משפסף מעט ובא גוי וחבקה מותר אפילו בשתיה שאין כאן
 נדנדוד ושכשוך יין כלל אלא מעשה לבנה הוא עושה נפל לגוי כלי או אתרוג
 וכיוצא בו לבור של יין של ישראל או לתוך החבית והושיט ידו להצילו ולהעלותו
 מעשיו מוכיחין שלא נתכוין בנגיעה זו לנסך לא להציל כליו ולפיכך מותר בהנאה
 ואסור בשתיה כמה דברים אמורים בשמיהר ישראל ואחז בידו של גוי שלא
 יוכל לשכשך בידו ליין לאחר שיאחז בכליו והצילו אבל אם לא אחז בידו הרי
 זה אסור בהנאה שמא לאחר הצלת כליו נותן דעתו לנסך וכיצד הוא עושה
 אוחז בידו כדי שלא ישכשך ופותח נקב החבית מלמטה ומוציא היין עד שלא
 תהא ידו של גוי נוגעת בו ויראה לי שאין למדים מדברים אלו אלא למקום
 אחר שאין אנו בקיאים לרון בדברים המוכיחים ואין לרון אלא אותן שמנו חכמי
 ומעשה היה בגוי ע"ז שכא בהגותו של ישראל לקנות יין ואמ' לו החנוני אין כאן
 יין והושיט הגוי ידו לכלי שהיה בו יין ואמר ואין זה יין ובא מעשה לפני חכמים
 ומקצתם רצו להתיר בהנאה שמעשיו מוכיחין שאינו מתכוין לנסך ולא עמדו
 דברים אלו ואסרוהו בהנאה שאין זה הוכיח גמור ואם הם לא עמדו על ההוכיח
 כל שכן אנו שאין אנו בקיאים בו חכית שנשמש העץ שבנקב החבית והיין נגד
 ונשפך ויש שם ישראל שאיפשר לו להציל ולשים ידו על הנקב וקדם הגוי והניח
 עליו ועכב את היין מלצאת כל היין שלמעלה מן הנקב אסור בהנאה וכל שלמט'
 מן הנקב אסור בשתיה ומותר בהנאה כמה דברים אמורים כשהניח כף ידו על
 הנקב אבל אם הכניס אצבעו בנקב או שהחזיר העץ למקומו ועבר האצבע או
 העץ עד חלל החבית אפילו שלמטה מן הנקב אסור בהנאה כל שנוגע בחלל
 נוגע הוא למעלה ולמטה ורואין אנו לעניין יין שלמעלה כאילו נוגע בשולי החבית
 ולעניין יין של מטה כנוגע בפי החבית ואלו אסורין בהנאה כחו של גוי
 ע"ז ככוונת יין אסור אפילו בהנאה כמגעו כיצד גוי המערה מכלי לכלי ככוונת

בית המישי ושער שני מח

יין אסור אפילו בהנאה. כמה דברים אמורים מה שיצא לחוץ אבל מה שנשא
 בפנים אם היה מערה כמקנף שלא היה מה שנשא בפנים מחובר למה שיצא
 לחוץ מותר אפילו בשתיה. שלא גזרו לאסור בכחו אלא כמה שיצא לחוץ.
 היה מערה כדרכו ולא יקנף מה שיצא לחוץ אסור בהנאה. ומה שנשא בפנים
 יראה לי שהוא מותר בהנאה אבל אסור בשתיה מחמת נצוק: כח כחו הרי הוא
 ככחו ואפילו כח עשיה ואפילו למעלה מיכאן אסור ככחו. כיצד היו ענבים בגת
 וגלגל גוי את הגלגל בכחו ובכח הגלגל נתהדקה הקורה והקורה סחטה ענבים
 ונמשך היין מהם הרי זה אסור כאילו סחט גוי בידיו ארץ הענבים וכן כל כיוצא
 בזה. כחו של גוי שלא בכוונה מותר אפילו בשתיה. כח של גוי וכח של ישראל
 מעורב בו מותר. כמה דברים אמורים בשגלגלו ישראל וגוי אכל גלגל גוי ולא
 היה יכול לגלגלו אף על פי שישראל מסייעו אסור. יש מי שהולך בזה להחמיר
 משום דמסייע אין בו ממש. ויראה לי שהוא מותר דאף הגוי מסייע לישראל
 ולמה יעשה הגוי עיקר וישראל מסייע שכדברי סופרים הולכים להקל.

דברים שאין בהם משום יין נסך כל עיקר אלא שאסרו לעשות כן
 להרחקה יתירה. כיצד יין של ישראל ומוזג גוי ושפך בו מים עד
 שהכשירו לשתיה במזיגתו שורת הדין שיהא מותר שהרי לא נגע בו לא בידו
 ולא על דבר אחר אלא שאסרו לעשות כן שמא יהא רגיל אצלו להשקותו ויגע
 בינו או שמא יצוק יין לתוך מים. אומרים לגזיר סביב הכרם אל תקרב. עבר
 ומוזג הרי זה אסור בשתיה ומותר בהנאה ויש מגדולי המורים שהתירו כשעבר
 ומוזג ולא יראה לי כן. כמה דברים אמורים במזוג יין שבכוס וכיוצא בו מן הכלי
 הקטנים למוזג לשעה. אבל נותן מים בחבית שאין דרכן של בני אדם למוזגה
 יחד אם עבר ושפך לתוכה מים מותר דבר שאינו מצוי הוא ובכלל שאינו מצוי לא
 חששו דברים אלו שאמרו במזוג מדעת אבל מזוג שלא מדעת מותר. לא יוצק
 המים לתוך היין שלא כדעת בכח בין שלא בכוונה שהתירו אפילו בשתיה. גוי
 עליו שהביא ענבים בסלים ובדרדורין ונפצן על יין שבגת מותר שאינו אלא כוורק
 אכן לתוך היין שמוותר אבל אסור לעשו כן לכתחילה שמא יגע בידו ביין שבגת.
 יש מי שהורה שאסור להביא ענבים בדרדורין לגת על גוי מפני שהענבי נסחטים
 והיין מתאכף. בשולי הדרדורין ונמצא גוי שופך יין צלול לגת ואם סייעו ישראל
 בנתינתו לגת מותר ואפילו לכתחילה שהרי יש כאן כח ישראל מעורב. עבר
 והביא גוי לבדו ושפכן לגת אעפ"י שהיין מסיף על הענבים מותר מפני שעדיין לא
 נדרכו לא נמשך יינו ואין הגוי מתכוין לשפיתת היין. אלא לשפיתת הענבים ואין
 דרכן של מנסכין כן. ישראל המערה יין מכלי לכלי לא יסייע גוי עמו שמא יטיל
 ישראל כל הכלי על הגוי ונמצא כל העירווי בא מכחו של גוי לאיסור. עבר וסייע
 עמו גוי מותר הכל כח גוי וכח ישראל מעורב בו מותר. ויש מי שהורה לאיסור
 אף בשעבר ועירה. והראשון נראה לי עיקר. גוי שזרק אבן או כלי וכיוצא בו
 לגת של יין מותר שלא אסרו אלא כנגיעתו וזריקה אינה נגיעה. ואם היה הכלי
 נופל מידו והולך ומתגלגל והוא אוחז ונשמט אסור חוששין שמא נתן דעתו
 ושכשך היין בכלי. וזקנו בחמתו. אעפ"י שאוחז ונשמט אין חוששין לו ומותר.

בית המישי ושער שני

וישראל שהיה מערה מחבית שבידו לכלי שביד הגוי מותר · ואף על פי שהית'
 החבית סומכת על הכלי שביד הגוי · ואין חוששין שמא יצדד גוי הכלי שבידו
 ויגרום להרבות העירוי שאפילו עשה הרי כחו של ישראל מעורב בו ומותר · ויש
 מי שהורה שאם נודע שצדד הגוי בכלי שבידו אסור · ואין דברים אלו מחורזין
 כמו שבארנו · נתמלא הכלי שביד הגוי ועדיין בידו הוא והיה הגוי מצדד בו
 אסור חוששין שמא נגע בו בשעה שמצדד · גוי שהיה מוליך יבנו של ישראל
 וישראל הולך עמו אם היה היין נתון בגוד בין שהגוד חסר מותר ואעפ"י שהגוד
 חסר והגוי משכשך מבחוץ ומגלגל את היין מראש הגוד לרגליו ומרגליו לראשו
 מותר שאין המערה מראש הכלי לרגליו כמערה מכלי אל כלי · ומפני שמשכשך
 בו מבחוץ ומגלגל היין אין כאן איסור הכלי ששכשך אלא במשכשך בידו או בכלי
 בתוך היין · אבל משכשך בכלי שהיין נתון בתוך הכלי שמשכשך אין בו שכשוך
 שאסרוהו בין שהיה הכלי סתום · בין שהיה פתוח · היה היין נתון בכובא אם
 היה הכלי חסר מותר ואף על פי שהוא משכשך היין עם הכלי אין חוששין לו כמו
 שבארנו · היה הכלי מלא אם היה ישראל הולך לו מאחריו אסור בשתיה · איפשר
 שמא נגע בו שלא מדעת ישראל ולא ראהו מפני שהולך אחריו · ומכל מקום
 מותר הוא בהנאה שלא חששו לנגיעה בכוונה שהגוי במלאכתו הוא עוסק · וגם
 מתיירא הוא שמא ישראל ההולך אחריו יראנו נוגע אלא שחששו להם חכמים
 שמא יגע שלא בכוונה · היה ישראל הולך עמו בצדו · אפילו הכי מותר שאי
 אפשר לומר לגוי ליגע בשום צד שלא יהא ישראל רואהו · גוי עוץ שהיה נושא
 חבית במוט נקובה ומוציאה יין שלא מדעת הגוי מותר ואפילו היה היין נשפך
 מכחו של גוי דכל כח הגוי שלא בכוונה מותר אפילו בשתיה · ויראה לי שאפילו
 היה נושא על כתיפו ומן הטעם שאמרנו · היה החבית מטפטפת מעט מעט
 יראה לי שאפילו נושאה על כתיפו והוא יודע שהיא מטפטפת מותר שאין היין
 נשפך מכחו של גוי ולא מרבה בשפיכה בגדנו וזכו · שאפילו היתה מונחת
 על גב קרקע היתה מטפטפת ומוציאה כדרך שהיא מטפטפת ומוציאה על כתפו ·
 ואין כאן כחו של גוי כל עיקר · ולפיכך מותר אלא שיש להתישב בדבר · גיגית
 של יין שהיא מטפטפת יש מן החכמים שהורו שאם בשולי הגיגית היא מטפטפת
 אסור להיות גוי תוחב נעורת או מטלית בסדקין שנוגע בו ביין אבל בסכיבורת
 השוליים מקום שמתחברין א' דפני הגיגית מותר שראשי השולי' מפסיקין שתחובין
 בחריצין שברפני הגיגית · כל מקום שאמרו בינו של ישראל שנאסר בהנאה
 מחמת נגיעתו או כחו של גוי לא אמרו לא למכור אותו לאחר' אבל ליטול דמיו
 מאותו גוי שנשכו מותר שאין זה כמוכרו אלא כנוטל דמי נזקו ממנו · וכדרך
 שאסור למכור מסתם יינם · כך אסור להשתכר בו · ואין צ'ל ביין נסך גמור ·
 לפיכך ישראל שנשכר אצל גוי או ששכר חמורו או שפיתנו להוליך לו יין נסך
 ואפילו סתם יינם שכרו אסור בהנאה · כיצד הוא עושה נטל ממנו מעות בשכרו
 שוחק וזורק לרוח או מטיל לים · נתן לו פירות בשכרו יוליכם לים המלח · או
 ישוף אותם ויקבר האפר בבית הקברות ולא יפור אותו מתוך שאפרם מרובה
 שמא יפול ממנו הרבה במקום אחד ויבוא ישראל לזרוע זרעיו שם ונמצא גנהה
 והכתוב

והכתוב אומר לא ידבק בידך מאומה מן החרם ואל על פי שהשכר אינו אסור
 אלא מדברי סופרים החמירו עליו כשל תורה נתן לו קרקע או בהמה בשכרו
 אף על פי שאין קרקע ובעלי חיים נאסרין ואפילו בהשתחוויה ועבדן אפילו כן
 החמירו בשכר יין נסך והרי הן לישראל אסורים בהנאה שכן חמורו לגוי לרכוב
 עליו אף על פי שהניח הגוי לגינו עליו מותר וכן המשכיר ספינתו להוליך כליו
 והניח כלי מאכלו ומשתהו לחוכה מותר שאין עיקר שכרו אלא להולכת עצמו
 וסחורתו ואל על פי שהוא יכול להניח מן הדין מאכלו ויניו בספינה או על גבי
 חמור מכל מקום כיון שאילו לא הניח אינו יכול לומר לישראל נכה לי מן השכר
 ונמצא שאין עיקר השכירות עליו ישראל שנשכר אצל גוי להעביר לו חביות
 של יין ושל שמן אם שכרו להעביר לו כל חבית וחבית בפרטה נמצא שכר כל
 חבית וחבית בפני עצמו ולפיכך הפרוטות שכנגד חביות היין נסך אסור והשאר
 מותר שכרו להעביר לו מאה חביות בק' פרוטות והיית' אחת של יין ביניהם
 השכר כולו אסור לפי שזה קבלנות ואותה פרוטה מעורבת בכל שאילו לא העבי'
 אותה הגוי מעכב כל השכר עד שיעביר לו אותו חבית ולפיכך השכר כולו אסור
 הוא והכל אסור ויראה לי שאין דברים אלו אמורים אלא בזמן שיש ביניה שוה
 פרוטה משכר יין נסך אבל פחור אינו חשוב לכלום וכולו מותר כיצד שכרו
 להעביר לו ק' חביות בחמשים פרוטות ונמצא אחת של יין נסך ביניהם אף על
 פי שיש שם חצי פרוטה כנגד אותה של יין נסך הכל מותר וכן יראה לי שאם
 שכרו להעביר לו חביות ולעתותי ערב קודם שנשלם זמן עבודתו אמר לו העבר
 לי חביות וזהו והיא של יין נסך אם נשאר לו מזמן עבודתו כל כך שיש בו כדי להעבי'
 חבית זו השכר כנגד אותה חבית אסור והשאר מותר שאין זה קבל קבלנות
 ואם לא נשאר מהזמן כ' הכל מותר שאין זה אלא כמעביר לו מרצון ואינו
 מכלל שכירותו ואיפשר שאפילו כן כנגד אותה חבית אסור ואפי' היה עושה
 עמו בטובה ממשכנין אותו מנכסיו עד כדי שכרו ולפיכך לא יהא ישראל מוזהג
 יין נסך לגוי עץ אפילו אמר לו גוי לישראל שמור לי חבית זו של יין נסך בחנם
 אסור אף על פי שאם נשברה או נגנבה או נאבדה פטור מכל מקום מיצר הוא
 אם תגנב או תאבד מתוך שמירתו ורוצה הוא בקיומו של יין ורוצה בקיומו של
 יין אסור כמה דברים אמורים בפרוטה בקיומו להשיבו לפעליו או עד שימכר
 וכיצא בזה אבל אם רוצה בקיומו עד שיאבדנו הוא בידיו מותר כיצד ישראל
 שנשכר אצל גוי עץ לשבר לו חביות של יין כל החביות בפרוטה או ק' חביות
 בק' פרוטות אף על פי שהוא רוצה בקיומו עד שישברם הוא ויטול שכרו מותר
 שזה ממעט את הטפלה וישכר ותבא עליו ברכה גוי שמכר יין נסך או עבודה
 זרה ורמיהן בידו מותר אבל ליד ישראל אסור גדולה מזו אמרו ישראל שהיה
 נושה בגוי עץ מנה ומכר יין נסך או עבודה זרה זהביא לו מותר אבל אם אמר
 לו המתן לי עד שאמכור יין נסך או עבוד זרה ואביא לך אסור מפני שזה רוצה
 בקיומו עד שימכור ויביא לו ויש מגדולי המורים שאמרו שאין דברים אלו
 אמורים אלא בשהיה בידו לנגשו ומדעתו ומרצונו המתין עד שימכור ויביא
 אבל אם לא היה בידו לנגשו על כרחו הוא ממתין ומותר על רבר זה נהגו בהרב

בית חמישי ושער שני

מקומות להתייר אף בשאמר לו המתן עד שאמכור ואביא • ויראה לי שאיפשר
לסמוך בזה על דברי הגאונים וזכרוננו לברכה שאמרו שאין הגוים עכשיו אוסרים
בהנאה לפי שאינם עובדים עכשיו עבודה זרה • ואף על פי שאין אנו
נוהגים על פיהם בהורא זו להתייר יונם ומגעץ בהנאה • מכל מקום כדו הם לסמוך
עליהם כדבר זה שהדמים ביד גוי אלא שהמתין לו ישראל עד שמכר והביא : מי
ששכר פועלים גוים ופסק עמהם להעלות להם מזונות אסור להשקותו יין נסך •
אמר להם צאו ושתו מחנוני גוי ואני פורע אם הקדים ישראל לחנוני דינר ואמר
לו יהא דינר זה בידך עד שתשקה פועלי • ואני מחשב עמך באחרונה הרי זה
אסור • ויראה לי שאם נתנו לו להוציא מעכשיו אם יצטרך לו מותר ולא אסור
אלא בשנתנו לו להיות בידו עד שיחשוב עמו באחרונה • ואין צל בשנטל בעל
הבית ונתן ביד : אמר לחנוני להיות שעבודו עליו אף על פי שהדינר עדיין ביד
בעל הבית יש מי שהור' לאסור כיון שיחד לו שעבודו • ולא יראה ליתן פועלים
ישראלים שעשו מלאכה אצל גוי ולא פסק עמהם שכר • ולערב שלח להם חבירת
של יין שוה דינר אם קודם שזכו בה אמרו לו עד שאתה נותן חבית שוה דינר תן
לנו את דמיה מותר • שאין אלו כמוכרין לו • ואם משזכו בה אמרו כן אסור :
וכן ישראל ששכר פועלים בדינר • ואמר לגוי עז' צא ופרע פועלי ושלח להם
הגוי חבית של יין עד שלא זכו בה מות' לומר לגוי תן לנו את דמיה • ואם משזכו
בה אסור • יש מקומות שנותנים למלך הלק ידוע מפירותיהן שליש או יתר • אם
יש לישראל יין מותר לו לומר לגוי צא והפיס המלך על מנת שהוא לוקח מייני
ואעפ' שהגוי נותן למדת המלך יין לפי שלא אמרו לו לישראל זה ליתן לו יין אלא
שיפייסנו ממה שיוכל לפייסו • ולפיכך כשהוא פורע לגוי לא דמי יין נסך הוא
פורע אבל אם אמר הכנס אתה במקומי ליכנס לאוצר המלך הרי זה אסור כאלו
אמר לו פרע לו יין כמדת שאני חייב לו • כמה דברים אמורים בשהקדים ישראל
לגוי על דעת שיחשוב עמו באחרונ' וכמו שבארנו • ויראה לי שאפילו לא הקדי'
לו מעות דכיון שהוא חייב לו מנת המלך יין ממש • ולפי שאמר לו הכנס אתה
במקומי הרי הוא כאלו קונהו מן הגוי עז' והגוי נותנו לאוצר כמצותו : מלך
שיש לו חק על בני המדינה כשיש לו יין הרבה הוא קונהו מגוי וכותב על זה
ליטול סאה בכך וכך מאוצר המלך ועל זה סאתי בכך וכך • אם נתנו על ישראל
בכך וכך סאה • או סאתיים בכך וכך והלך ישראל ואמר לגוי מלטיני מן האוצר
מותר • לפי שזה הולך וקונה לעצמו מן המלך כדי שלא יכופו את ישראל
לקנותו אבל אם אמר הכנס אתה במקומי וקח מאוצר המלך הרי זה אסור שהרי
זה כאומר לו קבלהו בשבילי ואני מוכרו לך • ישראל שמכר יינו לנכרי אם היין
נתון בכליו ופסק עמו דמים • ואחר כך הגביה הגוי כדי לקנותר היין שבתוכו אף
על פי שמדד הגוי לעצמו דמיו מותרו דכל שפוסק דמים גומר הוא בדעתו לקנות
וכשהגביה קונה את הכל וכשעירה ונעשה יין נסך לא של ישראל הוא אלא של
גוי : פסק ולא הגביה ולא קנה עדיין ומדד לעצמו דמיו אסורים • שהרי נעשה
יין נסך בעירוי וקנה לא קנאו שהגבי' בשעה שהוא מודד אין הגביה זו לקניה
אלא למדידה • הקדים לו הגוי מעות מותר אף על פי שהוא מודד לעצמו דכל
שפוסק

שפוסק ונותן מעות קנה . היה ישראל מודר לתוך כליו של גוי ופסק עמו דמים אף על פי שלא הקדים לו דמים אף על פי שיש עכבת יין נסך בשולי הכלי מותר ואפי' לכתחלה . והוא שיהא הכלי מונח בחצירו של גוי דאזיר קונה לו . ולפיכך משנכנס יין לאזיר הכלי קנה ויין נסך אינו עד שמגיע לקרקעיתו של כלי : היה הכלי מונח בחצרו של ישראל לא קנה . וכבר נעשה יין נסך כשהגיע לקרקעיתו של הכלי . במח דברים אמורים בשהיה מונח על גבי קרקע . אבל היה הכלי מונח בידו של גוי בעל הכלי מותר ואפילו לכתחילה שאזיר כליו קנה לו . הרי שלא פסק לו דמים ומדרד ישראל לתוך כליו של גוי והיה הכלי מונח בחצרו של ישראל ועג קרקע מותר לו ליקח דמי יינו שאין סתם ייגן אוסר כל תערובתו בהנא' כמו שיתבאר אלא מוכר כולו חוץ מדמי יין נסך שבו :

נשם הפער השמי . תהלה לאל עשירי אשון עיני :

השער השלישי בביאור איזה יין יש בו משום

יין נסך ואיזה דבר של נויס כאשר משום יין נסך אף על פי שאינו יינו :

חומץ

של גוים עעו שהיה תחלתו יין אף על פי שהחמיץ . לא גסתלק איסורו ממנו . איזהו חומץ כל שעמר שלשה ימים לאחר שנמר ריחו והתחיל להחמיץ . ויש מגדולי ישראל שהחמירו בו מפני שאין אנו בקיאים בחומץ . יש יין שנראה כחומץ ואינו אלא יין שלא נתבשל בענבים כל צרכו . והחמיר תעב . ויראה לי שאם מבעבע כמשמשליכין אותו על הארץ חומץ גמור שהחומץ מבעבע על הקרקע ולא היין : הבוסר של גוים עעו אין בו משום יין נסך שאין מנסכין בו ולא אסרו בוסר אלא היין . ויש מגדולי המורים שחוששים ואין דבריהם מחוורין . בוסר של גוי'ראה לי שבמקום שיש יין לבן וגם דמי היין קלים מן הבוסר הנמכר . ממנו בחנות אסור חוששים שמא ערב יין בתוכו . אבל הבא מחבית גדולה או מן האוצר מות' שאין מערבין בו כ'א לשעה שלא יתקלקל היו דמי היין יקרים מן הבוסר . מותר שאין מערבין היוקר בזול . ובמקום שהיין לבן אינו מצוי בין כך ובין כך מותר : יין מבושל שלנו שנגע בו הגוי אין בו משום יין נסך שאין מנסכין בו . איזהו מבושל בל שהרתיה נעשה מבושל וכן קבלת הגאונים זכרונו לברכה . ויש מי שאומר שאין קרוי מבושל עד שיתמעט ממדתו ע' בשולו . ויראה לי שאי אפשר להרתיה בלא מיעוט מדה כל שהוא . וקבלת הגאונים זכרונו לברכה תכריע : אלונתית שלנו שנגע בו הגוי אין בה משום יין נסך . וכן אנומלין . איזהו אלונתית יין ישן ומים צלולים ואפרסמון . אלונתית של גוים הבאה מן האוצר מותרת בידוע שלא עירב בה יין עדיין עד שהוא שותה או שהוא מוכר בחנות כדי שלא תתקלקל : אנומלין יין דבש ופלפלין והוא הנקרא קונדיטון . ויש מי שאומר שלא התירו אלא בשנחן בתוכו שליש דבש ושליש פלפלין . ואפילו לא נתנו דבש בו כל

בית המישי ושער שלישי

שלא נתנו בו שלישי פלפלין נשתנה טעמו הרבה ואין בו משום יין נסך וראה לי שאפילו פחות משליש טעמו משתנה הרבה ולא אמרו שלישי דבש ושליש פלפלין להטעינו כן אלא שאמרו איזהו ינומלין ואמרו שהוא אותו משקה שהורגלו לתת בו שלישי דבש ושליש פלפלין כמה דברים אמורים שגורן בו דבש עד שמשנה טעמו אבל אם נרזן בו כמה דבש יש בו משום יין נסך אף על פי שאין מנסכין אותו עג המזבח הגוים אינם נמנעין מלנסך בכך שלא כל הנאסר למזבח נאסר להם שכן מחוסר אבר יש להם ודוקן שבעין אין להם וכן אף על פי שנתן בו טעם שאור יש בו משום יין נסך וממ ינומלין שהרתיו עג האש כדרך שעושין עכשיו מותר לא יהא גרוע מין מבושל יין מווג יש בו משום יין נסך ומי שהורה שאין בו משום יין נסך לא גראו דבריו כמה יהא במזיגתו ויקרא יין יש מי שאומר בשאין בו יתר משלשה חלקי מים אבל יתר מכאן אין זה יין ואף על פי שטעמו טעם יין אין טעם ביין אלא חמוץ בעלמא ויש מי שאומר כל שטעמו טעם יין יש בו משום יין נסך ולא ירדו לשיעורין אילו לא במתמד שמרים בלבד ויש מגדולי החכמים שהתירו אפי' יין של גוים לתוך ששה חלקי מים נתן טעם לפגם הוא כתוך המים המרובי ככ וכמו שיתכאר בשער דיני התערובת המתמד ונתן מים במדה בין שמתמד בשמרים בין שמתמד בגוים וחרצנים אם עצר אותן בגלגל ונתן שלשה ויצאו שלשה וחי אין כאן יין אלא טעם בלבד וחומץ בעלמא הוא נתן ג' ויצא ד' הרי זה יין גמור לא עצר אותם בגלגל אלא כרגל לעולם יש בו משום יין נסך ואפילו לא מצא כדי מדתו פעמים שהיין יוצא והמים נבלעים בשמרים ובגוים וחרצנים ופעמים לאחר דריכת הרגל ימצאו בשערת גרעיני ענב שלא נסחטו כל עיקר חרסים הכולעים יין הרבה עד כששורין אותן במים פולטין את ינם אם בלעו יין הרי זה כיון נסך ואסורים אפילו בהנאה יבשם מותרים ואפילו באכילה אלו חן לחים כל יב חרש יבשים לאחר יב חרש שמרים של יין נסך אף על פי שיבשו ועברו עליהן יב חרש אסורין תמזן והוציא מהן יין כל יב חרש אסורין לאחר יב חרש מותרין חמץ בהם את העיסה כל יב חרש הפת כולה אסורה שחטעם אינו בטל ואפילו באלף בדא בשמרים שתמזן אבל לא תמזן אפי' לאחר יב חרש אסורים ואוכרים כמו שבארנו תמצית היין שנקרש עג דפני החבית והזנקנים נהגו בו היתר ואיפשר כל שנתייבש ככ הרבה כבר כלה להלוהית יין שבו ומעתה כעפר בעלמא הוא ומותר ומעשים בכל יום שמשתמשין בכלים של גוים עזו לאחר מלוי וערוי ואין מקלפין אותו התמצית הקרוש על דפניהם והנח להם לישראל אעפ שאינם נביאים בני נביאים הם

וכשלא הסער השלישי תהלה לאל מרים דלמי :

השער הרביעי בביאור אצל מי מפקידין או מייחדים יין

נאס בחוקת ספר לו כשני חוקמות או כמפתח חוקתם וכביאור ספר כל דיני יין

שכתייחד עם הככרי ודן עטרוינותו של ככרו וכלכל עם זה דין יין

סגנו

בית חמישי ושער רביעי

מן

סנצנונו כנו נכנסים וליכנו ידוע אס ננים קן אן ישראלים ודין
 חכית של יין סנצנאס וליכנו ידוע אס של יין סכך
 אן של יין כסר :

כבר

בארנו כל הגוים עעו עושין יין נסך ישראל המפקיד יינו
 או שייחד יינו אצל הנכרי הרי זה אסור אפילו בהנאה כמו
 שיכתבאר בר"א בגוי שעובד ע"ז שכל שעובד עבודה זרה חבת
 נסוך עליו ומנסכים הם גר תושב והוא הנכרי שנודע שאינו עבוד עבודה זרה
 מייחדין אצלו יין בידוע שאינו מנסך אבל אין מפקידין אצלו יין אע"פ שאינו
 מנסך אם נכנס אצלו מע"ז אינו מקפיד לפיכך חוששין שמא יכנס אהר
 מן המנסכין וינסך ישמעאלים הללו אינם עובדים עבודה זרה ולפיכך מייחדים
 ברשות יין אבל אין מפקידין אצלם יין גוים שבחוצה לארץ אף על פי
 שאינם עעו אין מפקידין ואין מייחדים אצלם יין כמה דברים אמורים שלא
 בשני חותמות אבל סתמו וחתמו בחותם בתוך חותם מפקידין אצל הגוי יין אף
 על פי שחבת ניסוך עליהם אין טורחין לזייף שני חותמות מפתח וחותם כשני
 חותמות שני מפתחות אינם כשני חותמות נקבים שמניחין בחבית לצאת
 הרוח דרך שם חוששין שמא ישתה הנכרי דרך שם במינקת ולפיכך אף על פי
 שיש בפי החבית כמה חותמות אין מפקידין אותה אצל הנכרי חוששי שמא ינסך
 דרך שם עד שיסתום כל נקבים שבה ויחתום עליהם בשני חותמות איזהו חותם
 בתוך חותם היה פי החבית טח בטיט וכיוצא בו וחתום וכפה על גבי כלי מהדורק
 הרבה שיש עמל בהסרתו ובחזרתו הרי זה כשני חותמות וכן אם חתם נבל יין
 ושם אותו בשק אם פי הנבל למטה עמל הוא כעיניו להוציאו ולזייף חותמו
 ולפיכך הרי הוא כחותם לתוך חותם היה פי הנבל למעלה אין זה כחותם בתוך
 חותם בר"א כשאין פי הנבל כפוף לתוכו אבל אם היה פי הנבל כפוף לתוכו אף
 על פי שפיו למעלה הרי זה כחותם בתוך חותם שני קשרים משונים הרי הן
 כשני חותמות שני אותיות הרי הם כשני חותמות חתם בשני חותמות וחזר
 על חותמתיו ולא הכירם חזקה זייף ואסור לא חזר עליהם חזקה לא טרח ולא
 זייף ולפיכך אינו צריך לחזר אחריהם לראות אם זייף אם לא אע"פ היה
 משלח יין לחבירו ע"י גוי עעו וחתם בשני חותמו ראויו הוא להודיע מי שנשתלח
 לו באיזה סימן סתמו וחתמו כדי שיעמד עליה ויכירם אחר שנתבאר חוששין
 לחותם אחד שמא יטרח ויזייף מפני מה אין חוששין שמא יקוב החזר בדפני
 החבית וישתה ואחר כך יסתום חזקה אינו טורח לנקוב את החבית אלא פותח פי
 החבית ונקבה עד שיזא כהן שני חותמות ישראל ששכר או שקנה בית בחצרו
 של נכרי ומלאהו יין אם ישראל דר שם אף על פי שהניח הדין בחצר ואין לו עליו
 לא חותם ולא מפתח מותר ואפילו היה הנכרי דר באותה חצר מותר היה
 ישראל דר בחצר אחרת אם היה מפתח וחותם ביד ישראל מותר ואצל שני
 חותמות לא היה מפתח וחותם ביד ישראל אסור אפילו היה מותר באותה בית
 ששכר או שקנה ומה הפרש בין זה למי שהניח יינו בביתו שאינו חושש שמא

בית המישי ושער רביעי

נכנס שם גוי ונסכו' שזה שהשכיר ביתו או שמכרו יש לו שייכות בבית ואינו
 נתפס כנגב בכניסתו לפי שאדם עשוי לראות בבית שהוא משכיר או שהוא מוכר
 לראות מה השכיר או מה מכר' במה דברים אמורים בשהנכרי דר באותה חצר
 אבל בשאינו דר באותה חצר אינו עשוי לבא אחר שאין לו שייכות באותה חצר
 ומותר' ויש מי שאומר שאפילו נמצא עומד בצד היין מותר' דכל שאינו דר
 באותה חצר הרי הוא כנכרי אחר' ויש מגדולי המורים שאמר דכל שהשכיר או
 מכר יש לו שם שייכות' ואם נמצא עומד בצד היין אסור וראוי לחוש לדבריו':
 המניח את יינו בחזקת המשתמר' אף על פי שהניח שם נכרי ויש לנכרי שייכות
 בבית מותר' כיצד היה בא בספינה או בקרון ויינו עמו והניח נכרי שם ויצא
 ונכנס שם והלך לו לבית הכנסת או לבית המרחץ' אעפי שאין מפתח וחזתם
 בידו הרי זה מותר שהנכרי ראו שמא יבא ישראל פתאום ויראנו נוגע' וכן אם
 הניח נכרי בחנותו ויצא' וכן המעביר חביות ממקום למקום על נכרי' כדא
 בשלא הודיעו שהוא מפליג ושלא אמר שמור ואין חוששין שמא נעל בחנותו או
 שמא הפליג ספינתו ופתח ונגע' אבל אם הודיע לו שהוא מפליג או שאמר לו
 שמור או שמפליג הנכרי עם הספינה בים במקו' שלא יראנו אדם אם יסיר מגופה
 מעל החבית או שנעל דלת החנו' הרי זה אסור' כדא בששהא כדי שיוכל להסיר
 מגופת החבית ולהחזירה' ואם של טיש היא או של סיד כדי שיפתח ויסתום
 ויגוב המגופה' שהה פחות משיעור זה מותר' שהה כדי שיקוב חור ויסתום
 ויגוב הנקב אין חוששין שהדבר ניכר הוא' ואין חוששין לו': היו חביות פתוחות
 ולא הודיען שהוא מפליג מותר' במה דברים אמורים בשיש שם דרך אחרת
 שיוכל לבא עליהם דרך עקלתון' אבל אם אין שם דרך אחרת או שאמר להם
 לכו ואני אבא אחריכם כיון שנתעלמה עינו מהם הרי זה אסור' שהרי הנכרי
 רואה הדרך לפניו שאין שם הבעלים' ויכול הוא ליגע ואינו ירא' ויראה לי
 שאפילו היה יכול לבא דרך עקלתון אם היו שנים או שלשה נכרים אסור איפשר
 לאחד לשמור הדרך העקלתון והאחרים יגעו ביין' ויש מי שאומ' כמעביר חביות
 על הנכרי אף על פי שלא הודיעו שהוא מפליג אסור' אא"כ חביות פקוקות שאי
 אפשר לו ליגע דרך הלונן אבל פתוחות ואין עליהם פקק אסור שמא יטה בעורן
 על כתיפו ויגע' ונכון הוא שאפילו ישראל הולך אחריו אסור בשחביות מלאו וכמו
 שבארנו למעלה' כדא במלאה או אפילו חסירה ובלבד שיכול להטותה בעודה
 על כתיפו וליגע ביין' ויראה לי שאפילו הודיעו שהוא מפליג אם החביות פקוקה
 והוא בזמן שיש עוברי דרכים הרבה בזמן בין הגתות מותר שמא מתיר' מעוברי
 דרכים: ישראל שזימן את הגוי לאכול עמו והיה היין על השלחן ויין על הספסלי'
 ויצא ישראל והניח את הנכרי על השולחן כל היין שעל השלחן אסור' ואפילו
 אותו יין שהוא חוץ לפשוט ידיו אסור שאינו מתירא מליגע שהרי הוא כמורשה
 קמנו לשתות מכל היין שעל השלחן' אבל היין שעל הספסלים את שהוא תוך
 פשוט ידיו אסור ואת שהוא חוץ לפשוט ידיו מותר' ואם אמר לו מוזג ושתה
 כרצונך אפילו שעל הספסלים אסור' שהרי הרשהו לשתות מכל אשר יבחר'
 ולפיכך כל החביות הפתוחות אסורות' אבל הסתומות מותרות' אם לא שהה

כדי שיפתח ויסתום ויגוב המגופה : כל מקום שאמרנו שאם הודיעו שהוא מפליג
אסור לא אמרו לא בשבמקום הפלגתו שהודיעו יש בו כדי שיפתח ויסתום ויגוב
אבל פחות מיכן מותר . דאדרבה מתיירא הוא שמא יבא ויראנו והוא אין לו
שהות לפתוח ולסתום . ולפיכך אפי' עמד יתר מכדי שיעור זה מותר שבכל שעה
הוא מתיירא . ואפילו היה בו כדי שיפתח ויסתום ויגוב בדרך אשר הלך אם יש
שם דרך עקלתון קרוב מכדי שיעור זה מותר . אא"כ אמר לו שהוא יבא אחריו
בדרך זה : ישראל שיש לו חביות של יין פתוחות בתוך ביתו ויצא וסגר הדלת
אחריו ומצא מפתח ביד נכרי אף על פי שהודיעו שהוא מפליג מותר . שלא מסר
לו אלא שמירת המפתח בלבד . ולפיכך הנכרי מתיירא מליכנס לבית שמא יתפס
כגנב . ואינו אלא כשאר נכרי שבעיר שיראים ליכנס מפני העוברים והשבים :
אוצר שישראל וגוי עעז כונסין יין לתוכו . אף על פי שחביות פתוחות והגוי יושב
שם מותר מפני שהיין בחזקת משתמר כל שלא הודיעו שה' מפליג כמו שאמרנו
נעל גוי דלת האוצר היין אסור שהרי יש לו שייכות בבית ואינו נתפס כגנב על
נעילת הדלת . היו נקבים בדלת אם יכול ישראל להסתכל משם ולראות כל
חביותיו מותר ואם לאו את שיכול לראות דרך שם מותרות והשאר אסורות .
ויראה לי שאפילו חביות סתומות אסורות ואעפי שאלו בא ישראל אין הגוי יכול
למונעו מליכנס מ"מ יכול הוא להשמש ולומר ישן הייתי . בלא בשאין ישראל
דר באותה חצר אבל אם דר באותה חצר . אינו יכול להשמש ממנו שאין לו
לסגור דלתים בפניו אחר שהוא דר שם . וראיתי לאחד מגדולי המורים שהחמיר
בדבר זה אחר שיש לו לנכרי שייכות בבית וצריכין אנו לחוש לדבריו : ברת
שהיו ישראל וגוי עעז כונסין לתוכו יין . וגוי דר למטה בבית וישראל דר בעליה
ושמעו קול תגר וכיוצא בזה אף על פי שאין מעבר לישראל לעליה אלא דרך
הבית . וקדם הגוי ובא וסגר הדלת אחריו היין מותר דגוי מתיירא ואומר שמא
הקדימני ישראל ובא וישב לו בעליה . ואם אגע בינו יראני : ישראל וגוי עעז
שהיו שותים יין זה ינו זה ינו . ושמע ישראל קול תפילה בבית הכנסת ויצא
ללכת לבית הכנסת היין מותר מתיירא הגוי מליגע בינו של ישראל ואמר נזכר
ישראל את יינו ימהר ויבוא . כמה דברים אמורים בשכל אחד שותה יינו אבל
שניהם שותים מיינו של ישראל כל היין שעל השלחן אסור . ואפילו מה שהוא
חוץ לשלחן בתוך פישוט ידיו כמו שבארנו . ויש מתירין אפילו בששניהם שותין
מיינו של ישראל . והוא שסלק ישראל את היין מעל השלחן והניחו חוץ לשלחן
והכל קרוב לענין אחד : וכן ישראל וגוי שהיו יושבין בספינה ושמע ישראל
קול שופר שתוקעים בערבי שבתות לשבות ממלאכה . ויצא מן הספינה ליכנס
ולשבות במדינה היין מותר דמתיירא גוי כשיזכיר ישראל את יינו ימהר ויבוא .
אף על פי שיש בינו ובין המדינה יותר מאלפים אמה שהגוים חושבין שאין ישראל
משמרים שבת במקום שיש להם שום הפסד . דברים אלו שאמרנו יראה לי
דווקא בשיש דרך עקלתון לבא שלא מדעת הגוי ואם לאו אסור כמו שבארנו .
ועוד יראה לי שלא להתיר מחמת טענה זו דעכשיו זכיר יינו ויחזור לא במפליג
לדברים שאיפשר לעשותן כאן לכשיחזור כתפלה ושביתת שבת אבל במפליג

בית המישי ושער רביעי

ליכנס במרחץ וכיוצא בזה מדברי שיש להם מקום ידוע ואי אפשר לעשותו כאן
 לכשיחזור כתפלה ושבתת שבת אבל במפליג ליכנס במרחץ וכיוצא בזה מדברי
 שיש להם מקום ידוע ואי אפשר לעשותו כאן אסור שכבר הודיעו שהוא מפליג
 לדברים אלו שאי אפשר לעשותו כאן כל מקום שאמרו שהוא מפליג או בשכר
 דלת כפניו שהוא אסור יש מי שאומ' שאסור בהנא' ויש מי שהורה להקל שאינו
 אסור בהנאה ואסור בשתיה נכרי שהלוח מעות לישראל אעפ' ששעבד לו כל
 נכסיו והגיע זמנה של מלוה ונכנס הנכרי ועמד בצד הגר' של ישראל ואפילו
 בתוך פישוט ידיו היין מותר באין לו מלוה על אותו יין אבל יש לו מלוה על
 אותו היין הרי זה אסור כיצ' עשאו לו אפותיקי מפורש או אפילו שמשכנו אצלו
 ונמצא הנכרי עומד בבית שהיין נתון שם אסור דאינו נמנע מליגע בו שהרי יש
 לו שייכות ביין ואינו נתפס כנגב ויראה לי שאפילו היה מפתח או חותם אחד
 בידו של ישראל עד שיהא שם מפתח וחותם ישראל שעושה יינו של נכרי
 בטרהה בין שמכרו הנכרי לישראל ולא פרע לו מעות בין שלא מכרו לו לא שהוא
 מטהרו כדי למוכרו על ידו לישראלים אם נתנו ישראל בחצרו של אורחו נכרי
 בעצמו ואין הגוי דר באותה חצר אם מפתח האוצר פתוח לרשות הרבים והיו
 ישראלים וגוים דרים באותה העיר מותר ואעפ' שאין ישראל דר באותה חצר
 ואין מפתח וחותם בידו מתיירא הוא הנכרי מליכנס שם שלא יראהו ישראלים
 הדרים באותה העיר ויפסידו עליו ינו היה פתוח לאשפה הרי הוא כפתוח
 לרשו הרבי' היה דקל בבית של ישראל שאם יעלה שם יראנו נכנס הרי הוא כפתוח
 לר'ה מתיירא הוא שמא יעלה לראות משם בהמה שנאבדה לו היה חלון של
 ישראל פתוח עליו הרי הוא כפתוח לר'ה ומותר בדא כשלא נמצא עומד באותו
 בית שהיין נתון בו אבל אם נמצא עומד שם אסור וקו' הדברים נכרי שיש לו
 מלוה על ינו של ישראל ונמצא עומד בצדו אסור כמו שבארנו קו' לזה שהיין שלו
 והחצר שלו ויש אומרים שלא נאמרו דברים הללו אלא ביום אבל בלילה
 צריך להיות ישן בתוכו ויש מחמירים שאפילו ביום אין באשפ' וחלון ודקל ופתח
 לר'ה' מתירין אלא מה שנראה ממנו מן הפתח או מן החלון והאשפה והדלק
 אבל שבצדקן אסור ולא יראה לי כן שכל שהוא פתוח לר'ה' או לאחד מאלו
 מתיירא הוא מליכנס באותו בית כלל מכרו הנכרי לישראל ופרע לו המעות
 ואפילו לא פרעו אלא שזקף המעות עליו במלוה ואילו רצה ישראל להוציא
 יין מרשותו אינו יכול לעכב על ידו היין מותר אעפ' שאין פתח פרוצ לר'ה ואין
 מפתח וחותם ביד ישראל ולא עוד אלא אפילו נמצא עומד בצדו מותר אין זה
 אלא כמי שיש לו מלוה על ישראל ונמצא עומד בצד הכור של יין שלו שמורר
 כמו שבארנו ויש מחמירים בנמצא עומד בבית שהיין נתון בו לפי שהוא נראה
 בחצירו וכל שאינו נתפס כנגב ככניס' הכי' היין אסור ודברי הראשונים נראין
 לי עיקר כתב לו התקבלתי וכשבא להוציא אינו מניח הרי זה אסור עד שיהא
 פתח פתוח לר'ה וישראלים דרים באותה העיר כמו שבארנו התקבלתי זה אינו
 אלא כהערמה שאילו מדעת גמורה כתב לו לא היה מעכב מלהוציא לא היו
 ישראלים דרים באותה העיר אף על פי שפתח פתוח לר'ה ואפילו מפתח וחותם

ביד ישראל אסור מתיירא הוא מן הישראלים ואינו מתיירא מן הגוים ואף על פי
 שישארל זה דר באותה העיר אינו נמנע מליכנס ומלויף לראות איש אחר לכד
 אינו מתיירא ואינו נמנע הואיל והיין והבית שלו לפיכך אין לו תקנ' ואפילו בשב
 חותמות עד שיהא ישראל יושב ומשמר ואם היה נכנס ויוצא הרי זה כיושב
 ומשמר בדא בעיר גדולה שיש לה דלתים וברית שרוכליה ממנה היית עיר
 גדולה שרוכלים נכרים נכנסים בה מותר מתיירא הוא שלא יכנסו בה רוכלים
 ישראלים ויראוהו היה ישראל דר באותה חצר ואין הגוי דר בה לעולם מותר ואפילו
 אין מפתח וחותם בידו ולא עוד אלא אפילו היה הגוי וישראל דרים בה מותר
 היה הגוי דר בה וישראל דר בחצר אחרת לעולם אסור עד שיהא ישראל יושב
 ומשמר המטהר יינו של נכרי והניחו בחצר של גוי אחר אם אותו הגוי משועבד
 לו כגון אריסו של נכרי בעל היין או עבדו וכיוצא בזה שהוא מתיירא מלמנעו
 מלגלותו הרי הוא כאילו הניחו ברשותו של נכרי בעל היין לא הירא משועבד לו
 אם היה מפתח וחותם ביד ישראל מותר כינו של ישראל המופקד ביד גוי ואין
 חוששין שמה יניחנו זה ליכנס וליגע כדי שיגמול לו הוא כן בשעה אחרת שאין
 חוששין לגומלין כבר בארנו שאלו נמצא גוי עומד בכיתו של ישראל במקום שהיין
 נתון בו ובצדו בתוך פשוט ידים מותר ואפילו היה לו מלוה על אותו ישראל ולא
 עוד אלא אפילו נמצא קצפו של יין המצוי בדפני החבית בידו של גוי אין חוששין
 לו שאני אומר לא מפי החבית נטלו אלא בדפני החבית מגבו היה ונטלו בדא
 בדברים המצויים לפעמים בדפני החבית אכל בדברים שאינם מצויים אלא כפי
 החבית אסור אף על פי שנתפס עליו כגנב ממה שנמצא בידו מהיכן בא אם לא
 מפי החבית אריה ששאגו נמצא גוי נחבא בין החביות הפתוחות היין מותר
 ואף על פי שאין הגוי נתפס על כניסתו כגנב שיש לו טענת מפחד קול אריה נכנס
 שם ונשמע למרחוק אפילו כן מותר מפני שהוא מתיירא שמה גם ישראלים ששמעו
 קול פחדו ונחבאו כאן ויראה לי שאפילו נכנסו וסגרו הדלת לפי שהוא מתיירא שמה
 קדמו ישראלים ונכנסו ונחבאו בין החביות ויראוהו חצר שהיית חלוקה בשרתי
 יתרות בין ישראל וגוי אף על פי שחביות פתוחות עופרות סמוך לחלקו של גוי
 בתוך פשוט ידים מותר וכן אם היה גו של ישראל למעלה מגגו של גוי ישראל
 מניח שם יינו ואעפ שידו של גוי מגעת שם אינו חושש וכן אם היה גגו של
 ישראל בצד גגו של גוי ישראל מניח שם יינו ואינו חושש ואף על פי שידו של גוי
 מגעת שם גנבים שנכנסו לאוצרו של ישראל ופתחו החביות ואין ידוע אם גנבי
 ישראלים או גוים רואין אם רוב גנבי העיר ישראלים מותרות ואם רוב גנבי העיר
 גוים אסורות ויראה לי שאם ישראלים רבים בשכונה ורוב גנבי העיר גוי הרי אין
 מותרות שהשכונה קעיר בפני עצמה בדא בשאין דרך הגוים מפסיקתה אבל
 אם היתה דרך הגוים מפסיקתה הולכים אחר רוב העיר שהם גוים חיל של מלך
 שנכנס לעיר ונכנסו בכתייהם של ישראל בשעת שלום חביות פתוחו אסורות שאין
 יראים מליגע סתומות מותרות בידוע שלא פתחום שאם פתחו לא היו מניחום
 לסתום בשעת מלחמה אפי' פתוחות מותרות לפי שאין להם פנאי לנסך חבית
 של יין שנמצאת משלכת בעיר אם רובה ישראלים מותר ואם רוב גנבי העיר גוי

ואם בא ישראל ונתן סימניה אם סתומה היא מותרת בירוע לא מצאה גוי ופתחה
 שאלו מצאה ופתחה מפני מה טרח וסתמה חבית שהייתה צפה בנהר יא אם
 נמצאת כנגד עיר שרובה ישראלים מותרת ואעפ"י שרוב הסביכות גוים בלא שיש
 מקום מכשולות ועקלקלות וסגרה אנמי המים בדרך מבוא מקום הגוים עד כאן
 שאילו באה משם העקלקלות וסכרי המים היו מטביעין אותה ואם לאו אסורה
 בכל מקום רוב וקרוב מניחין את הקרוב והולכין אחר הרוב הייתה כנגד עיר של
 גוים אם רוב הסביכות ישראלים מותרת אם היא יכולה לבא משם דרך ישר שלא
 תטבע ולא עוד אלא אפילו הייתה קרובה הרבה לעיה של גוים עד שמוכח
 קורבתה שהיא של גוים מניחין את הקרוב והולכין אחר הרוב ולפיכך חבירת
 של יין שנמצאת מוצעת בכרמו של ישראל ויש כרמים אחרים של ישראלים
 סמוכים לה וכרמים רבים מהם של גוים בסביכות והרחוקים משל ישראלים חכירת
 אסורה ונדון אותה אחר הרוב שהן של גוים ואין צל בשאין שסכרם של ישראל
 אלא זו לפי שאין דרך לגנוב מכרם זה ולדרוך שם ולהצניע בתוכו וכן הדין
 להקל בשנמצאת בכניצא בזה בכרמו של גוי ויש סביבותיו כרמים של ישראלים
 בלא בשושים בין הרים שאינו מעבר לעוברי דרכים ואם לאו אסור שרוב
 עוברי דרכים גוים הם בלא בקבוק שדרך עוברי דרכים להוליך בכניצא בו
 אבל חמית גדולה אין דרכן של עוברי דרכים להוליך כניצא בו ואין חוששין בה
 לעוברי דרכים בודו של יין שנמצאו מושלכים בדרך אם רוב שופכי יין ישראל
 מותרים ואם גוים אסורים דברי אלו שאמרו שאם רוב שופכים ישראלים מותרים
 דווקא כשהיו נודות גדולים אבל קטנים שדרך עוברי דרכים להוליך בהן אסורין
 חוששין שמא מעוברי דרכים נפלו ורוב עוברי דרכים גוים הם היי כהם גדולי
 וקטנים מותרים שהגדולים מוכיחים על הקטנים משופכי יין ורובם ישראלים הם
 והקטנים להכריע המשא באו ולפיכך אלו ואלו מותרים

השער החמישי בביאור דיני התערובת של יין נסך בין

כל מקום יינם של ודלניינם בין יין כנין כנין כנין ושלר דלניס
 וכן כנין כנין של יין כמנין וכלכל עס וס דין
 כנין וכנין כל כנין

נסך שנתערב ביין אסור תערובתו בכל שהוא ואפילו סתם יינם
 ולא סוף דבר ממשו של יין אלא אפילו טעמו כיצד ישרא שהכניס
 יינו בקנקנים של גוים או שמדד יינו במשפך של גוים אפילו שאין
 בקנקן וכמשפך יין כלל זה אסור בשתיה ומותר בהנאה ממשו של יין שנתערב
 ביין אם מתם יינם הוא אסור תערובתו ואפילו בכל שהוא בשתיה ומותר בהנאה
 וכלבר שלא יתנה מאותו משהו של יין נסך ואם ודאי יינם הוא אסור תערובתו
 אפ"ל בהנאה סתם יינם שנתערב ביין כיצד הוא עושה מוליך הנאה לים המלח
 או מוכרו כולו לגוים חוץ מדמי יין נסך שבו ויראה לי שאינו צריך לומר לגוי
 חריגי מוכר לך חוץ מדמי יין נסך שבו אלא מוכר לו כפי מדת יין כשר שבו ודיו

בית חמישי ושער חמישי

נד

ויש מרבתיי שהורו שצריך לומר לו בשערת מכירה חוץ מדמי יין נסך שבו אץ
 שיוליך הנאה לים המלח קודם מכירה : מר סתם ולא פירש שכן אף על פי שלא
 מר אלא כדי מרת כשר שבו הכל אסור בהנאה : ולפיכך אם נטל את המשפך
 ומרד לתוך צלותו של נכרי ונאסר היין שבמשפך אם נשארה אפילו ליתלוחית
 של יין במשפך כדי שיהא בו בכרי טופח להטפוח : ואח"כ מרד לתוך צלותו
 של ישראל הכל אסור אפילו בהנאה : ולא נתהוו לי דברים אלו : ובר"א
 בסתם יינם : אבל כודאי הכל אסור אפילו בהנאה כמו שבארנו ואין לו תקנה
 ואפילו בהולכת הנאה לים המלח : דברים אלו שאמרנו אין הפרש בין שנפל יין
 נסך משהו לתוך בור של יין כשר : ובין שנפלה הבית של יין כשר ע"ג טפרת יין
 נסך לעולם יין אסור תערובתו כמשהו על הדרך שבארנו : יין נסך שנתערר
 במים אינו אסור עד שיתן יין טעם במים : נתן בהם טעם הכל אסור בהנאה לפי
 שהיין מכשיר המים : וכן כל מכשיר אוכלין ומשקין הרי הן כעיקר המשקה
 והתבטל לפיכך הכל אסור : ויש מי שאומר שאפילו במכשירין מותר ארת הכל
 חוץ מדמי אותו יין המכשיר את המים ואת התבטול : וכן דעת רבותינו ויראה
 לי שהוא העיקר : באיזה טעם אמרו יש מי שאומר בס' כשאר כל האיסורים ויש
 מגדולי המורים שאמרו דכל שנתערב בתוך ששה חלקי מים מותר : כלל גדול
 אמרו בכל בותני טעמים נ"ט לפגם מותר וכל שנתערב יין בששה חלקי מים המים
 נפגמים בטעם היין ולפיכך אם נתערב בכרי שיעור זה הכל מותר ואפילו בשתיה :
 יין נסך שנפל ע"ג מים מעט מעט ואפילו מצל צול קטן ואפילו לסירוגין אין אומדן
 ראשון ראשון בטל הכל שנט לבסוף הכל אסור : שלא הותר מתחלתו אלא מפני
 שלא היה בו כדי נתינת טעם ועכשיו שנצטרף לנותן טעם אין טעם בטל לעולם
 ויש מתירין והראשון נראה לי עיקר : יין נסך שנפל לבור של יין כשר ונפל שם
 קיתון של מים אם יש במים כדי לבטל את היין על הדרך שאמרנו הכל מותר לפי
 שראין את היין הכשר כמי שאינו ואינו מצטרף עם יין נסך שהוא כמינו ומים
 שבו רבין על היין נסך ומבטלין אותו : ויש מי שאומר שאין דברים אלו אכזריים
 אלא בשנפל קיתון של מים לתוך יין כשר תחלה שנתערב יין נסך : אבל אם נפל יין
 נסך לתוך יין כשר : מיד נאסר הכל ונעשה הכל יין נסך : ואע"פ שנפל שם מים
 לבסוף אינם מבטלים עד שירבו המים כ"כ כדי לבטל את כל היין : ויש מי שאומר
 דבין שנפל שם קיתון של מים תחלה בין שנפל לבסוף שלא אמרו אפש' לסוחטו
 אסור ותיכיה עצמה נעשת נכילה אלא כבשר בחלב כלכד : וכמו שנתבאר בבית
 התערובת וזה עיקר : שמרים של יין נסך וכן הרצנים של יין נסך שתמדן במים
 ונתן מים במדה ועצמן בגלגל ובקורה שכל לחלוחית שבהם יוצא אץ נתן ששה
 לוגין מים ויצאו שבעה מותר וכפי מה שבארנו דיין מתבטל בתוך ר' חלקי מים :
 וכדברי האומר שאין מתבטל בפחות מס' לעולם אסור ואפילו נתן מים נ"ט לוגין
 ויצאו ששים : שמרים או הרצנים הנדרכי' ונעצרים שלא כקורה : אפילו נרדו
 לוגים ולא יצאו אה' או פחת מיכן הכל אסור לפי שאינן נעצין כל צרכן פעמי'
 שאינו מוציא אפי' כדי מרתו וטעמו כמעט יין משובח : לפיכך התמד בשמרים
 או כחרצנים של יין כשר ודרכן כרגל אע"פ שלא הוציא כדי מרתו ונעטו נכרו

בית חמישי ושער חמישי

געשע אין נסך שאין אנו יודעים כמה נשאר מן המים בשמרי וכמה יין יצא אבל
 המתמד בקורה נראין הדברים כל שנתן במדה ונתן שלשה ולא יצא ד' אינו יין
 ואעפ" שנטעם בו יין חוץ בעלמא הוא ואינו ראוי לקבל שם יין נסך : חבית
 של יין שנתערבה בחביות של יין אפי' של ודאי יינם ימכר לגוים חוץ מדמי יין
 נסך שבו ולהוליך הנאה לים המלח : אם של סתם יינם הוא הרי זה מותר ואם
 של ודאי יינם יש מי שאומר דאסור : ויש מי שאומר דכל שהוא מותר במכירת
 כלו חוץ מדמי יין נסך שבו כש בהולכת הנאה לים המלח : וראוי להחמיר כדברי
 האוסרים : נפלה אחת מהם לים הגדול או שנאבד או ששתו אותה בשוגג הותרו
 כל השאר : שאני אומר אותה שנפלה של איסור הייתה : יין נסך שנפל ע"ג ענבי
 ידיחם והם מותרות : ואם היו מכוקעות הרי אילו אסורות אלא ימכרו חוץ מדמי
 יין נסך שבהן : ועוצר ומוכרן לגוי ולא ימכרם כשהם שלמים גזירה שמא יחזור
 הגוי וימכרם לישראל אחר : ואם נתדרדל חותמן של גרענין הרי הן כמבוקעו'
 כד"א בשנפל שם יין מרובה עד שיהא בו כדי נתינת טעם בכל הענבים פחות מיכן
 מותר : וכמו שבארנו שכל מינו ומינו ודבר אחר רואין את מינו כאלו אינו ושאינו
 מינו רבה עליו ומכטלו : והחרצנים והזגים אינו מינו של יין ואפילו היה יין חדש
 שאין הולכין אחר טעמן אלא אחר שמן : וזה נקרא יין : ואילו נקראו ענבי : יין
 שנפל ע"ג שעורים או עדשים וכיוצא כאלו משאר מיני התבואה הוריעה ידיחם
 שהם מותרים : נפל ע"ג חטים הרי אלו אסורים שחטים כמבוקעים הם : ובו לעין ע"ז
 סדק שלהם : וכד"א בשיש כאן כדי ליתן טעם בהם ואסור למוכרן לזכרי ואפילו
 במפרש חוץ מדמי יין נסך שבו שכל שדרכו של ישראל לקנות מגו אסור למכור
 לגוי אם נאסר החשש שמא יחזור הגוי וימכרנו לישראל : כיצד הוא עושה טוהנו
 ועושה אותו עווגות ומכרן לגוים שלא בפני ישראל בידוע שאין ישראל חוזר ולוקח
 אותם מן הגוי דפת של גוים עע"ז אסורה : ובפני ישראל אחר לא ימכרם לגוי דכל
 שישראל רואה שבאו מיד ישראל חוזר ולוקח דפת של ישראל ביד גוי מותר :
 דברים אילו שאמרנו במקום שאין אוכלין פת של גוים : אבל במקום שאוכלין פת
 של גוים אפי' שלא בפני ישראל אסור : אלא שורפן או מולין לים המלח : ובכל
 מקום אסור למכור לפלטר : שפת של פלטר בכל מקום נהגו בו היתר : חומץ של
 גוים שנפל לתוך יין אינו אוסר עד שיתן החומץ טעם ביין נתן בו טעם אסור :
 וימכר כולו לגוי חוץ מדמי חומץ שבו ומפני מה אוסר והלא פוגם הוא טעמו של
 יין מפני שהיין שחזר להיות חומץ אינו פגום : שיש מי שחפץ ביין ויש מי שחפץ
 בחומץ : וכן אם נפל יין לתוך חומץ אינו אוסר עד שיהא בו כדי נתינת טעם אעפ"י
 שהיין קודם שיפול לתוך החומץ כבר נשתנה ריחו להיורג כריח חומץ אפילו כן
 אינו נקרא חומץ דכל שטעמו יין וריחו חומץ אינו חומץ אלא יין : והרי זה כמין
 בשאינו מינו ובכ"ט : חומץ של יין נסך שנפל לתוך גריסין רותחין פוג : הוא טעמן
 זכל שפוגם אינו אוסר נפל לתוך גריסין צונגין אסור דטעמו בהם לשבח : ואעפ"י
 שהרתיחם לבסוף וחזר טעמו בהם לפגם אסור דכל שתחלתו משבח ולבסוף פוגם
 אסור : הנצוק הרי הוא כמחובר : ולפיכך המערה מחבית של ישראל לכלי של
 גוי אם יש בכלי של גוי אפי' טפת יין הכל אסור כאילו נתערבן אותה טפה לתוך
 חבית

החבית ואוסרת הכל. עירה וקטף עד שלא נגע יין הקטוף לכליו של גוי כבד
 בפסק הקלות היורד מן היין הנשאר בחבית כל אותו קלות אסור ומה שנשאר
 בחבית מותר. נכרי שהיה מערה מחבית של יין כשר אעפ"י שהיה מקטף כל מה
 שנשאר בחבית אסור שאי אפשר שלא נגע מה שבפנים לקלות היורד בשערה
 קיטופו ונעשה לו חיבור ואעפ"י שלא גזרו בכחו של גוי אלא כמה שיצא בחוץ ולא
 במה שנשאר בפנים הרי הוא אסור משום בצוק כמו שבארנו: איסור בצוק אינו
 אלא מדיון חבור. ולפיכך אם נעשה בצוק לסתם יינם הכל מותר בהנאה אבל אם
 נעשה בצוק לדראי יינן אסור בהנאה כאילו נתערבו זה בזה. ויש מי שהור' לאסור
 בכל בצוק ולא יראה ליה כן: בצוק זה שאמרנו שמעתי משמן של גדולים שלא
 אמרו אלא כשעירה ליה נסך האסור בהנאה אבל ליה המותר בהנאה אינו חבור
 ונראים הדברים שלא אמרו לא הנצוק ליה נסך הוא חבור ולא נקרא ליה נסך סתם
 אלא האסור בהנאה. ולפיכך המודד לתוך כליו של נכרי אעפ"י שלא הדיח ארצ
 שמדד לתוכו אסור בשתייה. ואת שעירה ממנו מותר ואפילו בשתייה. גוי שהי'
 מערה מחבית של ישראל לאשפה או למקום לכלוך או לטיט כל מה שנשא בכלי
 מותר דאין דרכן של מנסכין לנסך עג דבר מאוס ומה שנשאר בפני' לא אסרוהו
 ככה של גוי אלא מה שיצא לחוץ אבל לא מה שנשאר בפנים. ומשום חבור
 למה שיצא אין כאן שאף מה שיצא בחוץ לא נאסר הואיל ואין דרכן למנסכין כן
 כמו שבארנו: היה ישראל או גוי מער' לתוך טיט. ובא גוי אחר ונגע בקלות אף
 מה שנשאר בפני' אסור משום בצוק. אף על פי שהולך לאיבוד ולתוך הטיט הואיל
 והוא אינו מאכרו ומבטלו בידיים מחשיבותו: חבית של יין שנתנו לתוכה קיתון
 של מים ואחר כך ערה ממנה לתוך צלוחיתו של נכרי. אם יש במי' שבחבית כרי
 לבטל ליה נסך שבצלוחיתו של גוי הכל מותר לא יהא חמור מיהן נסך שנתערב
 בחבית. וכבר ביארנו שאנו רואין את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו
 ומבטלו. וכן הדין לגת בעושה שהיה יין יורד ממנה לתוך חבור ונגע בו בקלות
 היורד רואין את היין הקלוח כמי שנתערב בגת וסלק את היין שבגת כמי שאינו.
 וחרצנים וזגים וענבים שיש בגת רבים עליו ומבטלין אותו: נצוק בר בצוק אינו
 חבור ומותר אפילו בשתייה:

השער הששי בביאור דיני כלי היין במה

פסקים ונזכר יסא הכמון.

י כלים שאין דרכן להכנס בהן יין לקיום אלא משתמשים בהם
 יין לשעה ומריקים אותם ועומדים לעצמם ריקים. ולפיכך אין
 בהם כח לבלוע אלא מעט מזער. ויש שמכניסין יין לקיימו אם
 לזמן מרובה או משתמשי' בהם תדיר וכשמריקים מהם זה מכניסין בהם אחר
 ולפיכך בולעים הרבה. ויש משתמשים בהן זמן אחר תדיר ובשפע. ואחר כך
 מריקין אותה ואין משתמשים בהן עד זמן רב ואילו הם כלי הגת ולפיכך בולעים
 יותר מכלים שאין מכניסין לקיום. אבל לא כמכניסין לקיום: כלים אלו אפילו

בית חמישי ושער ששי

לפי שעה גזרו בהם חכמים כל אחד לפי מה שהיא כלי כיצד נשתמש בו גוי
ביינו לפי שעה או שהפקידו ביד גוי אם מכלים שמכניסין לקיום אף על פי שלא
נשתמש בו גוי אלא מעט או שלא עמד כדי שיוכל להשתמש בו הרי זה צריך
הכשר גדול כאילו נשתמש בו זמן מרובה ואם כלי הגת הוא צריך הכשר גדול
כשאר כלי הגת שנתיישן ביד גוי ואם משאר כלים שאין מכניסין לקיום צריך
הכשר כשאר כלים שכיוצא בו שנתיישנו ביד גוי לפיכך הפקיד או שלח ביד גוי
צריך לחתום אותם כדי שלא יוכל להשתמש בהם ואין צריך חותמות אלא חותם
אחד בכיוצא בזה אינו טורח לזייף ואפילו אחד כלים שאין מכניסין לקיו ככובי
והכוסות וכיוצא בהן בין שהן של עור בין שהן של מתכת בין שהן של עץ ושל
זכוכית אם אין מזופתין משכשכן במים היטב ומותרין בין שהיה תשמישן ביד גוי
בין שהיה תחלת תשמישן ביד ישראל היו מזופתין והדשים אם דרכם לשים
בהן יין בשעה זפיתה כדי למתק מרירתו של זפת וכש אם הם ישנים שנתיישנו
ביד גוי בתשמיש יין קולף הזפת ומשכשכן ומורדין לארצה לקלף ממלאן
ומערן ג' ימים ככלים שמכניסין לקיום ודיו שאין לזה מלוי וערוי כלום היו של
חרס אף על פי שאינם זפותין אם נשתמש בהן גוי בתחילת רשתמישן הרי הן
צריכין הכשר גדול ככלים שמכניסים לקיום מפני שהרבה צמאי לבלוע ושואבי
ובלעין הרבה היה תחלת תשמישן ביד ישראל עד שבלעו כל צרכן הרי הן
כשאר כלים שכיוצא בהן ומשכשכן ומותרים כיצד כוס של חרס ששתה בו הגוי
פעם ראשונה או אפי' פעם שנייה לתשמישו הרי זה אסור שתה בו ישראל פעם
ראשונה ושנייה יין או מים כבר שבע מבלוע בהיתר ומעתה אינו בולע ולפיכך
אם שתה בו הגוי משנייה ואילך מותר כשאר כלים שכיוצא בו ויראה לי שלא
אמרו אלא בכוסות שאין היין משתהה בו אלא ממלאו לשעה ושותהו אבל כד
של חרס שאין מכניסו לקיום שנחתה בו היין ונשתהה בו קצת אפי' פעם אחת אעפ
שנשתמש בו גוי מכאן ואילך מותר שכבר שבע בפעם ראשונה ביד ישראל
כדים של חרס אפי' חדשים אם זפתן גוי ודרכן לתת לחוכו יין בשעה זפיתה אעפ
שאין מכניסין אותן לקיום הרי הן ככלים שמכניסין לקיום שבתחילת תשמישן
בולעין הן הרבה כמו שבארנו ואם אין דרכן באותן המקומות לתת בהן יין
בשעת זפיתה וניכר לעין שזפתן מצהיב בידוע שלא נתנו בהן יין ומותרין בזמן
הזה לא הורגלו לתת יין ולפיכך הלוקח בקבוק של חרס מזופת מן הגוי אם
זפתו מצהיב הרי זה מותר ואפילו שכשוד אינו צריך בלא ככלי חרס שאין
שועין באבר אבל השועין יש בהן להקל ולהחמיר כמו שיתבאר כלים שמכניס
בהם יין לקיום וכיוצא בהם אפי' של עץ ושל עור אפי' לא נשתמש בהם הגוי א
פעם אחת ואפילו היה תחלת תשמישן ביד ישראל צריכו הכשר גדול אפי' לפי
שעה גזרו בהן כמו שבארנו קנקנים קטנים או בקבוק שמוליכי בהם יין הולכי
דרכים אף על פי שאין מכניסי אותן לקיום הרי הן כמכניסים לקיום מפני שהיין
נתון בתוכן תדיר כשמשערין ומכלאין אותן פעם אחרת וכן תדיר תדיר במה
תהא טהרתן ממלאן ומערן מים ג' ימים ג' פעמים ודיו ואפי' היו זפותין שאין
אחר מלוי ועירווי כלום וצריך להשהות שם המים בכל פעם ופעם כמדרת יוב
וכמדת

וכמדת לילה: מלא אותן ועמדו חמים ג' ימים לא עלה אלא לפעם אחת וצריך
 למלא עוד כ' פעמים: מלא אותם ג' פעמים בכ' ימים או בג' ימים פחות הצי
 שעה לא עלה לו: כלל גדול אמרו צריך להשהות חמים בכל פעם ופעם כד
 שעות השחה אותם שם יתר מיכן אין בכך כלום: מלא אותם שלשה פעמים
 בג' ימים בין בימים רצופין בין מפוזרים מותר: כלי זכוכית וכלי מתכות אפילו
 מכניסין לקיום משכשכן במים ודיו שאין כלי מתכות כולעין מן הצונן: כלי חרס
 השועין באכר הרי הן ככלי מתכות: ברא הלכנים והשהותין ובלבד ההלקים
 ביותר שאין בהם בקעים וסדקים: היו בהן סדקים או בקעים הרי הן כשאר כלי
 חרס שועין: כלי מחפורת של צריף הרי הם כולעין ביותר שהצריף שואב הרכה
 ולפיכך אין להם טהרה עולמית: ויראה לי שאפי' אין מכניסין לקיום ואפילו היה
 תחלת תשמישן ביד ישראל לעולם אין שופעין וכולעין הן הרכה בכל עת: כלי
 גתר אין בהן טהרה עולמית: כלי חרס השועין בצריף והרי הן רוקים אם היה
 תחלת תשמישן עליהן הרי הן ככלי גתר וככלי מחפורת של צריף ואין להם טהרה
 עולמית: כל מקום שאמרו שהכשרו במלוי ועירו: אם הכניס בהן ציר ומוריים
 ועמדו בהן קצת הוכשרו: שהמלה שבהן שורף ומיבש להלוהית היין הכלוע
 בדפני הכלי ויראה לי שאין דגן מציר ומוריים לשאר משקין שערב בהן מלח
 שאין אומרים בטבעים זה דומה לזה: אולי תערובת המלח עם ציר ומוריים
 פועלת כן: כלים של חרס שהחזירן לכבשן האש מותרים: קו' מציר ומוריים
 הדליק לתוכן אש אע"פ שנתחממו שנשרה קליפתם אסורין גזירה שמיא יחוס
 עליהם שלא ישתכרו ולא יתבם כל צרכן: ויש מגדולי המורים שהורו שאם עבר
 הומם לצד חוץ עד שאינו יכול להגיע ידו שם מותר: הניח הכלים תחת הצנור
 שמימו מקלהו או במעין שמימו רודפים ונשתחו שם כמדת לב שעות מותר
 שהמים הרודפים העוברים עליו מעבר על עבר מפליטין היין הכלוע שבדפני
 הכלי: כלי עץ וכלי עור שהגעילן מותרין ואפילו כלים שמכניסים לקיום: כלי
 חרס אינו מכניסו לקיום יש להם טהרה כהגעלה: אף על פי שהעידה תורה על
 כלי חרס שאינו יוצא מידי דופנו בהגעלה אי אפשר שיורע כח הגעלה מהרהרה
 ונגוב: קנקנים של חרס שמכניסים לקיום יש מי שהורה שאין הגעלה עולה להם
 שהתורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופנו: ויש מגדולי המורים
 שהורה שהגעלה עולה להם ונראין דבריו שכל שבלע מן הצונן קל לפלוט ואי
 איפשר לכל מקום שהמלוי והערוי בצונן מכשירין שלא תהא הגעלה מכשרת:
 כ"ש שיש להכשיר כאן שאין אסורו מדברי תורה אלא מדברי סופרים: ברא
 כשהגעיל בכלי ראשון אבל לא בכלי שני: כלל גדול אמרו: ככולעו כך פולטו:
 והרי אילו בלעו מכלי ראשון ואין פולטין אלא עי' כלי ראשון: איזהו כלי ראשון
 כל שהאור מהלך תחתיו סלק כלי מעל גבי האש כשהוא מרותח והגעיל בתוכו
 הרי זה כלי ראשון: ערה מכלי ראשון ע"ג הכלים אף על פי ששהו שם זמן מרוב
 אין זה כלי ראשון: ערוי של כלי ראשון אינו ככלי ראשון: ברא בכלים
 שמכניסין לקיום אבל שאר כלים ואפי' כלי הגת הצריכין נגוב כמו שיתבאר: אם
 ערה עליהם רותחין מכלי ראשון הוכשרו לא תהא הגעלה זו פחורה מהרהרה

ואפי' מניגוב ויש מגדולי המורים שהורו שאין כלי הגת נכשרין בהגעלה אלא בכלי ראשון. ואפש' כדברי המתירין לפי שפלישתן קלה כיון שבלע בצונן ואפשר שאפי' בכלים שמכניסין לקיום כן לא שראוי לחוש לדברי האוסרין. יש מגדולי המורים שהורו שבליעת היין אפי' בכלים שמכניסין לקיום מועטת ואינה נכנסת ביותר מכדי קליפה ולפיכך אם העביר עליהם מלקט ורהיטני או קלפן בקרדום הותרו. וכן הורו רבותי. ויש מרבתי שאסרו. ויראה לי דברי המתירין. כל הכלים שיש להם טהרה אם ישנם יב' חדש הרי אלו מותרים. בידוע שכל לחלוחית יין שבהם הלך. כל הכלים שנשתמש בהם ישראל יין עד שלא הכשיר אסור בשתייה ומותר בהנאה. וירא לי שאם נתן בתוכו קיתון של מים רואין כל מה שיש במים כדי לבטל קליפת הקנקן לפי שיעור אחד בששה מות אפי' בשתיי שאפי' תחשוב הקליפות כיון הרי הוא מתבטל בתוך ששה חלקי מים על הדרך שבארנו למעלה שהיין נותן טעם לפגם בתוך ששה חלקי מים. וכל שכן טעם היין הנבלע בקליפות אלו נותנין טעם לפגם בתוך שיעור מים כזה. וכש' אם דרך ענבים בגרש של גוים עעז' עד שלא הכשירו שהרי החרצנים והגזין רבים על הקליפות ומבטלין אותן. ויראה לי שאפי' כן אסור להוצי' היין דרך גקב שהנקב אסור והיין יוצא צלול משם מבלי תערובת החרצנים ויאסר שם. יין שהוא אסור בשתייה שננסו לקנקנים של ישראל חזרו הקנקנים להיות כיון ואם חזר והכניס לתוכן יין חזר היין קנקנים ואסור בשתייה. כל הכלים שנשתמש בהם גוי עעז' בינו של ישראל נותן לתוכן בין מים בין שכר בין שאר משקין ואינו חושש לפי שפלישתן מועטת ואי אפשר לבא לידי נותן טעם ואין חושש' שמא יבא להשתמש בהם ביין. כלי הגת והמחץ והמשפך כולעים הם הרבה יותר משאר כלים שאין מכניסין לקיום וכבר בארנו שאפי' לפי שעה גזרו חכמים. ולפיכך הגת שדרך בה גוי או שזפתה ישראל ונגע בה גוי בזמן שהיין שבה כדי שופח להטפיה אם הגרש של אבן היא מנגבה והיא טהורה ואין צריך לקלוף את הזפת כד'א בשלא דרך בה אבל דרך בה צריך לקלוף את הזפת ואחר כך מנגב. היתה של עץ. יקלוף את הזפת ואחר כך מנגבה והיא טהורה. היתה של חרס אם היתה תחלת תשמישה כיד גוי או שזפתה גוי ונתן בה יין בשעת זפיתה או שזפתה ישראל ונתן בה יין ונגע בו אף על פי שקלף ונגב אסורה עד שימלאנה ויערנה שלשה ימים שכל כלי חרס שתחלת תשמישו על גוי בולע הרבה. וחזר שאינו מכניס לקיום כמכניסו לקיום וכמו שבארנו. היתה תחלת תשמישה ביד ישראל מקלף ומנגב וכשירה. כל מקום שאמרו מקלף את הזפת אם ממלא ומערה אינו צריך שאין לאחר מילוי ועירויו כלום כמו שבארנו. המחץ והמשפך מנגבין והן שהורין. ניגוב זה כיצד אם כלי יבש הוא מדיחו היטב במים ואח' כך מקנחו יפה יפה באפך ואחר כך מדיח במים להסיר אותו אפר וחוזר ומקנח אותו. יפה יפה באפר ואח' מדיח. ואם היה הכלי לח כבר. נותן אפר ומים ואפר. כל מקום שאמרו מנגב אם כלי של נסרים מחוברים הוא ככובא וכיוצא בו מתיר קשרים כדי שיכנסו המים והאפר בתוך חבור הנסרים. וכל מקום שאמרו ממלא ומערה אין צריך להתיר קשרים שהמים נכנסין בכל מקום ומפליש לחלוחית היין שבין נסר לנסר

כל מקום שאמרו מיישן זב חדש יש מי שהורה שצריך להתיר קשרים ויש מי שהורה להקל ונראין דבריו שהישון מכלה לחלוותיה כל מקום שהיא הקורה שעוצרין בה הענבים בגת וכן כלים שמשוימים עג העביש של ענבים אף על פ שיש להן בית קכול מדיהן ודיו שאין היין משתהא בהן כדרך שהוא משתה בגת והמרחץ והמשפך העקלים של חריות של דקל הן בולעות יותר לפיכך צריך לנגבן ושל שיפה ושל גמי בולעות וצריך ליישן זב חדש משמרת של יין נסך של גוים עעזו אם של שער היא מדיח שאין השער בולע ואם של צמר היא מנגבה ואם של פשתן היא מיישנה בדא כשאין שם קשרים אבל אם היו בה קשרים היין כנוס בין קשר לקשר ולפיכך מתיר קשרים שבה ומיישנה נודות שמסננין בה יין בשעת הגרנות והיא של גוים בזמן שהיא קשורה בחבלים של חריות של דקל מדיהן שאינן בולעין כל כך ואם היא של צבת שהוא מין ממיני הגמי והיא קשור באותו מין מנגבה לפי שהוא בולע יותר ואם יש בה קשרים היין כנוס בתוכם ולפיכך מתירן ומוציא היין שביניהם ומנגבן והרי הם טהורים ויצאו דבריו כשחרה ונשלם השער הששי ונשלם בית היין בעה :

הבית הששי בית הקדושה אבאר בו עניין נטילת

ידיים וכלכלו בו גם כן מים אפרונים ומלקטי אותן לשטם

שצרים קטעור סלאסון

כל

האוכל פת צריך ליטול את ידיו תחלה שנאמר והתקדשתם אלו מים ראשונים ואחר סיום אכילתו צריך לרחץ ידיו שנאמר והייתם קדושים אילו מים אחרונים דברים אילו מדברי סופרים הם אלא שסמכו אותם על המקרא ועיקר מים ראשונים מצוה ומשו סרך תרומה ואחרוני חובה להשמר מן הנזק שרגיל הוא האדם לאכול אחר סעודתו מלה או דברים שיש בהם מלח ויש קורטים של מלח עזה מתערבין במלח ומסמא את העינים ולפיכך צריך לרחוץ ידיו להעביר רעת המלח עד איזה פרק צריך ליטול את ידיו בראשונים עד הפרק שהוא סוף הכף המחובר לקנה הזרוע ויא שאינו צריך כא עד סוף פיצול האצבעות שהוא סוף הפרק שהאצבעות מתחברות אל הכף והראשון גל עיקר בדא במים ראשונים אבל במים אחרונים יראה שאין צריך רק עד הפרק השני של האצבעו שאין למגיע למעלה משום סרך המאכל וכן ראיתי לאחד מגדולי המורים האוכל פירות או בשר או גבינה או ירקות אינו צריך נטילת ידיים וכל הנוטל ידיים להם אינו אלא מגסי הרוח בדא כשאכלן בפני עצמן אבל טבלן במשקין או שנשרו במים ועוד המים עליהם צריך נטילת ידיים שכל דבר שטיבולו במשקין צריך נטילת ידיים השותה כוס של יין או של שאר משקין יראה לי שצריך ליטול ידיו אחת אותה שנוטל בה את הכוס שמה יגע במשקין שבכוס וכן האוכל כעין וכיוצא בהן לתענוג ואינו קובע סעודתו עליהם נוטל ידיו אחת ודיו :

בית ששי ושער שני

השער

השני כמה שיעור המים הראשונים שהוא נוטל ידיו
בהן רביעית לוג שהוא שיעור ביצה וחצי ביצה
פעמים שנים נוטלין מרביעית כיצד היה רביעית
מים בכלי נפשט אחד ידיו ליטול ואחר יוצק על ידיו ובא שני ופשט ידיו למטה
ממנו קלוח יורד על ידו של ראשון ולידו של שני שלמטה ממנו ידו שניהם
טהורות אף על פי שנפחת השיעור כשהן מגיעין לידו של שני ידיו טהורו מפני
שהן באין משירי טהרה ויש מתירין אפי' בשנוטלין זה אחר זה הואיל ובשעה
שהתחיל הראשון ליטול מהם היה בהם רביעית אף לשני זה עולין מפני שבאו
משירי טהרה כמו שבארנו והראשון לדעת רבותי נזחי נפש היה בכלי חצי
לוג נוטלין ממנו על ענין זה אפי' ג' ואפילו ד' היה שם לוג שלם נוטלין מהם
אפי' מאה בד"א למים ראשונים אבל אחרונים לא נתנו בהם חכמים שיעור לא
רוחץ עד שיעבור זוהמא מידין בין שהיו המים מרובי כין שהיו מועטים רביעית
שאמרו בין שנוטל שתי ידיו בין ידיו של גדול בין ידיו של קטן נטלו שני בני
אדם זה ידו אחת וזה ידו אחת הרי אילו נידונין כשני בני אדם ולפיכך אם נטל
זה ידו אחת וזה ידו אחת וכך חזר השני ונטל ידו השנייה הרי אילו כג' בני
אדם ולפיכך אם היה בכלי חצי לוג ידיו טהורות ואם לאו אין ידו השנייה טהורה
שאין נוטלין בפחות מחצי לוג יתר משני בני אדם מים אחרונים צריך להיורג
שופך מקצתן על הידים ומפסיק מפני שהמים הראשונים של מים ראשונים טמאים
שנטמאו מחמת הידים ואחר כך שופך פעם שנייה מותר הרביעית על הידים כדי
לטהר המים הראשונים שעל הידים ויא שאם ירצה לצוק כל הרביעי בפעם אחת
על הידים ועד מקום הפרק שהוא צריך ליטול עושה ואינו נמנע ולא אמרו
להפסיק אלא בשלא נטל תחלה אלא עד חצי הפרק ולפיכך אם בא עכשיו ליטול
החצי הנשאר מפסיק בניגוב כדי שלא יחזרו המים שעל החצי שיטול עכשיו
ויטמאו את המי שעל החצי הראשון ואם מדברי זה אינו כהלכה שהנוטל ידיו
לחצאין כל יד ויד לחצאין ידיו טמאות כמו שהיו מים ראשונים נפסלים בג' דברים
בשני מראה ובמלאכה ובשאינם ראויים לשתיית בהמה שינוי מראה
כיצד נופל לתוכן דיו או קומום וקנקנתום וכיוצא בזה ושנו מראהו פסולין
נעשית בהן מלאכה כיצד הדיח בהן את הכלים אם הכלים ישנים הם אעפ"י שלא
נשתנו מראהו פסולין הדיח בהם את כלים חדשים מורחים כשרים וכן אם
שרה פתו בהן וכן הנחתו שהטביל בהן ככרותי הרי אילו פסולין אבל הנחתו
שנטל מים בחפניו מן הכלי ונתן עג ככרות כל המים שבספל כשרים שלא נעשית
מלאכה באותן שבספל לא באותן שנטל בחפניו וקטף בהם את הככרות בד"א
בשלא נשתנו מראהו אבל אם נשתנו מראהו מחמת חפינת ידיו אף שבספל
פסולין שהמים נפסלין בשינוי מראהו כמו שבארנו נפסלו משתיית בהמה
מים מלוחים או סרוחים או מרים הרי אילו פסולין בד"א בכלים אבל בקרקע
שיש בהם ארבעי סאה כשרי שהרי הוא טובל בהן כל גופו ואם לטבילה החמורה
כש לידיו מים שנתערב בהן טיט אם נעכרו עד שאין הפרה שוחה ושותה
מהם פסולין אפי' בקרקע בין לטבילה בין לנטילה ואם הפרה שוחה ושו תר

מהם כשרים • חמי טבריא בין חמין בין צונן אם נטל מהם בכלי פסולין שאין
הכהמה שותה מהן ואם בקרקע ויש בהם מ' סאה מותרים אם כל גופו טובל בהן
כש ידיו • פסק מהם בכריכה ואין בכריכה מ' סאה אף על פי שהן מחוברין למעיין
פסולין גזירה שמא ישול מהם בכלי חמים שלפני הנפחים אף על פי שלא נשתנו
מראיהן פסולין בידוע שנעשה בהם מלאכה • ואת שלפני הספרי אם לא נשתנו
מראיהן כשרים אפשר שלא נעשית בהם מלאכה • כל המימות שהם בספק אם
נעשית בהם מלאכה אם לאו כשרים • וכולן כשרים למים אחרונים בזמן שהם
צוננין שכולן מעבירין את הזוהמא • חמי האור אף על פי שהם חמים ביותר עד
שהיד נכוית בהן נוטלין מהן למים ראשונים אבל למים אחרונים אין נוטלין לפי
שהמים החמים מפעפעין את הידים • ואין מעבירין את הזוהמא • ב"א כשהיו
חמים ביותר עד שהיד נכוית בהן • אבל אם אין היד נכויה בהן נוטלין אפי' למים
אחרונים • היין כשר לנטילה בין שנתן לתוכו מים בין שלא נתן לתוכו מים לא
שאסור לעשות כן לכתחלה שלא יהא מזולל בדבר חשוב שנשתנה לעילוי עד
שקובע כרכה לעצמו לברך עליו בורא פה • מים ראשונים צריכין ניגוב • וכל מי
שנטל ידיו ואכל עד שלא נגב ידיו כאוכל לחם טמא • אבל מים אחרונים אינם
צריכין ניגוב • כל שלא נטל ידיו אע"פ שברך ידיו במפה אסור לאכול • חוששין
שלא יגע בידיו בפת • שלא התירו לאכול במפה אלא לאוכלי תרומה שהן זריזין
וזקקה נשמרים הן מליגע • מי שהיו אחרים מאכילין אותו אע"פ שהוא אינו נוגע
אלא שאחרים נותנין פרוסה לתוך פיו צריך נטילת ידים • אבל המאכיל אין
צריך נטילת ידים •

השער השלישי

הנוטל

ידיו למים הראשונים צריך שיטול מן הכלי • וכל
הכלים כשרים ליטול מהן לידים בין כלים המקבליים
טומאה בין שאין מקבלין טומאה ככלי גללים וכלי
אכנים וכלי אדמה כ"א בכלים שתוכן עשוי לקבל משקין ושמחזיקין רביעית •
כיצד כל כלי שאינו מחזיק רביעית אין נוטלין ממנו לידיו שהנטילה צריכה רביעי'
והוא שיטול מרביעית המכונס במקום אחד • שאם נטל משמינירת וחזר ונטל
משמינית ידיו טמאות כשהיו • היה תוכו של כלי מקבל רביעית אבל אינו יושב
לא כשהוא מסומך בדבר אחר • פסול ליטול ממנו לידים עד שיהא מקבל רביעי'
כשהוא יושב מעצמו כשאינו מסומך • התקינו עד שיהא יושב כשאינו מסומך
ומקבל רביעית הרי זה כשר • כיצד מגנפת החבית שאינה יושבת אלא כשהיא
מסומכת והתקינה הרי היא כשירה • חמת וכפישה שהתקינה לשב' שלא כסמיכה
כשרין שהרי עשוין לקבל משקין אבל השק והקופה אף על פי שהתקינן לשבת
בלא סמיכה וזפת אותן בזפת עד שהן מקבלין משקין פסולין • לפי שאינן עשוין
לקבל משקין • כלי שניקב נקב גדול עד שהוא מכניס משקין כשאדם מושיבו על
המים הרי זה פסול • כ"א בזמן שניקב בשולי הכלי עד שאינן מקבל רביעית מן

בית ששי ושער רביעי

הנקב ולמטה אכל אם מקבל רביעית מן הנקב ולמטה כשר ברא ככלי שאין
שבירה זו מעלה אותו מטומאתו אבל כל כלי שניקב או שנשבר שבר המעלה
אותו מטומאתו פסול לפי שאין זה כלי אלא שבר כלי המטביל ידיו בנהר או
במקום כנוס משקה הראויין לטבילה ידיו טהורות אם נטילה קלה מטהרת את
הידים קל וחומר טבילה החמורה נטל ידו אחת מן הכלי הראוי לנטילה וידו
אחת בטבילה ידיו טהורות ברא במטביל ידיו שם אבל להטביל ידו אחת
ולישול באותה יד ולשפוך על השנייה ידו טמא שאין כאן לא נטילה ולא טבילה
ואין על בשתפן חבירו מים בחפניו מן הכלי או מן הנהר ונתן על שתי ידיו שאין
חפני חבירו ככלי ולפיכך ידיו טמאות נטל הוא על ידו אחת מן הכלי וחזר ונטל
באותה יד פעם שנייה ונתן על יד השנייה יש מי שהורה שידיו טהור שהרי נטל
הוא בעצמן מן הכלי ויש מי שאוסר ונראין דבריו שכשך ידיו בתוך הכלי
שיש בו רביעית ידיו טהורות שכל המשכשך בתוך הכלי כנוטל ממנו הדלי
שדולין בו מן הנהר או מן הבור אם ניקב בכנוס משקה אין נוטלין ממנו לידים
כמו שבארנו אבל אם היה עדיין עג הנהר או עג הבור וקילוח מים יורד ממנו
לנהר או לבור נוטלין את הידים שהקילוח מחבר בינו ובין המים שבבור או בנהר
והרי הוא כמטביל ידיו בבור או בנהר שוקת שדולין ונותנין שם מים להשקות
את הגן אין מטבילין בה את הידים לפי שהמים שאובין הן ואין טובלין במים
שאובין ומה הפרש יש בין זה למשכשך ידיו בכלי פירשו רבינו מפני שהשוקת
מחוברת לקרקע וכל שהוא מחובר לקרקע אינו ככלי לנטילת ידים אלא הרי הוא
לענין זה בקרקע וכל שבקרקע מדין טבילה הוא ואין טבילה כשאובין קרב
ידו למקום שפיכת הדלי בשוקת ידיו טהורות שהרי זה כנוטל מן הכלי על שפיכת
הדוליה מים ראשונים נטלין בכלי ונטלין בין עג קרקע בין שלא עג קרקע
וחלופיהן במי אחרונים שמים אחרוני נטלין בין בכלי בין שלא בכלי ואין נטלין
לא עג כלי או עג קשאו עצים וכיוצא כזה כרי שלא יפלו המים מיריד עג קרקע :

השער הרביעי

הכל כשרים ליתן לידים ואפי' זב וזבה והנכרי לא פסול נדה
זב וזבה והנכרי והכל מטמאין כלי למשא אלא לאוכלי
תרומה אבל לא לאוכלי חולין גרזן הכלי בין ברכיו או
בין אצילי ידיו והרכינו עד שנשפכו המים מכחו על ידיו ידיו טהורות היו מים
מקלחין מן הסילון שיש בו בית קיבול של רביעית או מן הנקב שבחבית או שהש'
אותה על צדה וכיוצא בו ונטל ידיו מן הקילוח או ששפך הקוף על ידיו יש מי
שאוסר ולומר שאין נוטלין אלא מכח אדם ויראה לי שאין צריך כח אדם וכן
יראה לי מדברי קצת גדולי הגאונים ז"ל שאין מעכב כנטילה לא דברים אילו כלי
ושיעור ומראה ומלאכה כמו שבארנו הנוטל צריך שיכוין שהוא נוטל לאכילה
נתכון הנוטל ולא נתכון הנותן או איפכא ידיו טהורות נטל ידיו שחרית ונתכוין
להיות נטילה זו עולה לו לכשיאכל לאחר שעה ולאחר שתיושלו שמר ידיו ולא

והסיד דעתו מהן ידיו טהורות בלא במקום דחוק במים אבל במקום שהמים מצויין הרבה כל זמן שרוצה לסעוד צריך ליטול סמוך לסעודתו ויש מי שאומר דבין כך ובין ידיו טהורות ונטול בשחרית ומתנה עליהן לכל היום ונראין דבריו

השער החמישי

הנוטל

ידיו צריך שינקה ידיו שלא יהא דבר חוצץ על ידיו שכל הדברים החוצצין בטבילה חוצצין כנטילה ומה הן הדברים החוצצין הדברים שהן נדבקין ביותר על הידים ומונעים את המים מלבא שם כגון טיט היון וטיט היוצרים וטיט שמערכין בו לובן ביצה שעושין אותו לתקן בו את כלי החרס שנסקדו וכיוצא בזה וכן הגלד שעג המכה ושרף היבש ובצק שתחת הצפורן וכיוצא בדברים אלו שהן דבוקים הרבה ושארם מקפיד עליהן אבל דברים שאינם דבוקים כלל כליכלוכין שחתת הצפורן שאין דבקים הרבה אינם חוצצין וכן הדברים שאין אדם מקפיד עליהן אינם חוצצין היה דרכו של זה להקפיד עליו וזה אין דרכו להקפיד עליו למי שדרכו להקפיד חוצץ ולמי שאין דרכו להקפיד אינו חוצץ כיצד היה אחד צבע והיו ידיו צבועות אין הצבע חוצץ על ידו אעפ שיש על ידו ממשו של צבעי לא היה צבע אם היו ידיו צבועות ויש ממש של הצבע על ידיו הרי זה חוצץ אבל הלח אינו חוצץ וכן הנשים שדרכו לצבוע ידיהן לגוי וכיוצא בו אין הצבע חוצץ לא לנטילה ולא לטבילה ובשער הטבילה מבית הנשי יתבאר יותר בעה הסח הדעת פוסל את הידים כיצד היה יושב בסעודה ויצא לדבר עם חבירו והאריך עמו בדברים כשהוא נכנס נוטל שתי ידיו וכשהוא נוטל לא יטול מבחוץ שלא בפני המסובין אלא נכנס ונוטל בפניהם כדי שלא יחשדוהו שלא נוטל ברא בשגמרו מלאכול ועדיין ממשיכין על השולחן כדי לשתות אבל בשלא גמרו מלאכול נוטל אפי' בחוץ שלא בפני המסובין שהכל יודעין שדעת הכל קצרה לאכול בלא נל ומי שנודע שדעתו קצרה הרבה אפי' לשתות נוטל מבחוץ אם ירצה שהכל יודעין שדעתו קצרה ליכנס עד שיטול שמא יצטרך לאכול ואין דעתו סובלת לעשות כן בלא נטילה כל הנוטל ידיו למים ראשונים צריך לברך בפני שהם מצוה ומברכין עליהן כדרך שמברכין על כל שאר המצו' ומהו מברך באי אמה אקבו על נל' הטביל ידיו בנהר יש מי שאומר שמברך על טבילת ידים ורבותי הורו שמברך על נל' אעפ שאין כאן נטילה יש בכלל טבילה נטילה יש בכלל מאתים מנה והרי זה כמטבל ומפני שלא נצטוה על הטבילה ועל הנטילה נצטוה ועליה הוא מברך מים אחרונים אינם מצוה אלא חובה כדי לשמו' עצמו מן הנזק מפני שאדם אוכל בסוף סעודתו מלח ושמן יש בה מלח עזה שמסמא את העינים ואין מברכין על החובה אלא על המצוה פעמים שאדם רוחץ ידיו בין תבשיל לתבשיל לנקיות לפיכך אין צריך לבר' עליהן שאם ירצה אינו רוחץ אלא גבינה ורצה לאכול בשר חובה הוא ליטול ידיו ויראה לי שאינו מברך עליהם אף על פי שמצוה עליו לרוחץ עד שלא יאכל בשר לפי שאין זה מצוה

קבועה שאילו ביום אוכל אפי' בלא רחיצה וכשרואה שאין בידו לכלוכי הגבנה
 ויש מגדולי המורים שהורו שצריך לברך על רחיצת ידים וניטלין בין בכלי
 בין שלא בכלי ודיניהם כדין מים אחרונים לכל דבר ויתירים עליהם שצריכין
 ניגוב כמים ראשונים פעמים שהמים האחרונים טעונין ברכה כיצד אכל
 דבר מזהם צריך לרחוץ ידיו ומברך על רחיצת ידים ומה הוא הדבר המזהם
 יש מי שאומר כל שהוא דבר לח לפי שמסתרך על הידים אבל אכל דברים
 יבשין אין זה מזהם ויש מי שאמר דכל שאינו ממין הקרב עג המזבח קרוי
 מזהם וכל הקרב עג המזבח פסקה זוהמתו בדא שצריך לברך לנוטל את
 הכוס לפי שאמר והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים
 אחרונים כי קדוש זה שמן ערב אני ה' זו ברכה

נטלם ביק קדושים

ברוך אשר קדשנו בתורתו ועד כה ברכנו בברכתו ואשר עד הנה
 עזרנו בחמלתו ברוך הוא וברוכה מתנתו א

הבית השביעי בית הנשים :

אמר

שלמה בר אברהם לבן של ראשונים כפתחו של אולם
 לביא וליש מהם צדיק יסוד עולם מהמונס אענה ואחרת
 מקולם לא ידע אנוש ערכם ודרכם גם מעיני חכמים
 נעלם אף כי אענם ואכנס במחיצתם ואצלם וכבר קדמו שרים וטחנן הרים
 להרים מכשול מדרך העם ולמדו דעת את העם ויצא בעולם טבעם לשמור
 את משמרת הבית מסח לבל יהיה עת דודים קן משולח ואמנה מפי הדברים לכל
 מסורים בחדרי חדרים ואין הכל בקיאיין לחבש בחבורים ופעמים יהיו הענייני'
 המבוקשים כגרגרים חמתלקטים בין העמרים ופעמים רבו המתאווים
 להיות העניינים לפניהם מדרך החקירה רחבים על כן ראיתי וימלך לבי עלי
 לעשות המלאכה הזאת על הדרך הזה רחבת ידים ואם היה יקרה ממני אדחק
 ואכנס שהכל מסייעים למלאכת שמים ואחבר בו מאמר אחד כולל שתי הבקשות
 האלה וראיתי לחלק המאמר לשערים ולכתוב כל עניין ועניין בשער בפני
 עצמו ואכתוב כל עניין בארוכה ואחפור אליו מצד הגמרא ודברי הראשונים כדי
 לעמוד על אמתת העניינים בעה מצד החקירה דרך משא ומתן עד שימצא המעיין
 החוקר בשער מן השערים מאיזה צד באתי לפסוק בפסק מפסקי העניינים הבאי'
 בשערים האלה ואצטרך לעתים לכתוב הלכה אחת בשנים ובשלשה מקומות
 לפי מה שבא באותה הלכה מן העניינים שאני צריך לדבר בהם לפי שיש הלכה
 כוללת או רומזת עניינים רבים ויביא ההכרחה לזכור אותה בכל מקום שאזכור
 אותו הדין או אותו העניין ואחר כך אכתוב כל הדינים דרך קצרה על כל עניין
 ועניין בשער בפני עצמו למען ירוץ הקורא בו וימצא העניין שירצה לעמוד
 עליו דרך קצרה אם ירצה להשען על מה שראיתי אני להשען עליו וחלקתי
 המאמר הזה לשבעה שערים

השער הראשון מראות הדמים : אזכור בו הדמים

האסורים ככלל ואפרוט מהם הדמים לכל שאנו נוהגין בהם היתר ולא אכנים ענמי
לפארין במראות הדמים לפי שאין אדם בקי עכשיו במראות וכל דם שתראה אנו
נוהגין בו איסור

דבר

תורה אין האשה מטמאה משום נדה עד שתראה דם אדום
שנאמר דם יהיה זובה בבשרה ואין דם אלא אדום וארבעה
מיני אדום יש האדום קרן הכרכום וכמימי אדמה וכמוג
ועוד טמא חכמים את השחור מפני שתלתו אדום היה לא שלקה בשנתמעט
הבקיאות חזרו לאסור את הכל חוץ משתי מראות ואלו הן הלבן והירוק ירוק
זה שאמרו בין ירוק ככרתי בין ירוק כזהב האשה שראתה דם ונאבד והביאת
דם אחר ואמרה לבן כזה או ירוק כזה היה אלא שאבדתיו נאמנת ורואין אם
אותו צבע שחביאה מן המראות הטהורות מטהרין אותה שאין מחזיקין אותה
כמשקרת שהתורה האמינתה שנאמר וספרה לה אמרו חזל וספרה לה לעצמה
וכן אין מחזיקין אותה בטועה בדמיונות מן הסתם הביאה הדם בעצמו לפניו
והחזקתו בטמא או אפי' נסתפקו בו אם טמא אם טהור אף על פי שאמרה
פלוגי חכם טיהר לי כיצד בזה אין סומכין עליה חוששין שמא גם היא אינה יכולה
לעמוד על בירורו כמו שלא עמדנו אנו על בירורו סבורה היא שהוא כמין אותו
טהור שטיהר לה חכם ואינו ואין צל בזמן שאנו מחזיקין אותו בטמא שהרי
נתברר לנו שהיא טועה בדמיונו כל דם שתראה האשה בין לח בין יבש ואפי'
יבש מעיקרו טמא ולא עוד אלא אפילו שורין אותו במים פושרין או שמעכו אותו
ברוק עג צפורן ולא נמוח דם טמא הוא אלא שגתייבש הרבה והתורה אמרה
דם יהיה זובה התורה רבתה כל שיהיה ואפי' יבש מעיקרו בדא ברם יבש אבל
הרואת כמין קליפות או כמין שערות או כמין יחבושין אדומי' או כמין דבר שהוא
נפרך כעפר הרי אילו ספק דם ספק בריה כיצד היא עושה שורה אותן במים
פושרין מעת לעת נימוחו בידוע שזה דם וטמאה לא נימוחו בידוע שאין זה דם
אלא בריה מכה יש לה בתוך מעיה או שומא שממנה קליפות אלו או שעורות
אילו נופלין ואין מטמאין אותה משום פתיחת הקבר שאין פתיחת קברו לרברים
קטנים כאלו דבר זה שאמרו בין כמעוברת שהפילה כמין אילרין בין בשאינה
מעוברת כל שנמחו טמאה נדה ואם לאו טהורה בדא בזמן שהן יבשין אבל
אם יש עליהם דם ואפי' מעט לחלוחית דם טמאה שדם נדה אין לו שיעור אלא
אפי' כתרדל ואפי' פחות מיכן כמה יהיו המים הפושרין כל מעת לעת מעכתו
ברוק עג צפורן ולא נימוח בידוע שאינו דם מיעוד זה החוק הוא יותר משריית
המים הפושרין וכל שלא נמחה על מיעוד זה בידוע שלא ימחה על המים ואפילו
שרויין מעת לעת במים פושרין וטהורה

השער השני פרושה אכלול בו נעמינים האחד אם נליכס בדוקס ככל עת סמיס
מוכרת לעמט את סניק את לאו ולא אפרט בשער הוס מוקר הכדוקים עם הוס

בית שביעי ושער שני

לפי שזו מכללי שער הצדקה והספירה * וזו יתבאר צ"ע * הסמי דברים הנורמים לפרוש
מאשתו ואף על פי שאינה מרננת דם כגון שתציע ליכסא ותפסיסה * ויכנון עונה אסת סמוך
לזוהתה * וכגון הרוחה דם מחמת תשמיש שהיא אסורה לאקר נ' פעמים כמו שתבאר * וכן
בזעל את הכתולה שהיא אסורה לאקר גמר ביהא ראשונה ואע"פ שלא הרגישה כדס * ולא
אכלול עם זה וזו הוסתת ל' סומכים שהיא נריכה לחוס כוהתה ולפרוש ממנה מפני שזו
מכללי שער הווסתת וזעס וודעו דיכס אילו * הסלמי מה הם הדברים שזכר כהס הפרושה
בין כומכס אילו בין בזמן שהיא מוסרת * ואכלול עם זה כלה שפרסה כרס קודס שזס
עליה כבעל * הכל לא אכמס ענמי לכתוב הומכס שאלס סיני לפרוש מאשתו שלא מחמת

כדה שאין זה המאמר אלא לבאר דימי הכהס כלכד * סיפסה וזעס וזעו

אדס לפרוש מאשתו עד שתספור ותטבול ולא מתשמיש

בלבר אלא מכל קריכה בעולם ואפי' מדברים המרגילים

לערוה * שנאמר ואל אשה בנרת טומארה לא תקרב

שום קריכה בעולם * לא יגע אדס באשתו נדה אפי' באצבע קטנה וזלא ישיט

מידו לידה שום דבר שמא יגע בבשרה * לא תאכל עמו על השולחן אלא אם

עשו היכר ביניהם בפרישת מפה וכיוצא בזה כדרך שנהגו לאוכלי בשר וגביב' על

שולחן אחר * ואין צ"ל שלא תאכל עמו בקערה אחת * לא ישכב על מטה שהיא

מיוחדת לה ואפי' אינה עמו במטה * ואין צ"ל שלא תישן עמו במטה אחת ואפי'

הוא בכגור והיא בכגרה * כל המלאכות שאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה

חוץ ממויגת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו * מויגת הכוס בכוס

של יין שהוא המרגיל לערוה * הצעת המטה דוקא בפניו אבל שלא בפניו מותרת

אפי' יודע שהיא מציעתו * הרחצת פניו ידיו ורגליו אפי' בצונן ואפי' הוא רוחץ

והיא מוצקת ואין צ"ל שלא תרחצנו ממש שהרי יש כאן נגיעת בשר * ומויגת

הכוס שאמרו אם שנתה בו להיכר מותר כיצד מוגה לו ביד שמאלה והניחרתו

לפניו או שמוגה לו אפי' בימין כדרכה והניחתו לו על הכר או על הספסל וכיוצא

בזה שאין דרכה לעשות כן בימי שהרתה הרי זה מותר שהרי יש להן היכר בדבר

ויזהרו בזה ולהושיט מידו לידה לעולם אסור * בדבר זה אין הפרש בין בימי
נדתה ממש בין ימי ליבונה שהן ימי ספירתה * ויש מי שהורה שלא הקילו אלא
בימי ליבונה ולא יראה לי * כן הסכימו גדולי המורים * כשם שאסור לה למוג
לו את הכוס כן אסור לו למוג לה * ולא עוד אלא אפילו לשלוח לה כוס של יין
אסור בין כוס של ברכה בין כוס דעלמא ובלבר ככוס שיהלו לה * לא יסרחל
אדס בעקב אשתו נדה וה"ה בכל שאר המקומות המכוסים שבה * ודברים אילו
שאמרו כן כרואה ממש בין כבעלת כחם עשאוה כרואה לכל דבריה * אע"פ
שאסור להתייחד עם כל העריות שבתורה מותר לאדם להתייחד עם אשתו נדה
ואף על פי שהיא לו עבדה לפי שאין יצרו תוקפו מאחר שיש לו הית' אחר איסורה
פעמים שהוא אסו' להתייחד עמה כיצד כלה שפרס' נדה קודם שבא עליה חוששין
מתוך שהיא חכיבה עליו שמא יסיתנו יצרו * גדר גדול גדרו בה שלא תישן עמו
כבית אחר עד שיהיו שם אנשים ונשים והוא ישן בין האנשים ואשתו בין הנשים *

בא עליה פעם אחת אעפ שפרשה נדה אחר ביאה ראשונה הרי היא כשאר הנשי
 וישנה עמו בבית אחד שכיון שבא עליה יצרו שבור פעמים שאפי לא הרגישה
 האשה בדם ואפי בדקה ומצאה טהור אסורה לבעלה וצריך לפרוש מאשתו עד
 שתשב ז' נקיים ותטבול כיצד האשה שתבעוה לינשא ונפיסה אפי היא קטנה
 שאין דמים מצויין בה לא תנשא עד שתשב ז' נקיים חוץ מאותו יום של תביעה
 שמה מתוך שנותנת דעתה לינשא מחמת לבעל ורואה ואין צל גדולה שדמים
 מצויין בה בדקה עצמה ומצאה טהור חוששין דם טפה היה ונאכד עבר
 וכנסה תוך זמן זה אסור להתייחד עמה אלא שהוא ישן בין האנשים והיא ישנה
 בין הנשים כדרך שאמרו בכלה שפרש' נדה בדבר זה אין הפרש בין תלמיד
 חכם לשאר העם שאפי תח אסור להתייחד עמה כמו שאמרנו איסור זה מסופק
 הרבה ואף אם היא רואה דם מועט היא שרואה ולפיכך אינה צריכ הפסק טהרה
 כשאר הנשים הרואות אלא כל ששהתה ז'מים אחר יום התביעה הרי זו בחזקת
 טהרה וטובלת לערב ומותרת בלא כשבדקה בתוך אותן שבעה או בתחלתן
 או באמצען ואפי בסופן אבל אם לא בדקה כלל תוך ז' אעפ שבדקה לאחר הז'
 ומצאה טהרה אין לה אלא אותו יום כלכד ומשלמת עליו עוד ז' ימים קודם
 שתטבול כשאר הסופרות לנדתן כן הורו מקצת גדולי הראשונים נוהי נפש ולא
 יראה לי כן אלא בין כך ובין כך טהורה בידוע שאין ראייה זו נמשכ'בוראי פסקה
 היא משעת תביעה ואילך שאם אין אתה אומר כן צריכה הפסק טהרה כשאר
 הנשים אלא שראוי לשמוע לדברי הראשונים ולהחמיר בדבר שיש בו כרת
 מאימתי מונין לה ז' ימים אילו ממחרת יום התביעה ולא שתבעוה לינשא לאח'
 זב הדש שזמנה רחוק ואין מחמת בכך ויראה לי שמונין לה משעה שמתקנין
 לה צרכי חופה מכי רמו שערי באסיתא וכיוצא בזה הבעל את הבתולה אפילו
 קטנה שלא הגיע זמנה לראות ולא ראתה ואין צל גדולה שהגיע זמנה לראות
 כועל בעילת מצוה כלכד ופורש ואפי בדקה ומצאה טהור טמאה שמה דם טפה
 היה ונאכד או שחפתו שככת זרע ואפי כוגרת כיוצא בהן ואעפ שרוב הבוגרות
 בתוליהן כלין בתוך מעיהן וזו בדקה ומצאה טהור כיון שמקצת בוגרות יש להם
 דמים חוששין לה חמורה זו ממי שתבעוה לינשא ונפיסה שזו צריכה הפסק
 טהרה ובדיקה תוך ז' כרואה ודאית אעפ שעשו זו כרואה גומר ביאתו ואפילו
 דם שותת ויורד ואפי בעל נפש לא ימנע מלגמור ביאתו שאם אתה אומ בעל נפש
 לא יגמור אף לבו נוקפו ופורש מלבעול ונמצא בטל מפרי ורביה יש מי שהורה
 שלאחר גמר ביאה צריך לשחות עד שימות מפני שיציאתו הנאה לו כביאתו ולא
 יראה לי כן אלא גומר ופורש מיד לא תהא יציאתו חמורה מגמר ביאתו ואתל
 שהנאה היא לו אף זה מגמר ביאתו גם מקצת גדולי המורים התירו כן ולנעוץ
 צפרניו כקרקע כרי שימות הסכימו הכל שאינו צריך האשה שיש לה וסרת בין
 קבוע בין שאינו קבוע כיון שהגיע עונה וסתה צריך לפרוש ממנה כל אותה עונה
 שהיא למודה לראות בה וכמה עונה או יום או לילה פעמים שאינו פורש ממנ'
 עד שיבא האורח ומשעת בואת האורח אסורה עד סוף כל אותה העונה ופעמי
 שאינה אסורה אלא בתוך הוסת בלכד ודינים אילו יתבאר בשער הווסתות

היה משמש עם המהורה ואמרה לו נטמא ראי אינו גומר ביאתו ואינו פורש מיד
 שיציאתו הנאה לו כביאתו לא נועץ צפרניו בקרקע כדי שימות וממתין עד שימו'
 ופירש' יש פרישה המורה שהוא חייב לפרוש ממנה לעולם כיצד הרואה דם
 מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושני' ושלישית' מכאן ואילך לא תשמש
 אלא תתגרש ותינשא לאחר' נשאת לאחר וראתה דם משמשת פעם ראשונה
 שנייה ושלישית מכאן ואילך לא תשמש אלא תתגרש ותינשא לאחר' נשאת
 לשלישי וראתה ג' פעמים שוב לא תנשא לאחר אלא אסורה לכל עד שתבדוק
 עצמה' כיצד בודקת עצמה נוטלת שפופרת של אבר ופיה כפוף לרזובה כדי
 שלא תקלקלנה ומשים בתוכה מכוול ובראשו מוך' נמצא דם על ראשו בידוע
 שהוא מן המקור ואם לאו בידוע שהוא מן הצדין ומותרת ואם רצתה לבדוק
 בעורה תחת הראשון כש' שמותר ולא אמרו בשלשי אלא להקל עליה ואם הראשון
 ועם השני ועם השלישי בלא בדיקה' ויש מי שהורה שאין סומכין עכשיו על
 בדיקה זו' ואין הרברים נראין כן אלא סומכין עליה בכל עת כדי שלא תוציא
 אשה מבעלה' אשה זו שראתה על' תשמיש והיא בשעת וסתה תולה בוסת להקל
 כדי שלא תתגרש מבעלה ואם יש לה מכה תולה במכתה ודוק כשאין ניכר שיהא
 דם מכתה משונה מדם ראיתה אבל בידוע שדם מכתה משונה מדם ראיתה אינה
 תולה בה' ויש מי שהורה שאינה תולה במכתה ולא יראה לין' ועוד יתבאר
 יותר מזה בשער הכתמים' שאר כל הנשי' אם יש להם וסת קבוע מותרו לבעליהן
 בלא בדיקה ואינן צריכו בדיקה לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש' שכל אשה
 בחזקת טהרה עומדת עד שיודע שראתה או עד שהגיע עונת וסתה כמו שאמרנו
 ולא עוד אלא שאין ראוי שתבדוק בשעה שהיא רוצה לשמש את ביתה כדי שלא
 יהא לבה בעל נוקף ופורש ונמצ' בטל מפריה ורביה' ויראה לין דוקא בשע' שהיא
 עוברת לשמש את הבית' אבל שלא בפני בעלה כל המרב' לבדוק הרי זו משוכח'
 ואשה שאין לה וסת פעם ראשונה ושנייה ושלישי' משמשינ' בעדי' ובדוקין לאחר
 תשמיש אם לא ראתה בג' פעמים ראשונים הרי היא בחזקת טהרה לעולם ואינה
 צריכה לשמש עוד בעדים' ואם ראתה מחמת תשמיש פעם ראשונה ושנייה
 ושלישית הרי זו אסורה לו ותתגרש ממנו כמו שבארנו' מי שהיא חרשת ואינה
 מדברת ואינה שומעת' או שהיא שומת או שנטרפה דעתה מחמת חולי צריכה
 פקחו' לתקן אותן שהן עצמן אין להן דעת לתקן את עצמן' וכן בכל בדיקה שהן
 צריכות אבל הסומא בודקת עצמה ומראה לחברותיה' חרשת שמדברת ואינה
 שומעת הרי היא כפיקחת לכל דבריה ורואה ומתקנת לעצמה' תינוקת שלא
 הגיע זמנה לראות משמשת שלא בעדים שחזקתה שאין לה דמים' כל הנשים
 בין שיש להן וסת בין אין להן וסת' הרי הן בחזקת טהרה לבעליהן כמו שאמרנו
 ומותרות בלא תביעה' באו בעליהן מן הדרך הרי הם באים עליהן בין ערורת
 ובין ישנו וכן בשוהין עמהן בעיר בלא בשלא הניע עת וסתה אבל הגיע עת וסתה
 אם יש לה וסת קבוע פשוט הרי זה אסור עד שישאלנה חוששין שמא האורח בא
 בזמנו והוא לא ידע' בלא בשלא שהא כדי שיבוא האורח וילך ותוכל לטבול'
 אבל אם שהו כדי שתוכל לספו' ולטבול בעלה מחשב ובא עליה בלא תביעה לפי
 שווסתות

שווסתות אינן של תורה ושני ספיקות יש שמא לא בא האורח ואם בא אני אומר
 שמא ספרה וטבלה · דבר זה שאמרנו בין באשה גדולה בין באשה נערה שהיא
 כושה לטבול בלא תביעה · אין לה וסת קבוע אם בא בתוך יום לראייתה שהיא
 עונה בינונית הרי היא לו בחזקת טהרה ואם בא לאחר ל' יום חרי זו אסורה עד
 שתאמר לו טהורה אני שסתם נשים רואות הן מל' יום לשלשים יום · חשב בעלה
 ויש לה לאחר שלשים שיעור כדי שתוכל לספור ותטבול חרי זו בחזקת טהרה
 לבעלה ובלא תביעה · ועוד יתבאר דברים אילו יותר בשער הוסתות · דברים
 אילו שאמרנו במי שלא נודע בבירור שנטמאת אבל הניחה בחזקת טמאה חרי
 היא לו בחזקת טמאה לעולם עד שתאמר לו טהורה אני · אמרה טהורה אני
 נאמנת שהתורה האמינתו שנאמר וספרה לה · האשה שהחזיקה נדה בשכונתה
 כגון שלבשה בגדים שהיא רגילה ללבוש בשעת נדתה הרי היא כודאי טמא ואם
 אמרה טהורה אני אף על פי שנתנה אמתלא לרבניה כגון שאמרה לא לברתי
 בגדים אילו אלא כדי שלא תטרידני עכשיו שלא הייתי בכריאותי וכיוצא בזה אינה
 נאמנת · למה הדבר דומה למי שידענה שראתה ואמרה לא ראיתי שאינ' נאמנת
 אמרה טמאה אני וחזרה ואמרה טהורה אני אם נתנה אמתלא לרבניה נאמנת
 והרי היא בחזקת טהרה ומותרת לבעלה ·

השער השלישי הוסתות ואכלול בו שני עניינים האחד

לכל אינס ונסת קבוע ואינס סליכס קבוע · ושני חושי הוסתות · ולכלול עם זה הוסת

לו סמוך לזמנו ולפע סליכס מלגשת כן עדיין :

ואינס סליכס חוששת לו :

כל

אשה בין שיש לה וסת קבוע בין שאין לה וסת קבוע אינה
 אסורה לבעלה דבר תור' עד שתרא' או עד שתרגיש שיצא
 הדם לבית החיצון שנאמר דם יהיה זובה בכשרה · חכמים
 עשו סייג לדבר ואסרוה כל אותה עונה שהיא למודה לראות בה בין שיש לה וסת
 קבוע בין אין לה וסת קבוע · כ'א בגדולה · אבל בקטנה שלא הגיעה לימי
 הנעורים ולא הביאה סימנים אינה חושש' לוסת שאינו קבוע · וכמה עונה או יום
 או לילה · כיצד היתה למודה לראות ביום אסורה כל היום · היתה למודה
 לראות בלילה אסורה כל הלילה · עונה זו הסמוכה לוסת שאמרנו כבר אמרנו
 שאינה מדברי תורה לא מדברי סופרים לפיכך אינה אסור' אלא בתשמיש בלבד
 עוד הקילו בו שהוצא לדרך סמוך לוסת' פוקד את אשתו פקידה זו אפי' בתשמיש
 ויש מי שהורה שהיא אסורה בכל קריבה בעולם כגדה והיוצא לדרך אינו פוקד
 בתשמיש ולא התירו לו אלא פקידת ריצוי ודברי הרגל ולא יראה ליכ' · הפרש
 יש בעניני' אילו בין וסת קבועל וסת שאינו קבוע · איזהו וסת קבוע כל שתקבענו
 ג פעמים · פחות מכן אין זה וסת קבוע · מה הוא הפרש שיש בין וסת קבוע
 ל שאינו קבוע · וסת הקבוע כשם שאינו נקבע עד שתקבענו ג פעמים כך אינו
 נקבע בפחות מג' פעמים והרי היא חוששת לו עד שתקבע במנה ג פעמים · אבל

בית שביעי ושער שלישי

זסת שאינו קבוע הרי הוא נעקר בפע' אחת וכל שנעקר פעם אחת שוב אינו חושש' לו. הוסתות נקבעים בעניינים רבים יש שנקבע בימים ידועים מן החדש או מן השבת כגון שלמוד' לראות בראש חדש או בחמישי בחדש וכיוצא בזה או באחד בשבת וכיוצא בזה. וזהו הנקרא וסת הימים. ויש שנקבע בימים ובמעשה כגון שתקפוז בראשי חדשים ותראה. או באחד בשבת ותראה והוא הנקרא וסת המורכב. ויש שנקבע בהפלגות שוות כגון שלמודה לראות מעשרים לעשרים וכיוצא בזה והוא הנקרא וסת ההפלגות. ויש שנקבע מתוך המקרים שיקרנה בגופה כבא האורח כגון שמפסקת או מתעטש שאוחזין אותה צירים וחכלי' ורואה וכיוצא בזה והוא הנקרא וסת רגופא. כל מקום שנאמר בשער הזה וסת הימים או וסת המורכב או וסת ההפלגות או וסת רגופא הכוונה אל אחד מאילו הוסתות שאמרנו. וסת הימים וכן המורכב או וסת רגופא כולן נקבעין בג' ראיות שהרי קבעה זו ראיותיה ג' פעמים. וסת ההפלגות אין קבוע עד שתראה ארבע ראיות לפי שאפשר לג' הפלגות בפחות מד' ראיות. תינקות שלא הגיע זמנה לראות והיא קטנה שלא הגיע לימי הגעורים ושלא הביאה סימנים הרי היא קובעת וסת ככל הנשים בג' ראיות בשאר הוסתות וכד' בוסת ההפלגות אלא שיש הפרש בינה ובין הגדולה שאף על פי שהחזקה רואה וקבע' לה וסת אם פסקה ג' עונה בינוניות שהם תשעי' יום ולא ראתה אינה חוששת לוסתה הראשון כלל וחוזר' זו לקדמות' ואפי' חזרה לראות באותן העונות שהיתה למודה לראות בהן אינה חוששת עד שתחזור ותקבעו ג' פעמים לפי שאינה בת דמים. ותגלה שהדמים הראשוני' מקר' היו. ראתה ג' ראיות מג' עונות לג' עונות מכוונות שלא פחתה ולא הותירה נתגלה שהדילוג הראשון אינו סילוק דמים אלא שינוי וסרת ולפיכך הראייה הראשונה שממנה התחילה לדלג מצטרפת לג' ראיות האחרונ' ונמצאו ד' ראיות וג' הפלגות בינוניות מביניהן מתשעים לתשעים. אבל אם פחתה או הותיר' שלא היו הראיות מכוונות אי אפשר לראשונה להצטרף עד שתראה ארבע ראיות מכוונות אינה קובעת וסת ההפלגות. וכן זקנה שעברו עליה ג' עונות משהזקינה ולא ראתה הרי זו מסולקת דמים ואינה חוששת לוסתה הראשון. ואיזה היא זקנה כל שקורין אותה זקנה מחמת זקנתה ואינה מקפדת. חזרה וראתה דינה כדין תינקות שלא הגיע זמנה לראות כמו שכתבנו. חזרה לראות בעונה הקטנות שהיתה למודה לראות ירא' לי שהיא חוזרת לקביעות' הראשון אם וסת ההפלגות חזרה לקדמותה אם תהיה ההפלגה כמו שהיתה למודה מתחילת יום אחד. ואם שאר הוסתות אפי' בפעם אחת חזר לקביעותה. שהרי בנתגלה שהדילוג הראשון לא סילוק דמים היה אלא מקרה היה. ובוה חמור דין הזקנה מדין התינוקת שלא הגיע זמנה לראות. יש זמנים שאינם ראויים לקביעות וסת אפילו ראתה בהם כמה פעמים. כמה הם זמנים אילו ארבעה ואילו הם ימי גדה. וימי זיבה וימי הנקה. וימי עיבור. ימי גדה וימי זיבה. כיצד דבר תורה הרואה דם טפה כחרדל הרי זו גדה דאורייתא והרי זו מונה ששה והוא בין רואה בין אינה רואה ואם פסקה אפי' ביום השביעי קודם בין השמשות הרי זו טובלת לערב וטהורה ואילו הן הנקראים ימי גדה. יש אחר ז' ימים אילו יום שנקראים ימי זיבה וכל

שרואה בהם יום או יומים שומרת יום כנגדם והוא הנקראת שומרת יום כנגד יום
 וטובלת אפי' ביום השימור משתנץ החמה וטהורה לבעלה מיד. ואם ראתה
 בהם ג' ימים רצופים הרי זו זכה גדולה וצריכה שתשב ז' נקיים. ואילו נקראין לא
 יום שבין נדה לנדה. ולמה נקראו כן לפי שאם חזרה וראת' לאחר לא הרי היא
 חוזרת לפתח נדתה שאם ראתה דם טיפה כחרדל תשב שבעה והוא ככתתילה
 וחוזרת לחילה כן לעולם ונמצא שיש בין נדה לנדה יום יום. אילו היה יום אין
 האשה קובעת בה וסת כיצד ראתה ברה ובחמשה בחדש שהוא לראיה הראשון
 תוך ימי נדה אפי' נהגה כן כמה פעמים ברה ובחמשה בחדש לא קבעה וסת בה
 בחדש אלא ברה בלבד. וכן הדין אם ראתה רח וחמשה עשר לחדש. לא קבעה
 וסת לטו לפי שראיית הטו עומדת תוך ימי זיבה לראיית רח. ברא בשתראה
 אותה ראייה ממעיין פתוח כגון זה שאמרו אבל ראתה אות' ממעיין סתו קובעת
 בין בימי נדה בין בימי זיבה. כיצד מעיין סתום הרי שראתה ב' פעמים ברה
 ובשלישית ראתה ככה לחדש וברה אף על פי שראיית החדש השלישי עומדת
 בימי נדה לראיית הכה הרי זו קובעת וסת לראשי חדשים לפי שהשתי הראשונ'
 הוחזקו ממעיין סתום וראיית הכה דמים יתרים היו שנתוספו בה ומהרו לבא.
 וכן הדין לימי זיבה ואתה מוצא אותה כשראת' רח ורה ובטו לחדש וברה שראיית
 רח השלישי באה בימי זיבה לראיית הטו. יש מרבתיי שהורו בזמן הזה אין
 משגיחין בימי נדה ובימי זיבה כל עיק' ובכל עת היא קובע וסת לפי שכב החמירו
 בנות ישראל על עצמן כדי שלא יבא להם הדבר לכלל טעות ואם אתה מהלק
 להן בין ימי נדה וזיבה לשאר הימים נמצאת מצריכן ללמוד פתחי נדה ופרתחי
 זיבה. ולזה הדעת נושה. מעוברת משהוכר עוברת אינה קובעת בימי עבודה
 כלל דמסולקת דמים היא כל ימי עבודה. וכמה הכרת העובר משעברו עליה ג'
 חדשים משנתעברה. וכן מניקה כל כד חדש משערת לידתה ואילו אינה
 קובעת בהן וסת בין שהי' מניקה את בנה. בין שגמלתה או מת כשם שאינה קובעת
 וסת בימי עבודה ובימי הנקה כך אינה חוששת לראי' שתראה באות' הזמנים.
 וראיית' כלה מוסת שאינו קבוע שמסולק דמי' היא לגמרי. ואין ראיותי' לא מהרה
 ויש מגדולי הראשונים זל שאמרו שחושש' לו כדרך שהיא חוששת לוסת שאינו
 קבוע וראוי לחוש לדבריו. עוברת משהוכר העובר וכן מניקה כל כד חדש אינן
 חוששות לוסתן הראשון כלל ואפילו היה להן וסת קבוע לפי שמסולקו דמים הן
 לגמרי. ואפי' הגיע עת וסתן תוך זמן אינן צריכות בדיקה ומותרות לבעליהן
 אפי' שופעות ורואות ואפי' באותן עונות שהיו למודות לראות אינו אלא כמקרה.
 עברו ימי העיבור וימי ההנקה שאמרנו הרי אילו לחוש לווסתן הראשון שהרי
 נסתלק הגורם כיצד הרי שיש לה וסת הימים אם למודה לראות בראשי חדשים
 הרי זו חוששת לרה ראשון שהיא פוגעת וכן כל כיוצא בזה. וכן הדין אם היה
 וסתה וסת מורכב או וסת דגופא. היה וסתה וסת הפלגות אי אפשר לה לחוש
 עד שתחזור לראות. חזרה לראות אפי' פעם אחר הרי זו חוששת לקיום ההפלגה
 שהייתה למודה להפליג. ויש מגדולי הראשונים שהורו להקל שאינה חוששת
 לוסתה הראשון כלל עד שתשוב ותראה פעם אחת באותן וסת שהייתה למודה

בית שביעי ושער שלישי

לראות מתחלתה לפי שהוסתות דרבנן והולכין בהן להקל · כיצד הרי שהייתה
 למודה לראות ב"ח אינה חוששת ל"ח אלא אם כן חזרה וראתה ב"ח · חזרה
 וראתה אפי' פעם אחת ל"ח הרי זו חוששת לעולם לראשי חדשים עד שרעקור
 ממנה ג' פעמים · וכן כל כיוצא בזה · היה לה וסת ההפלגות אינה חוששת לאותה
 ההפלגה ולפיכך אי אפשר לה בפחות משתי ראיות כמו שאמרנו · כבר ביארנו
 גיש וסת מורכב וכיצד וסת מורכב קפצה באחד בשבת וראתה · וקפצה באחד
 בשבת וראתה ועוד קפצה באחד בשבת וראתה הרי זו קבעה וסת לקפצו' באחד
 בשבת · הגיע אחד בשבת ולא קפצה או שקפצה בשני בשבת אינה חושש' שהרי
 לא קבעה זו אלא לקפיצת של אחד בשבת · קפצה באחד בשבת וראתה ועוד
 קפצה באחד בשבת וראתה וקפצה בשבת ולא ראתה ובאחד בשבת ראתה בלא
 קפיצה אין אומרין נתגלה הדבר שהיום גורם שהרי ראתה זו באחד בשבת בלא
 קפיצה ובשבת קפצה ולא ראתה אלא אומרי' מה שראתה באחד בשבת ממחרת
 קפיצה של אמש הוא שראת' ומה שלא ראת' בשבת אפי' שקפצה בו מפני שעדיין
 לא הגיע זמנה של קפיצה · קפצה באחד בשבת וראתה ובאחד בשבת וראתה
 ולאחד בשבת השלישי ראתה בלא קפיצה הרי זו קבעה וסת לימים לברם שהרי
 ראתה באחד בשבת בלא קפיצה כלל ולפיכך נתגלה שהיום גורם בלא קפיצה ·
 פעמים שתקבע האשה וסת דגופא פשוט ופעמי' שתקבענו מורכב כדרך שאמרנו
 בוסת מורכב · פהקה ב"ח וראתה וכן ב"ח וראתה ובכ"ט יום פהקה ולא ראתה
 זכ"ח ראתה בלא פהוק הרי זה וסת מורכב שלא ראתה ב"ח השלישי לא מחמת
 פיהוק של אמש ומה שלא ראתה אמש לפי שעדיין לא הגיע זמנו אבל פיהקה
 ב"ח וראתה וכן ב"ח וראתה וב"ח השלישי ראתה בלא פיהוק הרי זה וסת פשוט
 לראשי חדשים שהרי ראתה זו ב"ח בלא פיהוק כלל לפיכך נתגלה שהיום גורם ·
 פהקה וראתה וחזרה ופהקה באיזה יום שנודמן חוששת לו שמא תראה כדרך
 שאמרנו בשאר הוסתות שאינם קבועים דשמא לפיהוקין לכך תקבענו · הרי
 שראתה באותו פיהוק השני ופיהקה בפעם השלישית ולא ראתה אינה חוששת
 לפיהוקין שכבר נתבאר שכל וסת שאינו קבוע הרי הוא נעקר בפעם אחרת וכבר
 נתגלה שאין וסת זה קבוע לפיהוקין · אבל עדיין היא חוששת לוסי' ההפלגה ·
 כיצד הרי שהי' בין פיהוק ראשון לפיהוק שני כ' יום · ולטו יום לפיהוק שני פיהקה
 ולא ראתה חזרה זו לפיהוקין · אבל עדיין היא חוששת ליום כ' שמא להפלגות
 שוות של כ' תקבענו · פיהקה וראתה ועוד עיטשה וראתה ועוד חששה וראתה
 אין זה וסת קבוע לפי שאין המקרי' קבועים וסת זה לזה ולפיכך אינה קובעת וסת
 עד שתעטש ג' פעמים ותראה · או שתפסק ג' פעמים ותראה וכיוצא בזה · כיצד
 היא חוששת לוסי' דגופא אם היה הוסת פשוט והייתה למודה לראות מאה עס
 הוסת מיד הרי זו חוששת לכל המשכת הוסת שאף על פי שלא ראתה עכשיו
 בתחלת הוסת שמא תראה באמצעו או בסופו · הייתה למודה לראות בסוף הוסת
 אינה חוששת עד סוף הוסת וכזה קל וסת דגופא משאר הוסתות שהיא חוששת
 בהן לכל עונת הוסת · ב"ד בזמן שהיא למודה לראות כל הראיה בתוך הוסת
 אבל אין הראיה מובלעת בתוך הוסת יש מגדולי המורים שאמרו שהיא אסורה

בית שביעי ושער שלישי סד

מתחלת הוסת עד סוף כל אותה עונה ויש מי שהורה גם בזו להתיר לאחר הוסת
 ולראשונים שומעין הואיל ולמורה לראות אחר הוסת היה הוסת מורכב הרי זו
 אסורה כל אוהה עונה כדרך שהיא אסורה בשאר כל הוסתות: וסתו אילו כדרך
 קביעותן כך דרך עקירתן כיצד אם קבעה וסת פשוט לפיהוקין ואחר כך פיהקה
 ג' פעמים ולא ראתה נעקר ממנה וסת זה אבל אם היה מורכב אינו נעקר עד
 שתפאקו ג' פעמים באותן הימים ולא תראה מי שקבעה וסת להפלות אם
 הייתה למורה לראות מעשרים לעשרים ושינתה וראתה לכה הרי זו חוששת לכה
 ולכה כיצד הגיע יום כ' ולא ראתה עדיין היא חוששת לכה ומאיוה עת היא
 מונה הכ' מראיית הכה ולא מזמן הכ' שהיא למורה לראות לפי שהאורח אינו
 רגיל לבא בפחות מכ' ואילו הייתה מונה כ' מזמן הכ' נמצא שהיא חוששת שמא
 יקדים האורח לבא יום הטו לראיית הכה ואינו ברין שזו שינתה לרחוק ראיותיה
 לכה ואנו נחוש שמא תקרב לטו פעמים שלא תהיה הפלגה שתקבע בהשויה
 אלא כדילוג כל שתקבענו בדילוג שזה ג' פעמים הרי זו וסת קבוע כיצד ראתה
 יום טו בניסן וזו באייר וזו בסיון הרי קבוע לרלוג יום אחד והרי זו אסורה יום יח
 בתמוז יח באב וכו' באלול וכן לעולם אין מדקדקין בזה בין חדש מלא לחדש חסר
 שזה וסת הימים ולא וסת ההפלות וכן ראתה ג' פעמים כדלוג כמו שאמרנו
 וחזרה חלילה באותם דילוגים בעצמם אם נהגה כן ג' פעמים הרי זה וסת קבוע
 לרלוגי חלילה כיצד ראתה טו בניסן וזו באייר וזו בסיון וחזרה חלילה וראתה
 טו בתמוז וזו באב וזו באלול ועוד חזר וראתה טו בתשרי וזו במרחשון וזו בכסליו
 קבע לה וסת כדלוגי חלילה וחושש לעולם טו בחדש זה וזו בחדש זה וכן לעולם
 יש מי שהורה ביסת הדלוגים שאינה קובעת עד שתשליש בדלוג ולפיכך אינה
 קובעת בפחות מז' ראיות לפי שהראייה הראשונה לא ראתה אותה כדלוג אבל
 אם היה לה וסת קודם שהתחילה לרלג ואחר כך שינתה וראתה בדלוג ג' פעמים
 קבעה וסת לרלוג לרברי הכל לפי שאף הראשונה כדלוג ראתה אותה ראתה
 טו בניסן וזו באייר וזו בסיון דברי הכל אין זה וסת קבוע הואיל וסירגה בחדש
 השלישי ולא ראתה עד יח כו' דלגה פעם ושתיים אינה חוששת לרלוג אף על פי
 שהוששת לשאר הוסתות שאינם קבועים לפי שאין חוששין לוסת הדלוג עד
 שתקבענו עונה שאמרנו שאשה חוששת לה היא העונה שהאורח למוד להתחיל
 ולבא בה הייתה למורה להמשך ראייתה שנים ושלשה ימים אינה חוששת לא
 לעונת התחלת הוסת שהיא העיקר והשא אינן אלא תוספת דמים עברה עונת
 תחילת הוסת ובדקה ומצאה טהור טהורה ויש מי שהור' לחוש כל זמן המשכת
 הוסת מי שאין לה וסת קבוע חוששת ליום שלשים לראייתה הואיל והיא עונה
 בינונית שסתם נשים עשויות לראות כן אבל יש לה וסת קבוע כל שלא הגיע ערב
 וסתה אינה חוששת ואף על פי שלמורה לרחק ראייתה יתר מעונה בינונית לפי
 שהאורח חזקה אינו בא אלא בזמנו ולפיכך עד שהגיע עונת וסתה הרי זו בחזקת
 טהרה כלא כדקה ובעלה בא עליה בין עירה בין ישנה בין שוהח עמה בעיר
 בין בא מן הדרך הגיע עת וסתה אסורה עד שתברוק ותאמר טהורה אני שהיא
 הכעל לאחר עונות הוסת כדי שתוכל לספור ולטבול הרי מחשב וזכא עליה בוד'

בית שביעי ושער שלישי

אמרו להקל מפני שהוסתות מדבריהם ויש כאן ב' ספיקות. שמא לא ראתה ואם ראתה שמא ספרה וטבלה ואחת גדולה ואחת נערה ואין אומרין שהנערה בושה מלטבול בלא תביעה. ברא' כשהניחה בעלה בחזקת טהרה ולא ידע שראתה כימו וסתה אבל הניחה בחזקת טמאה או שידע שראתה או שילדה אף על פי ששהה כדרי לספר ולטבול הרי היא לו בחזקת טמאה עד שתאמר לו טהורה אני הגיע עת וסתה ולא שהה עד שתוכל לספור ולטבול אף על פי שהניחה בחזקת טהרה הרי היא אסורה עד שתאמר לו טהורה אני. ברא' כשיש לה וסת לימים אבל יש לה וסת לימים ולקפיצות כיון שהוסת תלוי במעשה אני אומר שמא לא קפצה ולא ראתה. חמור כוסת הקפיצות שוסת הקפיצות בין שהוא מקורב יותר מעונה בינונית בין שהוא מרוחק יותר מיכן לעולם היא חוששת לימי עונה בינוני שאני אומר אורח בעונה בינונית בא ובעלה מחשב ימי עונה בינונית ובא עליה. מי שיש לה וסת קבוע והגיע עת וסתה ולא בדקה בשעת וסת אסור עד שתבדוק בדקה עצמה אפי' לאחר כמה ימים אם מצאה טהור טהורה שוסתות מדבריהם כמו שאמרנו והוא הדין למי שאין לה וסת והגיע יום שלשים לראייתה שהיא עוב' בינונית ולא בדקה ביום העונה הרי זו אסורה עד שתבדוק ואם בדקה לאח' העונ' ומצאה טהור טהורה. יש לה וסת שאינן קבוע והוא לה בפחות מעונה בינונית כגון שראתה לכה וכיוצא בזה אף על פי שלא בדקה כיון שלא הרגישה בדם הרי זו טהורה בלא בדיקה כלל.

השער הרביעי הכתמים ואכלול בו שלשה עניינים :

האחד הכתמים הכתמים בין על כשרה בין על נגדיה. ואיכה מונעת כסם ואכלול עם זה הכתמים הכתמים בעד שהיא בודקת בו. בין נעד שאינו נדוק. הסמי הדמים שהיא רואה מנופה אלא שאיכה יודעת אם מן המקור שחוקתו טמא. ואם משאר המקומות הטהורים כנוצל את הכתולה או שיש לה מכה במקור. שאיפסד שממנה הדם שזתק ויורד. ואכלול עם זה המשמשת וראתה דם נשעת תשמיש מפני שזו סוף דיכה כדדיקה אם יש לה מכה במקור אם לאו. וכגון האשה שהיא עושה צרכיה ומצאה דם בכפל וכיוצא באלו שכל אלו ככללין בכלל הכתמים. מפני שאפילו אתה בא לטמא אינו מן הודאי אלא מן הספק. וכל מה שאינו כאסר אלא מן הספק הרי הוא בכלל כסם :

דבר

תורה אין האשה מטמאה משום נדה עד שתרגיש בכשר' שג' דם יהיה זובה בכשרה חכמים עשו סייג לרבריה וטמאו את הכתמים בראייה לרהחמיר על דברי תורה. וכמה שיעורו של כתם שחוששת לו כגרים ועוד. פחות מיכן תולה אותו דם במאכולת שאם אי אתה אומ' כן אין לך אשה טהורה לבעלה שאין לך כל סדין וסדין שאין עליו כמה זיפי דמים. כמה הוא שיעורו של גרים זה ט' עדשורת שהן ג' על ג' ולפיכ' אין חוששין משו' כתם עד שיהא בו ט' עדשות. גורמן לו גרים יתר משיעור

בית שביעי ושער רביעי סה

זה משער בו שהכתמים דרבנן ולפיכך הולכין בשעוריהן להקל למה הלכו אחר
שעור זה לפי שעד השעור הזה איפשר שנתמעה שם מאכולת וממנה היה אבל
יתר מיכן אין תולה במאכולת שאין דם המאכולת עושה כחם יתר מגרים גרים
זה שאמרנו אפילו שאינו מרובע לא אפי' היה ארוך וקצר אם יש בין הכל כשעור
ט' עדשות ועוד מצטרף מקומות יש שרחש הפשפש מצוי בהם ובאות המקומות
תולה האשה בכתמיה עד כתורמוס ואינה טמאה משום כחם עד שיהא בשעורו
כתורמוס ועוד לא נמצא השיעור כולו מצורף ממש במקום אחד אלא שנמצאו
טפין טפין סמוכים זה לזה אם על בשרה הם ויש בין כולם כגרים ועוד טמא' שכל
שהוא ספק על בשרה ספיקו טמא אבל נמצאו על הלוקה בעניין זה טהורה עד
שיהא בו גרים ועוד מחובר ביחד במקום אחד יש מי שהורה שהאשה אינה
חוששת לכתם עד שתדע בכירור שהוא וכיצד היא עושה תעביר עליו שבערה
סמנין ואם עבר הרי זה דם ואם עמד הרי זה צבע ואינה חוששת לו ואין ראוי
לסמוך על הוראה זו אלא חוששת לו מן הסתם אבל אם העבירו עליו ד' סמנין
כסדרן ולא עבר ודאי טהורה שאין לה דם שאינו עובר על ידי ד' סמנין והוא
שהעבירן כסדרן האשה שהיא טמאה משום כחם אריכה שתפסיק בטהרה
כנדה ואחר הפסק טהרה מונה ד' נקיים חוץ מיום שהפסיקה בו כדרך שאמרנו
ברואה ודאית כיון שהכתמים מדבריהם הקלו בהם שלא לטמא כל הנשים על
כתמים ואיזו היא שטמאה משום כחם כל שהגיע זמנה לראות ואפילו לא ראתה
מעולם ואיזו היא שהגיע זמנה לראות כל שהיא בת יב שנה ויום אחד שנכנסה
בימי הנעורים ואפילו לא בדקו ולא נודע אם הביאה שתי שערו חוששין לכתמיה
דחוקה כל שהגיעה לכלל שנותיה הביאה סימנין אבל אם בדקה ולא הביאה
סימנין יראה שאין חוששין שמא נשרו דכתמי דרבנן ולא אמרו חוששין לנשירה
אלא בשל תורה תינות שלא הגיע זמנה לראות אפילו ראתה פעם ושתי אינה
חוששת לכתמיה ואפי' סדיגין שלה מלוכלכלין בהם אפילו שאין לה כמה לתלות
ועיקר דברים אילו מפני שהכתמים אינן מדברי תורה אלא מדברי סופרים
ראתה ג' פעמים הרי היא ככל הנשים וכתמיה כראייתה ויש שמורה שאין זו
חוששת לכתמים אפילו שתראה ד' פעמים ולא יראה ליה כן הייתה שופעת דם
ואפי' כמה ימים אינה אלא כראייה אחת ואפילו מרלפת שהדם נוטף ויורד טפה
אחר טפה כדלף אינה כפוסקת אלא כשופעת אבל אם פסקה מעט וחזרה
וראתה ג' פעמים אפילו ביום אחד הרי זו מוחזקת בדמים וכתמיה טמא כראייתה
תינות שלא הגיע זמנה לראות שראתה ג' פעמים ופסקה מלראות כגון עונות
שלמות שהן תשעים יום הרי זו חוזרת להיתירה הראשון שהפסק זה מוכיח
שהדמוס הראשונים מקרה של דמים יתרים היה ונסתלק המקרה וחזרה זו להיו'
כשאר התינות בנות גילה שאין להן דמים וכתמיהן טהורין עד שתשוב ותרא'
עוד ג' פעמים אין האשה חוששת לכתמים עד שימצא הכתם במקום שאיפשר
שנטף מן המקור ממש כיצד הרי שנמצא הכתם בחלוק למעלה שלא כנגד
בית התורף או שנמצא על בשרה למעלה מבית התורף כגון שנמצא על כריסה
או על גבה הרי זו טהורה שאי אפשר שנטף שם מן המקור ואין חוששין שמא

בית שביעי ושער רביעי

נגעה בידה במקום התורפה והביאתו כאן שאין מחזיקין טומאה ממקום למקום
ברא בשלא נזדקרה אבל אם בריא לה שנזדקרה והגביה רגליה למעלה וראשה
למטה הרי חזר למעלה כלמטה והרי חוששת לכתם שנמצא על בשרה בין גבה
בין בכריסה בין בחלוקה נמצא על בשרה לבד למטה מן החגורה או למעלה
מן החגורה וידעה בכיור שנזדקרה אפילו עברה בשוק של טבחים טמאה דכיון
שהיא רואה מגופה ונמצא הדם על כשרה לבד חוששין לה ומחמירין עליה
בספקותיה ואומרים שאם בא שם מעלמא לא על בשרה לבד היא אלא גם על
חלוקה ברא בשעברה בשוק של טבחים או אפילו נתעסקה בכתמים אבל אם
יש לה מכה בגופה במקום שאיפשר שנטף שם מאותה מכה הרי זו תולה במכתה
ואפילו נמצא הכתם על כשרה לבד הייתה המכה על צוארה ונמצא הכתם
בירכה או בשוקה אינה תולה בה שאי אפשר לדם מכה שבצואר לטפסף כאן
ואין אומרים שמא בידה נגעה במכתה ואחר כך הביאתו כאן בידה נמצא על
חלוקה ועל כשרה אם עברה בשוק של טבחים או שנתעסק בכתמים בין שנמצא
למטה מן החגור בין שנזדקרה ונמצא למעלה מן החגור טהורה לא עברה
בשוק של טבחים ולא נתעסקה בכתמים או נמצא למטה מן החגור טמאה והוא
הדין למעלה מן החגור והוא שידעה בכירור שנזדקרה נמצא על חלוקה לבד
ולא עברה בשוק של טבחים ולא נתעסקה בכתמים למטה מן החגור טמאה
למעלה מן החגור אפילו נזדקרה טהורה שאם דם זה באמן המקור על בשרה
גם כן היה נמצא ויש מן הגאונים שהורו דלעולם כל שיש לתלורו בשוק של
טבחים או בעסק כתמים תולה וטהורה ואפילו נמצא על בשרה לבד והראשון
גל עיקר הראיה כתם על עקבה ועל רגליה ואפי' בראש גודלה טמאה דאיפשר
שנגע עקב בבית התורף בשעת ישיבה ושמא נטף ג' על רגלה או אפי' בגודלה
בשעת שהיא מהלכת נמצא על שוקה ועל פרסותיה מכפנים טמאה מאו ורי
שוקה או אפילו מן הצדדין במקום שניכר שאי אפשר לטפסף שם מן המקור
טהורה נמצא על קשרי אצבעות ידיה טמאה ואעפ' שאין היד מגעת שם בשעת
שהיא עומדת וקופה חוששין שמא שחתה ונגעה שם לפי שהידים עסקניות הם
ויש מרבתי שהורו שאין דברים אלו אמורים אלא כומן שבדקה ולא נטלה ידיה
לאחר בדיקה אבל מן הסתם אינה חוששת לו לפי שאינה עשויה ליגע שם אלא
במתכוין כדי שלא תלכלך ידיה שם נמצא על בירת יד של חלוקה אם יוכל
להגיע אותו מקום של חלוקה כנגד בית התורף אפילו בשעת שהיא שוהה טמאה
חוששין שמא שחתה ונגעה ואם לאו טהורה ברא בשאינה פושטתו אבל
פושטתו ומתכסה בו בלילה ואפילו לא כסתה בו אלא ראשה בכל מקום שימצא
בו טמא מפני שהוא עשוי לחזור אילך ושמא נתהפך ונגע שם וכן הדין
אם נמצא שם במעפורת שהיא מכסה בה את ראשה בלילה כדרך שאמרו
לעניין טומאה ה' לעניין טהרה שאם היה לה מכה בצוארה ונמצא הכתם
בחלוקה אפילו למטה מן החגור ואפילו במקום שאי אפשר שנטף שם מן המכה
אם הייתה פושטתו ומתכסה בו הרי היא תולה במכתה שאני אומר נתהפך ובא
לה כנגד צוארה נמצאו על בשרה למטה מכנגד בית התורף כתמים גדולים

עשוין טפין טפין וכן אם הכתם עגול כשיר או שהוא עשוי טפין טפין כשורא או
 כחצובא או שאורך הכתם לרוחב יריכה אעפ"י שמתוך צורת הכתמי' האילו גראין
 שלא בא דם מן המקור טמאה לפי שחלוק עשוי להתהפך כאן וכאן ומתוך כך
 נצף הדם פעם כאן ופעם כאן * והוא שיש כגרים ועוד במקום אחד * חלוק זה
 שזכרנו בו בכל מקום חלוק הכרוק הוא בין שהוא כרוק לה בין שבדקתו חבירת
 והשאלתו לה * לקחה חלוק מן השוק ואינה יודעת ממי לקחתו לשאול ממנו
 אם כרוק הוא אם לאו תולה להקל שכבר היה שם דכתמים דרבנן ספיקן להקל *
 האשה שבדקה עצמה בעד הכרוק לה ונמצא עליו דם אפילו טפה כחרדל בין
 עגול בין משוך טמא ולא עוד אלא אפילו נמצא על הכתם מאכולת מעוכ' טמאה
 ואין אומרים דם זה ממאכולת מעוכה זו היה ועד זה מעוכו לפי שאותו מקום כרוק
 הוא אצל מאכולת * וכן הדין * וכן הטעם כשבדקה בו והניחתו בקופסא ואחר
 שעה בדקה אותו ומצאה עליו דם כל שהוא בין משוך בין עגול * בדקה בעד
 הכרוק לה ואחר כך טחה ביריכה או שהניחתן תחת הכר או תחת הכסת ולמחר
 נמצא עליו דם אם הכת' עגול ואין בו כגרים ועוד טהור * דתולין במאכולת שם
 מאכולת נתמעכה שם תחת הכר או תחת הכסת או ביריכה * ואעפ"י שהעד כרוק
 הוא חזקה אם דם קנוח היה משוך היה ואם משוך טמא ואפילו אין בו גרים ועוד
 ואין אומרים בזה דם מאכולת הוא כיון שהעד כרוק אצלה זה חומ' בעד מבחלוק
 שהכתם הנמצא בחלוק אף על פי שהוא כרוק בין עגול בין משוך רלוין אורחו
 להקל במאכולת עד שיה' בו כגרים ועוד * בדקה בעד שאינו כרוק אפילו הניחתו
 בקופסא ולמחר נמצא בו כתם אפילו גדול כגרים ועוד * ואפילו היה הכתם משוך
 טהור * אשה זו כחוקת טהורה עומדת ועד זה אינו כרוק אעפ"י שבדקה עצמה
 בו מספק לא נטמא אותה ויש מי שהורה בזה להחמיר * כל שיש בו גרים ועוד *
 והמחמיר תבא עליו ברכה * ואיזהו עד הכרוק יש מרבתיי שכתבו כשבדקתו
 ולא הניחתו עד שבדקה בו * אבל אם בדקתו ואחר כך הניחתו ולאחר שעה
 בדקה בו אין זה עד כרוק שאנו אומר כשהניחתו נכתם בו ממקום אחר * וליא
 יראה לי כן * אלא כל שבדקתו בין היא בין חברתה ולא נודע שנכתם בו כתם
 מצד אחר ולא העבירתו בשוק של טכחים או צד העוסקין בכתמי' הרי זה כחוקת
 כרוק * וכוה ראוי להורות : שתי נשים שלבשו חלוק אחד כרוק * ונמצא דם
 בחלוק למטה מן הסינר של זו ושל זו שתיהן טמאות * למעלה מן הסינר של זו
 ושל זו שתיהן טהורות * ואף על פי שאין להם במה לתלות * אני אומר נתעסקו
 בכתמים אם יש בו בצד המתעסקים ככתמים ושכחו ולא הרגישו * כדא' בשל"א
 פשטו אותו כלילה לכסות בו את ראשו * אבל כסו בו את ראשו שתיהן טמאות *
 כסתה אחת מהן את ראשה ולא השנייה * אותה שכסתה בו את ראשה טמאה
 וחברתה טהורה : היתה אחת ארוכה ואחת קצרה * אם מגיע הכתם כנגד בירת
 התורף של ארוכה שתיהן טמאות * כנגד בית התורף של קצרה * קצרה טמאה
 וארוכה טהורה * דלמעלה מן הסינר הוא לארוכה : האשה שלבשה חלוקה
 כרוק וכשפשטתו בדקה עצמה וחלוקה ומצאה טהור והשאלתו לחברת' ונמצא
 כתם בחלוק הראשונה טהורה והשנייה טמאה * דבדיקת חברתה כבדיקת עצמה

בית שביעי ושער רביעי

וכלוקי הדוק הוא לה : ג' נשים שלבשו הלוק אחד בדוק שבדקתו הראשונה
 ופשטתו ולבשתו השנייה וכן השלישית ולא היית' בדקה בין ראשונה לשנייה
 ובין שנייה לשלישית ואחר כך נמצא דם בחלוק כולן טמאות דמי תולה במי
 ב"א בשלא בדקה אחת מהן עצמ' תוך שיעור לוסת של מציאה . אבל אם בדקה
 אחת מהן עצמה תוך שיעור וסת של מציאה ומצאה טהור . היא טהורה והשתי
 טמאות . בדקו שתיים תוך שיעור ומצאו טהור שתיים או טהורות והשלישי
 טמאה . בדקו שלשתן ומצאו טהור שלשתן טמאות דדם זה מהיכן בא . וכן
 הדין בשבדקו ספסל אחד וישבו שלשתן בזו אחר זו ונמצא עליו דם לבסוף . וכן
 הדין למטה הדוקה שכבו עליה שלשתן בזו אחר זו . בדקה הראשונה שלבשה
 החלוק או שישבה עג הספסל . או ששכבה על המטה ומצאה טמא ואפי' שתיים
 הראשונות בדקו ומצאו טמא כולן טמאות . לפי שאי אפשר לראשונות לבדוק
 תוך שיעור וסת לזמן שלבשו את החלוק . או שישבו על הספסל . או ששכבו
 על המטה . אבל אם האחרונה שהיא לובשת את החלוק או שיושבת על הספסל
 או ששוכבת על המטה קנחה עצמה תוך שיעור וסת של מציאה . ומצאה טמא
 אותה שמצא טמא מצלת על חברותיה והיא טמאה וחברותיה הראשונות טהורות
 איזהו שיעור וסת שאמרו שמצלת על חברותיה כל שתקנה עצמה בעד שבירה
 אבל אם בדקה עצמ' כהורין ובסדקין אחר זמן הוא זה ואינה מצלת על חברותיה
 וכולן טמאות . ב"א בשהיו שתיהן שוות . אבל אם הייתה זקנה שעברו עליה ג'
 עונות שלא ראתה דם . ואחת שאינה זקנה . או אחת מעוברת שהיכר עוברת
 ואחת שאינה עוברת . אחת בתולה דמים . ואחת שאינה בתולה אחר מניקה
 ואחת שאינה מניקה . זקנה תולה בשאינה זקנה . ומעוברת בשאינה מעוברת .
 ובתולה בשאינה בתולה . ומניקה בשאינה מניקה . וכשם שתולה בחברתה כך
 תולה בעצמה . כיצד עוברת שלבשה חלוק שלבשתו קודם שהיית' עוברת ונמצא
 עליו דם תולה בימים שלא הייתה עוברת וכן כל כיוצא בזה : היית' אחת מניקה
 ואחת עוברת . או אחת זקנה ואחת בתולה . אין זו תולה בזו : היה הספסל או
 המטה גדולים וישבו עליהם ג' נשים בבת אחת דין אחד יש להם כמו שיתבאר :
 בדקה החלוק ולבשתו ואחר כך השאילתו לישראלית נדה או לנכרית הראויה
 לראות וראת' אע"פ שעכשיו אינה רואה הראשונה תולה בהן וטהורה : היית'
 הנכרית ראויה לראות אבל לא ראתה מעולם אינה תולה בה . השאילתו
 לישראלית שומרת יום כנגד יום . אפילו בשני שלה או לנדה ולזבה בימי ספירת'
 ואפילו ביום ז' לספירתה . בעלת החלוק תולה בהן והיא טהורה וחברתה ששאלת'
 מקולקלת שאילו כבר היו טמאות ותולין טומאה במי שהיית' טמאה . השאילתו
 לקטנה שלא ראתה מעולם ולבשתו קטנה זו לאחר שנבעלה קודם שתהיה המכ'
 וכן אם השאילתו לנערה שלא ראתה מעולם . ולבשתו תוך ד' לילות לבעלתה
 ונמצא עליו דם הרי טמאות ותולין טומאה במי שהיית' טמאה . ואפילו בזמן הזה שאין נכרנין
 לבתולה אלא בעילת מצוה בלבד לפי שדמין מצוי ולפיכך תולין בהן . השאילתו
 ליושבת על דם טהור יש מי שהורה שתולה בה ואפילו בזמן הזה לפי ששורת'
 הדין היושבת על דם טהור טהור . ולפיכך אם תתלה בה אי אתה מקלקל אחת

מהן ואפילו שהחמירו עכשיו כנות ישראל בכל המקומות שלא לישב על דם טוהר
 לעצמן החמירו אבל שלא להציל על חברתן לא החמירו ויש מי שמחמיר בזה
 שלא אמרו תולה בה אלא בזמן שהיו בעלים על דם טוהר אבל עכשיו אינה
 תולה השאילתו לבעלת הכתם בין שהיית יושבת על הכתם קודם שאלה בין
 שראתה כתם לאחר שאילה אין בעלת החלוק תולה בה לפי שאין בעלת הכתם
 זה יודעת בבירור שהיה ממנו כתם זה שהיא יושבת עליו כדי שתתלה בו לבש
 חלוק בימי נדתה ואחר כך נתכבס החלוק ולא בדקתו לאחר הכבוס ולבשרתו
 בימי טהרתה ואחר כך נמצא בו כתם אם נתכבס על ישראלית ואין הישראלית
 לפנינו לשאול אותה אם בדקתו בשעת הכבוס אם לאו אין תולין בו להקל ולומר
 מימי נדתה נשאר שם לפי שחזקת בנות ישראל בודקות הסדינים והחלוקים
 בשעת הכבוס היית לפנינו הישראלים שכבסתו אם אמרה שלא בדקתו בשעת
 הכבוס הרי זו תולה בו לומר שמתחלה היה שם ולא עבר עם הכבוס שאין הכתמים
 מתכבסים ועוברים עם הכבוס נתכבס החלוק על שפחה ונכרית אפילו אינן
 לפנינו הרי זו תולה שמתחלה היה שם שאין הנכרית או השפחה מקפידות לכבס
 הכתמים ואי אפשר לעמוד על עיקרו של דבר אם מכרת כמראיתו אם הכתם
 מקדיר או מגליר וראינוהו שהוא מגליר בידוע שלאחר הכבוס ואם מקדיר בידוע
 שלפני הכבוס ואם אינה בקיאה בכך תולה להקל כמו שבארנו ויש מי שהורה
 להחמיר עד שתדע שאינו מגליר לבשה חלוק הבדוק לה ופשטתו וכבסרתו
 והשאילתו להברתה ונמצא עליו כתם אם מגליר בידוע שלא היה מראשונה והיא
 טהורה וחברתה טמאה היה הכתם מקדיר בידוע שלא היה משנייה ולפיכך
 שנייה טהורה וראשונה מקולקלת ואם אין יכולת לעמוד על עיקרו של דבר
 שתיזן טמאות ג'שים שהיו ישנות כמטה אחת ביחד והיו משולבות זו בזו
 כשליכות הסולם שרגליהן עוברות זו בזו ונמצא דם באחד מהן כולן טמאות דכל
 שהוא משולבו זו בזו אפשר שדם זה מכל אחת מהן היה מזו כמו זו ואם לא היו
 משולבות זו בזו ונמצא דם תחת האמצעית כולן טמאות איפשר שהפנימי דחקה
 לצד הוץ ובאה במקום האמצעי מאונס השינה וכן החיצונית דחקה לצד פני ולפיכך
 שלשן טמאות נמצא דם תחת הפנימית הפנימי והאמצעית טמאות והחיצונית
 טהורה נמצא דם תחת החיצונית חיצונית ואמצעית טמאות ופנימית טהורה
 ברא כשעלו דרך מרגלות המטה אבל אם עלו כולן דרך החיצונית כולן טמאות
 שאני אומר אולי דרך עברת הפנימית נטף ממנה דם זה לא נאמרו דברים אלו לא
 בשנמצא דם בגוף המטה אבל נמצא בסדין שבמטה בין כך ובין כך כולן טמאות
 שהסדין עשוי להתהפך אילך ואילך והרי זה כחלוק שלבשו אותו ב' או ג' שכולן
 טמאות ברא בשלא בדקה אחת מהן תוך שיעור של מציאה או שבדקו עצמן
 לשלשן ומצאו טהור דדם זה מהיכן בא ומי תולה כמי אבל אם עודן כמטה
 וקנהה עצמה אחת מהן תוך שיעור וסת של מציאה ומצאה טמא היא טמאה
 והשאר טהורות קנהו שתיים ומצאו טמא הן טמאות והשלישית טהורה
 בדקה אחת מהן ומצאה טהור תוך שיעור וסת של מציאה היא טהורה והשתים
 טמאות בדקו שתיים ומצאו טהור השתים טהורות והשלישית טמאה ג'

בית שביעי ושער רביעי

נשים ערות שהיו שוכבות במטה ביחד או יושבו על ספסל אחד בבת אחת ונמצא
 דם תחת אחת מהן היא טמאה והכרותיה טהורות ואפילו נמצא תחת האמצעית
 היא טמאה והיצונה והפנימית טהורות לפי שכל אחת מכרת ויודעת מקומ' ואין
 אחרים נכנסת במקום הכרותיה עלו דרך היצונה ונמצא דם תחת היצונה כולן
 טמאות נמצא דם תחת האמצעית והפנימית טמאו והיצונה טהורת
 נמצא תחת פנימית היא לבד טמאה והשאר טהורות היה להן עסק לצד פנים
 ודרך להתנודד ממקומן ולהתקרב לצד פנים אף על פי שנמצא תחת הפנימית
 שתיים הפנימיות טמאות מעשה היה בכ' נשים שהיו טהורות כריתים ונמצא דם
 תחת הפנימית וכא מעשה לפני חכמים ואמרו שתיין טמאות נמצא תחת
 היצונה היא טמאה והפנימית טהורה שאין פנימית דוחקת לבא לצד היצונ'
 נמצא דם ביניהם שתיים הקרובות אליו טמאות הדברים שאמרו בזמן שאין
 להן כמה לתלות אבל אם יש להן כמה לתלות תולות כמו שיתבאר לפיכך אם
 נתעסקה אחת מהן בכתמים ואיפש' שמעסק זה היה כולן תולות כה והוא שאפש'
 שנגעה כאן בכתמים כבר ביארנו שהכתמים מדבריהם ולפיכך הלכו בהם להקל
 בכל דבר שהיא יכולה לתלות כיצד שחטה בהמה או חיה או עוף או שנתעסקה
 בכתמים או שישבה בצד העוסקים בהם או שעברה בשוק של טבחים וכיוצא כזה
 ונמצא דם בכגדה בין שנמצא בעליון או אפי' בתחתון ולא בעליון הרי זו תולה
 שאני אומר משם ניתן ובא על בגדיה וכבר ביארנו למעלה שאם נמצא על
 בשרה לבד שאינה תולה בהן אלא אם נתעסקה היא ממש בהן ונמצא על ידיה
 שהיא תולה בהן שהרי נתעסקה ממש בכתמים נסתפקה אם עברה בשוק של
 טבחים או אם נתעסקה אם לאו אינה תולה מספק כמה דברים אמורים בעיר
 שהטבחים או העוסקים בכתמים דרכן לעמוד במקום ידוע מן העיר אבל אם
 דרכן להתעסק כאן וכאן תולה אפי' מספק שמא נתעסקו במקום שעברה ולא
 הרגישו ולפיכך אמרו עיר שיש בה חזירים אין חוששין לכתמים הנמצאין על
 הבגדים לפי שרגילים באשפות ואוכלים נבילות ושמה דרך עברתן נגעו כאן וכאן
 כדרך שהאשה תולה בכתמים שנתעסקה כך תולה בכתמים שנתעסקו בהן בנה
 ובעלה לפי שהם רגילים ליגע בה היה מכה בכנה קטן ובעלה ונמצא דם במטה
 תולה בהם כדרך שתולה במכתה היה כה מכה ונמצא דם בחלוקה במקום
 שאיפשר שנטף שם מן המכה עצמה או שנמצא דם בסדינים שלה הרי זו תולה
 בה הוגדר פי המכה כל זמן שהיא יכולה להתגלד על חסוך תולה בה נתעסקו
 בכתמים שחורים ונמצאו על בגדיה כתמים אדומי' או שנתעסקה באדומי' ונמצאו
 שחורים אינה תולה לפי שאין תולין השחור באדום ולא האדום בשחור כד' א'
 בשנודע בכירור שאינו דומה זה לזה אבל אם זה אדום וזה אדום או זה שחור
 וזה שחור ואינו ניכר אם דומה ממש אם לאו הרי זו תולה אדום באדום ושחור
 בשחור שלא אמרו כתמים להחמיר אלא להקל ואפי' נתעסקה במי תלתן או
 בכשר צלי או בשרף של שקמה או בקילורין אדומין קצת תולה בהן כל כתם
 אדום פעמים שהיא תולה בעסק אחד כל כתם שתמצא בין אדום בין שחור
 כיצד הרי ששחטה תרגולת תולה בה כל כתם שדם שחיתה אדום ודם אבריה

שחור ודם בני מעיה קקין כרכום פעמים שתולה אפילו השחור באדום או
 בהפך כיצד הרי שניתו על בגדיה צבע אדום ולא הקפיד לבדוק את בגדיה כמה
 הוא ובאיזה מקום ניתו ולאחר זמן נמצאו עליו כתמים אחרים ואפילו שחורים
 הרי זו טהורה שאני אומר הואיל ולא הקפידה זו על כתמים שנתעסקה בהן
 ושניתו על בגדיה כך נתעסקה בכתמים אחרים ואינה זוכרה לפי שאינה מקפדת
 אצלם שהאשה תולה בעסק כתמים אינה תולה המרובה במועט כיצד שתי נשים
 שנתעסקו בצפור אחד ואין בו אלא כסלע דם ונמצא כסלע על זו וכסלע על זו
 שתיהן טמאות וכן כל כיוצא בזה וכן אשה שנתעסקה בגדים ונמצא עליה
 כשני גריסין ועוד הרי זו טמאה נתעסקה בפחות מגריסין ונמצא עליה כגריס
 ועוד טהורה שאני אומר כתם זה מעסק הכתמים הוא וכבר היה שם דם מאכולת
 שנצטרף אליו ליתר מגריס אבל בשיש שם כגריסין ועוד אפילו תמצא לומר
 שהיה שם מאכולת כבר ביארנו שאין דם מאכולת זה כגיע ליתר מגריסין ועסק
 כתם זה שנתעסקה בו לא היה יתר מגריסין אלא כן ועוד זה מהיכן בא ולפיכך טמא
 פעמים שאפילו לא נתעסקה בכתמים אינה הוששת עד שיהא בו כב' גריסין כיצד
 נמצאת מאכולת מעוכה על הכתם אני אומר מאכולת זו נתמעכה כאן וכגריסין מן
 הכתם ממאכולת היה והשאר הרי הוא ככתם גריסין שרולין אותו מן הסתם
 במאכולת וטהורה ויש מי שהורה להחמיר ולא נראו דבריו שלא אמר שאין
 חולין מרובה במועט אלא כנמצא עליו כגריסין ועוד על שיעור אורו מיעוט
 שנתעסק בו כמו שבארנו כבר בארנו שבמקו שרחש הפשפש נמצא אין חוששין
 לכתם עד שיהא בו כתרומוס ועוד וחזר שם שיעור התורמוס כשיעור הגריס
 לכל הדינין שאמרנו יש מי שהורה שאין תולין אלא במה שדומה לו ועכשיו
 אין אנו בקיאים במראות ולפיכך אין הוראה זו נכונה פעמים שהאשה רואה דם
 מגופה ממש ואינה חוששת כיצד הרי שהיא עושה צרכיה וראתה דם עם מימי
 דגליה בין עומדת בשעת צרכיה בין יושבת על הספל או על שפת הספל ומוזקת
 לתוך הספל בין נמצא דם בתוך הספל טהורה שחזקה דם שיצא עם המים
 משביל המים בא ואין דם טמא באשה אלא הבא מן המקור ואין צל איש ואשה
 שעשו צרכיהן בתוך הספל ונמצא דם בספל שהיא טהורה שיש כאן ספיקות
 האשה שרואה דם מהמת תשמיש כבר ביארנו בשער הפרישה שהיא אסורה
 לאחר שהוזקקה בכך שלש פעמים כמה דברים אמורים כשאין לה מכה בבית
 הרחם אבל יש לה מכה מותר כמו שנתבאר בשער הפרישה לפי שהאשה הזקוקת
 טהרה עומד עד שתראה ודאי וכל שיש לה לתלות ראיית במכתה תולה נתבאר
 לה שדם מכתה משונה מדם ראייתה הרי זו טמאה יתר על כן אמרו שאפילו לא
 בדקה עצמה אם היא מרגשת בעצמה שיש לה מכה נאמרת לומר מכה יש לי
 במקור שאיפשר שממנה הדם שותת ויורד שהתורה האמינתה על טהרת שני' וסופר
 לה ויש מרבתי שהורה להחמיר בזמן הזה שאין אנו בקיאים במראות הדמים
 ושמה נשתנו מראות דמים שלה ממראה דם מכתה ואין מכה והמחמיר תבא
 עליו ברכה הבעל את הבתולה אף על פי שהדם שותת ויורד הרי זה בחזקת
 דם בתולה עד שיגמור ביאתו אבל לאחר גמר ביאתו הרי זו אסורה בין גדולת

בית שביעי ושער רביעי

בין קטנה וכל שתראה אפי' ד' לילות ואפי' קודם שתחיה המכה הרי זו בחזקת טמאה וכמו שיתבאר בשער הפרישה פ' עמים שאין לה כמה לתלות ואפילו כן אינה חוששת כלל לכתמים כיצד בדקה קרקע עולם או כל דבר שאינו מקבל טומאה ולא טומאת מדרס וישובה עליו ונמצא עליו דם ואפילו מלוכלך כולו בדם אינה חוששת שלא טמאו את הכתמים לא הנמצאים על גב דבר המקבל טומאה הכתם הנמצא על גב צבעונין יש מי שהורה להקל אלא המחמיר בדברים אילו חבא עליו ברכה :

השער החמישי הבדיקה והספירה :

אכלולנו ב' ענינים : האחד הוסיף שהיא נדיבה לנדון עצמה אחר שראתה : כגון להפסק ספירה ולספירת הטבעה ימי נקיים : והשני מה הוא עיקר הבדיקה הולת אם בדיוק מורין וסדקין או אפי' בדיוק כל דבר : כלל שבדיוק מורין וסדקין : והשלישי כיצד סופרת ומאיוש ומן סופרת ומס הן הדברים הסותרין ספירתה :

ושאינם סותרים אותה :

האשה

שראתה ב' או ג' ימים והרגישה שפסקו דמים שלה אם לא בדקה עצמה אף על פי שהרגישה שפסקו דמים הרי זו בחזקת טמאה עד שתפריש בטהרה :

בדקה עצמה שחרית ומצאה טהור אף על פי שלא בדקה עצמה בין השמשות הרי זו בחזקת טהרה ראתה יום אחד בלבד ופסקה בו ביום ובדקה עצמה ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה ויש מחמירין בזו מספק ומעיינה פתוח לעולם יהא אדם מלמד בתוך ביתו שתהא האשה בודקת עצמה יום הפסק טהרה במוך דחוק ושיהא שם כל בין השמשות שזו בדיוק מוציאה מידי כל ספק אף על פי שהפרישה טהרה ביום שפסקו דמים שלה צריכה שתהא בודקת כל שבעה ימי ספירתה כדי שיהיו ספורים בבדיקה לפנייה לא בדקה עצמה מימי הספירה ובדקה ביום השמיני אף על פי שמצאה טהור אינה טהורה שאין כאן ספורים ולא עלה אלא יום שמיני בלבד בדקה יום ראשון מימי הספירה ושאר כל הימי לא בדקה או שבדקה יום שביעי ושאר הימים הראשונים מימי הספירה לא בדקה טהורה כיון שבדקה בתחילתן אף על פי שלא בדקה בסופן או שבדקה בסופן ולא בתחילתן הרי זו בחזקת טהורה בדקה באמצע ולא בדקה לא בתחילתן ולא בסופן טהורה שהרי הייתה לה בדיוק בימי הספירה ולא תהא בדיוקת האמצע גרועה מבדיקת התחלה ובדיקת הסוף ויש מורי' בזו להחמיר האשה ששמה אחר כך פרשה נדה או שמצאה כתם כיון שהפרישה טהורה הרי זו מונה מיום שני להפרשת טהרתה ואף על פי שהיא פולטת שכבת זרע ולא אמרו פולטת כרואה אלא לטהרות אכל לא לבעל ויש מגדולי המורים שהורה שהפולטת כרואה אפילו לבעל ולפיכך אינה סופרת עד יום חמישי לשמשה שהרי זו פולטת כל שיש עונות שלמות קנחה עצמה יפה יפה חזקה הכל נתכבד ולא

ולא נשאר ממנו כלום הרי זו מונה מחרת אותו יום שקנתה עצמה הלכת
 בקגליה חזקה דרך הלוכה פלטה את הכל ויש מי שמורה גם בזו להחמיר עד
 שתתקנה יפה יפה או שתכבד את הבית לעולם ילמד אדם את בידתו שתהא
 מכבדת בית התורף יפה ורוחצת במים חמין כדי שלא תבא לירי ספיקות הללו
 כל בדיקות בין בדיקת הפסח טהרה בין ימי הספירה צריכות בחורין ובסדקין
 כמה היא בודקת אינה בודקת לא בעד שחור ולא בעד אדום ולא בכגד פשרתן
 חדש אף על פי שהיה לבן ונקי מתוך שהוא קשה מעט שמה יעוותנה לא בודקת
 בצמר נקי ורך או בכגד פשתן שחור לבן ונקי או בצמר גפן אור היום יפה
 לבדיקה של בית ואין בודקין מטותיהן אלא ביום ומוכרין אותו לשבח :

השער הששי היולדת והיושבת על דם טוהר :

כאלו בן ז' עמימים סאחד הדברים שפסח עליהם מסוכלול מן הודאי אנו מן
 הספק ושאינם יושבת עליהם כלל עשום כדם כלכל : הסמי עמו ספקא דם
 טוהר ונתי תקטיל לספור ליושבת על דם טוהר וכמו הדבר תלוי אם
 בספק דם וימיים וטכילס : או אפי כלל הספק דמי לאסוכי
 הסמי דין ויושבת על דם טוהר כוון הוה אם סוכים
 כן על דימי הקורה אם לאו :

המפלת

חתיכה אדומה ושחורה בין ירוקה מלבנה קורע
 ואם אין בה עצם אינה מטמאה לידה אבל טמא
 נדה ואף על פי שלא יצא עמה דם שאני אפשר
 לפתיחת הקבר בלא דם וכן המפלת וידוע לה בכיורור שהוא תוך ארבעים ואחד
 טמאה נדה ואינה טמאה לידה שאין הולד נוצר בפחות מארבעים ואחד ויש
 מי שחורה רכל שלא גמרו ארבעים ואחד יום לא יצא עמו דם אפילו לנדה אינה
 חוששת שאינו אלא כמים ואין לו פתיחת הקבר ויש לחוש להחמיר : המפלת
 כמין קליפות כמין שערות כמין עפר כמין יבחושין אדומים תטיל למים פושרין
 אם נמוהו בידוע שהוא דם יבש וטמאה נדה ואם לאו טהורה מכולם שאין
 זה אלא דם בריות בעלמא ואין חוששין לדברים קטנים כאילו פתיחת הקבר
 ואין בזה חוחוקה מעוברת לשלא החוחוקה מעוברת בדא בשלא יצא עמהם
 דם אבל יצא עמהם דם ואפי כל שהוא טמאה נדה וכמה שרייתן מעת לעת
 והוא שיהו המים פושרין כל מעת לעת וכבר פירשתי בשער מראות הדמים
 כל וולד שיש בפניו מקצת צורת בני אדם כגון המצח והגבין והעין וגבת הזקן הרי
 זה וולד ואמו טמאה לידה אף על פי שכל גופו כמין בהמה חיה ועוף ודגים וחגב
 ושרצים אבל אם אין בו מצורת אדם בפנים אמו טהורה לידה דבר תורה
 שאין הכל הולך אלא אחר הכרת צורת פנים עכשיו שאין אנו בקיאין בצורות
 ככולן חוששים לולד ואמו טמאה לידה מספק ואם היה נדמה זה זכר תשב
 לזכר ואם נקיבה תשב לנקיבה ואם אינו ידוע תשב לזכר ולנקיבה ולד
 שנברא בעין אחת ובירך אחת כין מן הצד בין באמצע אמו טמאה לידה מספק :

בית שביעי ושער ששי

היה ושטו אטום או שהיה גופו אטום מלמטה עד ארכותיו או שהייתה גולגולת
 ראשו אטומה או שהיה פניו טוחות שאין חוטמו בולט ואין צורתו נכררת או
 שהפילה בריה שיש לה שני גבין ושתי שדראות אמו טמאה לידה מספק :
 המפלת מלא דם מלא מים או שהוא מלא גוונים בין שהוא מלא בין שאינו מלא :
 וכן מלא בשר בין צלול בין עכור אף על פי שאינו מרוקם הרי זו טמאה לידה
 מספק : ויושבת עליו שבועים שמא נקבה היא : מי שלא הייתה בחוקרת
 מעוברת והרגישה שהפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו טמאה לידה מספק
 ויושבת שבועים שמא ולד היה ונקיבה הייתה : המפלת חתיכה קורעה אם יש
 בתוכה עצם או חתיכה לבנה היא טמאה לידה ויושבת לנקיבה אבל אין גורמנין
 לה ימי טוהר שמא הפילה אותו חתיכות והרהיקה לידתה : ושמא זה במה
 שהפילה רובו של ולד ושלמו ימי טהרה : בדא בחתיכה לבנה שמרטיכה וכבר
 שהתיכת ולד היא אבל של שאר מראות לא : ויש מי שהורה להחמיר ואפילו
 בשאינה לבנה לפי שאין אנו בקיאים במראות : וכן המפלת יד או רגל שיש להם
 חתוך אצבעות הרי זו טמאה לידה ואין נותנין לה ימי טוה' שמא הרחיקה לידת'
 כמו שאמרנו : ואם אין לה חתוך אצבעות אינה חוששת לולד כלל אבל טמאה
 גדה : ומגדולי המורים הורו שאין טמאה לידה : המפלת ולד שושטו נקוב או
 שפניו ממוסמסין כגון כלי מתכות שנצאר טמאה לידה : וכן המפלת ולד מרוקם
 הרי זה ולד גמור ואמו טמא לידה ומדברי סופרי אין נותנין ימי טוהר עד שימלא
 גופו שערות כולדות הנגמרים : המפלת שליא הרי זו טמאה לידה שהשליא ולד
 אלא שאין שליא בלא ולד : ואף על פי שאינו נמצ' עכשיו כתוכו ודאי נימוח שפיר
 של שליא זו : כדא בשליא גדולה טפח אבל פחותה מטפח טהורה : אלא שיש
 להחמיר עליה כדי שלא יבא הדבר לכלל טעות : היולדת תאומים מונין לה מן
 האחרון בין לימי טומאה בין לימי טהרה : כיצד ילדה נקבה קודם שקיעת החם'
 ונקבה אחרת לאחר שקיעת החמה מונין לה שבעתים מולד שני וכן הדין לימי
 טוהר והוא הדין ליולדת שני זכרים : ילדה נקבה לפני שקיעת החמה וזכר לאחר
 שקיעת החמה מונין לה מן הנקבה : לפי שימי טומאה וימי טהרה של זכר
 נכללין בתוך ימי הנקיבה ילדה נקבה קודם שקיעת החמה : ונפל לאחר שקיעת
 החמה ואין ניכר אם זכר אם נקבה הולכין באלו לחומרא : ומונין לה שבועים
 מן הנפל שמא נקבה היא : וימי טהרה מן הראשון שמא נפל זכר היה : וכן מונין
 לה בסוף מספק ימי נדה מן הראשון וימי נדה מן האחרון : וכן הדין בשילדה זכר
 לפני שקיעת החמה ונפל לאתר שקיעת החמה מונה שבועים מן האחרון שמא
 נקבה היא וימי טהרה מן הזכר : ילדה ואחר כך הפילה שליא תולין שליא זו
 באותו ולד שיצא ראשון ואין חוששין לולד אחר מחמת שליא ואפילו יצאה
 השליא לאחר הולד כג' ימים : בדא בשילדה ולד חי אבל הפילתה נפל ואחר כך
 הפילה שליא חוששין לולד אחר לפי שאין תולין את השליא בנפל אלא כולד חי
 חוששין שמא נימוח שפיר של שליא זו ונימוחה של נפל זה : ולפיכך מונין
 לה ימי טומאה משעת יציאת השליא ויושבת עליה לזכר ולנקבה : הפילה השלי'
 ואחר כך ילדה בין ולד חי בין הפילה נפל כל שהשליא יוצאה קודם לולד אין

תולין

בית שביעי ושער ששי ע

תולין אותה בולד זה אלא בולד אחר לפי שאין שליא יוצאה לעולם קוד' לולד :
המפלת דמות בהמה היה ועוף ודגים ושליא קשורה בו אין חוששין לולד אחר
ואם אינה קשורה בו מטילין עליה חומר זכר ונקבה לפי שהנפלים הנחיים לשאר
המינים כשיש להם שליא אין שליאתן מהן וזו הואיל ולא יצאה קשור' עמו ודאי
של ולד אחר היה ונמוח : ילדה נקבה ובתוך ימי טהרתה חזרה וילדה זכר הרי
זו יושבת לזכר שבועה ואעפ' כן עולין למניין ימי טהרת הנקבה ואין משלימין לה
שבועה ימים טהורים שהתורה אמרה וששים יום וששת ימים תשב על דמי טהרה
רצופים ולא מפוזרים : פעמים שהאשה מעוברת ומתעברת ואותו ולד האחרון
פוחם צורתו של ולד הראשון הוא שקראו חכמים סנדל כגדל שדומה למנדל של ים
שאינו לו צורה : סנדל זה לעולם יוצא כרוך עם הולד אעפ' שהסנדל אין לו צור'
פנים נדון כולד : ולד היה אלא שרצף מדוהק הולד השני ולפיכך יצא עם זכר
יושבת לזכר ולנקבה שמא סנדל זה נקבה היא : יצא בפני עצמו בידוע שאינו
סנדל אלא התיכה : וקורעין אותה אם יש בה עצם טמאה לידה ותולין אותה
בבן קיימא ואין נותנין לה ימי טהרה שמא הרחיקה לידתה : כמו שבארנו :
המפלת טובטו' או אנדרוגינוס תשב לזכר ולנקב וכן טומטום וזכר : ואנדרוגינוס
זכר : מאיכתי מונין לולד ימי טומאה וימי טהרה אם יצא בתקונו מונין לה
משיצא ראשו ולא כל ראשו אלא אפילו נדחתו בלבד : ולא סוף דבר שיצא ראשו
לחוץ ממש אלא אפילו משיצא חוץ לפרוזדור : הראש שאמרו בין של ולד חי
בין של נפל ואפילו יצא מחוהך לעולם הראש ברובו : יצא מהופך כגון שיצא
דרך מרגלותיו אינו כילוד עד שיצא רובו של ולד בין חי בין נפל בין שלם בין
מחוחך : הוציא העובר את ידו והחזירה : אמו טמאה לידה מדברי סופרים ואין
נותנין לה ימי טהרה עד שיוולד : נולד מונין לה ימי טומאה וימי טהרה משעה
שיצא רובו או ראשו כמו שבארנו : הוציא רגלו טמאה נדה שאי אפשר לפתיחת
הקבר לאיברים בלא דם : ויראה לי שאינו מטמאה לידה לא אמרו ביד אלא
שהסמיכו הדבר למה שכתוב ויהי ויתן יד הכתוב עשה לידת יד לידה אבל כשאר
איברים לא אמרו : ויש מי שהורה בין ביד בין כרגל : ויוצא דופן אין אמו טמאה
לידה אפילו יצא עמו דם דרך דופן טהורה מכלום : אינה טמאה לידה עד שיצ'
דרך רחם ואינה נדה לא כדם היוצא דרך רחם : כבר בארנו שאי אפשר לפתיחת
הקבר בלא דם ולפיכך כל היולדת בזמן הזה כיוולדת בזוב ואפילו לא ראתה דם
כלל לפי שכבר החמירו כנות ישראל לישב ז' נקיים על דם טיפה כחרדל והיולד'
בזוב צריכה ז' נקיים מכל דם : ולפיכך היולדת זכר יושבת ז' לזכר והיולד' נקבה
יושבת שבועים בין רואה דם בין אינה רואה דם שהכתוב קראה נדה אף על פי
שישבה ז' לזכר ושבועי' לנקבה אינה טהורה לידתה עד שתספור ז' נקיים מדם
לגמרי : ז' נקיים אלו בין שספרה אותם אחר שבוע של זכר ושבועים של נקבה
בין שספרה אותם בשבוע של זכר ושבועים של נקבה לידתה שאינה רואה
בהן עולין לה לספירת ז' אף על פי שדבר תורה כל היולדת ששלמו לה ז' לזכר
ושבועים לנקבה טובלת לערב וטהורה לבעלה בין רואה בין אינה רואה ואפילו
שופעת בשטובלת שהמעין אחד והתורה טהרתו וכל דם שחרף משעת שטבלת

בית שביעי ושער שביעי

ואילך טהור וזהו דם טהור שאמרה תורה עכשו החמירו ברוב ישראל לאסור כל דם כדי שלא יבא הדבר לכלל טעות כמו שהחמירו בנות ישראל לישב ז' נקיים על דם טיפה כחרדל בין שראו כימי זיה כדי שלא יבא הדבר לכלל טעות אחר בלידה עצמה לפי שאינן בקיאות בדין מניין ימי לידה שמא הוציא העובר ראשו או רובו ק דם בין השמשות וגמר לידה לאחר בין השמשות או שהוציא ראשו חוץ לפרוודור קודם בין השמשות ואינן בקיאות בכך ויבואו לטעות להוסיף יום כימי טהרתה לפיכך כל שרואה דם ואפילו בתוך מ' של זכר ובתוך פ' של נקבה טמאה ויושבת עליו שבעה ימי נקיים :

השער השביעי אבאר בו דיני הטבילה :

אכלול בו נ' עניינים : אחד זמן הטבילה : השני הכפיפה : השלישי הכונן כמנין לטבילה : הרביעי כפי הא טבילה : החמישי כפי הא טבילה : השישי כפי הא טבילה : השביעי כפי הא טבילה : השמיני כפי הא טבילה : התשיעי כפי הא טבילה : העשירי כפי הא טבילה : האחד זמן הטבילה : השני הכפיפה : השלישי הכונן כמנין לטבילה : הרביעי כפי הא טבילה : החמישי כפי הא טבילה : השישי כפי הא טבילה : השביעי כפי הא טבילה : השמיני כפי הא טבילה : התשיעי כפי הא טבילה : העשירי כפי הא טבילה :

אין

האשה עולה מטומאת אַעֲפֹ שספרה ז' נקיים עד שתטבול במי מקוה : שאינן שאובין או במי מעיין : ובלבד שיהא במעיין מ' סאה : בניין אב לכל השובלים ורחץ את בשרו במים שכל גופו עולה בהם ושערו חכמים מ' סאה : ויש מן הגדולים שאמרו שהמעין מטהר בכל שהוא ובלבד שיהא במים כדי שתטבול כל גופה בהם בבת אחת : ולראשונים שומעין להחמיר בדבר שיש בו כרת : אין טובלין בכלים שלא אמרה תורה אלא מעיין ומקוה מים : לפיכך היה טיט ורפש במקום שהי' טובלת לא עלתה לה טבילה : לא תעמוד עַג כלי עץ שמקבלין טומאה מגבן ולא עַג נסרים שראויין למדרסות : ולא על שום בליהראוי למדרס ותטביל מפני גזירת מרחצאות של כלים : עברה וטבילה לא עלתה לה טבילה : אבל נותנת היא חבילי ומורות תחת רגליה מפני הטיט שאינה חוששת : וכן לא תעמוד עַג כלי חרס ולא עַג בקעת ותטבול ואַעֲפֹ שאין כלי חרס מטמא מגבו ולא ראוי למדרס חששו חכמים הוא שמא תפחד שלא תפול או לא תטבול כראוי : עברה וטבילה עַג אילו לא עלתה לה טבילה : דבר תורה הזכה טובלת ביום שבועי לספירתה משתנף החמה ומותרת לבעלה מיד : ועכשיו כל הנשים כזבות מאחר שהחמירו על עצמן לישב ז' נקיים ואפילו על טפת דם כחרדל אלא שאסרו חכמים לעשות כן מפני שמכנסת עצמה כספק שמא תראה בו ביום לאחר רישושי וסותרת ספירתה וזהו זכה למפרע בשער תשמיש כיון שאסורה לשמש בו ביום אסורה לטבול אפילו ביום השביעי שאם תטבול תבא לידי תשמיש ותכנס לספק זה כמו שבארנו : לא טבילת יום השביעי בלבד אסרו מחשש ספק זה אלא אפי' לעולם לא תטבול ביום משום סרך יום השביעי ולעולם אינה טובלת אלא בלילה

בית שביעי ושער שביעי עא

הייתה יריאה לטבול כלילה מפני רובה צנה או מפחד אריות או מפני גנבים או שנועלין דלתות המדינה כלילה וכיוצא בזה הרי זו מותרת לטבול ביום ח' וביום השביעי לא לטבול כדי שלא תכנס בספק כמו שאמרנו עברה וטבלה ביום ז' ש' מגדולי המורים שהורו שלא עלתה לה טבילה ויש מי שהורה להקל אחר שטבילתה טבילה דבר תורה ואין בטבילתה אלא חשש רחוק ונראין דבריו הטובלת צריך שלא יהא עליה שום דבר חוצץ מן הדברים שהיא מקפד עליהם לעתים ואינה חפצה שיהיו עליה לפיכך צריכה האשה לעיין בעצמה בשערה סמוך לטבילתה שלא יהא עליה שום דבר מאוס או טמא קשורה במקום שעד שבה עזרא ובית דינו תקנו שתהא האשה חופפת כל מקום שער שבה וסורקת במסרק או מפספסת כידה היטב כדי שלא יהיו שערותיה קשורין זה בזה כבר נהגו בנות ישראל לחוף כל גופן ולשטוף במים חמין בשעת חפיפה ומנהג יפה הוא להן וכן ראוי להנהיגן כדי שתהא להן שמירה יפה בכל גופן חפיפה זו שבמקום שער שאמרנו לא תהא במי קרים מפני שהם מסככין את השער לא במים חמים או בחמי חמה שהמים החמי יפס להחליק השער וכן לא תהוץ כנתר מפני שהנתר ממת את השער וחוזר ומסתכך בין שאר שערות ולא באהל מפני שהוא מסכך את השער וכן הדין לשאר הדברים שמסככים את השער חפיפה צריכה להיות לכתחילה סמוך לטבילתה לפיכך לא תהוץ אשה ביום וטבול כלילה אלא חופפת כלילה וטובלת כדי שלא יתקש' שום דבר על שערה משע' חפיפה עד שעת הטבילה נודמנה לה טבילה בשבת ואי אפשר לחוף כלילה הרי זו חופפת ביום ושומרת שערות ראשה וטובלת כלילה ואף אם נודמנה לה טבילה בשבת וחלן שני יט' של ר"ה או של גליות לפני השבת הרי זו חופפת כרביעי בשבת וטובלת בשבת שלא דחו זמנה של טבילה מפני חפיפה שרואה סמוך לטבילה כיון שאי אפשרה ובלבד שתהא מעיינת ובודקת היטב בשעת טבילה כל גופה ושערות ראשה שלא יהא הדבר חוצץ חפפה ועיינה בעצמה בחול ביום וטבילה לערב או למחרתה עלתה לה טבילה בדיעבד ואפילו בעצמה ולא עוד אלא אפילו חפפה לאחר טבילה וסורקת במסרק ולא מצאה אפי' נימא קשורה לא עלתה לה טבילה שאני אומר שמא בשעת טבילה היה ועכשיו נתר או נשר עם המסרק או עם הפספוס ואין צריך לומר אם חפפה במקום שער ולא עיינת בשאר גופה שלא עלתה לה טבילה שזו צריכה לעיין דבר תורה הרי שחפפה וברקה עצמה וירדה וטבילה ובעלייתה נמצאה דבר חוצץ בין על כשרה בין על שער אם סמוך לחפיפה ולברדיקה טבלה אינה צריכה לחזור ולחוף ולטבול ואם לאו צריכה לחוף ולטבול שאני אומר בין חפיפה לטבילה נדבק בה ולא הרגישה כמה הוא סמוך שאמרנו באותה עונה שחפפה שעל כן נזהר בחפיפה יותר ברא' בשלא נתעסקה באותו מין לאחר טבילה אבל נתעסקה בו לאחר טבילה אינה חוששת שאני אומר מעסק זה נדבק בה אחר טבילה שהרי רגליה לדבר שמתחלה חפפה וברקה עצמה ובהחזקת כדוקה היא עומדת ויש מן הגדולים שהורו גם כזה להחמיר עד שתאמר בריא לי שלא היה עלי בשע' טבילה טבלה סמוך לחפיפה אלא שנתעסקה בין חפיפה לטבילה בדברים שעושין חפיפה או

בית שביעי ושער שביעי

שנתנה תכשיל לכנה . אם אותו התכשיל מן הדברים שנדבקים ועושים חציצה
 כגרים של פול וכיוצא בזה אע"פ שלא נמצא עליה דבר לאחר טבילה לא עלתה
 לה טבילה שיש להוש שמה נדבק מן התכשיל והיה עליה בשעת טבילה ועכשיו
 שלא נמצא שמה עם יציאתה מן המים נתנדנד ונפלה . ולפיכך לא עלתה לה
 טבילה אלא עיינה בנפשה לאחר נתינת התכשיל או לאחר עסק הדברי' הוצצי'
 לעולם לימד אדם בתוך ביתו שתהא האשה חופפת ומדיחה קמטיה ובית הסתרי'
 שלה בשעת חפיפה . אע"פ שאין צריך שיבא בהן מים צריך שיהיו ראויין לבא
 בהן מים . מעשה באשה שטבלה ונמצא בה עצם בין שיניה והצריכה חכמים
 טבילה אחרת : אשה לא תטבול במל מפני שנעשה טיט עבה על שפת הנהר
 ונדבק בין אצבעות רגליה וחוצץ . ואע"פ שלא נמצא עליה טיט ורפש כשעלתה
 שאני אומר עם יציאתה מן המים נפל עם הנדנד : לא היה שם טיט אנה צריך
 להגביה רגליה מן הקרקע ולשוט כאמצע המים . ואף על פי שדורסת על הרצף
 אין כאן חציצה לפי שהמים מקדימין לרגליה . ולא עוד אלא שיש שם טופח על
 מנת להטפוח שהוא חבור עם שאר המים לטומאה וטהרה : האשה שטבלה
 ונתנה שערה כפיה או שקפצה ידה הרבה . או שקרצה שפתותיה ורחקחן הרב
 כאילו לא טבלה : פתחה עיניה ביותר . או עצמה עיניה ביותר יש מי שהורת
 שזו כקריצת שפתותיה . ולא עלתה לה טבילה . ויש שמורים להיתר שאין זה
 אלא כקמטין במקום שדרכן להיות שם : היו שערות ראשה קשורות זו בזו אם
 הן קשורות אחת אל אחת ויש בהן הרבה קשורים כן עד שאין דרך האשה בכך
 הרי אלו חוצצים לפי שהקשר מהודק ומונע מלבא שם מים . וכן אם היו קשורות
 שתיים שתיים . אבל אם היו קשורות ג' על ג' או ביותר אינו חוצץ . לפי שאי אפשר
 להתדק יפה ומים נכנסין בתוכן : נתנה מעות כפיה וטבלה עלתה לה טבילה .
 הרצועות של עור בראשי הכנות או חוטין של צמר או של פשתן שעל הראש או
 שגודלת בהן את השער הרי אלו חוצצין . בד"א בזמן שהן בראש . וכ"ש בשאר
 מקומות שבגוף אבל בצוא' אין חוצצין . לפי שאינן מהודקין שאין האשה חונקת
 עצמה : חוטין של שער אינן חוצצין . בד"א שיש בהן ג' שערות או יורתן לפי
 שאינם מתהדקות אבל באחת ושתיים לא . כמו שבארנו . לפלוף יבש משהתחיל
 לירוק בזמן שהוא חוץ לעור וגליד שהוא חוץ למכה והרטיה שעליה . ושרף
 של תאינה . ושל שקמה ושל חרוב יבשם חוצצין לחים אינן חוצצין . ושאר
 כל השרפים בין לחים בין יבשים חוצצין . הדם והדיו . והדבש . והחלב . יבשים
 חוצצין . לחים אינן חוצצין . גלדי צואה שעל הכשר . הטיט והבצק שתחת
 הצפורן . אפילו כנגד הבשר . וצואה שתחת הצפורן שלא כנגד הבשר הרי אין
 חוצצין . איזהו שלא כנגד הבשר היה הצפורן גדול ועודף על הבשר ונמצאת
 צואה בצפורן תחת אותו מקום שעודף על הבשר זהו שלא כנגד הבשר . לפיכך
 נהגו בנות ישראל ליטול צפרנים בשעת טבילה מפני שאינן בקיאות לכיין כנגד
 הבשר . ושלא כנגד : המלמולין . וכן הגרגרים שנעשים על הבשר כשידיו של
 אדם מלוכלכות בטיט או בבצק או בזיע והוא מוללן אחת על חברתה הרי אלו
 חוצצין : טיט היוצאין וטיט היון שהוא טיט הבורי . נעץ יוני שהוא הטיט העבה
 והגרבק

בית שביעי ושער שביעי עב

והנדבק הרי אלו הוצצין לפי שנדבקין הרבה ועושין חציצה ודרך של בני אדם
 להקפיד עליהם . ואפילו היו בבית הסתרים דרכה של אשה להקפיד עליהן כדי
 שלא תתגנה על בעלה . ובלבד שדרכה להקפיד עליו הוצץ ואפילו כחרדל . לא
 הקפידה זו בהן בטלה אצל כל הנשים . וכל שרוכן מקפידות הוצץ אפילו כמי
 שאינה מקפדת : השירים והנזמים . והטבעות וכיוצא בהן מן התכשיטין בזמן
 שהן דחוקין הוצצין . רפויין אין הוצצין שהמים באים בהן . אף על פי שתכשיטין
 אלו אין האשה מקפדת בהן אדרכה נוי הוא ורוצ' היא אשה בתכשיטיה . פעמים
 יש שמקפדת ומסירה אותה בשעת לישא וכיוצא בו . וכן הטעם לחוטיין ורצועות
 שבראשי הכנות : היתה חברתה אוחזת בה בשעת טבילה לא עלתה לה טבילה .
 הריחה ידה במים עלתה לה טבילה . שמשקה טופח שעל ידיה חבור למים
 שבמקוה . רפתה ידיה עד שבאו בהן המים יראה לי דכ'ש שעלתה לה טבילה .
 ויש מרבתיי שהורו שלא עלתה לה טבילה גזירה שמא לא תרפה ולא יראה לי
 כן שלא גזרו בטבעות הרפויין משום דחוקין וכטבילת העכדים בקולך שבצואר
 שהרפוי אינו הוצץ : צבעים שעל ידי הנשים או שעל השער לנוי יראה לי שאין
 הוצצין לפי שאינן מקפידות בהן לעולם אדרכה הזרות בהן ומתחדשות אותם
 תמיד לנוי . אף על פי שצבע זה פושט בכל השע' ורובו . אף על פי שאינו מקפיד
 עליו הוצץ כאן מקפדת ורוצה להיותו והרי זו כאילו הוא מגופו של שער וכנגד
 צבוע שאין הצבע כדבר הנוסף והוצץ אלא כעיקרו של בגד ואינו הוצץ שהרי
 מצינו טבילה לפרוכת . אף על פי שיש בהן תכלת וארגמן ותולערת שני . ועוד
 יראה לי שאין ממשו של צבע בשער ועל הידים אלא מראית של צבע ולפיכ' אינו
 הוצץ . ואינו דומה לכתב שחוצץ שממש הם ככתב . וכן הנשים שמלאכרין
 לצבוע יראה לי שאין אותו צבע שעל ידיהן הוצץ מן הטעם הזה שאין ממשו של
 צבע אלא מראית של צבע . ועוד כל מלאכתה ככך אינה מקפדת . למה הרבר
 דומה לרם שעל בגד הטבח . ורבב שעל בגדי מוכרי רבב שאינו הוצץ . שכל
 הדברים בהקפדה הם תלויים : חציצה כאשה הנשואה בבית הסתרים . ואין
 חציצה בהן לא כאיש ולא כאשה הפנויה . לפי שזו מקפדת ואלו אין מקפדין :
 קוץ שתחוב כאדם בזמן שנראה הוצץ ולפיכך אשה שנכנסה לה קוץ בין ביד בין
 ברגל או בשאר הגוף לא תטבול עד שתעקור אותן בכדי שלא תראה טמנו בחוץ
 כלום או שלא תרגיש בו ותקפיד עליו : לפלוף שבעין ואפילו יבש וכוהל שבעין
 ואפילו שעל גב העין וריבדא דכוסילתא ואפילו לאחר שלשה ימים אינן הוצצין .
 וכן גליד שעל המכה ולכלוכי צואה שעל הבשר וצואה שתח' הצפורן כנגד הבש'
 והצפורן המדולדלת אינן הוצצין : לא תטבול אשה בגמל אפ' במקום שאין שם
 טיט . מפני שבני אדם מצויין חוששין שמא מתוך שהיא יראה שלא ירגישו בה
 בני אדם תמהר לטבול ולא תטבול כראוי . עברה וטבל' עלתה לה טבילה . האש'
 לא תטבול זקופה ממש . ולא שוחה ממש לא דרך גדילתה . ואיזהו דרך גדילתה
 האשה נראית כעורכת וכמניקה את כנה לתחת הדר . כדי שלא יסתר בה משום
 הגלוי . האשה צריכה שתעמוד אשה אחרת על גבה בשעת טבילה . ותרא' שלא
 יהא שער משערות ראשה צף על פני המים . כרכה שערותיה על ראשה בדבר
 שאינו

בית שביעי ושער שביעי

שאינו חוצץ כחושין וכיוצא בהן מן הדברים שאינן חוצצין : אף על פי שטובלת בינה לבין עצמה עלתה לה טבילה וטהורה : ויצאו דברינו בטהרה :

אם אמרת : אעלה על במתיעב שירות ותושבחות להלל את שם אדני מחבר ספר הנורא והנכבד הזה : האקדמנו ברכבורת נחלי שבח ומחלל : סיימתינהו לכולהי שבחי דמרי : וכבר בא חכם אחד לדרוש במערבא אמרי מילא בסלע ומשתוקא בשתי' וסמא דכולא שתיקותא : כי להמחב' הגז' לו רומיה תהלה ודבר שפתים אך למחסור : וכבר נודע בשערים האיש ואת שיחו כאשר נפוצו מעיינות הוראותיו בכל תפוצות ישראל מימיו אנו שותים ומפיו אנו חיים : ואף כי הבית : אין זה כי אם בית אלרים : וזה שער השמים לעל' בסולם מוצב ארצה לחזות בנועם ה' ולבקר כהיכלו : אמן : ובראותי יופי וגמר חמלאכה : מערכה מול מערכה : עשויה כדת וכהלכה : מוגה ע' איש אלקים קדוש בקי בכל משכיות חמדה וחדרי הלכה : ואפתח את פי ואעש ברכה : ואשא משלי ואומר ככה :

אשורר	ואבע'	בזמר	מרוכע'	לשוני	תשבוע'	לעולל	ויו	נק :
כשירה	חקוקה	באורוח	צדקה	סלולה	מנוקה	אדשן	אפ	נק :
דרו נא	גאונים	ושבחו	במינים	ללבוש	עדנים	ותורה	מז	נק :
הלא הוא	בביתו	יגל ל-	עדתו	ענפים	ברתו	וגזע	ויו	נק :
משהר	ומשמא	מרוה	לצמא	במו פיו	יגמא	לחכו	יו	נק :
בחבור	לנשים	יקדש	קדושים	יקשר	וישים	רבירים	וע	נק :
רמזים	מתוקים	יבאר	במשקים	ודינים	חלוקים	עשויים	כהם	נק :
קבעם	בחכמה	וחן	רב שלמה	לרעת	ומזימה	מאסף	ועו	נק :
לכולא	מוזגא	בסדר	נכונה	שדי ה-	תבונה	ימוצץ	ויו	נק :
מגלה	כבושר	באסור	וכשר	ודינים	מישר	לשוחט	וחו	נק :
נתיב דין	שריפה	להמציא	תרופה	לעונש	שריפה	והרג	וח	נק :

אפרוח שעדיין לא נתמתחו עיניו קמן שכתלמידים : המדבר הכני אכרהס בן לאס' העעלה כס' סר קלמן איש פישקרול יכו :

קס וכסלכ ספר המפואר ספר תורת הכית : לא הכי סמכיו עוללות כמקף וית' : גם לא עלס בן סעיר וסית' ומעזת וסגיסה לא כל סל סבית : ותיס הסלמתו כיוס סכוכס סכת פכ' לס' סס קרימונה אשר סמת מעטלת מעלת אדומוני סמלך פיליפו ירה וסכסל סלכוכו סטן : ע' וויצינצו קונמי וסביתו :